

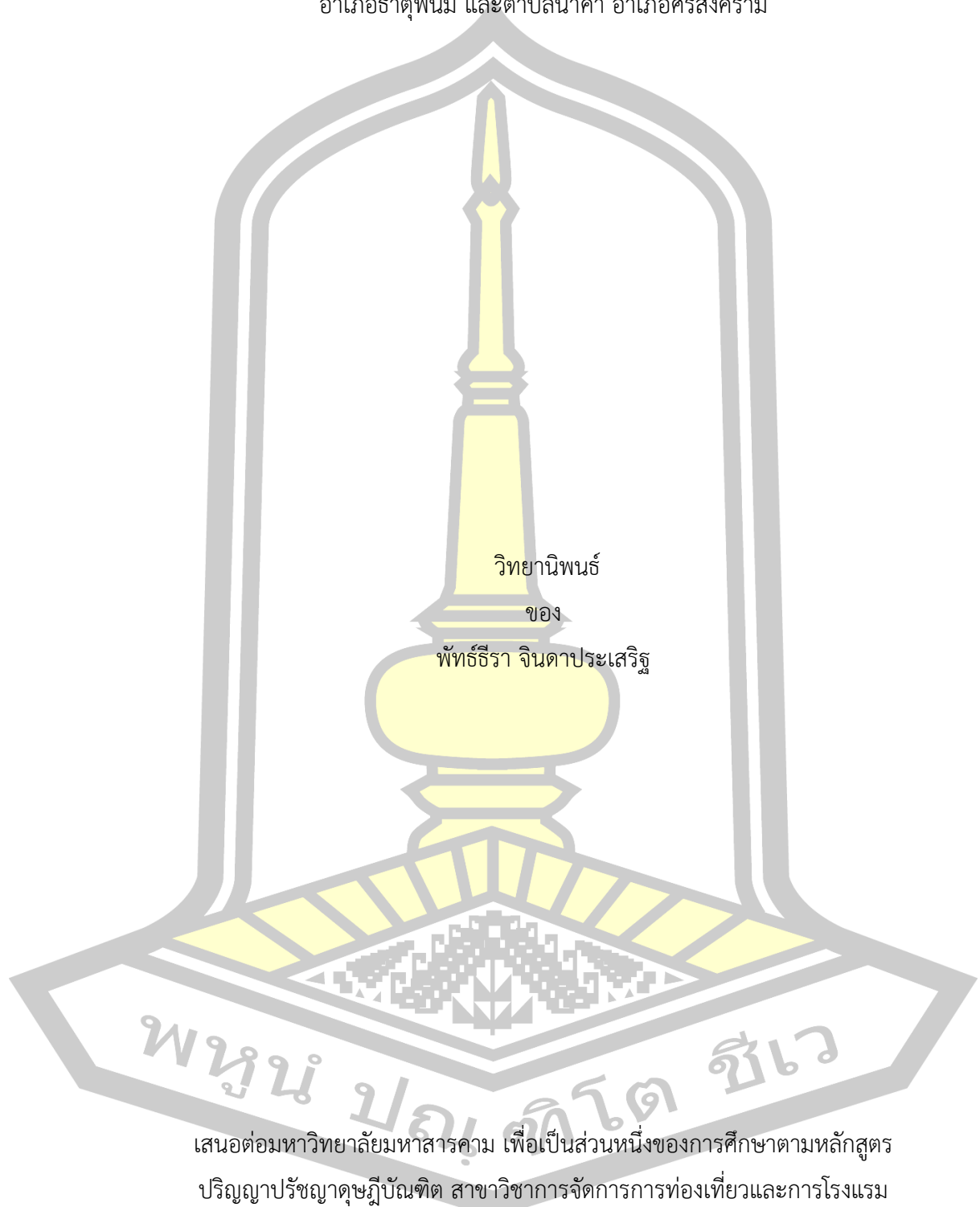
รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม ภูมิศึกษา ตำบลนาถ่อน
อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม

วิทยานิพนธ์
ของ
พัทธ์ธีรา จินดาประเสริฐ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม
ธันวาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน
อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม

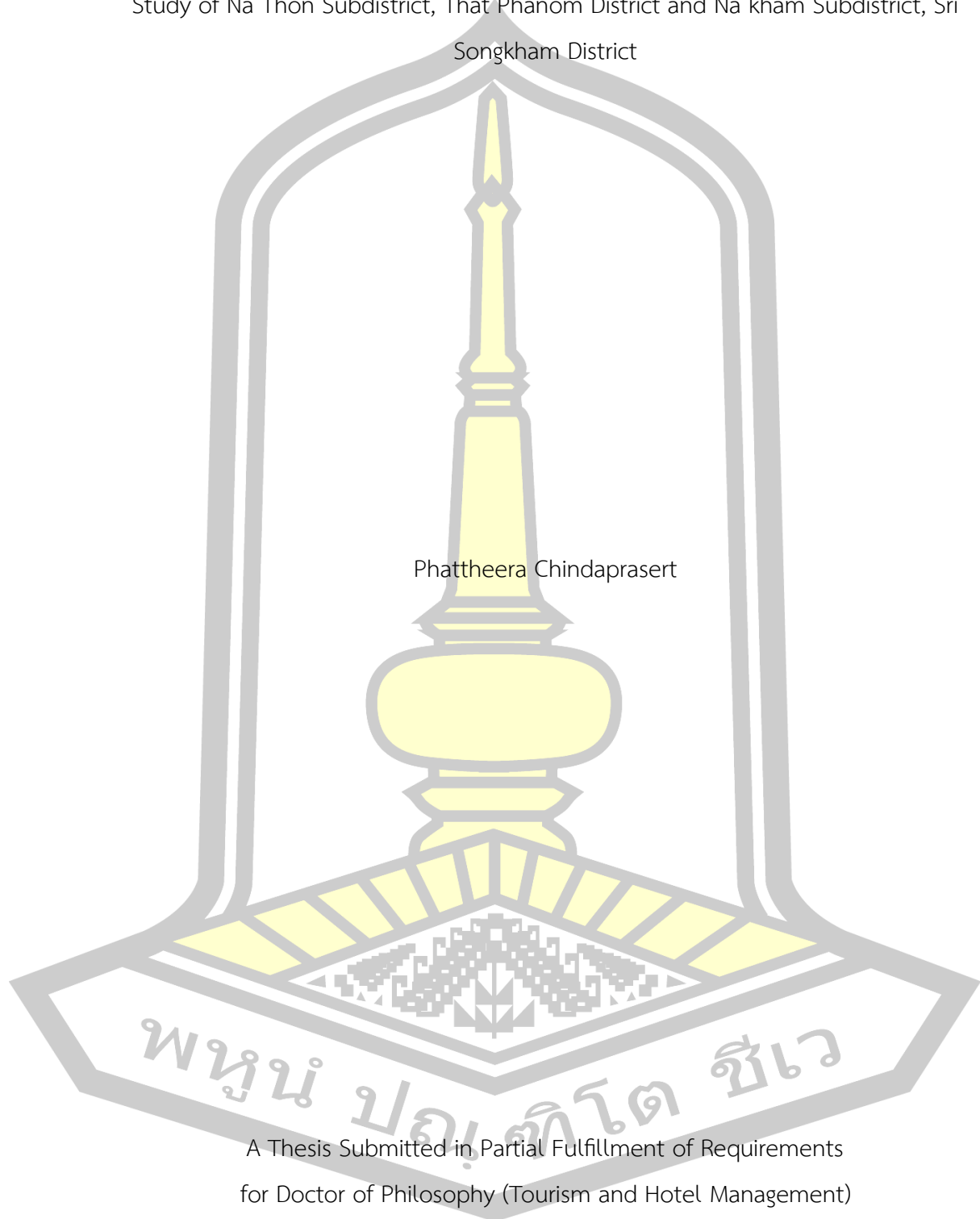

ธันวาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Wellness Tourism Management Model for Nakhon Phanom Province: The Case
Study of Na Thon Subdistrict, That Phanom District and Na kham Subdistrict, Sri
Songkham District

Phattheera Chindaprasert

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Tourism and Hotel Management)

December 2023

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวพัทธ์ธีรา จินดา
ประเสริฐ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศ. ดร. เทิดชาย ช่วยบำรุง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ดร. เยาวภา นียากร)

.....กรรมการ

(ดร. วันทกาญจน์ สี่มาโรฤทธิ์ การ์ด)

.....กรรมการ

(ดร. ศิริวรรณ กวงเพ็ง)

.....กรรมการ

(ดร. โอษฐ์ญา บัวธรรม)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(ศ. ดร. ปฐม หงษ์สุวรรณ)

คณบดีคณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม		
ผู้วิจัย	พัทธธีรา จินดาประเสริฐ		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. เยาวภา นียากร		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	การจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม 2) เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม และ 4) เพื่อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ 10 คน จากสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม ตัวแทนชุมชนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตัวแทนชุมชนตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม การวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว 273 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และนำมาเสนอในรูปแบบตารางวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษานโยบายของภาครัฐ ระบุถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง เน้นการสร้างแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์จากการให้บริการ ส่งเสริมธุรกิจบริการท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรภายในประเทศเป็นหลัก รวมถึงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ New normal การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 23-30 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท รายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ผล

การศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว สมาชิกที่ร่วมเดินทางส่วนใหญ่ จำนวน 2-3 คน พาหนะที่ใช้เดินทางใช้รถยนต์ส่วนตัว บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจ คู่รัก/คู่สมรส ระยะเวลาการท่องเที่ยวในชุมชน 1-3 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวในชุมชนไม่เกิน 1,000 บาท จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมมาที่นี้ครั้งแรก แหล่งข้อมูล นิยมใช้โซเชียลมีเดีย ปัจจัยในการเลือกที่พัก ได้แก่เดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวกมากที่สุด การเข้าร่วมจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวใน 1 วัน 3-4 กิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ คือ กิจกรรมสัมผัสธรรมชาติและวิถีชีวิต ผลการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว โดยที่ความคิดเห็นแรงจูงใจด้านปัจจัยภายในที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ การเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหลีกเลี่ยงความจำเจ และความเครียด เดินทางมาเพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และความคิดเห็นแรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอกที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ สนใจการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจากข้อมูลข่าวสารในสื่อต่าง ๆ หรือจากการบอกเล่า ในแหล่งท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่น่าสนใจ และสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ตามลำดับ ผลการศึกษาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยความคิดเห็นประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านร่างกาย นักท่องเที่ยวมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และด้านจิตใจ ตามลำดับ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และ ด้านจิตใจ ตามลำดับ เพื่อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านนโยบายของภาครัฐ 2) ด้านหน่วยงานสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม 3) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด 7 ด้าน คือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/มนุษย์สร้างขึ้น เมืองแห่งความศรัทธา/ความเชื่อ เมือง Slow-life อาหารปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาเข้าร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การนวดผ่อนคลาย การประคบ และของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์ของชุมชน

คำสำคัญ : รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

TITLE	The Wellness Tourism Management Model for Nakhon Phanom Province: The Case Study of Na Thon Subdistrict, That Phanom District and Na kham Subdistrict, Sri Songkham District		
AUTHOR	Phattheera Chindaprasert		
ADVISORS	Yaowapha Neeyakorn , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Tourism and Hotel Management
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

This research aims : 1) To study the potential of wellness tourism resources in Nakhon Phanom province, 2) To study the government's policies in promoting wellness tourism in Nakhon Phanom province, 3) To examine the behavior of wellness tourists in Nakhon Phanom province, and 4) To propose a management model for wellness tourism in Nakhon Phanom province. The research uses a mixed-methods approach, combining qualitative research through interviews with 10 participants from various organizations, including the Nakhon Phanom Industrial Council, Tourism Authority of Thailand Nakhon Phanom Office, Nakhon Phanom Tourism and Sports Office, representatives from the communities of Na Thon and Na Kham sub-districts, and quantitative research with a sample group of 273 tourists. Data analysis includes descriptive statistics, frequency distribution, and percentages, as well as mean and standard deviation calculations.

The study found that the top three significant wellness tourism resources are various wellness tourism activities, attractions, and conveniences. Government policies focus on promoting secondary city tourism, creating differentiation, and emphasizing service to boost the domestic tourism industry, including wellness tourism activities in the new normal. The behavior of wellness tourists indicates a

majority of female tourists, aged 23-30, with a bachelor's degree, working as company employees, and a monthly income of 10,001-15,000 Baht. Moreover, the study reveals that most tourists travel in groups of 2-3 people, use private cars as transportation, and are mainly influenced by romantic partners/spouses in decision-making. The average duration of community tourism is 1-3 hours, with expenditures not exceeding 1,000 Baht. Social media is the preferred source of information. In terms of motivations, internal factors include seeking relaxation, escape from routine and stress, learning new things, and experiencing local cultures and lifestyles. External factors include interest in wellness tourism from various media and appealing cultural and lifestyle aspects of community tourism. The study also identifies the importance of body, mind/intellect, and soul as motivation factors. Overall, tourists express high satisfaction with wellness tourism management in Nakhon Phanom, with the most significant factors being related to physical health, mental/intellectual aspects, and emotional well-being.

The study of the management model for wellness tourism in Nakhon Phanom province identifies three crucial components as follows: 1) Government policy, 2) Supporting organizations for tourism in Nakhon Phanom province, and 3) wellness tourism in Nakhon Phanom province. There are a total of seven components in the entire framework, which include: 1) Natural and human-created tourist attractions, 2) Cities of faith and belief, 3) Slow-life cities, 4) Safe food, 5) Community products used in conjunction with wellness tourism, 6) Relaxation through massage and spa, and 7) Souvenirs derived from community products.

Keyword : Wellness tourism, Wellness Tourism Management Model

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงจาก ดร.เยาวภา นียากร ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ประธานกรรมการสอบ ดร.วันทกาญจน์ สี่มาโรฤทธิ์ การ์ด ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง และ ดร.โอชัยญา บัณฑิตกรรมการสอบ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านที่กล่าวมา ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหาสารคามผู้มอบทุนการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบคุณครอบครัว เพื่อน น้อง ๆ ร่วมรุ่นที่คอยให้กำลังใจ ให้คำชี้แนะเป็นอย่างดีจนจบการศึกษา คุณค่า และประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่พระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ และครอบครัว หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขออภัย ณ ที่นี้

พัทธ์ธีรา จินดาประเสริฐ

สารบัญ

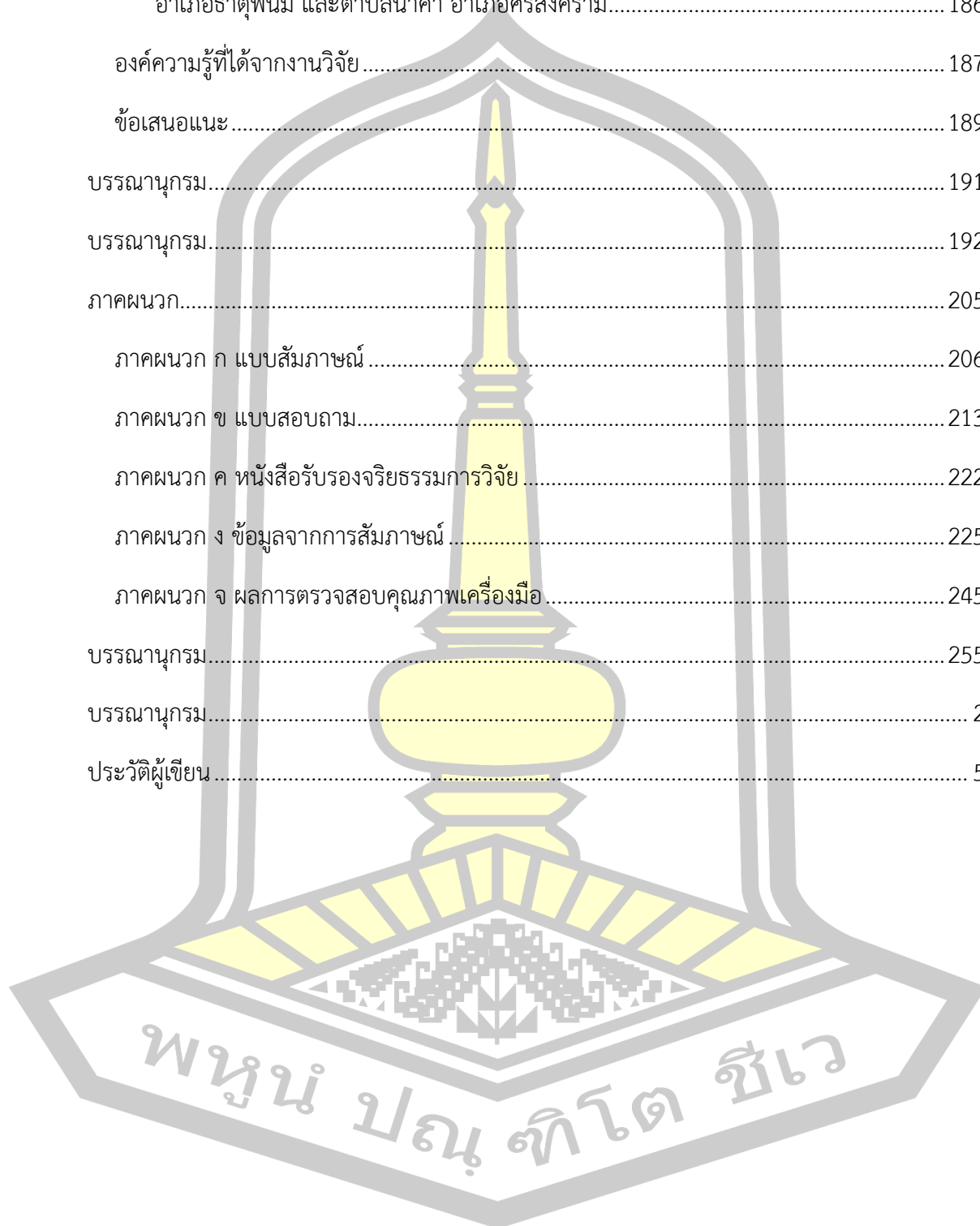
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	3
สมมติฐาน.....	3
กรอบงานวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ (Demographic).....	11
แนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist Behavior)	16
แนวคิดแรงจูงใจ (Motivation).....	16

แนวคิดและทฤษฎีที่แรงจูงใจในการท่องเที่ยว	17
แนวคิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist Satisfaction)	28
แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism)	31
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอาจแบ่งตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์	36
การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในประเทศไทย	37
แนวคิดประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	43
แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's	46
ข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวเชิงจังหวัดนครพนม	51
ประวัติความเป็นมาจังหวัดนครพนม	51
ข้อมูลทั่วไปของชุมชนเผ่าไททวน บ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	52
ข้อมูลทั่วไปของ ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	56
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570	59
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561-2580)	68
แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570)	70
แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม พ.ศ.2566-2570	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77
บทที่ 3	81
วิธีดำเนินการวิจัย	81
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	82
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	84
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	89
การเก็บรวบรวมข้อมูล	90
การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	92
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	96

บทที่ 4	101
ผลการวิจัย	101
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
ความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของ จังหวัดนครพนม	102
ความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ของจังหวัดนครพนม	130
ความมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม	143
สมมติฐานงานวิจัย	157
ความมุ่งหมายข้อที่ 4 เพื่อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัด นครพนม	166
การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม	167
บทที่ 5	175
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	175
สรุปผล	176
ผลจากการศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม	176
ผลการศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัด นครพนม	177
ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม	178
ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	179
รูปแบบการจัดการชุมชนการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม	180
อภิปรายผล	182

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน

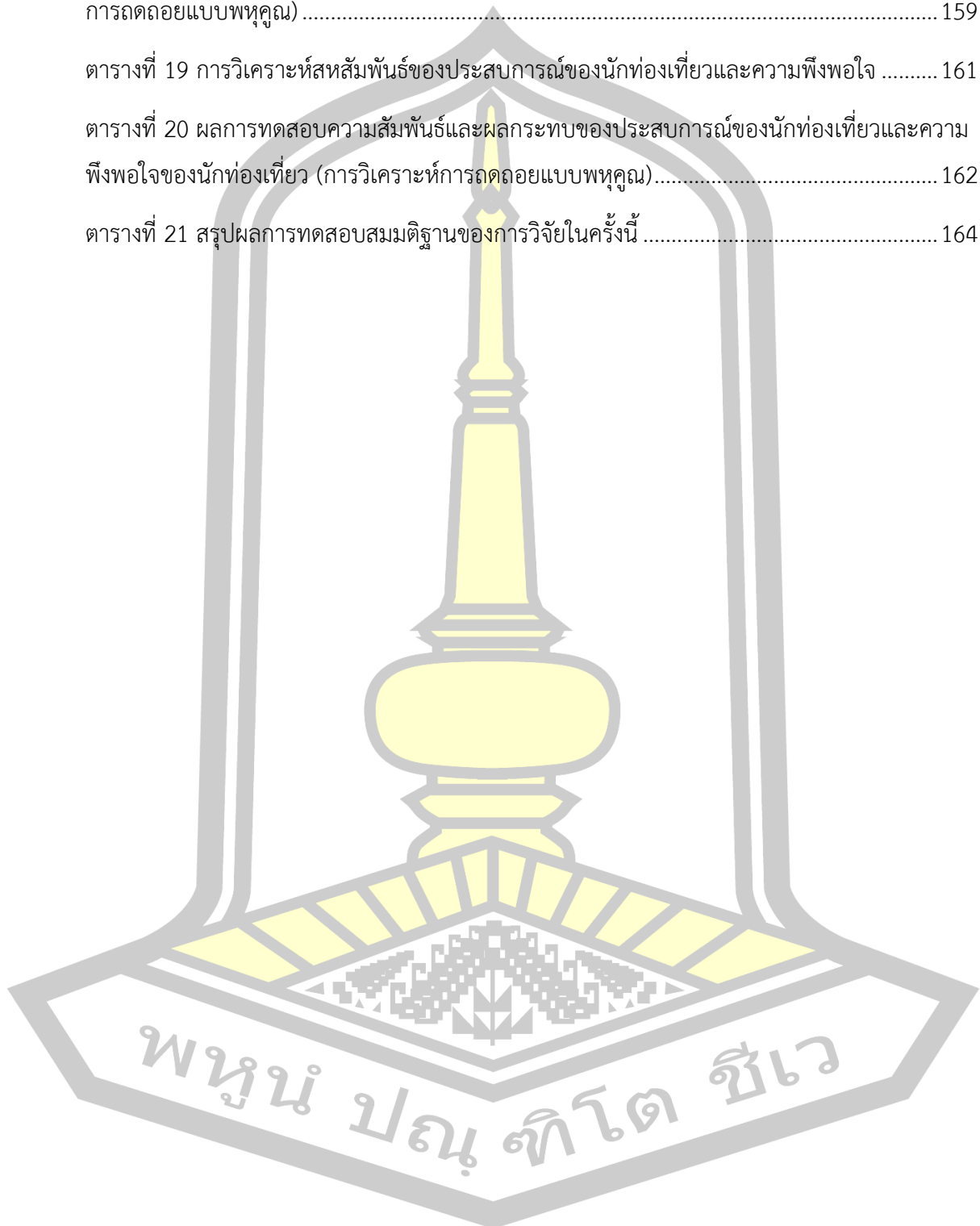
อำเภอธาตุพนม และตำบลนาถ่อน อำเภอศรีสงคราม.....	186
องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย	187
ข้อเสนอแนะ	189
บรรณานุกรม.....	191
บรรณานุกรม.....	192
ภาคผนวก.....	205
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	206
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	213
ภาคผนวก ค หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย	222
ภาคผนวก ง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	225
ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	245
บรรณานุกรม.....	255
บรรณานุกรม.....	2
ประวัติผู้เขียน.....	5

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว.....	14
ตารางที่ 2 สรุปแนวคิดแรงจูงใจ.....	25
ตารางที่ 3 แนวคิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว.....	30
ตารางที่ 4 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	33
ตารางที่ 5 ประเภทของการส่งเสริมสุขภาพ.....	37
ตารางที่ 6 แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	45
ตารางที่ 7 แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's.....	49
ตารางที่ 8 ตารางวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
ตารางที่ 9 ตารางสรุปความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม.....	122
ตารางที่ 10 ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	127
ตารางที่ 11 ตารางสรุปความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม โดยมีประเด็น ดังนี้.....	140
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	144
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว.....	146
ตารางที่ 14 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว.....	150
ตารางที่ 15 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	152
ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	155
ตารางที่ 17 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของแรงจูงใจและความพึงพอใจ.....	158

ตารางที่ 18 ผลการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของแรงจูงใจต่อความพึงพอใจ (การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ)	159
ตารางที่ 19 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของประสพการณ์ของนักท่องเที่ยงและความพึงพอใจ	161
ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของประสพการณ์ของนักท่องเที่ยงและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยง (การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ).....	162
ตารางที่ 21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้	164

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2 มิติของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	44
ภาพที่ 3 กิจกรรมของชนเผ่าไทกวน บ้านนาถ่อน อำเภอหาดุพนม	55
ภาพที่ 4 ภาพกิจกรรมของตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม	58
ภาพที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชุมชนด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม	104
ภาพที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชุมชนด้านวัฒนธรรม ประเพณี สังคม วิถีชีวิตภูมิปัญญา	105
ภาพที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชุมชนด้านการวางแผนผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว.....	107
ภาพที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชุมชนด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	108
ภาพที่ 9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชุมชนด้านการสนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	109
ภาพที่ 10 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสะดวก ในการเดินทางของนักท่องเที่ยว.....	110
ภาพที่ 11 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มบริการนักท่องเที่ยว	111
ภาพที่ 12 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านการสนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	111
ภาพที่ 13 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านความปลอดภัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	112

ภาพที่ 14 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก.....	113
ภาพที่ 15 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการยานพาหนะขนส่งสำหรับนักท่องเที่ยว.....	114
ภาพที่ 16 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านชุมชนมีจุดให้บริการนักท่องเที่ยว/การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ท่องเที่ยว.....	116
ภาพที่ 17 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านบุคลากรให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่	117
ภาพที่ 18 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านระบบเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของ นักท่องเที่ยว.....	118
ภาพที่ 19 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านชุมชนมีผู้ดูแล ให้ข้อมูลและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	119
ภาพที่ 20 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านชุมชนสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	120
ภาพที่ 21 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านในพื้นที่มีหน่วยงานใดบ้างที่มีส่วนร่วมสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ.....	121
ภาพที่ 22 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และวัฒนธรรม	122
ภาพที่ 23 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่	132
ภาพที่ 24 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการ ท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน.....	133

ภาพที่ 25 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์โดดเด่นของชุมชน	134
ภาพที่ 26 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานเพื่อ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ	135
ภาพที่ 27 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาค บริการท่องเที่ยว	136
ภาพที่ 28 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของ จังหวัดนครพนม ทางจังหวัดได้มีนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมการจัดการ	137
ภาพที่ 29 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้มี ความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	138
ภาพที่ 30 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านแนวทางการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	139
ภาพที่ 31 ความสัมพันธ์และผลกระทบของแรงจูงใจและความพึงพอใจ	157
ภาพที่ 32 ความสัมพันธ์และผลกระทบของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจ	160
ภาพที่ 33 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม	170
ภาพที่ 34 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม	180
ภาพที่ 35 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม	186

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ระบุว่า การสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและสามารถเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูงได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพได้มีการกำหนดและดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) มาอย่างต่อเนื่องจนถึงกรอบแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561 - 2580) รวมถึงแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้ระบุถึงการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือการเดินทางพร้อมกับสัมผัสเสน่ห์บรรยากาศที่ผ่อนคลาย และส่งเสริมนโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ครอบคลุมจังหวัด 20 จังหวัด มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายและสวยงาม เช่น ภูกระดึง ผาแต้ม ถ้ำนาคี อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมการกิน วัฒนธรรมการฟ้อนรำ เป็นต้น รวมถึงสถานที่สำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น แหล่งขุดพบไดโนเสาร์ ปราสาทหิน และสถานที่สำคัญทางศาสนา เช่น พระธาตุพนม พระธาตุนาคูน เป็นต้น รวมถึงทางด้านเศรษฐกิจ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัดนครพนมตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีแม่น้ำโขงกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับแขวงคำม่วน และแขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนั้นการเดินทางระหว่างประเทศสามารถเดินทางผ่านได้อย่างสะดวก โดยสามารถข้ามจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 ระหว่างอำเภอเมืองนครพนมและเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน หรือทางเรือสามารถข้ามจุดผ่านแดนถาวรท่าเรือเทศบาลเมืองนครพนม ระหว่างอำเภอเมืองนครพนมและเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน และมีจุดผ่อนปรน 4 แห่ง จึงทำให้จังหวัดนครพนมมีศักยภาพของการเดินทางระหว่างประเทศ หรือเรียกว่า “ประตูอินโดจีน” (ข้อมูลทั่วไปจังหวัดนครพนม, 2560) กรอบแผนพัฒนาจังหวัดนครพนม พ.ศ. 2566-2570 ได้วางเป้าหมายให้จังหวัดนครพนมเป็น “เมืองนำอยู่ประตูเศรษฐกิจสู่อนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง” ในด้านการพัฒนาคุณภาพทางการท่องเที่ยวและบริการ

โดยมีวัตถุประสงค์ “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสามที่สุดในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” (สวยที่สุด คักดีลึทึที่สุด งามที่สุด) ซึ่งกรอบแผนพัฒนาจังหวัดได้กล่าวถึงการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวของ จังหวัดด้านประเพณี /ศาสนา การท่องเที่ยวประวัติศาสตร์วัฒนธรรม การท่องเที่ยวธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรมสู่การท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อให้สอดคล้องการท่องเที่ยววิถีใหม่ New Normal (แผนพัฒนา จังหวัดนครพนม, 2564)

จากรายงานของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (พ.ศ.2561-2565) ระบุว่า ที่ผ่านมามีจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมยังเป็นรองเมื่อเทียบกับกลุ่มจังหวัด เดียวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ด้วยกัน จากการเก็บจำนวนนักท่องเที่ยว ในปี 2557-2559 จำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมเป็นรองจังหวัดมุกดาหารและจังหวัดสกลนคร ตามลำดับ (กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด, 2563) จากข้อมูลข้างต้นถึงแม้ว่าจังหวัดนครพนม จะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือชาติพันธุ์ที่มีความน่าสนใจไม่แพ้จังหวัดอื่น ๆ แต่ จำนวนนักท่องเที่ยวก็ยังมีจำนวนเป็นลำดับรองเมื่อเทียบกับกลุ่มจังหวัดเดียวกัน

ดังนั้นผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมให้มี ความหลากหลายและน่าสนใจจากที่มีอยู่เดิม อาทิ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิง ชุมชน (ชาติพันธุ์) โดยเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกับการ ท่องเที่ยวแบบเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น ภายหลังจากการระบาดของ โควิด-19 ทำให้ประชาชนเกิดการตระหนักถึงการดูแลสุขภาพของตนเองประกอบกับการกำหนดนโยบายส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของภาครัฐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2552 จึงได้ให้นิยามของ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) ว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมตลอดจนการเรียนรู้วิถีชีวิต และ พักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาส่วนหนึ่งจากการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและ กิจกรรมรักษาฟื้นฟูสุขภาพ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าพื้นที่ที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ชุมชนเผ่าไทกวน บ้านนาถ่อน อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนมเป็นชุมชนที่มีศักยภาพต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพเพื่อต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีอยู่เดิมเพื่อให้เกิดความน่าสนใจเพิ่มมา กขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของบ้านนาถ่อนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจการ ท่องเที่ยวที่เน้นทั้งการพักผ่อนและการได้สัมผัสวิถีชีวิตที่เรียบง่ายควบคู่กับการส่งเสริมสุขภาพในเวลา เดียวกัน และรวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ซึ่งเป็นสถานที่ ปลุกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสานที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดในประเทศไทย เพื่อให้ เกิดความหลากหลายในการมาเยี่ยมชมและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนนอกเหนือจากการมาดู วิธีการปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน การท่องเที่ยวจุดชมแม่น้ำสองสีไชยบุรี พิพิธภัณฑสถานหลวงปู่ตื้อ แหล่งเรียนรู้รอยเท้าไดโนเสาร์ท่าอุเทน เป็นต้น

ดังนั้นผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมนำไปพัฒนาเพื่อต่อยอดการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลดีในการสร้างอาชีพหลักและอาชีพเสริม และที่สำคัญคือการสร้างรายได้ให้กับประชาชนซึ่งจะส่งผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่และจังหวัดนครพนมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม
4. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

คำถามของการวิจัย

1. ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนมเป็นอย่างไร
2. นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพอย่างไร
3. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนมเป็นอย่างไร
4. รูปแบบการจัดการชุมชนการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนมเป็นอย่างไร

สมมติฐาน

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยว
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

กรอบงานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ให้ความสำคัญกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้คาดว่าจะเกิดประโยชน์และคุณค่า ดังนี้

1. ด้านนำไปใช้ประโยชน์

1.1) หน่วยงานภาครัฐ สามารถนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม นำมาปรับใช้เพื่อให้ความเหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชนให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

1.2) ภาคประชาชนในพื้นที่ก่อให้เกิดรายได้และสร้างอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.3) ผู้ที่สนใจหรือนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพนี้เป็นทางเลือกที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการท่องเที่ยวแบบเดิม ๆ ทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ แก่ผู้ที่สนใจหรือนักท่องเที่ยว

2. ด้านองค์ความรู้

2.1) ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนมต่อไป

2.2) สถาบันการศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาด้านอื่น ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถาม 2 แห่ง ได้แก่

1.1) พื้นที่ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นที่ตั้งชุมชนเผ่าไทกวน ได้รับให้เป็น 14 สุดยอดชุมชนวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมการท่องเที่ยว ประจำปี 2561 โดยชุมชนเผ่าไทกวน บ้านนาถ่อนได้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว โดยมีกิจกรรมดังนี้ วิถีชีวิต การตีเหล็กแบบโบราณและวิถีตีเหล็กแบบปัจจุบัน วิธีการหาปลาแบบติดสะดุ้ง ยกยอ วิถีไทกวน

กิจกรรมนวดสปาเท้า ปั่นจักรยานชมโขง ตลาดถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมนั่งช้างกินพาสลาง ชมการแสดงชนเผ่า บายศรีสู่ขวัญ และตักบาตรข้าวเหนียว ซึ่งจากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจนสามารถทำให้ชุมชนเผ่าไทกวน บ้านนาถ่อนได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครพนม จึงแสดงให้เห็นว่าชุมชนเผ่าไทกวน บ้านนาถ่อน มีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

1.2) ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตำบลนาคำ อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม ได้รับอนุญาตถูกต้องตามขั้นตอนของคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุขเป็นแห่งแรก ๆ ของประเทศและเป็นสถานที่ปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์ ที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศค่อนข้างมีความเหมาะสมและมีแร่ธาตุที่มีความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากมีลำน้ำสงครามไหลผ่านเกิดการทับถมของตะกอนดินที่ไหลมากับแม่น้ำสงคราม จึงมีหน่วยงานเป็นกลุ่มคณะรวมถึงผู้ที่สนใจเข้ามาดูงานและศึกษาเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสานจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการมาเยี่ยมชมและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน นอกเหนือจากการมาดูวิธีการปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์ ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงครามยังอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว อาทิ จุดชมแม่น้ำสองสีไชยบุรี พิพิธภัณฑ์หลวงปู่ดื้อ แหล่งเรียนรู้รอยเท้าไดโนเสาร์ท่าอุเทน เป็นต้น

และผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ 3 แห่ง ได้แก่

1.3) สำนักงานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม

1.4) สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานนครพนม

1.5) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาตามกรอบแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

2.1) แนวคิดประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้

2.2) แนวคิดแรงจูงใจ แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่

2.2.1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงผลักดันที่กระทำต่อจิตใจมาจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจจะเกิดจากความคิด ทัศนคติ ความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ ความพึงพอใจ และรวมถึงการมองเห็น เป็นต้น

2.2.2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นแรงผลักดันที่กระทำต่อจิตใจมาจากภายนอกตัวบุคคลเกิดการกระตุ้นให้เกิดเป็นพฤติกรรม

2.3) ทฤษฎีประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ประกอบ 4 ด้านที่สำคัญ ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านร่างกาย (Body) ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ (Mind) ด้านที่ 3 ด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ (Spirit) และด้านที่ 4 ด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม (Environment)

2.4) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ศึกษาจาก

2.4.1) ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกกับความคาดหวัง

2.4.2) ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกกับสิ่งเร้า

2.4.3) ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกหรือทัศนคติกับสิ่งที่ได้รับ

2.4.4) ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบประสบการณ์กับการคาดหวัง

2.5) องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

2.5.1) องค์ประกอบที่ 1 ด้านที่พัก (Accommodation) สถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้นักเดินทางหรือนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก

2.5.2) องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคมนาคม (Accessibility) การเคลื่อนย้ายโดยยานพาหนะเพื่อให้นักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

2.5.3) องค์ประกอบที่ 3 ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ทรัพยากรต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและเดินทางไปท่องเที่ยว

2.5.4) องค์ประกอบที่ 4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

2.5.5) องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว (Activity) ผลิตภัณฑ์ของทางการท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น ๆ

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐ ได้แก่ สมาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม
2. ตัวแทนชุมชนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตัวแทนชุมชนตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
3. นักท่องเที่ยว คือ ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

4. ขอบเขตด้านเวลา

เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นระยะเวลา เดือน ธันวาคม 2565 ถึงเดือน มิถุนายน 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง บุคคลที่เข้ามาท่องเที่ยวในตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยมีจุดประสงค์เพื่อพักผ่อนและท่องเที่ยว
2. แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการที่จะออกจากที่พักเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ทั้งด้านการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ
3. ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism experience) หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ร่างกายและจิตใจดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว
4. ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง การประเมินความรู้สึกภายหลังมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

5. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Potential of Wellness Tourism Destinations) หมายถึง ความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยวในด้านที่พัก การคมนาคม ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว

6. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism Resources) หมายถึง สถานที่ คือ ที่พัก แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิตของชุมชน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงการบริการของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

7. การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวโดยมีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ผ่อนคลายจากความเมื่อยล้า ส่งเสริมร่างกายให้ดีขึ้นจากการรับประทานอาหารและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูจิตใจเพิ่มมากขึ้น

8. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา บ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม (The Wellness Tourism Management Model Nakhonphanom Province: The Case Study of Na Thon Subdistrict, That Phanom District and Na Kham Subdistrict, Sri Songkhram District) หมายถึง แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการพัฒนาและส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจของนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้นของจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/มนุษย์สร้างขึ้น เมืองแห่งความศรัทธา/ความเชื่อ เมืองเรียบง่าย (Slow-life) อาหารปลอดภัยพิช ผลิตภัณท์จากชุมชนใช้ร่วมกับการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพ การนัดและประคบ และของที่ระลึก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลคำ อำเภอศรีสงคราม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดประชากรศาสตร์ (Demographic)

2. แนวคิดแรงจูงใจ (Motivation)

3. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism) และแนวคิดประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism Experience)

4. แนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist Behavior) และแนวคิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist Satisfaction)

5. แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว 5A's

6. ข้อมูลทั่วไปจังหวัดนครพนม

7. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570

8. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561-2580)

9. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570)

10. แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม พ.ศ.2566-2570

11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พนุน ปณ จิโต ชีเว

แนวคิดเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ (Demographic)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2550) ได้ให้ความหมายว่า ลักษณะด้านประชากรศาสตร์นั้นจะประกอบด้วยเพศ อายุการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะมีประสิทธิผลต่อการกำหนดตลาดเป้าหมายและยังสามารถเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มเป้าหมายได้ โดยที่ลักษณะส่วนบุคคลนั้นแตกต่างกันจะส่งผลต่อความรู้สึกหรือความคิดที่ต่างกันด้วย

จิตราพร ลาดอก (2559) กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ในแต่ละด้านไม่ว่าจะเป็นด้วย เพศ อายุการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ ลักษณะเหล่านี้ส่งผลชัดเจนถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลซึ่งจะมีความ จำเป็นต่อการกำหนดการกำหนดตลาดเป้าหมายและยังทำให้เห็นได้ว่าพฤติกรรมหรือความต้องการของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันออกไปอย่างชัดเจนทำให้แต่ละบุคคลมีความต้องการที่จะได้รับการบริการหรือการเลือกใช้บริการที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด ในการสร้างให้เกิดพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการให้ตรงตามกลุ่มผู้บริโภคได้

ศศิพร บุญชู (2560) ได้อธิบายความหมายแนวคิดประชากรศาสตร์ว่า เป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ เช่น อายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพ, อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นต้น เนื่องจากปัจจัยที่กล่าวมามีความแตกต่างกันถือเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้การตัดสินใจที่แตกต่างกัน

กิตติวรา ลิทธิชัย (2562) กล่าวว่า เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา มีส่วนสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและพฤติกรรมทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

จันทา ไชยะโวหาน (2562) กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่ต่างกัน เนื่องจากปัจจัยในแต่ละด้านแต่ละบุคคลจะมีลักษณะที่ต่างกัน ดังนั้นจึงมีรูปแบบในการตัดสินใจและความคิดที่มีเป้าหมายที่ต่างกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานในการทำให้เกิดความพึงพอใจของบุคคลแต่ละคน

พูน ปรณ จิตโต ชีเว

ปัจจัยหลักของประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2550) ได้กล่าวถึงปัจจัยหลักของประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. เพศ (Gender)

เพศเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในด้านพฤติกรรมและในการบริโภคที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากมีอารมณ์ความรู้สึกการรับรู้และการตัดสินใจการเลือกใช้บริการต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตัวเองให้ได้สูงสุด ความแตกต่างทางเพศเป็นตัวแปรสำคัญในการแบ่งส่วนตลาด เพราะความแตกต่างระหว่างเพศมีผลต่อพฤติกรรมในการบริโภครวมถึงการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Asli D.A. Tasci, Alan Fyall and Kyle Maurice Woosnam. (2022) ว่าเพศหญิงจะมีลักษณะของการอนุรักษ์นิยมซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างยั่งยืน และการศึกษาของ Bimal Kishore, SahooRasmita Nayak, Mantu Kumar Mahalik. (2022) กล่าวว่า การเดินทางท่องเที่ยวของครอบครัวโดยมีเพศหญิงซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวจะเดินทางท่องเที่ยวน้อยกว่าหัวหน้าครอบครัวที่เป็นเพศชาย

ในปัจจุบันนอกจากเพศสภาพ คือ เพศหญิง และเพศชายแล้ว สังคมได้เปิดกว้างและได้มีการยอมรับเพศทางเลือก (LGBT) เพิ่มมากขึ้น เพศทางเลือกกลุ่มนี้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นต่อส่วนแบ่งทางการตลาดในอุตสาหกรรมทุกภาคส่วน (Page, S. J., 2019) โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวเริ่มให้ความสนใจกับกลุ่มเพศทางเลือกเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลของ Exim Thailand (2559) จากการประมาณการของ LGBT Capital (บริษัทที่ปรึกษาด้านการเงินซึ่งให้บริการกลุ่ม LGBT เป็นหลัก) พบว่าปัจจุบันมีชาว LGBT อยู่ทั่วโลกราว 450 ล้านคน ส่วนใหญ่มีระดับรายได้ค่อนข้างสูง โดยเฉลี่ยสูงกว่ารายได้ต่อปีของครอบครัวชาย-หญิงทั่วไปราว 13,400 ดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ชาว LGBT ส่วนใหญ่ไม่มีบุตรจึงไม่มีการค่าใช้จ่ายในการดูแลและเก็บออมเพื่อบุตร ส่งผลให้ชาว LGBT หรือ เรียกว่ากลุ่ม “DINK” (Double Income, No Kids) มีอำนาจในการใช้จ่ายใช้สอยและมีกำลังซื้อสูง จึงทำให้ชาว LGBT เป็นกลุ่ม Niche Market ที่มีศักยภาพสูง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเพศเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญอย่างมาก ในปัจจุบันนอกจากเพศชายและเพศหญิงที่นักการตลาดด้านการท่องเที่ยวให้ความสำคัญแล้วยังมีเพศทางเลือกที่นักการตลาดด้านการท่องเที่ยวจะต้องให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นเพราะเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพสูงในการใช้จ่ายใช้สอย โดยสรุปแล้ว เพศที่แตกต่างกันจะมีมุมมองความคิด ทศนคติ การตัดสินใจในการบริโภคและการใช้บริการทางการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน

2. อายุ (Age)

อายุเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้บริโภคแต่ละรายมีพฤติกรรมการใช้บริการที่แตกต่างกันเนื่องจากการมีประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน เป็นตัวแปรที่อาจจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการการเดินทางท่องเที่ยวที่แตกต่างกันตามอายุ และการสร้างความพึงพอใจอาจมีความยากง่ายแตกต่างกันตามอายุขึ้นอยู่กับกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยว ปัจจุบันบริษัทนำเที่ยวหลายแห่งเน้นกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุเนื่องจากเป็นกลุ่มตลาดที่มีฐานะและมีการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไม่อิงในช่วงฤดูท่องเที่ยว สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้เป็นเวลานานเนื่องจากมีเวลาวางจากการทำงาน หรือเกษียณอายุ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องเดินทางในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ นักท่องเที่ยวสูงอายุให้ความสำคัญแก่คุณค่าที่รับรู้มากกว่าราคา มีความจงรักภักดีต่อตราสินค้าหรือบริการที่เคยใช้และคุ้นเคยมานาน (Exim Thailand, 2559) และจากการศึกษาของ สมรศรี คำตรง (2566) พบว่า กลุ่ม Generation Z (ผู้ที่เกิดระหว่างปี 2540 – 2555) มีการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงภายหลังการเดินทางท่องเที่ยวมักจะนิยมถ่ายทอดประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวของตนเองผ่านโซเชียลมีเดียส่วนบุคคล และมีการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์/แอปพลิเคชัน รวมถึงงานแสดงสินค้าทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของคนกลุ่ม Generation Z นี้ด้วย

3. สถานภาพการสมรส (Marital status)

สถานภาพโสด สมรส หย่าร้าง มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของบุคคล คนโสดจะมีอิสระทางความคิดมากกว่าคนที่แต่งงานแล้ว ดังนั้นการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จะใช้เวลาน้อยกว่าคนที่แต่งงานแล้ว เนื่องจากไม่มีภาระผูกพันหรือคนที่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบมากเท่ากับคนที่แต่งงานแล้ว (ศศิพร บุญชู, 2560) และสถานภาพการสมรสยังมีความสัมพันธ์กับรายได้และความสามารถในการใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และงานวิจัยของ สถาพร เกียรติพิริยะ และคณะ (2563) พบว่า สถานภาพการสมรสที่ต่างกันของคนวัยทำงานส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแตกต่างกัน

4. ระดับการศึกษา (Education)

ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความคิดค่านิยมหรือพฤติกรรมที่ต่างกัน สำหรับคนที่มีการศึกษาสูงก็มีแนวโน้มที่จะใช้สินค้าที่มีคุณภาพที่ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาที่ต่ำกว่า อาจเนื่องด้วยความรู้หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีที่ผ่านมากการคิดและการวิเคราะห์เป็นอย่างดี การศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินทร์ เก่งกล้า และ ธิติ มีปลื้ม (2555) พบว่า การศึกษาที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวในเขตจังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน และงานวิจัยของ ณัฐธิดา แสงงาม (2565) พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภาคใต้ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเองแตกต่างกัน

5. อาชีพ (Occupation)

อาชีพของแต่ละบุคคลนั้นจะส่งผลต่อความต้องการในผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ที่แตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างด้านอาชีพส่งผลต่อรายได้ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธิดา แสงงาม (2565) พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภาคใต้ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเองแตกต่างกัน และงานวิจัยของ สถาพร เกียรติพิริยะ และคณะ (2563) พบว่า อาชีพที่ต่างกันของคนวัยทำงานส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแตกต่างกัน

6. รายได้ (Income)

รายได้ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อและส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการ เป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดส่วนของตลาดท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวที่มีฐานะดีจะมีความสามารถในการใช้จ่ายมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ครอบครัวที่มีรายได้น้อยจะเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ รูปแบบการดำรงชีวิต รสนิยม อาชีพ การศึกษา ฯลฯ แม้รายได้เป็นตัวแปรที่นักการตลาดใช้กันบ่อยมาก แต่นักการตลาดส่วนใหญ่ก็จะโยนเกณฑ์รายได้ ร่วมกับตัวแปรด้านประชากรศาสตร์หรืออื่น ๆ เพื่อให้กำหนดตลาดเป้าหมายได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธิดา แสงงาม (2565) พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภาคใต้ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว

ผู้วิจัย	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว						
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้	ภูมิลำเนา
ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2550)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
จิตราพร ลดาดก (2559)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
สิชล กุลอำภา, ดวงธิดา นันทาภรณ์ (2560)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
ศศิพร บุญชู (2560)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
กิตติวรา สิริธัชย (2562)	✓	✓	✓	✓	-	✓	-
จันทา ไชยะโวหาน (2562)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ผู้วิจัย	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว						
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้	ภูมิสำเนา
ชิตชม กันจุฬา (2563)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ณัฐธิดา แสงงาม (2565)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
Bimal Kishore, SahooRasmita Nayak, Mantu Kumar Mahalik. (2022)	✓	✓	✓	✓	-	-	-
Asli D.A. Tasci, Alan Fyall and Kyle Maurice Woosnam. (2022)	✓	-	✓	✓	-	✓	-
Moses Mwale, Rose Luke, Noleen Pisa. (2022)	✓	✓	✓	✓	-	✓	-

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้ การใช้เกณฑ์ประชากรศาสตร์ เช่น อายุ สามารถบ่งบอกถึงความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละวัยได้ แต่ความต้องการการบริโภคนั้นเพศก็มีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมการบริโภคสินค้าที่มีลักษณะเดียวกัน แต่เพศต่างกันก็เกิดการบริโภคที่แตกต่างกัน กระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าต่าง ๆ และการศึกษา อาชีพ รายได้ ล้วนมีความสำคัญต่อการเข้าใจผู้บริโภคในการแสดงถึงพฤติกรรมการบริโภค ค่านิยม ทัศนคติ การดำเนินวิถีชีวิต รวมถึงการตัดสินใจซื้อสินค้านั้น ๆ

ดังนั้นแนวคิดประชากรศาสตร์ใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

แนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist Behavior)

ชวัลนุช อุทยาน (2551) อธิบายพฤติกรรมนักท่องเที่ยว คือ การกระทำทุกอย่างเริ่มต้นจากพฤติกรรมภายในร่างกายของเราส่งผลต่อพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยวทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง งานวิจัยของ สุจิตรา หนูมี (2562) อธิบายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว คือ การแสดงออกมาในรูปแบบของการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยก่อนการตัดสินใจซื้อได้มีการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ และก้องนเรนทร์ ใจคำปัน (2564) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็น การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่สามารถสังเกตได้และไม่สามารถสังเกตได้ พฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นคำพูดกิริยาท่าทางหรือการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการซื้อต้องการใช้ของผู้บริโภคเหล่านั้นอาจเกี่ยวข้องกับสินค้าบริการและผลิตภัณฑ์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริโภคในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมากขึ้นทำให้รูปแบบการบริโภคแตกต่างกันตามค่านิยมทางสังคม (วรรณิศา เสาวรส, 2564) และจากงานวิจัยของชัยณรงค์ ศรีรักษ์ และปัทมาพร สุขใจ (2564) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ในการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจะต้องศึกษาในหลาย ๆ ด้านเพื่อครอบคลุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เช่น ศึกษาภูมิหลังของนักท่องเที่ยว ทักษะคติ ความคาดหวัง ความพึงพอใจหลังการใช้บริการ การศึกษาพฤติกรรมนี้จะส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวโดยมีปัจจัยกำหนดการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัจจัยส่วนตัว เช่น สุขภาพ รายได้ ทักษะคติ ประสบการณ์ และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น

แนวคิดแรงจูงใจ (Motivation)

ความหมายของแรงจูงใจ

อรสุธี มูลละ. 2555. แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวเป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นบางอย่างของแต่ละบุคคลทางการท่องเที่ยว พฤติกรรมที่มีเป้าหมายนี้จะมีแรงจูงใจเป็นตัวผลักดันรวมอยู่ด้วยจึงส่งเสริมเร้าให้บุคคลเดินทางมากขึ้นและยังมีอิทธิพลที่ทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันทั้งในด้านพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

ชีนนภา นิลสนธิ (2559) แรงจูงใจ คือ แรงผลักดันจากภายในและแรงกระตุ้นจากภายนอกที่ทำให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเกิดจากการผลักดันสิ่งที่ต้องการกระทำจากภายใน และได้รับการดึงดูดจากสิ่งที่ได้รับรู้จากภายนอก

วีรพงศ์ ชูวงศ์วาลย์ (2560) กล่าวว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่กระตุ้นและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นพลังงานทางด้านจิตวิทยา ซึ่งแต่ละคนก็มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันไป เพื่อสนองความต้องการของตนเอง

วรัญญา วิไลศรี (2562) แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว คือ แรงที่เป็นตัวขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยว แรงจูงใจในการท่องเที่ยวมีหลายด้านซึ่งล้วนมีพื้นฐานมาจากแรงจูงใจหรือความต้องการพื้นฐานที่ต้องการถูกเติมเต็มทีละขั้น โดยนักท่องเที่ยวแต่ละคนจะมีเป้าหมายความต้องการที่แตกต่างกันออกไปส่งผลให้พฤติกรรมในการท่องเที่ยวไม่เหมือนกัน

ดวงทิพย์ นากระโทก (2563) แรงจูงใจ คือ สภาวะที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว เกิดแรงผลักดันทำให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ และตอบสนองความต้องการ ที่ต้องการให้บรรลุตามเป้าหมายของตนเอง

สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจคือ การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมในการตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยภายในตัวของบุคคลเองที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีแรงดึงดูดจากปัจจัยภายนอกที่เข้ากระตุ้นทำให้บุคคลนั้น ๆ เกิดอยากที่จะกระทำกิจกรรมนั้น ๆ

แนวคิดและทฤษฎีที่แรงจูงใจในการท่องเที่ยว

Plog (1974) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในเชิงจิตวิทยา โดยได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 5 กลุ่ม โดยมี 2 กลุ่มใหญ่หลักที่สำคัญ ได้แก่ 1) Psychocentric หมายถึง กลุ่มที่เน้นตนเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มนี้จะสนใจถึงปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตของตนเอง 2) Allocentric หมายถึง กลุ่มนี้มีความสนใจที่หลากหลาย ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ชอบการผจญภัย และ 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ 3) Mid-Centric หมายถึง กลุ่มที่อยู่ตรงกลางระหว่าง Psychocentric และ Allocentric 4) Near Psychocentric หมายถึง กลุ่มที่เน้นหรือมองตนเองปานกลาง 5) Near Allocentric หมายถึง กลุ่มที่เน้นความหลากหลายปานกลาง

McIntosh R.W., & Goeldner, C.R. (1986) แบ่งแรงจูงใจ ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. สิ่งจูงใจทางกายภาพ ได้แก่ สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับการพักผ่อนร่างกาย กีฬา การเดินเล่นบนชายหาด การนั่งรถม้า และการนั่งรถม้า และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับสุขภาพ
2. สิ่งจูงใจทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความปรารถนาที่อยากรู้จักวิถีชีวิตของผู้อื่น ได้เรียนรู้วัฒนธรรม เช่น ศาสนา ศิลปะ ประเพณีวัฒนธรรม เป็นต้น
3. สิ่งจูงใจระหว่างบุคคล ได้แก่ ความปรารถนาในการรู้จัก พบเจอผู้คนที่ไม่แปลกใหม่จากการเดินทางท่องเที่ยว

4. สิ่งจูงใจทางสถานภาพและชื่อเสียง ได้แก่ ความต้องการพัฒนาตนเอง และการให้เห็นความสำคัญกับตนเอง เช่น การเดินทางเพื่อธุรกิจ การเดินทางไปศึกษาต่อ เป็นต้น

Uysal & Hagan (1993) Uysal, M., & Hagan, L.A. (1993) ได้แบ่งออกแรงจูงใจเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงที่ผลักดันจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจจะเกิดจากความคิด ทัศนคติ ความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ ความพึงพอใจ รวมถึงการมองเห็น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกิดจากการหล่อหลอมสังคมตั้งแต่วัยเด็ก

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) แรงจูงใจภายนอกเป็นแรงที่ผลักดัน จากภายนอกตัวบุคคลที่กระตุ้นให้เกิดเป็นพฤติกรรม อาจจะเป็นการได้รางวัล คำชม หรือได้รับการยกย่อง เป็นต้น แรงจูงใจนี้ไม่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรม อยากกระทำเมื่อเกิดความต้องการบุคคลนั้นจะแสดงออกทางพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อแรงจูงใจดังกล่าว และจะกระทำเมื่อได้รับแรงกระตุ้นจากสิ่งนั้นเท่านั้น เป็นต้น

Boulay, Hritz, and Ashton (2013) กล่าวว่า แรงจูงใจเกิดจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยผลักดัน หรือ ปัจจัยภายใน คือ แรงผลักดันจากภายใน โดยทั่วไปแล้ว ปัจจัยผลักดันมักปรากฏเป็นอันดับแรกสำหรับผู้เดินทางไม่ว่าจะโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม เช่น แรงจูงใจในการเข้าสังคม การต้องการพักผ่อน การต้องการออกกำลังกาย เป็นต้น ปัจจัยดึงดูด หรือ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย คุณลักษณะปลายทางหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตลอดจนการรับรู้ของผู้เดินทางของจุดหมายปลายทาง ตัวอย่าง ได้แก่ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ที่พักและสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่ ความแปลกใหม่ ความอยากรู้ และความตื่นเต้น ดังนั้นปัจจัยผลักและปัจจัยดึงดูดไม่ได้สามารถแยกเป็นคนละส่วนกันได้แต่ควรมองว่าทั้งปัจจัยผลักและปัจจัยดึงดูดมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันเป็นหลัก

วัชรารักษ์ ระเบียบศรี (2551) (อ้างถึงใน กฤษ เตชะประเสริฐ, 2556) ได้กล่าวถึง กระบวนการจูงใจในการท่องเที่ยวที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวว่า แรงจูงใจในการเดินทางหรือสิ่งกระตุ้นให้คนเดินทางเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นความต้องการของนักท่องเที่ยว สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่

1. ปัจจัยผลักดัน (Push Factor) หรือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง ความรู้สึกความต้องการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลและกระตุ้นให้คนมีความต้องการที่จะเดินทาง ซึ่ง Abraham H. Maslow (1954) ได้กล่าวในเรื่องปัจจัยผลักไว้ว่า “คนจะมีพฤติกรรมในการแสดงออกต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง” ดังนั้นความต้องการที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวแต่ละคนจึงเป็นปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของนักท่องเที่ยว

2. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factor) หรือ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง ปัจจัยที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลที่ส่งเสริมหรือดึงดูดให้คนเดินทางไปยังในที่ต่าง ๆ ได้แก่

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor) ช่วงสภาวะเศรษฐกิจที่ย่อมทำให้เกิดโอกาสที่จะเดินทางท่องเที่ยวสูงกว่าช่วงเศรษฐกิจที่ไม่ดี

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ (Geographic Factor) Adler Fedler (1964) ได้กล่าวว่า “คนเรามักจะแสวงหาสิ่งที่ตนเองไม่มีหรือแสวงหาสิ่งที่แตกต่างเพื่อชดเชยสิ่งที่ตนเองไม่มี” อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แตกต่างจากถิ่นที่อยู่ของนักท่องเที่ยวย่อมดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยว

ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural factor) รูปแบบวัฒนธรรมและบรรทัดฐาน (Norm) ของสังคมใดสังคมหนึ่งกำหนดค่านิยมในการเดินทางของคนในสังคมนั้น ในขณะเดียวกันวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี งานเทศกาล ประวัติศาสตร์สามารถเป็นสิ่งดึงดูดที่ทำให้คนในสังคมอื่นเดินทางมายังท้องถิ่นของตนได้

ปัจจัยทางการเมือง (Political factor) การเมืองมั่นคง มีนโยบายส่งเสริมให้คนเดินทางท่องเที่ยวย่อมทำให้นักท่องเที่ยวมั่นใจที่จะเดินทางท่องเที่ยว

ปัจจัยทางเทคโนโลยี (Technology) การพัฒนาทางเทคโนโลยี ทางด้านการสื่อสาร การคมนาคม โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยที่เอื้อให้นักท่องเที่ยวเดินทางได้อย่างสะดวกและมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑาพร บุญศิริรัฐ และณัฐภาณี จริตไทย (2563) พบว่า เทคโนโลยีมีบทบาทอย่างมากต่อการตัดสินใจและวางแผนการท่องเที่ยว เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกรวดเร็วต่อการจัดการท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเองมากขึ้น ทั้งในด้านวางแผนการท่องเที่ยว และการออกเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อท่องเที่ยว เป็นต้น

สื่อ (Media) สื่อมีอิทธิพลต่อความคิดค่านิยม การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เนื่องจากสื่อมวลชนจะถ่ายทอดข่าวสารทางการท่องเที่ยวสู่ประชาชนและสามารถสร้างภาพพจน์ของสถานที่แต่ละแห่งได้ ถ้าข่าวสารหรือข้อมูลที่ปรากฏบนสื่อเป็นภาพที่ดีก็สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะเดินทาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (กสทช.) (ม.ป.ป.) พบว่า จากการสำรวจพฤติกรรมและแนวโน้มการบริโภคสื่อของไทย ปี 2562 พบว่า GenZ ยอมรับว่าโฆษณาอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด

วลัยพร ธีวตระกูลไพบูลย์ (2561) แรงจูงใจในการท่องเที่ยวและกระตุ้นให้คนเดินทางท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. แรงจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา (Physical and Psychological Motive) ได้แก่ ความต้องการการพักผ่อนทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อหลีกเลี่ยงจากความจำเจและความยุ่งยากต่าง ๆ เพื่อรักษาสุขภาพ เช่น การอาบน้ำแร่ การนวดแผนไทย เป็นต้น รวมถึงการมีกิจกรรมทางกีฬา การเที่ยวชมธรรมชาติ เพื่อแสวงหาความเพลิดเพลินและได้พักผ่อนจิตใจของตนเองด้วย

2. แรงจูงใจทางด้านวัฒนธรรมและการศึกษา (Culture/ Personal Education Motive) เป็นแรงจูงใจในความอยากรู้อยากเห็นอยากรู้จักคน สถานที่ และประเทศ ที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน มีความสนใจอยากรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ ศิลปะพื้นบ้าน งานเทศกาล สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ธรรมชาติและเพื่อการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจว่าเชื้อชาติอื่น ๆ มีความรู้ความเข้าใจว่าเชื้อชาติอื่น ๆ มีความเป็นอยู่อย่างไร

3. แรงจูงใจทางด้านสังคมและความสำคัญระหว่างบุคคล (Social/ Interpersonal/ Ethnic Motive) ได้แก่ การไปพบปะ เยี่ยมญาติหรือเพื่อน เยี่ยมสถานที่เกิด การได้พบหรือรู้จักกับเพื่อนใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะต่างเชื้อชาติ ศาสนากับตน เป็นการแสวงหามิตรภาพ รวมถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ โดยหลีกเลี่ยงจากสิ่งแวดล้อมที่คุ้นเคยเป็นการชั่วคราว

4. แรงจูงใจทางด้านการทำงานและธุรกิจ (Business/ Work Related Motive) ได้แก่ การไปเจรจาติดต่อธุรกิจทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนการติดตามผลการเข้าร่วมประชุมสัมมนา การเดินทางไปโดยมีภาระงานเกี่ยวข้องเป็นบางส่วนด้วย หรือเดินทางไปทำงานที่เกี่ยวข้องด้วย

5. แรงจูงใจทางด้านการบันเทิงและสิ่งเพลิดเพลิน (Entertainment/ Amusement/ Pleasure/ Pastime Motive) ได้แก่ การไปเที่ยวชมสวนสนุก (theme parks) สถานที่บันเทิงต่าง ๆ การได้ดูกีฬาและกิจกรรมบันเทิงซึ่งให้ความเพลิดเพลิน เช่น ขบวนพาเหรด รถบุปผาชาติ การแสดงแสง - เสียง การแข่งรถ การได้ไปเที่ยวยามว่าง การแสวงหาสิ่งเพลิดเพลินของแต่ละบุคคลที่มีลักษณะหลากหลาย

6. แรงจูงใจในด้านศาสนา (Religious Motive) ได้แก่ การมีโอกาสได้ไปร่วมแสวงบุญ ศึกษาธรรมะ ฝึกสมาธิเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนเคารพนับถือ การได้ไปเคารพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ การทำบุญทำทาน การบริจาคช่วยให้เกิดความสุขทางใจแก่นักท่องเที่ยวและถือว่าการพักผ่อนทางจิตใจด้วย

7. แรงจูงใจทางด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ (Prestige and Status Motive) การเดินทางบางครั้งอาจสร้างชื่อเสียง ยกฐานะ และเกียรติภูมิของตนให้สูงขึ้น เช่น การเดินทางไปประชุมสัมมนา ติดต่อธุรกิจ หรือศึกษาต่อในต่างประเทศ ฯลฯ การได้มีโอกาสเดินทางไปทำกิจกรรมต่าง ๆ การเดินทางท่องเที่ยวอาจมีได้เกิดขึ้นเพราะแรงจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวแต่อาจเกิดจากแรงจูงใจหลายอย่างผสมผสานกันไป เช่น การไปศึกษาหาความรู้และมีโอกาสได้รับสุขภาพในเวลาเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่มีแรงจูงใจใดเป็นแรงกระตุ้นที่เด่นชัดที่สุด

บุญญา ศิริเพชร (2561) กล่าวว่าทฤษฎีแรงผลักและแรงดึงทางการท่องเที่ยว (Push – Pull Factors) หรือ The sign-gestalt paradigm คิดค้นโดย Tolman (1959) โดยระบุว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็นสองลักษณะได้แก่ แรงผลัก (Push Factors) และแรงดึง (Pull Factors) ผู้คนเดินทางท่องเที่ยวเพราะมีแรงผลักจากภายในและถูกดึงดูดจากแรงภายนอก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นแรงที่ทำให้บุคคลถูกผลักดันให้เกิดแรงจูงใจในการตัดสินใจท่องเที่ยวและถูกดึงดูดโดยความน่าสนใจของจุดหมายปลายทาง (Uysal and Hagan, 1993) นอกจากนี้ จากข้อมูลข้างต้น

ปัจจัยผลัก (Push Factors) เกิดจากภายในของตัวบุคคลที่ต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นการตัดสินใจเลือกที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่นั้น จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไป ณ จุดหมายปลายทางเหล่านั้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น

วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ (2561) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีแรงจูงใจของ Crompton (1979) “แรงจูงใจวาระซ่อนเร้น (Hidden Agenda)” เป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและการกระทำของนักท่องเที่ยว (Crompton, 1979; Iso-Aloha, 1982) โดยแบ่งแรงจูงใจออกเป็นปัจจัยผลักดันกับปัจจัยดึงดูด (Push and Pull Factors) ทำให้การเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนี้

ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) หมายถึง ปัจจัยภายในที่เป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้คนตัดสินใจเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวหรือออกจากสภาพแวดล้อมเดิม ๆ โดยที่ปัจจัยผลักดันจะกระตุ้นให้บุคคลเดินทางออกจากบ้านของตน (Brian Kee Mun Wong, Ghazali Musa, Azni Zarina Taha, 2017) ซึ่งประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่จำเจในชีวิตประจำวัน (Escape) การค้นหาและประเมินตนเอง (Self-Exploratory) การพักผ่อนหย่อนใจ (Relaxation) ความรู้สึก มีเกียรติยศ ชื่อเสียง ความมีหน้ามีตา (Prestige) การกลับสู่ความเป็นตัวเองหรือย้อนสู่อดีต (Regression) ความต้องการกระชับความสัมพันธ์ ภายในครอบครัว (Kinship-enhancement) เช่น การเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องและความต้องการ ที่จะเสริมสร้างสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น (Social interaction)

ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) หรือปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การได้พบสิ่งแปลกใหม่ (Novelty) และการได้ศึกษาเรียนรู้ (Education) รวมทั้งทฤษฎีของ Dann, G. M. S. (1981) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจในการท่องเที่ยวด้านปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด โดยมีการอธิบายเพิ่มเติมว่าปัจจัยผลักดันจะเกิดขึ้นก่อน หลังจากนั้นปัจจัยดึงดูดจึงเกิดตามมาซึ่งนักท่องเที่ยวจะเลือกแหล่งท่องเที่ยวชนิดใดหรือแบบใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยผลักดันในตัวนักท่องเที่ยวเอง ปัจจัยดึงดูดจะดึงดูดผู้เดินทางให้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่เฉพาะเจาะจง (Brian Kee Mun Wong, Ghazali Musa, Azni Zarina Taha, 2017) มีความเชื่อว่านักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพราะการได้รับแรงกระตุ้นที่มีความแตกต่างกันระหว่างความต้องการในตัวนักท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยผลักดัน (Push Factors) และสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้คนตัดสินใจที่จะเดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวเรียกว่า ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) หรือปัจจัยภายนอกของตัวบุคคล ได้แก่ ความสวยงาม น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่พักและการเดินทาง เป็นต้น

อุมพร บุญเพชรแก้ว, อิศระพงษ์ พลธานี (2561) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

แรงผลักดัน (Push Factor) หรือมูลเหตุในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ได้แก่

1. เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
2. เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจและความเครียดการทำงาน
3. เพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพ
4. เพื่อสัมผัสบรรยากาศอันสงบและสวยงาม
5. เพื่อเรียนรู้รูปแบบและประโยชน์ของการแช่น้ำร้อน
6. เพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ๆ จากการเดินทาง
7. เพื่อให้โอกาสในการเข้าสังคม และหาโอกาสที่จะติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ๆ
8. เพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือศึกษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น
9. เพื่อเติมเต็มความต้องการของตนเอง เช่น ความตื่นเต้น การผจญภัย
10. เพื่อกระชับความสัมพันธ์ของครอบครัว เพื่อน ญาติหรือคู่รัก

แรงดึงดูด (Pull Factor) ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยครอบคลุม

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์การท่องเที่ยว
2. คำบอกเล่าจากผู้ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น รูปแบบการเดินทาง ที่พัก ร้านอาหาร และกิจกรรมการท่องเที่ยว
3. การโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวด้วยสื่อที่หลากหลาย เช่น แผ่นพับ โบรชัวร์คู่มือการท่องเที่ยว ฯลฯ
4. ความเงียบสงบและความเป็นธรรมชาติสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว
5. ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
6. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเช่น ที่พัก ร้านอาหาร
7. บ่อน้ำร้อนมีชื่อเสียงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
8. กิจกรรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น นวดตัว ชมทัศนียภาพ
9. ความคุ้มค่าและความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว
10. นโยบายขององค์กร หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเรื่องการส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

สนัด วงศ์ทวีทอง และคณะ (2566) กล่าวว่า แนวคิดทฤษฎีปัจจัยหลักและปัจจัยดิ่งนี้จะอธิบายว่าทำไมคนถึงเดินทางท่องเที่ยว โดยแนวคิดของปัจจัยหลัก หมายถึง เราต้องการเดินทางเพื่อสนองความต้องการของเราเองซึ่งเป็นความปรารถนาที่เกิดจากภายใน แรงผลักดันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานเป็นแรงจูงใจด้านจิตวิทยาภายในที่ผลักดันทำให้คนต้องการเดินทางท่องเที่ยว และแนวคิดของปัจจัยดิ่ง หมายถึง นักท่องเที่ยวได้รับแรงดึงดูดจากแหล่งท่องเที่ยวซึ่งได้รับการออกแบบหรือมีกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลดึงดูดให้คนเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการ โดยปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวและการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทาง

พระราชกุล สุทธิเวทิน (2559) ได้กล่าวถึงทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทาง (Travel Career Ladder: TCL) ของ Philip Pearce (1988) โดยได้นำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Abraham Maslow (1943) มาประยุกต์เพื่อให้อธิบายถึงแรงจูงใจในส่วนของการทำงานให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยได้พัฒนาทฤษฎีที่เรียกว่า ลำดับขั้นของแรงจูงใจในการเดินทางมี 5 ขั้น ดังนี้

- 1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ประกอบด้วย การกำหนดโดยตนเอง ได้แก่ การพักผ่อน พักผ่อน ร่างกายแข็งแรง แต่ไม่มีการกำหนดโดยผู้อื่น เป็นต้น
- 2) ความต้องการความปลอดภัยมั่นคง (Safety/ Security Needs) ประกอบด้วย การกำหนดโดยตนเอง ได้แก่ ความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้อื่น ส่วนการกำหนดโดยผู้อื่น ได้แก่ การกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัย เป็นต้น
- 3) ความต้องการสร้างความสัมพันธ์ (Relationship Needs) ประกอบด้วย การกำหนดโดยตนเอง ได้แก่ การมอบความรัก ความรู้สึกดีให้แก่ผู้อื่น อีกทั้งยังรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นด้วย ส่วนการกำหนดโดยผู้อื่น ได้แก่ การได้รับความรู้สึกดีจากผู้อื่น การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นต้น
- 4) ความต้องการความภูมิใจและพัฒนาตนเอง (Self-esteem/ Development Needs) ประกอบด้วย การกำหนดโดยตนเอง ได้แก่ การพัฒนาทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ ของตนเอง อีกทั้งยังสนใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นพิเศษ ส่วนการกำหนดโดยผู้อื่น ได้แก่ การได้รับเกียรติรับรางวัล การได้รับการยกย่องจากผู้อื่น และความภาคภูมิใจถูกมองว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น
- 5) ความต้องการบรรลุเป้าหมาย (Fulfillment Needs) คือ ขั้นสูงสุดที่ต้องการเข้าใจตนเองมากขึ้น สามารถบรรลุเป้าหมายความสำเร็จตามที่ต้องการ อีกทั้งยังได้พบเจอกับความสงบสุขภายในจิตใจ เป็นต้น

พงษ์นรินทร์ ปิตจตุรัส และคณะ (2564) กล่าวว่า ทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทาง (Travel Career Ladder: TCL) ของ Pearce (1988) เป็นทฤษฎีที่คิดค้นขึ้นมาจากพื้นฐานทฤษฎีของ Maslow หรือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (The Hierarchy of Needs) โดยทฤษฎีนี้จะช่วยอธิบายถึงแรงจูงใจในภาพรวมมากกว่ามุ่งไปที่ความต้องการเพียงขั้นใดขั้นหนึ่งและอธิบายถึงพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวซึ่งเกิดจากแรงจูงใจที่มีความหลากหลายทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอย่างเป็นพลวัต (Dynamic) เพื่อประเมินแรงจูงใจนักท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลในสถานการณ์การท่องเที่ยว และบริบทของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันออกไป

บุญญา ศิริเพชร (2561) ได้อ้างถึงทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทาง (Travel Career Ladder: TCL) มี 5 ขั้นไว้เช่นกัน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นผ่อนคลายอารมณ์เป็นขั้นที่ถูกกำหนดจากตัวนักท่องเที่ยวเองได้แก่ความต้องการทางร่างกายที่ต้องการพักผ่อนหรือทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้นหรือมีการผ่อนคลายทางอารมณ์นับเป็นจุดเริ่มต้นของนักท่องเที่ยวที่จะเริ่มเดินทางท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกเช่นนักท่องเที่ยววัยรุ่นอาจได้รับแรงจูงใจจากการพักผ่อนหรือการทำกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาร่างกายหรือความเพลิดเพลิน อาทิ การเดินทางเพื่อการผจญภัยในกิจกรรมปีนเขาวัยน้ำเป็นต้นซึ่งขั้นผ่อนคลายอารมณ์นี้นับว่าเป็นแรงจูงใจขั้นพื้นฐานในลำดับขั้นความต้องการทางด้านกายภาพ physical needs

ขั้นที่ 2 ขั้นที่ถูกกระตุ้นหรือปลุกเร้า เป็นขั้นที่ถูกกำหนดทั้งจากตัวนักท่องเที่ยวเองและผู้อื่น ได้แก่ ความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยกล่าวคือเมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางและมีประสบการณ์มากขึ้น เขาจะได้รับแรงจูงใจจากขั้นที่สูงขึ้น เช่น บุคคลเกิดความกังวลใจเกี่ยวกับสุขภาพเนื่องจากความเครียดจากการทำงานที่จะสร้างความไม่ปลอดภัยแก่ชีวิต ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเดินทางเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียด ขั้นถูกกระตุ้นหรือปลุกเร้านี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เป็นขั้นที่ถูกกำหนดทั้งจากตัวนักท่องเที่ยวเองและผู้อื่นเช่นกัน ได้แก่ การมอบและการได้รับความรัก ความรู้สึกที่ดีให้แก่ผู้อื่น การรักษาและสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การได้อยู่ร่วมกับสมาชิกกลุ่ม กล่าวคือ หลังจากการที่นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น การเดินทางท่องเที่ยวจะได้รับแรงจูงใจในขั้นที่สูงขึ้นไปอีกทำให้เกิดแรงจูงใจจากขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น โดยการเดินทางเพื่อการได้อยู่ร่วมหรือทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนฝูงหรือกลุ่มสังคมที่เขาเป็นสมาชิก ทำให้สามารถรักษาสัมพันธระหว่างสมาชิกกลุ่มได้ซึ่งขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นนี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม (Belonging and Social Needs)

ขั้นที่ 4 ขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเอง เป็นขั้นที่กำหนดจากตัวนักท่องเที่ยวเอง เช่น การพัฒนาทักษะของตนเอง ความสนใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นพิเศษ หรือการพัฒนาความสามารถในด้านใดด้านหนึ่ง และเป็นขั้นที่ถูกกำหนดโดยผู้อื่น เช่น การได้รับรางวัลจากภายนอก การได้รับเกียรติ ความหลงใหลในการท่องเที่ยว ความภาคภูมิใจในตนเองจากการถูกมองว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยว กล่าวคือ ขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเองนั้นจะเป็นขั้นที่บุคคลได้รับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางจากการที่นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการเดินทางทำให้ได้พัฒนาตนเองได้ เรียนรู้สิ่งใหม่ที่สนใจหรือรู้สึกภาคภูมิใจจากการเป็นผู้มากด้วยประสบการณ์ในการเดินทาง ซึ่งขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเองนี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการการยกย่องนับถือ (Esteem Needs)

ขั้นที่ 5 ขั้นบรรลุความปรารถนา เป็นขั้นที่ไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นจากผู้ใด หากแต่เป็นขั้นที่บรรลุตามสิ่งที่ใฝ่ฝันมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้นได้พบกับความสงบสุขภายในจิตใจ กล่าวคือขั้นบรรลุความปรารถนาที่เป็นแรงจูงใจขั้นสุดท้ายหรือขั้นสูงสุด ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการที่นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการได้เดินทางไปยังสถานที่แห่งหนึ่งเป็นการบรรลุถึงสิ่งที่ได้ฝันไว้ หรือการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทำให้รู้จักตนเองมากขึ้นซึ่งขั้นบรรลุความปรารถนาจะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการการได้รับความสำเร็จสูงสุดในชีวิต สอดคล้องกับ วัชรภรณ์ ระยับศรี (2551) ได้กล่าวเสริมว่า นักท่องเที่ยวบางคนนิยมเดินทางและสำรวจท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยไม่สนว่าท้องถิ่นนั้นจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกและอยู่ใกล้เมืองหรือไม่ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเรียนรู้หรือพยายามทำความเข้าใจเข้าใจวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นและมักจะจดบันทึกสิ่งที่ตนได้พบเพื่อเป็นการบันทึกประสบการณ์และความสำเร็จของตน (Self-Actualization Needs)

ดังนั้นแนวคิดความต้องการใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 2 สรุปแนวคิดแรงจูงใจ

นักวิจัย	แนวคิดแรงจูงใจ
Stanley Plog (1974)	แรงจูงใจในเชิงจิตวิทยา โดยได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1. Psychocentric 2. Allocentric 3. Mid-Centric 4. Near Psychocentric 5. Near Allocentric
McIntosh R.W., & Goeldner, C.R. (1986)	แรงจูงใจ สามารถแบ่งได้ 4 ประเภท ได้แก่ 1. สิ่งจูงใจทางกายภาพ 2. สิ่งจูงใจทางวัฒนธรรม

นักวิจัย	แนวคิดแรงจูงใจ
	3. สิ่งจูงใจระหว่างบุคคล 4. สิ่งจูงใจทางสถานภาพและชื่อเสียง
Uysal & Hagan (1993) Uysal, M., & Hagan, L.A. (1993)	แรงจูงใจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) 2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation)
Boulay, Hritz, and Ashton (2013)	แรงจูงใจเกิดจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ 1. ปัจจัยผลักดัน หรือ ปัจจัยภายใน 2. ปัจจัยดึงดูด หรือ ปัจจัยภายนอก
วัชรภรณ์ ระยับศรี (2551)	แรงจูงใจในการเดินทางหรือสิ่งกระตุ้นให้คนเดินทางเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นความต้องการของนักท่องเที่ยว สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่ 1. ปัจจัยผลักดัน (Push Factor) หรือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) อ้างอิงโดยใช้ทฤษฎีของ Abraham H. Maslow (1954) 2. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factor) หรือ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านการเมือง ปัจจัยทางเทคโนโลยี และสื่อ
พรพรกฤษฎ ศุทธิเวทิน (2559)	ทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทาง (Travel Career Ladder: TCL) 1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) 2. ความต้องการความปลอดภัยมั่นคง (Safety/ Security Needs) 3. ความต้องการสร้างความสัมพันธ์ (Relationship Needs) 4. ความต้องการความภูมิใจและพัฒนาตนเอง (Self-esteem/ Development Needs) 5. ความต้องการบรรลุเป้าหมาย (Fulfillment Needs)
วลัยพร รวีตระกูลไพบุลย์ (2561)	แรงจูงใจในการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1. แรงจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา (Physical and Psychological Motive) 2. แรงจูงใจทางด้านวัฒนธรรมและการศึกษา (Culture/ Personal Education Motive) 3. แรงจูงใจทางด้านสังคมและความสำคัญระหว่างบุคคล (Social/ Interpersonal/ Ethnic Motive) 4. แรงจูงใจทางด้านการทำงานและธุรกิจ (Business/ Work Related Motive) 5. แรงจูงใจทางด้านการบันเทิงและสิ่งเพลิดเพลิน (Entertainment/ Amusement/ Pleasure/ Pastime Motive)

นักวิจัย	แนวคิดแรงจูงใจ
	6. แรงจูงใจในด้านศาสนา (Religious Motive) 7. แรงจูงใจทางด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ (Presetting and Status Motive)
บุญญา ศิริเพชร (2561)	อ้างอิง ทฤษฎีแรงผลักและแรงดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Push – Pull Factors) หรือ The sign-gestalt paradigm คิดค้นโดย Tolman (1959) คือ ผู้คนเดินทางท่องเที่ยวเพราะมีแรงผลักดันจากภายในและถูกดึงดูดจากแรงภายนอก
วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ (2561)	อ้างอิงแนวคิดของ Crompton (1979) แรงจูงใจ วาระซ่อนเร้น (Hidden Agenda) แรงจูงใจออกเป็นปัจจัยผลักดันกับปัจจัยดึงดูด (Push and Pull Factors) ทำให้การเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวแต่ละคนแตกต่างกันไป
อุมพร บุญเพชรแก้ว, อิศระพงษ์ พลธานี (2561)	แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ แรงผลักดัน (Push Factor) และแรงดึงดูด (Pull Factor)
บุญญา ศิริเพชร (2561)	ทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทาง (Travel Career Ladder: TCL) มี 5 ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นผ่อนคลายอารมณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นที่ถูกกระตุ้นหรือปลุกเร้า ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ขั้นที่ 4 ขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเอง ขั้นที่ 5 ขั้นบรรลุความปรารถนา
พงษ์นรินทร์ ปิตจตุรัส และคณะ (2564)	ทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทาง (Travel Career Ladder: TCL)
สนัด วงศ์ทวีทอง และคณะ (2566)	แรงผลักดันเป็นปัจจัยภายในซึ่งเป็นพื้นฐานของแรงจูงใจด้านจิตวิทยา แรงดึงดูดเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลให้คนเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการ

จากข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจ คือ บางสิ่งบางอย่างที่เข้ามากระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมบางสิ่งบางอย่างนี้ขึ้นมาเพื่อสนองตอบกับความต้องการของตน มีทั้งสิ่งกระตุ้นที่เกิดจากภายในตัวของบุคคล เช่น ความต้องการ ความสนใจ การอยากเรียนรู้ เป็นต้น และสิ่งกระตุ้นภายนอกตัวบุคคลเป็นสิ่งแวดล้อมที่มากระทบตัวบุคคลทำให้เกิดสิ่งกระตุ้นภายในตัวบุคคลขึ้นมา เช่น ธรรมชาติที่สวยงาม การเดินทางเพื่อศาสนา เป็นต้น

ดังนั้นแนวคิดแรงจูงใจใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
เชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

แนวคิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist Satisfaction)

ความหมายของความพึงพอใจ

Ehsan Sadeh et al (2012) กล่าวว่า ความพึงพอใจเกิดจากการเปรียบเทียบความคาดหวัง
ของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการบริโภค หากการบริการนั้นไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวัง
ได้ จะเกิดความไม่พอใจขึ้น ดังนั้น ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวถูกสร้างขึ้นโดยมาจากการ
เปรียบเทียบความคาดหวังก่อนการเดินทางและประสบการณ์หลังการเดินทาง ความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวเกิดจากสองมิติที่แตกต่างกัน ประการแรก ก็คือ เกี่ยวข้องกับความคาดหวังล่วงหน้าของ
นักท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง ประการที่สอง เป็นการอ้างอิงถึงเหตุผลของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการหลัง
การเดินทางโดยอิงจากประสบการณ์จริง กล่าวอีกนัยหนึ่งนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจได้รับผลกระทบ
โดยตรงจากความคาดหวังของนักท่องเที่ยวและคุณค่าที่รับรู้

เลิศพร ภาระสกุล (2555) ให้ความหมายว่า หมายถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการเปรียบเทียบกัน
ระหว่างความคาดหวังต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน เมื่อเอา
ประสบการณ์ที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับความคาดหวังต่างๆที่นักท่องเที่ยวได้ตั้งเอาไว้ส่งผลออกมาเป็น
ความรู้สึกของการบรรลุความตั้งใจ นักท่องเที่ยวจะเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้าผลออกมาเป็นความรู้สึก
ไม่พึงพอใจไม่สบอารมณ์จะหมายความว่านักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ และในทำนองเดียวกัน
นักท่องเที่ยวผู้ซึ่งความคาดหวังได้รับการตอบสนองด้วยประสบการณ์ต่าง ๆ จะเกิดความพึงพอใจและ
ในทางตรงกันข้ามนักท่องเที่ยวที่ได้ประสบการณ์ที่ไม่ตอบสนองต่อความคาดหวังก็จะเกิดความไม่
พอใจ ยิ่งช่องว่างระหว่างความคาดหวังกับประสบการณ์ที่ได้มีมากเท่าไรก็จะส่งผลให้ความไม่พอใจ
เกิดมากขึ้นเท่านั้น

ศิริพงศ์ พุทธิพันธุ์ และ พยัต วุฒิรงค์ (2547) (อ้างถึงใน ปุณยภาพัชร อาจหาญ, 2555)
ความพึงพอใจเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบ ดังนั้น จึงสามารถสรุปประเด็นเกี่ยวกับความพึงพอใจ
ที่มาจากผลจากการเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกกับความคาดหวัง
2. ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกกับสิ่งเร้า
3. ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกหรือทัศนคติกับสิ่งที่ได้รับ
4. ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบประสบการณ์กับการคาดหวัง

อลิษา จูติมานะกุล (2558) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภค (Consumer Satisfaction) คือ การตัดสินใจของลูกค้าหลังการใช้สินค้าหรือบริการซึ่งเป็นผลจากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ต่อการปฏิบัติของผู้ให้บริการหรือประสิทธิภาพของสินค้าความคาดหวังของลูกค้า (Expected Performance) โดยถ้าสินค้าและบริการสร้างความพึงพอใจได้มากกว่าที่ลูกค้าคาดหวัง จะทำให้เกิดความประทับใจ (Delighted Customer) แต่ถ้าผลที่ได้จากสินค้าและบริการต่ำกว่าที่ลูกค้าคาดหวังจะทำให้ลูกค้าเกิดความไม่พอใจ (Satisfaction Customer) ระดับความพึงพอใจของลูกค้าแต่ละรายจะมีระดับแตกต่างกันเกิดจากผลประโยชน์จากสินค้าและบริการและความคาดหวังของบุคคล (Expectation) ที่เกิดจากการรับรู้ผ่านประสบการณ์ในอดีตของผู้ซื้อเองหรือจากคนใกล้ชิด

จันทา ไชยะโวหาน (2562) ให้ความหมายว่า เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสามารถเป็นไปในทิศทางบวกหรือลบ ในทิศทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อมีความสุข มีการได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์หรือบรรลุจุดหมาย ความพึงพอใจที่เป็นลบแปลว่าไม่ได้รับการตอบสนองนั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนหรือไม่บรรลุจุดประสงค์ ความพึงพอใจอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและสถานการณ์แวดล้อมอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

วิวัฒน์ จันทร์กึ่งทอง และคณะ (2563) ให้ความหมายว่า ท่าที ความรู้สึก หรือเจตคติในทางที่ดีของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยเกิดจากการคาดหวังของนักท่องเที่ยวก่อนการเข้ามาท่องเที่ยว และการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวหลังได้เข้ามาท่องเที่ยวแล้ว และเกิดเป็นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2563) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการเปรียบเทียบกันระหว่างความคาดหวังต่าง ๆ กับประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวมักจะเกิดขึ้นก่อนการเดินทางและประสบการณ์จากการเดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นผลลัพธ์ที่ทำให้นักท่องเที่ยวประเมินว่าพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจความพึงใจนั้นประกอบไปด้วยหลายด้าน หากนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดีและได้รับการตอบสนองเท่าที่คาดหวังหรือเกินกว่าที่หวังไว้ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น แต่ถ้าหากนักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์ที่ไม่ดี ไม่ตอบสนองต่อความคาดหวังก็จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

ตารางที่ 3 แนวคิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

นักวิจัย	แนวคิดความพึงพอใจ
Ehsan Sadeh et al (2012)	การเปรียบเทียบความคาดหวังของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการบริโภค
เลิศพร ภาระสกุล (2555)	การเปรียบเทียบกันระหว่างความคาดหวังต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวต้องการได้จากแหล่งท่องเที่ยว
ศิริพงศ์ พงษ์พิพันธุ์ และ พยัต วุฒิรงค์ (2547)	ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบ ได้แก่ 1. ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกกับความคาดหวัง 2. ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกกับสิ่งเร้า 3. ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบความรู้สึกหรือทัศนคติกับสิ่งที่ได้รับ 4. ความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบประสบการณ์กับการคาดหวัง
อลิษา ฐิติมานะกุล (2558)	การเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ต่อการปฏิบัติของผู้ให้บริการหรือประสิทธิภาพของสินค้าความคาดหวังของลูกค้า
จันทา ไชยะโวหาน (2562)	เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสามารถเป็นไปได้ในทิศทางบวกหรือลบ
วิวัฒน์ จันทร์กิงทอง และ คณะ (2563)	เท่าที่ ความรู้สึก หรือเจตคติในทางที่ดีของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยเกิดจากการคาดหวังของนักท่องเที่ยวก่อนการเข้ามาท่องเที่ยว และการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวหลังได้เข้ามาท่องเที่ยวแล้ว
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2563)	การเปรียบเทียบกันระหว่างความคาดหวังต่าง ๆ กับประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยว

สามารถสรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่าเป็นการประเมินความคาดหวัง ความรู้สึก หรือทัศนคติที่มีภายหลังเมื่อได้รับบริการรวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ซึ่งความพึงพอใจเป็นผลเกิดจากความแตกต่าง หรือช่องว่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับ (การมีประสบการณ์) โดยความพึงพอใจนั้นแบ่งได้ 2 อย่าง คือ ความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจ

ดังนั้นแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจทางการท่องเที่ยวใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism)

ความหมายการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

Težak, Saftić, & Ilak (2011) ให้ความหมายว่า สุขภาพในฐานะวิถีชีวิต หมายถึง ภาวะสุขภาพพิเศษที่ผสมผสานความกลมกลืนของร่างกายจิตใจและจิตวิญญาณ

Lee and Kim (2015) ได้กล่าวถึง แนวคิดของ Cohen (2008) ให้ความหมายว่า เป็นการเดินทางที่ออกจากชีวิตปกติที่เคยอยู่รักษาหรือบำบัดทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยใช้บริการกับสถานบริการ ณ จุดหมายปลายทาง ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพื่อความผ่อนคลาย การนวด สปา การบำบัด การรับประทานอาหาร เป็นต้น

Galina Romanova, et al. (2015) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) เป็นคำที่ครอบคลุมกลุ่มนักท่องเที่ยว 2 กลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยวทางการแพทย์ (Medical Tourist) และนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Wellness Tourist) ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของตัวนักท่องเที่ยวเอง ซึ่ง Goeldner (1989) ได้เน้นย้ำว่านิยามของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะมีลักษณะสามประการ ดังนี้ (1) การอยู่ห่างจากบ้าน (2) สุขภาพคือแรงจูงใจที่สำคัญที่สุด และ (3) ทำหรือการเข้าร่วมกิจกรรมในยามว่าง

Clarke (2019) ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ว่าเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่ง Clarke กล่าวถึงงานวิจัยของ Lehto และคณะ ในปี 2006 พบว่าการใช้ชีวิตในเมืองส่งผลเสียต่อความอยู่ดีมีสุขทั้งทางร่างกาย ศีลธรรม และจิตวิญญาณ จึงส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของคนที่ใช้ชีวิตในเมืองได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว Clarke ได้อ้างอิงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) กล่าวถึง “ประสบการณ์สูงสุด (peak experiences)” หมายถึง ช่วงเวลาแห่งความสุขและการเติมเต็มสิ่งที่หายากในการใช้ชีวิตในปัจจุบัน เมื่อผู้คนได้เดินทางไปอยู่ในสถานที่ที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติ ความมีอิสระเหล่านั้นจะเปิดรับและเรียนรู้ถึงสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และการตอบสนองทางปัญญาหรือจิตวิญญาณของตนเอง

Dini and Pencarelli (2021) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามแนวคิดมีหลากหลายมิติประกอบกัน เช่น น้ำพุร้อน สปา การดูแลสุขภาพและจิตใจ การเล่นกีฬา การสัมผัสธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม จิตวิญญาณและแต่ละมิติเหล่านี้สามารถจัดอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่หลากหลาย

ราณี อีสัยกุล (2557) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจหรือจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และ/หรือบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ หรือเป็นการ

ท่องเที่ยวที่ผสมผสานการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจคู่กันโดยมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพว่า เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะทาง หรือ Niche Tourism คือ รูปแบบและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นให้มีลักษณะเฉพาะ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดเฉพาะส่วนหรือนักท่องเที่ยวเฉพาะรายที่มีความต้องการเฉพาะเจาะจงตามความสนใจ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพก็เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะทางที่มีแรงจูงใจหรือจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และ/หรือ บำบัดฟื้นฟูสุขภาพ หรือเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กัน โดยมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ชนิดา ทวีศรี (2557) (อ้างถึงใน นฤมล รัตนไพจิตรและคณะ, 2561) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและ/หรือ การบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ เช่น การรับคำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพ การออกกำลังกายอย่างถูกวิธี การนวด/อบ/ประคบสมุนไพร การฝึกปฏิบัติสมาธิตลอดจนการตรวจร่างกาย การรักษาพยาบาลและอื่น ๆ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมและรักษาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไป การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงมีการจัดรายการท่องเที่ยวพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติเพื่อเรียนรู้วิถีใช้พลังงานจากธรรมชาติมาบำบัดรักษาและสร้างเสริมสุขภาพกายและ สุขภาพจิตให้สดชื่นผ่อนคลาย เป็นการเพิ่มพูนพลังกำลังให้สมบูรณ์แข็งแรงปรับสภาพจิตใจและร่างกายให้สมดุลและภายหลังการท่องเที่ยวก็สามารถนำกลับไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ณาริญา วีระกิจ และคณะ (2562) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หมายถึง นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ทำให้สุขภาพดีขึ้นโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการทางกายภาพ (Physical) จิตใจ (Mental) จิตวิญญาณ (Spiritual) อารมณ์ (Emotional) สิ่งแวดล้อม (Environmental) และสังคม (Social) โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพนิยมทำ ได้แก่ สปาเพื่อ สุขภาพ โยคะ การทำสมาธิ การออกกำลังกาย อาหารเพื่อสุขภาพ และการตรวจสุขภาพ เป็นต้น

ปฐวิมาศ เสริฐเลิศ (2562) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ ได้แก่การรับคำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพ การออกกำลังกายอย่างถูกวิธี การนวด อบ ประคบสมุนไพร การฝึกสมาธิ ตลอดจนการตรวจร่างกาย การรักษาพยาบาล และอื่น ๆ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

TAT Academy (2565) ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจหรือจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสุขภาพและ/หรือบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพหรือเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กัน โดยมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้นเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือการพักผ่อนควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยว

หิรัญญา กลางนุรักษ์ และเกิตศิริ เจริญวิศาล (2566) กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยอ้างอิงงานวิจัยของ Csapo and Marton (2017) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism) คือ การท่องเที่ยวแบบองค์รวมที่รวม หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวและทำกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยทั่วไปร่วมกับการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ กล่าวคือ เป็นลักษณะการจัดสรรเวลาส่วนหนึ่งจากการเดินทางเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวและร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เช่น การนวด อบสมุนไพร และวารีบำบัด เป็นต้น การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ช่วยส่งเสริมให้ร่างกายนักท่องเที่ยวรู้สึกผ่อนคลาย ส่งผลให้มีสุขภาพจิตที่ดี เป็นการเพิ่มพูนสมรรถนะร่างกายให้แข็งแรง และปรับสมดุลในร่างกาย

ตารางที่ 4 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

นักวิจัย	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ
Težak, Saftić, & Ilak (2011)	ภาวะสุขภาพพิเศษที่ผสมผสานความกลมกลืนของร่างกาย จิตใจและจิตวิญญาณ
Lee and Kim (2015)	ได้นำแนวคิดของ Cohen (2008) ให้ความหมายว่า เป็นการเดินทางที่ออกจากชีวิตปกติที่เคยอยู่รักษาหรือบำบัดทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยใช้บริการกับสถานบริการ ณ จุดหมายปลายทาง ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพื่อความผ่อนคลาย
Galina Romanova, et al. (2015)	ได้นำแนวคิดของ Goeldner (1989) ว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะมีลักษณะสามประการ ดังนี้ (1) การอยู่ห่างจากบ้าน (2) สุขภาพคือแรงจูงใจที่สำคัญที่สุด และ (3) ทำหรือการเข้าร่วมกิจกรรมในยามว่าง
Clarke (2019)	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ว่าเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ การเปิดรับและเรียนรู้ถึงสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และการตอบสนองทางปัญญาหรือจิตวิญญาณของตนเอง
Dini and Pencarelli (2021)	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามแนวคิดมีหลากหลายมิติ ประกอบกัน เช่น น้ำพุร้อน สปา การดูแลร่างกายและจิตใจ

นักวิจัย	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ
	การเล่นกีฬา การสัมผัสธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม จิตวิญญาณและแต่ละมิติเหล่านี้สามารถจัดอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย
ราณี อีสัยกุล (2557)	การท่องเที่ยวที่ผสมผสานการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจคู่กันโดยมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
ชนิดา ทวีศรี (2557)	หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและ/หรือ การบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ
ณาริญา วีระกิจ และคณะ (2562)	การท่องเที่ยวที่ทำให้สุขภาพดีขึ้นโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการทางกายภาพ (Physical) จิตใจ (Mental) จิตวิญญาณ (Spiritual) อารมณ์ (Emotional) สิ่งแวดล้อม (Environmental) และสังคม (Social)
ปฐิมาศ เสริฐเลิศ (2562)	การเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและหรือการบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ
TAT Academy (2565)	การท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจหรือจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสุขภาพและ/หรือบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้นเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือการพักผ่อนควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยว
หิรัญญา กลางนุรักษ์ และเกดศิริ เจริญวิศาล (2566)	อ้างอิงงานวิจัยของ Csapo and Marton (2017) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism) คือ การท่องเที่ยวแบบองค์รวมที่รวม หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวและร่วมทำกิจกรรมการเพื่อส่งเสริมสุขภาพหลักวิชาการที่มี ส่งผลให้มีสุขภาพจิตที่ดี เป็นการเพิ่มพูนสมรรถนะร่างกายให้แข็งแรง และปรับสมดุลในร่างกาย

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะทาง สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเป็นพิเศษโดยมีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างร่างกายและจิตใจให้แข็งแรงและผ่อนคลาย ในทางร่างกายการเดินทางนี้เพื่อไปส่งเสริมสุขภาพ บำบัดร่างกายให้ดียิ่งขึ้น อาทิ การเข้ารับการนวดแผนไทย นวดประคบสมุนไพร รวมถึงการทำสปา เป็นต้น ในส่วนทางด้านจิตใจต้องการเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ คลายความเครียดจากหน้าที่การงานหรือสังคมที่เคยอยู่ อาทิ เพื่อไปสัมผัสธรรมชาติที่สวยงาม วิถีชีวิตต่างถิ่น หรือการฝึกทำสมาธิ เพื่อที่จะได้เข้าใจจิตใจของตนเองซึ่งจะส่งผลให้เกิดการยกระดับจิตใจให้ดียิ่งขึ้น

ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ราณี อิศัยกุล (2557) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้นเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือการพักผ่อนควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถแบ่งตามลักษณะสุขภาพของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น การท่องเที่ยวในลักษณะนี้กำลังเป็นที่นิยมอย่างสูงทั่วโลก เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เริ่มให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพของตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมในปัจจุบัน โดยการออกกำลังกายและดูแลสุขภาพอย่างถูกวิธี เช่น การนั่งสมาธิ การฝึกโยคะ การอาบน้ำแร่หรือสปา การนวดแผนโบราณ การรับประทานสมุนไพร การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและการพักผ่อนที่มีอากาศบริสุทธิ์ใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยว หรืออยู่ในระยะพักฟื้นการท่องเที่ยว ลักษณะนี้นักท่องเที่ยวต้องการอากาศที่บริสุทธิ์อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและเป็นธรรมชาติ รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและออกกำลังกายอย่างเบา ๆ เพื่อฟื้นฟูสุขภาพ

3. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาโรคของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง เนื่องจากค่ารักษาพยาบาลในประเทศไทยถูกกว่าต่างประเทศ และประเทศไทยมีแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญและมีฝีมือหลายด้าน เช่น การทำทันตกรรม การเปลี่ยนข้อเข่า การผ่าตัดเพื่อเสริมความงาม เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับ TAT Academy (2565) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถแบ่งตามลักษณะสุขภาพของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ กำลังเป็นที่นิยมอย่างสูงทั่วโลกเนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เริ่มให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพของ ตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมในปัจจุบัน โดยการออกกำลังกายและดูแลสุขภาพอย่างถูกวิธี เช่น การนั่งสมาธิการฝึกโยคะ การฝึกไทเก๊ก การอาบน้ำแร่หรือสปา การนวดแผนโบราณ การรับประทานสมุนไพร การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและการพักผ่อนในที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยมีสถานที่ให้บริการการไทย มีสถานที่ให้

บริการการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพหลายประเภท เช่น การนวดแผนโบราณที่วัดโพธิ์การนั่งสมาธิในวัดสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยวหรืออยู่ในระยะพักฟื้น การท่องเที่ยวลักษณะนี้ นักท่องเที่ยวต้องการอากาศที่บริสุทธิ์อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและเป็นธรรมชาติรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและออกกำลังกายอย่างเบา ๆ เพื่อฟื้นฟูสุขภาพ สถานที่ท่องเที่ยวที่ให้บริการลักษณะนี้ เช่น ชีวาศรม สถานพักตากอากาศชายทะเล เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาโรคของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงเนื่องจากการรักษาพยาบาลในประเทศไทยถูกกว่าต่างประเทศและประเทศไทยมีแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญ และมีมือหลายด้าน เช่น การทำทันตกรรม การเปลี่ยนสะโพก การเปลี่ยนข้อเข่า การผ่าตัดเพื่อเสริมความงาม เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอาจแบ่งตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ ดังนี้ (ราณี อธิชัยกุล (2557)

1. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Promotion Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ด้วยการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยการแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพทั้งในหรือนอกที่พักแรมอย่างถูกวิธี ตามหลักวิชาการและมีคุณภาพมาตรฐานอย่างแท้จริง เช่น การอาบน้ำแร่ แช่น้ำพุร้อน การนวดแผนไทย การอบสมุนไพร การบริการสวนคนบำบัด และวารีบำบัด เป็นต้น จุดประสงค์หลักของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การส่งเสริมบำรุงรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิต การบำบัดรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพ ตลอดจนการได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสังสรรค์ทางสังคม เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีกับผู้อื่นในระหว่างการท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะคติ และค่านิยมในการส่งเสริมและรักษาฟื้นฟูสุขภาพให้สมบูรณ์ด้วยตัวเองมากยิ่งขึ้น การสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเองนั้นสามารถแสดงออกมาในรูปแบบของการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา การควบคุมน้ำหนักตัว การนิยมเลือกรับประทานอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ การทำจิตใจให้สงบด้วยการฝึกปฏิบัติสมาธิ และการใช้ยารักษาโรคจากสมุนไพรที่มีผลกระทบข้างเคียงน้อย

2. การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมบำบัดรักษาโรคหรือฟื้นฟูสุขภาพต่าง ๆ ที่หลากหลายตามหลักวิชาการและมีคุณภาพมาตรฐานอย่างแท้จริง เช่น การตรวจร่างกายรวมทั้งการทำทันตกรรม การรักษาสุขภาพฟัน การผ่าตัดข้อเข่า การผ่าตัดเสริมความงาม หรือการแปลงเพศ เป็นต้น ในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่มีคุณภาพมาตรฐาน หรือบางครั้งเรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical Tourism)

ตารางที่ 5 ประเภทของการส่งเสริมสุขภาพ

ผู้วิจัย	ประเภทของการส่งเสริมสุขภาพ
ราณี อิลิชัยกุล (2557)	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถแบ่งตามลักษณะสุขภาพของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ระดับ คือ 1. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น 2. การท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยว 3. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาโรคของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอาจแบ่งตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ 1. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Promotion Tourism) 2. การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism)
TAT Academy (2565)	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถแบ่ง ตามลักษณะสุขภาพของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ระดับ คือ 1. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น 2. การท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยวหรืออยู่ในระยะพักฟื้น 3. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาโรคของนักท่องเที่ยว

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism) เนื่องจากมีกิจกรรมที่หลากหลายที่มีความเหมาะสมในการส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้ว ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครพนมต่อไป

การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการจัดรูปแบบกิจกรรมการ ให้บริการการส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) ได้แก่ (นิถมน คำเอี่ยม, 2553)

1. การนวดแผนไทย ถือเป็นวิธีบำบัดรักษาโรคของไทยที่มีมาแต่ดั้งเดิม เริ่มต้นมาจากความพยายามในการบรรเทาอาการปวดเมื่อย ฟกช้ำด้วยการสัมผัสจับต้องหรือกดบริเวณที่เจ็บเพื่อช่วยเหลือตนเองและสิ่งสมประสงค์มาเป็นการนวดเพื่อช่วยเหลือบุคคลในครอบครัวและกระจายกว้างขวางออกไปในชุมชน นอกจากนี้ในค่ายมวยซึ่งมักเกิดอุบัติเหตุจากการต่อสู้ เช่น ไหล่หลุด เคล็ด ขัดยอก จึงมีการบำบัดขั้นต้นด้วยการ กด จับ ดัด ดึง เพื่อให้เข้าที่ทำให้เรียนรู้สืบทอดกันมาและ

พัฒนาเป็นท่าต่าง ๆ สรุบบทเรียนเป็นศาสตร์และศิลปะที่ใช้ในการบำบัดรักษาตราวจจนถึงปัจจุบัน ประโยชน์ของการนวดแผนไทย คือ ช่วยทำให้ระบบหมุนเวียนของโลหิตดี สุขภาพแข็งแรง ช่วยทำให้ การเคลื่อนไหวของสรีระคล่องแคล่วอย่างธรรมชาติ สามารถบรรเทาโรค และอาการปวดต่าง ๆ ของ ข้อต่อและกล้ามเนื้อ

2. การนวดเท้า โดยมีหลักการพื้นฐาน คือ อวัยวะทั้งหมดของร่างกายจะมีการแสดงออกที่ สัมพันธ์กับบริเวณเท้าทั้งหมด โดยอวัยวะส่วนใหญ่จะสัมพันธ์กับบริเวณสันเท้าแล้วกระจายไปสู่ปลาย เท้า ดังนั้นการนวดเท้าแบบไทยจึงมีวิธีการนวดและการกดจุดบนเท้าซึ่งจะส่งผลที่ไปอวัยวะอื่น ๆ ที่ อยู่ใกล้เคียงได้ การนวดเท้าแบบไทยเป็นการนวดโดยรวมเพื่อกระตุ้นเส้นสายให้ลมเดินสะดวก โดยเริ่มจาก ฝ่าเท้าหลังเท้าแล้วไปเท้า ประโยชน์ของการนวดเท้าเพื่อสุขภาพ คือ ช่วยส่งเสริมสุขภาพโดยกระตุ้น การไหลเวียนของโลหิต น้ำเหลือง และกระตุ้นการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกายให้ทำงานสมดุล ดี ช่วยป้องกันโรคบางอย่าง เช่น ท้องผูก หิด ปวดหัว โรคไต โรคเครียด ไมเกรน เป็นต้น และส่งผลดี ทางด้านสุขภาพจิต รู้สึกสบายลดความตึงเครียด

3. การอบ/ประคบสมุนไพรหมายถึง กระบวนการและวิธีการในการส่งเสริมสุขภาพและการ บำบัดรักษาร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ด้วยกรรมวิธีอบไอน้ำผสมกลิ่นหอมจากพืชสมุนไพรหรือ กรรมวิธีประคบร้อนจากพืชสมุนไพรตามหลักทฤษฎีการแพทย์แผนไทยโบราณ ดังนี้

3.1) การอบสมุนไพร เป็นการอบตัวด้วยไอน้ำที่ได้จากการต้มสมุนไพร เป็นวิธี บำบัดรักษา อย่างหนึ่ง ซึ่งเริ่มต้มจากประสบการณ์การนั่งกระโจมในหญิงหลังคลอด โดยใช้ผ้าทำเป็น กระโจมหรือนั่งในสุมไก่ที่ปิดคลุมมิดชิด และมีหม้อต้มสมุนไพรซึ่งเดือดทำให้สามารถอบและสูดดมไอน้ำสมุนไพรและผิวหนังได้สัมผัสไอน้ำด้วยกัน ช่วยให้การไหลเวียนของโลหิตดีขึ้นทำให้ร่างกายสดชื่น ผิวพรรณ เปล่งปลั่งมีน้ำมีนวล ต่อมาจึงเป็นที่นิยมในประชาชนทั่วไปจึงได้มีการจัดทำเป็นห้องอบตัว ด้วยไอน้ำ

3.2) การประคบสมุนไพร เป็นวิธีบำบัดรักษาของแพทย์แผนไทยอีกวิธีหนึ่งโดยการ นำ สมุนไพรสดที่มีตัวยาสำคัญเช่น หัวโพล ขมิ้นอ้อย ตะไคร้ ผิวมะกรูด ฯลฯ ห่อใส่ผ้ารวมกันโดยใช้ วิธีนี้ให้ร้อนเพื่อให้เกิดน้ำมันหอมระเหยเป็นสารในการออกฤทธิ์ซึ่งเมื่อผสมผสานกับความร้อนด้วยตัวยา ตามสรรพคุณของสมุนไพรจะซึมผ่านผิวหนังด้วยการประคบสัมผัสไปตามบริเวณที่ต้องการส่วนใหญ่ จะนิยมนำกันในห้องหลังคลอด และผู้ที่ต้องการให้ร่างกายสดชื่นผิวพรรณเปล่งปลั่งมีน้ำมีนวล

4. สุคนธ์บำบัด (Aroma Therapy) หมายถึงกระบวนการและวิธีการในการส่งเสริมสุขภาพ และการบำบัดรักษาร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ด้วยกลิ่นหอม ซึ่งส่วนใหญ่ได้จากน้ำมันหอมระเหย (Essential Oil หรือ Volatile Oil) ที่สกัดได้จากส่วนต่าง ๆ ของพืชสมุนไพร เช่น ดอกใบ ราก ผล เปลือกไม้ ยางไม้ (Resins, Gums, Exudates) รวมถึงสารในพืชบางชนิด เช่น Coumarin และกลิ่น หอมที่ได้มาจากสัตว์ เช่น ปลาวาฬ (อำพันทองหรือAmbergris เป็นสารหอมที่ได้จากสำรอกปลาวาฬ) ชะมด (ชะมดเช็ด หรือCivet เป็นสารหอมที่ได้จากสิ่งขับถ่ายจากกระเปาะของต่อมคู่ใกล้กับอวัยวะ

สปี พันธุ์ของตัวชะมด) ปีเวอร์ กวาง เป็นต้น โดยวิธีการใช้น้ำมันหอมระเหยที่นิยมใช้ในสวดคนบำบัด อยู่ 3 วิธีดังนี้

4.1) การสูดดมโดยตรง เป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก โดยสูดดมกลิ่นหอมจากน้ำมันหอมระเหย ที่หยดบนสำลีหรือกระดาษทิชชูหรือสูดดมไอรระเหยจากน้ำมันระเหยที่หยดลงในเตาต้มน้ำร้อน 5-10 หยด ไอน้ำจะพากลิ่นน้ำมันหอมระเหยกระจายออกไปทั่วบริเวณ สร้างบรรยากาศให้มีกลิ่นหอม และบำบัดอาการต่าง ๆ แล้วแตชนิดของน้ำมันหอมระเหย

4.2) การผสมน้ำ โดยการเติมน้ำมันหอมระเหยลงในอ่างอาบน้ำ เป็นวิธีการที่ดีในการผ่อนคลายและจิตใจ กลิ่นหอมของน้ำมันหอมระเหยจะผ่านเข้าสู่ร่างกายได้ 2 ทางคือการสูดดมกลิ่นที่ระเหยขึ้นมาจากน้ำ และการแทรกซึมเข้าทางผิวหนัง น้ำในอ่างอาบน้ำไม่ควรร้อนเกินไป และปริมาณน้ำมันหอมระเหยไม่ควรเกิน 6 หยด ถ้าในเด็กควรลดปริมาณน้ำมันหอมระเหยลงสักครึ่งหนึ่ง โดยต้องผสมให้เข้ากับน้ำที่เตรียมไว้แล้ว

4.3) การใช้กับผิวหนังโดยตรง โดยทาน้ำมันหอมระเหยบนผิวหนังแล้วนวดร่างกายด้วยมือ เปลา่แบบลูบไล่ไปมาด้วยน้ำหนักที่สม่ำเสมอ จะช่วยคลายเครียดและลดความปวดเมื่อยได้ดี แต่ไม่ ควรเอาน้ำมันหอมระเหยชนิดเข้มข้นมานวด ควรจะให้น้ำมันหอมระเหยเจือจางเสียก่อนใช้ทาหลังบนผิวหนัง

5. การบริการอาบน้ำแร่ (Spa) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย คือแหล่งน้ำแร่ (Mineral Water) ที่พบในรูปของน้ำพุร้อนหรือบ่อน้ำร้อน เนื่องจากเชื่อกันว่าน้ำแร่ชนิดต่าง ๆ มีคุณค่าทางการบำบัดรักษาและส่งเสริมสุขภาพจากการดื่มหรืออาบ โดยรู้จักไปในนามของ “สปา” (Spa)

6. วารีบำบัด (Water Therapy) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมและบำบัดรักษาสุขภาพโดยวิธีการสร้างความสมบูรณ์แข็งแรงและเพิ่มสมรรถภาพที่ดีของร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่อาศัยน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วยการออกกำลังกายในน้ำด้วยวิธีการทำกิจกรรมแอโรบิกในน้ำซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ไฮโดรเทราปี (Hydrotherapy) การออกกำลังกายแอโรบิกในน้ำสามารถช่วยสร้างเสริมและบำบัดรักษาสุขภาพได้ เพราะน้ำมีแรงพยุงตัวที่ช่วยลดในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ดี และช่วยเสริมสร้างกล้ามเนื้อได้เร็วขึ้น สำหรับผู้สูงอายุที่มีอาการปวดหลัง หรือปวดข้อสามารถใช้วิธีไฮโดรแอโรบิก (Hydro-Aerobics) โดยการออกกำลังกายในสระน้ำที่มีระดับน้ำสูงเพียงพอแค่หน้าอกและเป็นพื้นสระน้ำแบบกระดานเดียวกันทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีวิธีการวารีบำบัดแบบง่าย ๆ คือ การอาบน้ำร้อนและน้ำเย็นสลับกัน โดยเริ่มต้นอาบน้ำร้อนก่อนประมาณ 3-5 นาที แล้วสลับการอาบด้วยน้ำเย็น ซึ่งจะมีผลทำให้ร่างกายเกิดความกระปรี้กระเปร่าขึ้น แต่ถ้าก่อนนอนอยากให้ร่างกายรู้สึกสบายและหลับง่ายก็ให้ใช้วิธีการอาบน้ำอุ่น เพื่อให้ระบบต่าง ๆ ของร่างกายทำงานช้าลง ประโยชน์ของวารีบำบัดด้วยวิธีนี้จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานต่อโรคต่าง ๆ ช่วยปรับฮอร์โมน และช่วยผ่อนคลายของระบบประสาทที่มี อาการตึงเครียดได้

7. การฝึกกายบริหารท่าฤๅษีตัดตน การออกกำลังกายโดยฝึกกายบริหารนับเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การสร้างเสริมสุขภาพที่ดี ซึ่งมีวิธีการทำให้ร่างกายเกิดการเคลื่อนไหวที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการใช้พลังงานขับเหงื่อออกมา โดยให้มีความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นกระดูก ข้อต่อกล้ามเนื้อ และอวัยวะภายในต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ การตัดตนยังอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างท่าทางการเคลื่อนไหวกับการหายใจเป็นหลักสำคัญ จึงต้องมีการนั่งสมาธิร่วมด้วย จะช่วยให้จิตใจ สบายคลายเครียด หมอไทยโบราณจึงเชื่อมโยงประสบการณ์ของท่าฤๅษีตัดตนที่บอกเล่าสืบต่อกันมา และค้นคว้าเพิ่มเติมให้เป็นท่ากายบริหารแบบไทย และสรุปท่าทางการตัดตนให้มีความสุขภาพและสามารถปฏิบัติได้โดยคนทั่ว ๆ ไปไม่ผาดโผนหรือฝืนร่างกายจนเกินไป ประโยชน์ของการฝึกกายบริหารท่าฤๅษีตัดตน มีดังนี้

7.1) ช่วยให้เกิดความเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ ของแขนขาหรือข้อต่อต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างคล่องแคล่ว บางท่าจะมีการกดหรือบีบนิ้วร่วมไปด้วย รวมทั้งฝึกลมหายใจเข้าออกอย่างลึก ๆ และช้า ๆ

7.2) มีการใช้สมาธิร่วมด้วยจะช่วยยกระดับจิตใจให้พ้นอารมณ์ขุ่นมัว หงุดหงิด ความวุ่น ความเครียดและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการหายใจ หากมีการฝึกหายใจให้ถูกต้อง

7.3) ทำให้โลหิตหมุนเวียนดี เลือดลมเดินได้สะดวก นับเป็นการออกกำลังกายซึ่งสามารถ ทำได้ในทุกอิริยาบถ

7.4) เป็นการต่อต้านโรคภัยบำรุงรักษาสุขภาพให้มีอายุยืนยาว

8. การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา (Buddhist Meditation) เพื่อสร้างความสงบเยือกเย็นของจิตใจท่ามกลางสภาพธรรมชาติที่รุ่มร่ามหรือร้อนวิปัสสนาบำเพ็ญภาวนาขั้นสูงในสถานที่ที่จัดเตรียมไว้ โดยมีการให้คำปรึกษาแนะนำวิธีปฏิบัติสมาธิอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการคลายเครียดในชีวิตประจำวัน รวมทั้งศึกษาเรียนรู้ปรัชญาชีวิตและจิตวิญญาณตะวันออกช่วยให้เกิดความมั่นคงทางอารมณ์ และมีภูมิคุ้มกันโรคทางจิต นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสุขภาพกายและใช้แก้ไขโรคได้ ร่างกายกับจิตใจอาศัยกันและมีอิทธิพลต่อกัน ผู้มีจิตใจผ่องใสเบิกบานย่อมช่วยให้กายเอิบอิ่มผิวพรรณผ่องใส สุขภาพกายดีเป็นภูมิต้านทานโรคไปในตัว

9. การบริการอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ หมายถึง การนำสมุนไพรมาปรุงเป็นอาหารและเครื่องดื่มที่ให้ประโยชน์แก่ร่างกายและจิตใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากพืชสมุนไพรมีสารอาหารที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของร่างกายอยู่ครบถ้วน ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต ไขมัน โปรตีน เกลือแร่ กรดอินทรีย์ วิตามิน และน้ำย่อย เป็นต้น ในทัศนะของแพทย์แผนไทยการกินอาหารตามธาตุเป็นประโยชน์ต่อร่างกายมนุษย์ที่ประกอบด้วยธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ธาตุทั้ง 4 นี้ต้องมีความสมดุลกัน ซึ่งจะทำให้สุขภาพเป็นปกติไม่เจ็บป่วย อาหารที่มนุษย์รับประทานเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่จะบำรุงธาตุให้สมดุลโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารที่มีพืชสมุนไพรเป็นส่วนประกอบจะมีสรรพคุณในการปรับธาตุที่หย่อนหรือกำเริบให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ

10. การบริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม การนำสารสกัดจากสารธรรมชาติและสมุนไพรมาใช้ในการผลิตเครื่องสำอางเพื่อลดอันตรายและการแพ้สารสังเคราะห์ ซึ่งปัจจุบันนี้มีแนวโน้มได้รับความนิยมสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและสามารถ นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในสถานบริการที่พักรวมได้เป็นอย่างดี จากการศึกษารูปแบบกิจกรรมการให้บริการการส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ที่มีหลากหลายในโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการศึกษาของ คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา, สุจิตรา สุคนทรทรัพย์ และวิภาวดี ลีมิ่งสวัสดิ์ (2561) พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวสุขภาพในประเทศไทย ได้แก่ นวดแผนไทย นวดฝ่าเท้า/นวดกดสะท้อนเท้า รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ นวดอโรมาเธอราพี โยคะ มวยไทย การนั่งสมาธิ การอบไอน้ำ การนวดประคบ และการนวดหิน ตามลำดับ

Swarbrooke และ Horner (1999) และ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่มีจุดเด่นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพราะมีประเพณีและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีการเดินทางที่สะดวก มีสิ่งแวดล้อมที่สวยงามและมีความแปลกใหม่ คนไทยมีลักษณะนิสัยที่มีความอบอุ่นและเป็นมิตรมีหัวใจการบริการ มีการแพทย์ทางเลือกที่หลากหลายโดยเฉพาะการใช้ภูมิปัญญาไทยในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การนวดแผนไทย การนำสมุนไพรมาประกอบอาหารและเป็นผลิตภัณฑ์ในการดูแลสุขภาพ เป็นต้น

และจากบทความของ TAT Academy (2566) เรื่อง “ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ต้นทุนของไทยสู่การเป็น Wellness Tourism” กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) คือ การเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวทำกิจกรรมส่งเสริมหรือฟื้นฟูความสมบูรณ์แข็งแรงของสุขภาพร่างกายและจิตใจ โดยมีกลุ่มนักท่องเที่ยวหลัก คือ ‘คนที่ไม่ป่วย’ ที่ต้องการดูแลสุขภาพผ่านกิจกรรม เช่น การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การนวดสปา การนั่งสมาธิ เป็นต้น ซึ่งมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical Tourism) อยู่เล็กน้อยตรงที่พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเดินทางเพื่อที่มาใช้บริการทางการแพทย์เพื่อรักษาปัญหาสุขภาพ แต่ยังคงมีจุดร่วมเดียวกัน คือ เป้าหมายของสุขภาพที่ดี ได้ชี้แนวทางในการใช้ “ภูมิปัญญาแบบไทย ๆ” เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้การพัฒนา Wellness Tourism มีคุณภาพและดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกได้ ทั้งนี้ ถือว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบตรงที่มีมรดกทางภูมิปัญญาแบบ “พื้นบ้าน” สามารถเชื่อมโยงกับมิติทางสุขภาพและเป็นต้นทุนที่เข้มแข็งของประเทศไทยที่อยู่แล้วได้ ดังนี้

อาหารท้องถิ่นแต่ละภูมิภาค ในที่นี้ยังถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) การพานักท่องเที่ยวได้เข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน จุดแข็งของอาหารท้องถิ่น เช่น บางอย่างมีประโยชน์ต่อร่างกาย ใช้วัตถุดิบที่ปลอดภัย มีคุณค่าทางโภชนาการ และคุณสมบัติการ

ป้องกันโรค สำหรับเมนูเพื่อสุขภาพในแต่ละภูมิภาคมีเอกลักษณ์และวัตถุดิบเฉพาะตัว อาหารท้องถิ่นมีลักษณะสอดคล้องกับวิถีทางสุขภาพมาตั้งแต่ดั้งเดิม เช่น นิยมรับประทานเป็นสารช่วยให้ได้รับสารอาหารหลากหลาย ส่วนใหญ่นิยมกินร่วมกับผักและมีส่วนผสมของเครื่องเทศอยู่มากช่วยเพิ่มกากใยและแร่ธาตุที่มีประโยชน์ บางพื้นที่ใช้กรรมวิธีการหมักทำให้ได้สารอาหารอื่นเพิ่มขึ้น เช่น โปรไบโอติกและพรีไบโอติก เป็นต้น

มวยไทย เป็นกิจกรรมออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง และยังสอดคล้องกับลักษณะการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) อีกด้วย

นวดไทย สามารถรักษาอาการปวดเมื่อย ไปจนถึงรักษาและบำบัดโรคออฟฟิศซินโดรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย นอกจากนั้นยังมีการทำสปา พอก ชัด อบตัว ในประเทศไทยมีวัตถุดิบและภูมิปัญญาโดยการนำพืชสมุนไพรจากธรรมชาติมาใช้ในการดูแลสุขภาพและรักษาโรค จึงถือเป็นต้นทุนที่ดีต่อการส่งเสริมสุขภาพ สามารถผนวกรวมกับการท่องเที่ยวเชิงชุมชนที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นผู้ให้บริการ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

ธรรมชาติบำบัด ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติจัดว่าเป็นหนึ่งต้นทุนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) เนื่องจาก อากาศที่บริสุทธิ์ น้ำสะอาด พื้นที่สีเขียวล้วนเป็นองค์ประกอบภายนอกที่ช่วยให้รู้สึกผ่อนคลาย กระตุ้นให้มีเกิดการดูแลสุขภาพ เช่น กิจกรรมปั่นจักรยานเลียบชายหาด กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมปีนเขา เป็นต้น

ณัฐวรดี คณิตินสุทธิทอง (2564) จากการศึกษาความต้องการของตลาดและศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการเมื่อมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การได้รับบริการสปาทั่วไป การเข้าศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ การเข้าโรงยิม/ฟิตเนส การรับประทานอาหารเช้าเพื่อสุขภาพ การผ่อนคลายความเครียด การทำสมาธิบำบัด ตามลำดับ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในประเทศไทย เป็นกิจกรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดมาสู่รุ่นต่อรุ่น สามารถนำมาเป็นอาชีพ หรือสามารถส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เช่น การนวดแผนไทย/การนวดเฉพาะจุดที่ได้ความนิยมเป็นอย่างมากทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติ อาหารพื้นบ้านที่นำวัตถุดิบที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นซึ่งมีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายบวกกับการปรุงรสชาติจึงส่งผลให้อาหารไทยได้รับความนิยม มวยไทยเป็นกิจกรรมการป้องกันตัวส่งผลให้ผู้ฝึกร่างกายแข็งแรง รวมถึงการทำสมาธิเพื่อให้จิตใจมีความสงบ เป็นต้น

แนวคิดประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

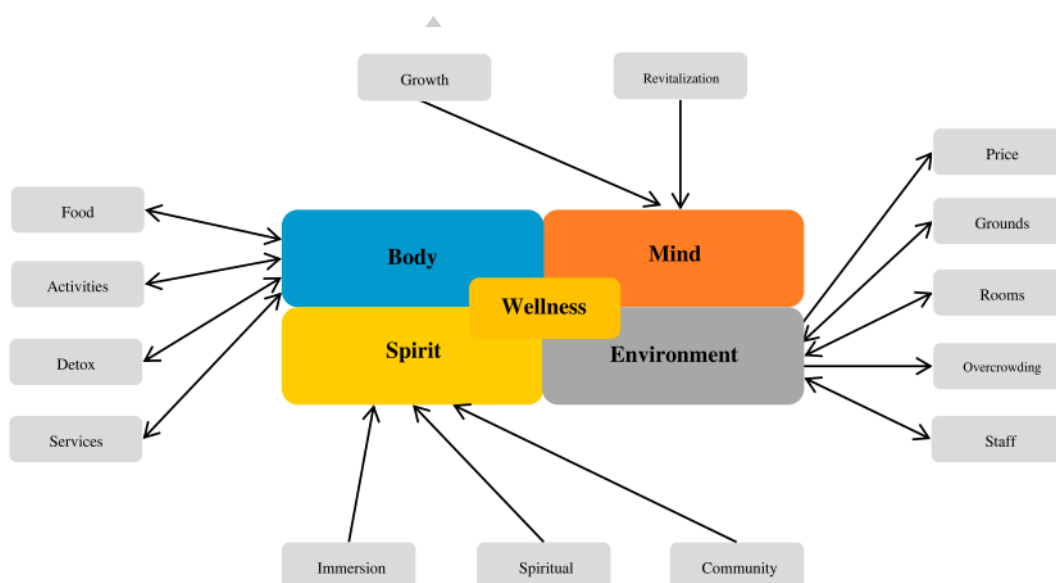
Henna Konu et al. (2016) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพใน Lake Wellness ประเทศฟินแลนด์ พบว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมกับประเทศฟินแลนด์ ได้แก่กิจกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านจิตวิญญาณและด้านจิตใจ ด้านอาหารเพื่อสุขภาพ ด้านที่พัก ด้านการรักษาและบริการด้านความงามทั้งภายในและภายนอก กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและความสะดวกสบาย การออกกำลังกาย เป็นต้น

Dillette et al. (2020) ได้กล่าวถึงด้านของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1) **ด้านร่างกาย** เกี่ยวข้องกับประสบการณ์สุขภาพ ได้แก่ อาหารประจำท้องถิ่น กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมทั้งร่างกายและจิตใจ บริการที่ได้รับ และการล้างพิษ (Detox) ร่างกายเพื่อให้ร่างกายมีสุขภาพที่ดีขึ้น
- 2) **ด้านจิตใจ** เกี่ยวข้องกับประสบการณ์สุขภาพ ได้แก่ การเข้าถึงจิตใจของตนเองซึ่งจะส่งผลให้เกิดการฟื้นฟูจิตใจ และเมื่อเราเข้าใจตนเองแล้วเราก็จะสามารถพัฒนาจิตใจของเราให้ดียิ่งขึ้น
- 3) **ด้านจิตวิญญาณ** เกี่ยวข้องกับประสบการณ์สุขภาพ ได้แก่ การเข้าใจและเข้าถึงแก่นแท้วิถีชีวิตของชุมชนที่ได้สัมผัส การเข้าใจตนเอง และการได้สัมผัสสัจธรรมชาติ วิถีชีวิตอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองและเข้าใจจิตวิญญาณของตนเองมากยิ่งขึ้น (Clarke, 2019)
- 4) **ด้านสิ่งแวดล้อม** เป็นมิติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัวและส่งผลต่อความรู้สึกของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเมื่อไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ ราคาค่าใช้จ่าย ความแออัดของพื้นที่โดยรอบของแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก และสถานที่ทำกิจกรรม ห้องพักและห้องทำกิจกรรม ขนาดของพื้นที่ว่ามีความเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในขณะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และพนักงานที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

พหุ ประเด็น ชีว

ภาพที่ 2 มิติของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

(คำอธิบายลูกศรของมิติของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดังนี้ เส้นทางสู่สุขภาพที่ดีรวมถึงการฟื้นฟูสุขภาพ แสดงด้วยลูกศร (→) ชี้จากโค้ดสื่อความหมายไปสู่ธีม, อุปสรรคที่ส่งผลต่อสุขภาพแสดงด้วยลูกศร (←) ที่ชี้จากหัวข้อต่อรหัสสื่อความหมาย, รหัสการตีความที่แสดงทั้งเส้นทางสู่สุขภาพที่ดีและอุปสรรคที่ส่งผลต่อสุขภาพจะแสดงด้วยลูกศรคู่ (↔)

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมี 4 ด้านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เช่น อาหารประจำท้องถิ่น กิจกรรมต่าง ๆ การล้างพิษร่างกาย และการบริการ

ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ หมายถึง การฟื้นฟูจิตใจที่เหนื่อยล้าจากการทำงานหรือการดำเนินชีวิตในประจำวันให้ดีขึ้น มีพลังในการดำเนินชีวิตต่อไป

ด้านที่ 3 คือด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ หมายถึง การเข้าใจถึงแก่นแท้ของจิตใจ เช่น การดื่มด่ำบรรยากาศธรรมชาติที่เงียบสงบ และสวยงาม การเข้าใจจิตใจของตนเองอย่างแท้ เป็นต้น

ด้านที่ 4 ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ด้านที่ส่งผลต่อความรู้สึกของนักท่องเที่ยว เช่น ราคาค่าใช้บริการ ห้องพัก เป็นต้น

Lee, T. J., Han et al. (2020) ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Dillette et al. (2020) พบว่า ปัจจัยการเดินทางที่มีผลบวกต่อสุขภาพของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายในประเทศ โดยมีมุมมองสุขภาพประกอบด้วยสามส่วน ได้แก่ จิตใจ ร่างกาย และสังคม ผลการวิเคราะห์พบว่าในด้านสุขภาพจิตใจ ประสบการณ์การรู้สึกที่ดีและการหลีกเลี่ยงความรู้สึกที่ไม่ดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ในด้านสุขภาพร่างกาย รูปแบบการบริโภคอาหารธรรมชาติในช่วงวันถือว่ามีค่าสำคัญ ซึ่งจะส่งผลถึงการเพิ่มความอยากอาหารและการและระบบย่อยอาหารที่ดีขึ้น ในด้านสังคม มีการปรับปรุงความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับคู่สมรส ข้อความ

ตารางที่ 6 แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ผู้วิจัย	แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพ
Henna Konu, et al. (2016)	องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมกับประเทศฟินแลนด์ ได้แก่กิจกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. ด้านจิตวิญญาณและด้านจิตใจ 2. ด้านอาหารเพื่อสุขภาพ 3. ด้านที่พัก 4. ด้านการรักษาและบริการด้านความงามทั้งภายในและภายนอก 5. กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและความสะดวกสบาย 6. ด้านการออกกำลังกาย
Dillette et al. (2020)	ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม
Lee, T. J., Han et al. (2020)	ปัจจัยการเดินทางที่มีผลบวกต่อสุขภาพของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายในประเทศ โดยมีมุมมองสุขภาพทั้งสามส่วน ได้แก่ 1. จิตใจ 2. ร่างกาย 3. สังคม

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า แนวคิดการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพที่สามารถนำมาเป็นแนวคิดที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

ดูแลร่างกาย จังหวัดนครพนมสามารถจัดกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีประสบการณ์ได้ ดังนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมรับประทานอาหารเช้าที่ท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนได้จัดขึ้น เช่น การนวดเพื่อความผ่อนคลาย การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตรวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมการทำเกษตรปลอดสารพิษ เป็นต้น

ดูแลด้านจิตใจ จังหวัดนครพนมมีลักษณะทางสังคมที่เรียบง่าย การดำเนินชีวิตจึงมีลักษณะคล้ายเมือง Slow-Life เหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการหลีกเลี่ยงจากความพลุกพล่านเร่งรีบ หรือสังคมเมืองใหญ่ รวมถึงจังหวัดนครพนมเป็นเมืองแห่งศาสนา เพราะมีวัดและพระธาตุที่มีความสำคัญทางพุทธศาสนาอยู่หลายแห่ง นักท่องเที่ยวสามารถที่จะท่องเที่ยวเชิงศาสนาได้

ดูแลด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ จังหวัดนครพนมมีทรัพยากรป่าไม้ที่มีความสมบูรณ์ นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิด จึงเหมาะแก่การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ดูแลด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่เรียบง่าย ชุมชนมีความเป็นมิตร การบริการในด้าน ๆ เช่น อาหารมีหลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้เลือกและที่พักมีหลายรูปแบบให้นักท่องเที่ยวเลือกได้หลายรูปแบบ

ดังนั้นแนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี (2529) ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณาและการกำหนดศักยภาพทางการท่องเที่ยวไว้ 6 หัวข้อดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพ ภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิต
2. ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว
3. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่าง ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย
4. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว
5. ข้อจำกัดใน การรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ข้อจำกัดทางด้านบริการ สาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

6. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยว และ จำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี (2550) กล่าวว่า การศึกษาความพร้อมของชุมชนทั้งด้านกายภาพพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก วิธีชีวิตความเป็นอยู่และรูปแบบการดำเนินชีวิตของชุมชนทำให้เข้าใจบริบททุกด้านของชุมชนและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวศักยภาพด้านการท่องเที่ยวคือความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนา การปรับปรุงหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นว่ามีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยวนอกจากจะเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ แล้วยังมีลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งคือ อุตสาหกรรมที่ไร้ตัวตน กล่าวคือ การท่องเที่ยวเป็นการรวมตัวของอุตสาหกรรมอื่น ๆ อย่างน้อย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ที่พัก (Accommodation) หมายถึง สถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้คนเดินทางหรือนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก พร้อมการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งในปัจจุบันธุรกิจที่พักได้พัฒนาเรื่อยมา โดยมีรูปแบบการจัดบริการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวอย่างสูงสุด มีการบริหารงาน ในระบบเครือข่ายทั้งในรูปแบบของเครือข่ายท้องถิ่นและเครือข่ายระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาธุรกิจที่พักรูปแบบต่าง ๆ ยังเป็นแรงผลักดันให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้นทั้งในระบบมาตรฐานการบริการที่สูงขึ้น และการดูแลรักษาสีงามแวดล้อมควบคู่การกับบริหารจัดการที่เอื้อประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ระบบ เศรษฐกิจของประเทศชาติและความยั่งยืนของการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

2. การคมนาคม (Accessibility) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเนื่องจากมีบทบาทใน การเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งการคมนาคมในปัจจุบันได้ถูกพัฒนาให้สามารถตอบสนองการเดินทางท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ เช่น ธุรกิจการบิน การเดินเรือ การคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ รถไฟฟ้า เป็นต้น

3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวได้ เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่ง ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ภูเขา น้ำตก เกาะ แม่น้ำ หาดทราย ฯลฯ สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ได้แก่ ประเพณี สงกรานต์ ลอยกระทง งานแห่เทียนพรรษา เป็นต้น ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนี้หมายถึงสิ่งดึงดูดใจที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือ มีความโดดเด่นและเป็นที่สนใจกว่าแหล่งอื่น ๆ เช่น ทะเลหมอก ทะเลแหวก บ่อน้ำพุ ร้อน เป็นต้น

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง สิ่งที่จัดขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ แผนที่ อินเทอร์เน็ต ศูนย์ให้บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบป้องกันความปลอดภัยทางทะเล เป็นต้น

5. กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว (Activity) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น โดยรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ จะแตกต่างกันตามประเภทของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเช่น การเดินป่า การนั่งช้าง การดูนก ฯลฯ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การดำน้ำ การตกปลา เป็นต้น

ศิริจรรยา ประพุดติกิจ (2553) กล่าวว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นมีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่

ณัฐนันท์ จิรกิจนิमित และคณะ (2566) กล่าวว่า จากผลการวิจัยชุมชนในพื้นที่ดอยลังกาใต้ ประเมินศักยภาพหมู่บ้านต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ดอยลังกา โดยประเมินศักยภาพทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Attractions) ชุมชนในพื้นที่ดอยลังกามีความสวยงามทางธรรมชาติ สงบ และมีความเป็นส่วนตัว สะอาด สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความหลากหลายทางพันธุ์พืชท้องถิ่น ที่สามารถนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาประยุกต์ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) การให้บริการด้านที่พักในชุมชนมีมาตรฐานจำนวนเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่ การให้บริการห้องสุขาที่มีจำนวนเพียงพออยู่ในสภาพการใช้งานดี และมีสัญลักษณ์ที่ชัดเจน มาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว อาทิ อาสาสมัครรักษาความปลอดภัยในชุมชนเฉพาะกิจ มีจุดปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีบริการร้านค้า ร้านอาหารเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พื้นที่จอดรถเพียงพอสำหรับรองรับจำนวนรถที่เข้ามาโดยเฉพาะในช่วงที่มีย่านท่องเที่ยวหนาแน่น และการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์มีความรู้ รวมถึงมีสื่อแนะนำข้อมูลบริการแก่นักท่องเที่ยว อาทิ แผ่นพับ แผนที่ ที่น่าสนใจ และเป็นข้อมูลปัจจุบัน

3. ด้านการเข้าถึงสถานที่ (Accessibility) ในชุมชนมีป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีความชัดเจน เส้นทางเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย สภาพเส้นทางเดินทางถึง

แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมีความปลอดภัยแต่ต้องเดินทางด้วยความระมัดระวัง แสดงข้อมูลการเดินทางในระบบออนไลน์มีความชัดเจน เช่น ระบบการเดินทางด้วย GPS เป็นต้น

4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Activities) ในชุมชนมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวได้ เช่น การปั่นจักรยาน เป็นต้น

ตารางที่ 7 แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's

ผู้วิจัย	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's
วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2529)	ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณาและการกำหนดศักยภาพทางการท่องเที่ยวไว้ 6 หัวข้อ 1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 2. ความสะดวกในการเข้าถึง 3. สิ่งอำนวยความสะดวก 4. สภาพแวดล้อม 5. ข้อจำกัดใน 6. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน
เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552)	กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการรวมตัวของอุตสาหกรรมอื่น ๆ อย่างน้อย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ที่พัก (Accommodation) 2. การคมนาคม (Accessibility) 3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) 5. กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว (Activity)
ศิริจรรยา ประพตกิจ (2553)	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ 1. ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง 2. ความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นมีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่
ณัฐนันท์ จิรกิจนิมิต และคณะ (2566)	การประเมินศักยภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Attractions) 2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 3. ด้านการเข้าถึงสถานที่ (Accessibility) 4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Activities)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยพิจารณาและสรุปองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวตามบริบทของศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม ได้แก่

1. ด้านที่พัก (Accommodation) ในปัจจุบันนี้ที่พักมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยว พร้อมกับกระแสนิยมการถ่ายรูปแบบเช็คอินทำให้ที่พักมีบทบาทต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดรูปแบบที่พักมีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้เลือก แต่สิ่งสำคัญของที่พักนอกเหนือจากรูปลักษณ์ภายนอกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวแล้ว ความสะอาดของที่พัก และการบริการของพนักงานเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

2. ด้านการคมนาคม (Accessibility) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก เป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางได้อย่างสะดวก รวดเร็วและปลอดภัย การคมนาคมเพื่อเข้าสู่จังหวัดนครพนมสามารถเดินทางได้หลายทาง ได้แก่ ทางบก และทางอากาศ และถ้ารวมการท่องเที่ยวเข้าไปด้วย จังหวัดนครพนมสามารถเดินทางท่องเที่ยวทางน้ำได้อีกด้วย

3. ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) จังหวัดนครพนมมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ ชนเผ่าที่มีอัตลักษณ์เฉพาะชาติพันธุ์ ความเป็นมิตรและวิถีชีวิตที่เรียบง่าย รวมถึงอากาศที่ดี เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดนครพนมเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ด้านนี้เป็นด้านที่เอื้อความสะดวกสบายให้แก่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภค จังหวัดนครพนมมีระบบสาธารณูปโภคที่ดี เช่น มีระบบประปา ระบบไฟฟ้า ระบบเครือข่ายมือถือ/อินเทอร์เน็ตที่ดี จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่ไม่ใหญ่ ดังนั้นจึงมีความปลอดภัยมากกว่าเมืองใหญ่

5. ด้านกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว (Activity) จังหวัดนครพนมสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายเพื่อสนองตอบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ เช่น กิจกรรมสัมผัสธรรมชาติ กิจกรรมล่องเรือเลียบริมโขง กิจกรรมไหว้พระ กิจกรรมเยี่ยมชมและเรียนรู้วิถีชีวิตของชนเผ่า เป็นต้น

ดังนั้นแนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษา ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

ข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวเชิงจังหวัดนครพนม (จังหวัดนครพนม, 2560)

ประวัติความเป็นมาจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย มีประวัติ สืบทอดยาวนาน เชื่อว่าเดิมศูนย์กลางของ “อาณาจักรศรีโคตรบูร” ที่รุ่งเรืองในอดีตในช่วงต้นพุทธ ศตวรรษที่ 12 จนประมาณพุทธศตวรรษที่ 16 อาณาจักรศรีโคตรบูร ได้เสื่อมอำนาจลงและตกอยู่ ภายใต้การปกครองของอาณาจักรขอม ต่อมาราวพุทธศตวรรษที่ 18 ชื่อของ “ศรีโคตรบูร” ได้กลาย มาเป็นเมืองในอาณาจักรล้านช้าง มีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง โดยพระเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุต ล้านช้าง ทรงสร้างเมืองที่ปากห้วยหินบูร (ปากห้วยบรรจบลำน้ำโขงฝั่งซ้ายตรงข้ามอำเภอท่าอุเทน เนื้อเมือง นครพนม) ภายหลังย้ายเมืองมาตั้งที่ป่าไม้รวก ห้วยศรีมั่ง ริมแม่น้ำโขงฝั่งซ้าย (คือเมืองเก่าใต้เมืองท่า แยกในปัจจุบัน) ถึงปีพุทธศักราช 2297 มี พระนครานุรักษ์ครองเมืองศรีโคตรบูร มีความเห็นว่าเมือง มิได้ตั้งอยู่ที่ปากห้วยแล้ว จึงได้เปลี่ยนนามเมืองใหม่ว่า “เมืองมรุกขนคร” ต่อมาช่วงประมาณ พุทธศักราช 2309 สมัยพระบรมราชาแก้ว ได้ย้ายเมืองข้ามฝั่งแม่น้ำโขงมาที่ปากบังฮวก (ฝั่งประเทศ ไทยปัจจุบัน คือบริเวณวัดมรุกขนคร ตำบลดอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม) และในปี พุทธศักราช 2321 พระเจ้ากรุงธนบุรีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก และเจ้าพระยาสุรสิงหนาทยกทัพมาตีเอาหัวเมืองทางแถบแม่น้ำโขงรวมไปจนถึงนครเวียงจันทน์ เมือง มรุกขนครจึงได้ขึ้นกับกรุงธนบุรี แต่ยังคงปกครองตนเองอยู่ หลังจากนั้นราวปีพุทธศักราช 2322 สมัย พระบรมราชา (พรมหา) ได้ย้ายเมืองจากปากบังฮวก มาอยู่ที่บ้านหนองจันทร์ (ห่างจากตัวเมือง นครพนมไปทางทิศใต้ 4 กิโลเมตร) ตั้งชื่อเมืองใหม่ว่า “นครบุรีราชธานี”

ในปีพุทธศักราช 2329 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามเมืองเสียใหม่ว่า “เมืองนครพนม” ขึ้นตรงต่อกรุงรัตนโกสินทร์ การที่ พระราชทานนามว่า “เมืองนครพนม” สันนิษฐานได้ว่า อาจจะเนื่องด้วยเดิมเมืองนี้เป็นเมืองลูกหลวง มาก่อน เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงให้ใช้คำว่า “นคร” หรืออีกนัยหนึ่งคำว่า “นคร” นี้ อาจรักษาชื่อเมืองเดิมไว้ คือ “เมืองนครบุรีราชธานี” ส่วนคำว่า “พนม” อาจจะเนื่องด้วย จังหวัดนี้มีองค์พระธาตุพนมประดิษฐานอยู่หรืออาจจะเนื่องมาจากเดิมมีอาณาเขตไกลไปถึงดินแดน ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง คือบริเวณเมืองท่าแขก ซึ่งภูเขาสลับซับซ้อนมากมายไปจนถึงดินแดนของ ประเทศเวียดนาม จึงใช้คำว่า “พนม” ซึ่งแปลว่า “ภูเขา”

อาณาเขต

จังหวัดมีลักษณะเป็นแนวยาวตามฝั่งแม่น้ำโขง ประมาณ 153 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดอำเภอเซกา และอำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

ทิศตะวันออก ติดแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็น
แนวกันพรมแดน

ทิศใต้ ติดอำเภอคงหลวง และอำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร

ทิศตะวันตก ติดอำเภอกุสุมาลย์ อำเภออากาศอำนวย และอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัด
สกลนคร

จังหวัดนครพนม มีจุดผ่านแดนไปประเทศลาว รวม 6 จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร 2 จุด และ
จุดผ่อนปรน 4 จุด จุดผ่านแดนที่สำคัญและเป็นสากล คือ ด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 3
ซึ่งรัฐบาลไทย - ลาว ร่วมมือกันสร้างเพื่อเป็นประตูไปสู่อินโดจีน

ข้อมูลทั่วไปของชุมชนเผ่าไทกวน บ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

“เทียวตง ชมโขง ลงนา” ชาวบ้านนาถ่อน มีเชื้อสายมาจากเผ่าไทกวน เดิมอยู่ที่เมืองป่ง
หรือ ป่งลิ่ง ทางตอนบนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปัจจุบัน เมื่อประมาณ 250 ปี
มาแล้ว ได้อพยพมาตามลำน้ำเซบั้งไฟ ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ (ลาว) อีกพวกหนึ่งได้อพยพข้ามลำ
แม่น้ำโขงมายังฝั่งไทย โดยการนำของท้าวไชยทรงยศ มาตั้งถิ่นฐานบริเวณปากน้ำลำห้วยบังฮวก
ตั้งเป็นเมืองมรุกขนคร ต่อมาอพยพไปทางทิศเหนือ เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์เป็นที่ราบลุ่ม
มีไม้ถ่อนปกคลุมร่มเย็นและมีทุ่งกว้างใหญ่ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านนาถ่อนทุ่ง” จนถึงปัจจุบัน

หมู่บ้านวัฒนธรรมไทกวนที่บ้านนาถ่อนทุ่ง ตำบลนาถ่อน เป็นชุมชนชนเผ่าไทกวนโบราณมี
ประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตที่โดดเด่น โดยเฉพาะการตีมีด และการทอผ้า ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของ
บรรพชนท้องถิ่นโบราณ ในสมัยก่อนพอเสร็จจากการทำนาแล้ว ผู้หญิงก็จะทอผ้าไว้สำหรับสวมใส่
ส่วนผู้ชายนั้นก็จะทำพวก จอบ เสียม มีด เครื่องมือทางการเกษตร เพื่อที่จะใช้ในการทำนาหน้าต่อไป
เป็นอย่างนี้มาช้านาน จนกลายเป็นอาชีพหลักของหมู่บ้าน “พอเสร็จหน้านา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายตี
เหล็ก” เป็นคติเศรษฐกิจพื้นเมืองของชนเผ่าไทกวน ปัจจุบันนี้การตีมีดด้วยมือแบบโบราณยัง
หลงเหลือให้ได้เห็นอยู่ เพราะวิธีนี้แม้จะได้มีดคุณภาพดีเยี่ยมกว่าแต่ก็ใช้เวลาและแรงกายเป็นอย่างมาก
ปัจจุบันชาวบ้านจึงหันมาใช้เครื่องจักรในการตีมีด

ความเชื่อประเพณี

ชนเผ่าไทกวนนับถือผีบรรพบุรุษ โดยวันที่ 25 ตุลาคมของทุกปี จะมีพิธีการรำบวงสรวงศาล
ปู่ตาแสงเพื่อปกป้องรักษาคนในชุมชน นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมการฟ้อนรำไทกวน โดยเลียนแบบ
ท่ามาจากสัตว์ป่า ได้แก่ ช้าง ช้างงู งู เล่นหาง กวาง โข้ว เขา เสือ ออกล่า เต่า ออกกล่า ควาย ตั่งท่า ม้า
ออกศึก ระทึกกระทิงเปลี่ยว ขับเคี้ยวขบวนลิง สิงห์คำราม เป็นต้น

อาหารพื้นเมืองชนเผ่าไทยกวน

1. ต้มไก่ลาดไส้ใบักขามอ่อน (ต้มไก่บ้านไส้ใบมะขามอ่อน) อาหารประจำชาติ “ลม”

ความเป็นมาของอาหาร: ต้มไก่เป็นอาหารพื้นบ้านของคนอีสาน ชาวไทยกวนนิยมเลี้ยงไก่เพื่อเป็นอาหารและจำหน่าย

ประโยชน์ทางอาหาร: ช่วยในการระบาย

2. อ่อมซี่เหล็กใส่หนังเค็ม (แกงซี่เหล็กใส่หนังเค็ม) อาหารประจำชาติ “ไฟ”

ความเป็นมาของอาหาร: ใบซี่เหล็ก เป็นอาหารที่หาง่ายและมีสรรพคุณทางยา ชาวบ้านจึงนิยมนำใบซี่เหล็กมาประกอบอาหาร

ประโยชน์ทางอาหาร: ช่วยในระบบขับถ่าย

3. แจ่วหนังเค็ม (น้ำพริกหนังเค็ม) อาหารประจำชาติ “ลม”

ความเป็นมาของอาหาร: หนังเค็มทำจากหนังวัวหรือควายก็ได้ เป็นการเก็บรักษาอาหารไว้ให้กินได้นาน ๆ อย่างหนึ่งของชาวอีสาน วิธีการทำหนังเค็มก็คือเอาหนังวัวหรือหนังควายมาหั่นเป็นริ้วยาวจากนั้นนำไปตำหรือคลุกใส่กับรำและเกลือ แล้วนำมาใส่ไว้ในภาชนะที่ปิดมิดชิดเก็บไว้ประมาณ 3-4 วัน จากนั้นก็นำเอามาตากแดดให้แห้ง เวลากินก็เอามาเผาไฟให้ชนและหนังไหม้เกรียมแล้วใช้ไม้หรือสากทุบเอาซี่เหล็กไฟออก แล้วหั่นกินตอนร้อนๆ หรืออาจนำเอาไปทำอาหารก็ได้ โดยหนังเค็มนั้น สามารถนำมาปรุงกับแกงซี่เหล็ก เผาไฟกินเป็นกับแกล้ม ทำได้หลากหลายเมนูและที่สำคัญเก็บไว้กินได้นานเป็นหลายเดือน

ประโยชน์ทางอาหาร: มีโปรตีนสูง

4. ข้าวต้มโคม (ข้าวต้มมัด) อาหารประจำชาติ “ดิน”

ความเป็นมาของอาหาร: ข้าวต้มมัดเป็นหนึ่งในขนมไทยที่น้อยคนนักจะบอกว่าไม่รู้จัก เนื่องจากเป็นขนมที่มีประโยชน์และมีคุณค่าทางอาหาร สามารถหาวัตถุดิบในการทำได้ง่ายในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นขนมที่นำข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของคนไทยนำมาประยุกต์ปรุงแต่งเป็นขนมหวาน จึงถือว่า “ข้าวต้มมัด” เป็นหนึ่งในภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษไทย

ประโยชน์ทางอาหาร: ให้พลังงานแก่ร่างกาย ให้ความอบอุ่นทำให้ร่างกายสามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี

ชุมชนตำบลนาถ่อน เป็นชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประจำปี 2561 จากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สัมผัสวิถีชีวิตการตีเหล็กแบบโบราณ และวิธีการหาปลาแบบติดส่ดุ้ง ยกกยอ วิถีไทยกวน และได้สัมผัสกิจกรรมนวดสปาเท้า และปั่นจักรยานชมโขง ตลาดถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมนั่งขึ้นกินปลาแลง ชมการแสดงชนเผ่า บายศรีสู่ขวัญ ตักบาตรข้าวเหนียว สัมผัสวิถีตีเหล็กแบบปัจจุบัน

วัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านวัฒนธรรม ได้แก่

วัฒนธรรมชนเผ่าไทกวนบ้านนาถ่อน

ประเพณีเลี้ยงแสง (ปู้ตาแสง)

ประเพณีรำผีหมอ

ประเพณีลงแขกดำนา, เกี้ยวข้าว

ประเพณีทำบุญฮีตสิบสอง (เดือนอ้ายบุญเข้ากรรม เดือนยี่บุญคูณลาน เดือนบุญข้าวจี เดือนสี่บุญพระเวดต่งเทศน์มหาชาติ เดือนห้าบุญสงกรานต์ เดือนหกบุญบั้งไฟ เดือนเจ็ดบุญซำฮะ เดือนแปด บุญเข้าพรรษา เดือนเก้าบุญข้าวประดับดิน เดือนสิบบุญข้าวสาก เดือนสิบเอ็ดบุญออกพรรษา เดือนสิบสองบุญกฐิน)

ประเพณีบุญเดือน 3 ออกใหม่ 3 ค่ำ

ประเพณีกินดอง ฯลฯ

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

วิธีการตีเหล็ก

วิธีการทอผ้า, การย้อมสี

วิธีการทำเครื่องจักสานอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน การประมง การเกษตร เครื่องมือล่าสัตว์

วิธีการถนอมอาหารและการประกอบอาหารพื้นบ้าน

การต้มเกลือสินเธาว์ และเกลือสปา ฯลฯ

กิจกรรมในชุมชน

เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนเผ่าไทกวนโบราณ

เรียนรู้การตีเหล็กแบบโบราณ และแบบสมัยใหม่

กิจกรรมปลูกยางนา เพิ่มผืนป่าให้ชุมชน

เรียนรู้การทำอาหารเกษตรอินทรีย์ผักพืชปลอดสารพิษ

เรียนรู้งานจักสานของชุมชน

เรียนรู้การทำพานบายศรี ช้นหมากเบง

เรียนรู้สปาเกลือ ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น

(สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562) และ กิจกรรมของชนเผ่าไทกวน บ้านนาถ่อน อำเภอราทูพนม)

ภาพที่ 3 กิจกรรมของชนเผ่าไทกวน บ้านนาถ่อน อำเภอราทูพนม

ภาพ: กิจกรรมนวดขาและเท้าเพื่อความผ่อนคลาย ด้วยสปาเกลือ

ภาพ: สปาเกลือ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการนวดขาและเท้า ทำจากเกลือที่ผลิตในชุมชนบ้านนาถ่อนผสมด้วยสีที่ผลิตจากสมุนไพรพื้นบ้าน

ภาพ: ขั้นตอนการทำเกลือสินเธาว์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำมาทำเป็นส่วนผสมหลักของสปาเกลือ

ภาพ: การตีเหล็กแบบโบราณ และแบบสมัยใหม่

ภาพ: วิธีการทอผ้า, การย้อมสี

ข้อมูลทั่วไปของ ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตำบลนาคำ เดิมอยู่ในเขตปกครองของตำบลนาเดื่อ อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนมเมื่อ พ.ศ. 2481 ตำบลนาเดื่อ แยกมาอยู่ในเขตอำเภอศรีสงคราม จึงได้มีการแยกบ้านนาคำและตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่ว่า “บ้านกระแตเลาะ” สันนิษฐานว่า เนื่องจากสมัยนั้น ถิ่นนี้เป็นที่อาศัยของสัตว์จำพวก กระรอก กระแต เป็นจำนวนมาก จึงตั้งชื่อนี้ ต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านใหม่ว่า “บ้านนาคำ” เมื่อ พ.ศ. 2516 ได้ยกฐานะเป็นตำบลนาคำ ส่วนหมู่บ้านอื่นได้มีการอพยพครอบครัวเข้ามารวมกันภายใน ตำบลนาคำ เนื่องจากต้องการสร้างที่ทำกินใหม่ หรือเป็นการอพยพเนื่องจากเกิดโรคระบาดภายใน หมู่บ้านเดิม เป็นต้น โดยรวมแล้วการอพยพของหมู่บ้านต่าง ๆ ภายในตำบลนาคำจะอพยพมาจาก ตำบลช้างเคียง มีบางหมู่บ้านที่มาจากที่พื้นห่างไกล เช่น บ้านโพนก่อ ชาวบ้านอพยพมาจากอำเภอ อากาศอำนวย บ้านโพนงามอพยพมาจากเมืองหลวงปู่ปลิง (ประเทศลาว) มี “ภาษาญ้อ” เป็นภาษา ถิ่น ปัจจุบันตำบลนาคำได้ถูกยกเป็นเทศบาลตำบลนาคากลาง มีหมู่บ้านทั้งหมด 16 หมู่บ้าน

ตำบลนาคำ อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสถานที่ปลูกกล้วยขาทาง การแพทย์เป็นแห่งแรก เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศค่อนข้างมีความเหมาะสมและมีแร่ธาตุที่มีความ อุดมสมบูรณ์เนื่องจากมีลำน้ำสงครามไหลผ่านเกิดการทับถมของตะกอนดินที่ไหลมากับแม่น้ำสงคราม จนได้รับการกล่าวว่า “ต้นกล้วยามีคุณภาพดีที่สุดในโลก” โดยเฉพาะกลั่นจะมีความแตกต่างจากที่อื่นมี คุณสมบัติกลิ่นหอม ต่อมาได้ก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน

ชุมชนตำบลนาคำ ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรทาง การแพทย์แบบผสมผสาน โดยเฉพาะพืชสมุนไพรไทย “กัญชา” เป็นแห่งแรกของประเทศไทย โดย กระทรวงสาธารณสุขได้นำออกจากบัญชียาเสพติด “ใบกัญชา-กัญชง” โดยเหตุผลที่ได้รับการนำออก จากบัญชียาเสพติดเนื่องจากว่าสรรพคุณของกัญชาได้ให้ประโยชน์อย่างมากมาในการรักษาโรค สำหรับประโยชน์ของกัญชานั้น มีงานวิจัยหลายแห่งรายงานผลว่า สารสกัดจากกัญชามีสรรพคุณ รักษาอาการของโรคต่าง ๆ ดังนี้

1. รักษาภาวะเบื่ออาหาร กัญชาใช้เป็นสารกระตุ้นความอยากอาหาร จะช่วยชะลอน้ำหนัก ลดในผู้ป่วยมะเร็ง
2. การป้องกันการคลื่นไส้ อาเจียน ในผู้ป่วยที่รับเคมีบำบัด
3. รักษาโรคลมชักที่รักษายากและโรคลมชักที่ดื้อต่อยารักษาภาวะกล้ามเนื้อหดเกร็ง ใน ผู้ป่วยปลอกประสาทเสื่อมแข็ง
4. รักษาภาวะปวดประสาทส่วนกลาง ที่ใช้วิธีการรักษาอื่นๆ แล้วไม่ได้ผล
5. บรรเทาหอบหืด ยาแก้หอบหืดทุกตัวมีข้อเสียคือมีข้อจำกัด ทั้งประสิทธิภาพและ ผลข้างเคียง เนื่องจากกัญชามีผลลดความดันโลหิตและลดการหดตัวของหลอดลม
6. การใช้กัญชาในการรักษาต่อหิน คือ การรักษาตาต่อหิน ซึ่งเป็นสาเหตุอันดับสองที่ทำให้ คนตาบอดในสหรัฐ คนอเมริกาเกือบล้านที่ป่วยด้วยต่อหินที่รักษาได้ด้วยกัญชา กัญชาทำให้ความดัน ภายในลูกนัยน์ตาลดลงได้ดีหลายชั่วโมงในคนปกติและในคนที่ความดันลูกนัยน์ตาสูงจากต่อหิน การ ให้กัญชาทางปากหรือทางหลอดเลือดดำให้ผลเหมือนกัน ซึ่งขึ้นกับชนิดของพันธุ์กัญชามากกว่า จะเกิด จากฤทธิ์กล่อมประสาทของกัญชา กัญชาไม่ได้รักษาโรคขาด แต่ช่วยยับยั้งการบอดไม่ให้เพิ่มมากขึ้น เมื่อยาทั่วไปไม่อาจช่วยได้ และการผ่าตัดเป็นเรื่องเสี่ยงเกินไป
7. ลดอาการปวด สารในกลุ่มแคนนาบินอยด์ส่วนใหญ่โดยเฉพาะ THC สามารถช่วยลด อาการปวดเรื้อรัง และช่วยให้สามารถนอนหลับได้เพิ่มขึ้น และช่วยลดอาการปวดข้อ แต่สำหรับ อาการปวดเรื้อรังในผู้ป่วยมะเร็งนั้นยังไม่มีข้อสรุปทางคลินิกที่ชัดเจน
8. รักษาโรคพาร์กินสัน แต่ต้องการงานวิจัยสนับสนุนเพิ่มเติม
9. รักษาโรคอัลไซเมอร์ แต่ต้องการงานวิจัยสนับสนุนเพิ่มเติม
10. รักษาโรคปลอกประสาทอักเสบอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ปลอกประสาทเสื่อมแข็ง) แต่ต้องการ งานวิจัยสนับสนุนเพิ่มเติม (เดลินิวส์, 2564)

นอกเหนือจากการมาดูแลวิธีการปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์ ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ยังอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว อาทิ จุดชมแม่น้ำสองสีเขยบุรี พิพิธภัณฑ์หลวงปู่ดื้อ แหล่งเรียนรู้รอยเท้าไดโนเสาร์ท่าอุเทน เป็นต้น

ภาพที่ 4 ภาพกิจกรรมของตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม

ภาพ: ศูนย์การเรียนรู้ปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์

ภาพ: ผลิตภัณฑ์จากศูนย์การเรียนรู้ปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์

ภาพ: สัมภาษณ์ตัวแทนตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม

ดังนั้นข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมจังหวัดนครพนม ใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570

(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) มีสถานะเป็นแผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ และใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนระดับที่ 3 เพื่อให้การดำเนินงานของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติตามกรอบระยะเวลาที่คาดหวังไว้ได้ โดยพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 บัญญัติให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีผลบังคับใช้ถึงวันที่ 30 กันยายน 2565 ส่งผลให้กรอบระยะเวลา 5 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เริ่มต้น ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ครอบคลุมปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2570 ซึ่งเป็นระยะ 5 ปีที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ

ทั้งนี้ การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 อยู่บนความตั้งใจที่จะให้แผนมีจุดเน้นและเป้าหมายของการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม สามารถบ่งบอกทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนที่ประเทศควรมุ่งไปในระยะ 5 ปีถัดไป โดยเป็นผลที่เกิดจากกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งสถานะของทุนในมิติต่าง ๆ บทเรียนของการพัฒนาที่ผ่านมาตลอด จนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและเงื่อนไขที่จะมีอิทธิพลต่อองค์การต่าง ๆ ของประเทศรวมถึงการสนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวางตั้งแต่ในขั้นตอนการกำหนดกรอบทิศทางของแผนไปจนถึงการยกร่างแผน

ในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้อาศัยหลักการและแนวคิด 4 ประการ ดังนี้

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีเหตุผล ความพอประมาณ ภูมิคุ้มกันบนฐานของความรู้ คุณธรรม และความเพียร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และเงื่อนไขระดับประเทศและระดับโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ และศักยภาพของทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ให้มีความสำคัญกับการเสริมสร้างความสมดุลในมิติต่าง ๆ ทั้งความสมดุลระหว่างการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับความสามารถในการพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคง ความสมดุลของการกระจายโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ และความสมดุลทางธรรมชาติเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการบริหารจัดการองค์การต่าง ๆ ของประเทศให้พร้อมรับกับความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ นอกจากนี้ ในการวางแผนและการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติต้องอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการที่

รอบด้านและพิจารณาด้วยความรอบคอบ ควบคู่กับการยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และมุ่งมั่นผลักดันให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกไว” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาใน 3 ระดับ ประกอบด้วย

1) การพร้อมรับ หรือ ระดับ “อยู่รอด” ในการแก้ไขข้อจำกัดหรือจุดอ่อนที่มีอยู่ ซึ่งเป็นผลให้ประชาชนประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิต หรือทำให้ประเทศมีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและภายใน รวมถึงการสร้างความพร้อมในทุกระดับในการรับมือกับสภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นให้สามารถฟื้นคืนสู่ภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

2) การปรับตัว หรือ ระดับ “พอเพียง” ในการปรับเปลี่ยนปัจจัยที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในระดับครอบครัว ชุมชนพื้นที่ และประเทศ รวมถึงปรับทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

3) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน หรือ ระดับ “ยั่งยืน” ในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในมิติต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสามารถของบุคคลและสังคมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเพื่อสนับสนุนให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

3. เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัยสนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การมีโอกาที่จะใช้ศักยภาพของตนในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดี และการมุ่งส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

4. การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว โดยให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การให้บริการและการบริโภคเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

หมุดหมายการพัฒนา

เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่ภาพของการขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงได้กำหนดหมุด

หมายเหตุการพัฒนา จำนวน 13 หมายเหตุ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” หรือมุ่งหวังจะ “มี” เพื่อสะท้อน ประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจ สร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” โดยหมายเหตุทั้ง 13 ประการ แบ่งออกได้เป็น 4 มิติ ดังนี้

1. มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมายเหตุที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมายเหตุที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

หมายเหตุที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

หมายเหตุที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมายเหตุที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของ

ภูมิภาค

หมายเหตุที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรม

ดิจิทัลของอาเซียน

2. มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถ แข่งขันได้

หมายเหตุที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน

หมายเหตุที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

3. มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมายเหตุที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4. มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

หมายเหตุที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมายเหตุที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

จากที่ได้กล่าวมาหมายเหตุในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้แก่ หมายเหตุที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยมีใจความสำคัญ ดังนี้

หมายเหตุที่ 2 สถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทย และยังเป็นแหล่งสร้างรายได้สำคัญให้แก่เศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย 2.99 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและก่อให้เกิดการจ้างงาน 8.3 ล้านตำแหน่ง ในปี 2562 อีกทั้งยังมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยระหว่างปี 2558 – 2562 รายได้จากการท่องเที่ยวของไทย ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.3 ต่อปี อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นหลัก กล่าวคือ จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยถึงร้อยละ 5.6 ต่อปี ในขณะที่การใช้จ่ายต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวขยายตัวในอัตราที่ลดลง และระยะเวลาท่องเที่ยวต่อทริปลดลง ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวของไทยในระยะหลังต้องเผชิญกับความท้าทายด้านความยั่งยืน จากการเติบโตในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ

นอกจากนี้หากพิจารณาในมิติของการกระจายรายได้ พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวร้อยละ 90 ยังกระจุกอยู่ในเมืองท่องเที่ยวหลัก ไม่สามารถกระจายไปสู่เมืองท่องเที่ยวรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่อยู่ในเมืองหลักถึงประมาณร้อยละ 98 ของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด ทั้งนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ปี 2563 ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการหดตัวอย่างรุนแรงของเศรษฐกิจการท่องเที่ยว โดยรายได้จากการท่องเที่ยวลดลงถึงร้อยละ 71 จากปี 2562 เหลือเพียง 0.79 ล้านล้านบาท ในปี 2563 และแม้ว่าจะมีมาตรการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวของภาครัฐที่ผ่านมา อาทิ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการกำลังใจ แต่ยังไม่เพียงพอต่อการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากที่ผ่านมาโครงสร้างเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของไทยพึ่งพานักท่องเที่ยวต่างชาติถึงร้อยละ 63.9 อีกทั้งการหดตัวดังกล่าวยังส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างหนัก โดยเฉพาะจากปัญหาจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงและการขาดสภาพคล่อง ภาครัฐจึงได้มีมาตรการเสริมสภาพคล่องเร่งด่วน อาทิ มาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การพักชำระหนี้ แต่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่นอกระบบทำให้ไม่สามารถเข้าถึงมาตรการฟื้นฟูและเยียวยาของภาครัฐได้อย่างเพียงพอ ทั้งนี้ แนวโน้มของการแพร่ระบาดยังคงรุนแรงและยืดเยื้อ จากการแพร่กระจายของโควิด-19 สายพันธุ์ใหม่ ๆ ทั่วโลก ทำให้ภาคทัศน์ของเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของไทยในระยะต่อไปจะยังคงมีความไม่แน่นอน ศักยภาพของการท่องเที่ยวไทยยังมีข้อได้เปรียบจากประเทศคู่แข่ง ด้วยทำเลที่ตั้งที่เป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาค ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และความมีอัตลักษณ์ไม่ซ้ำของคนไทย โดยในปี 2564 สภาเศรษฐกิจโลกได้จัดอันดับดัชนีการพัฒนาระดับโลกและการท่องเที่ยวประจำปี 2564 เพื่อการฟื้นฟูอนาคตอย่างยืดหยุ่นและยั่งยืน ซึ่งประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 36 จาก 117 ประเทศ และอยู่ในอันดับที่ 35 จาก 117 ประเทศ ในปี 2562 โดยในปี 2564 พบว่า ประเทศไทยมีจุดแข็งสำคัญ ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางอากาศอยู่ในอันดับที่ 13 ด้าน

ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในอันดับที่ 14 และด้านทรัพยากรที่ไม่ใช่เพื่อการพักผ่อนอยู่ในอันดับที่ 16 โดยยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องให้ความสำคัญ คือ ด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมอยู่ในอันดับที่ 97 ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยอยู่ในอันดับที่ 92 และด้านการให้ความสำคัญกับการเดินทางและท่องเที่ยวอยู่ในอันดับที่ 88 ซึ่งจุดอ่อนดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวในระยะต่อไปที่ถูกขับเคลื่อนโดยมีแนวโน้มสำคัญ คือ ความกังวลด้านสุขภาพและสุขอนามัย การเติบโตของสังคมผู้สูงอายุ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว และความตระหนักในด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องคำนึงปัจจัยเสี่ยงทั้งภายในและภายนอก

ทั้งนี้ สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวและปัญหาที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยมีความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายในหลายประเด็น สรุปได้ดังนี้

- 1) การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้เกิดการใช้จ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยวมากขึ้น และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ
- 2) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวไทย โดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวรองและผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวภายในประเทศและก่อให้เกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในมิติของมาตรฐานความสะอาดและปลอดภัย สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) การพัฒนาปัจจัยเอื้อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะ การพัฒนากำลังคนและธุรกิจให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงระเบียบและกฎหมายที่ล้าสมัยและเป็นอุปสรรค การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายการพัฒนา

ความเชื่อมโยงของหมวดหมายกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 และยุทธศาสตร์ชาติ หมวดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันที่มุ่งเน้นการสร้างหลากหลายด้านการท่องเที่ยวรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเชื่อมโยงกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ใน 4 เป้าหมาย ได้แก่

เป้าหมายที่ 1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับให้ ภาคการท่องเที่ยวมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายย่อยและชุมชน สามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าได้

เป้าหมายที่ 2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่

เป้าหมายที่ 3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม

เป้าหมายที่ 4) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการไปสู่ความยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายของการพัฒนาระดับมหุคหมาย

เป้าหมายที่ 1) การเปลี่ยนการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น

เป้าหมายที่ 2) การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น

เป้าหมายที่ 3) การท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการพัฒนากิจกรรรม สินค้าและบริการ การท่องเที่ยวมูลค่าเพิ่มสูง

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1) พัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวคิดโมเดลอาร์มดีมีความสุข ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจฉบับปรับปรุงสนับสนุนให้มีการรวบรวมองค์ความรู้และข้อมูลความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ ชีวภาพและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตในแต่ละท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ และนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นสินค้าและบริการสำหรับการท่องเที่ยวคุณภาพสูง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการและยังสามารถสร้างประสบการณ์และคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2) ส่งเสริมการพัฒนากิจกรรรมการท่องเที่ยวคุณภาพที่มีศักยภาพในการเติบโตสูงได้แก่

1) ส่งเสริมสวรรค์แห่งการช้อปปิ้ง โดยสนับสนุนให้มีกลุ่มสินค้าที่ระลึกประจำชาติ รวมถึงการใช้นโยบายลดภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือยบางประเภท จัดให้มีพื้นที่ปลอดอากรเป็นพิเศษต่อยอดจากภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยและก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ผู้ประกอบการรายย่อย

2) การท่องเที่ยวทางน้ำทั้งการล่องเรือในมหาสมุทร เรือสำราญและการล่องเรือในแม่น้ำ โดยให้มีการจัดทำแผนพัฒนาที่ชัดเจนร่วมกับภาคเอกชน เช่น การกำหนดที่ตั้งท่าเทียบเรือสำราญทั้งแบบท่าเรือหลักและท่าเรือแวะพักในฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน จากพื้นที่ที่มีศักยภาพ อาทิ

พืชยา ภูเก็ต รวมถึงการสร้างแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับท่าเรือนั้น ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชนและกระจายรายได้ได้มาก

3) ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ การท่องเที่ยวเพื่อการจัดประชุม การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล การจัดประชุมนานาชาติและการจัดแสดงสินค้า เพื่อเพิ่มการลงทุนทั้งจากภายในและนอกประเทศและก่อให้เกิดการเดินทางของกลุ่มนักท่องเที่ยว ตลอดจนการท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อรองรับกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้เกษียณอายุ กลุ่มพำนักระยะยาว และกลุ่มบุคคลที่เดินทางไปทำงานไปโดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 สนับสนุนให้ผู้ประกอบการและสตาร์ทอัพ ประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยว รวมทั้งการใช้ซอฟต์แวร์เป็นตัวขับเคลื่อน ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมในการส่งเสริมการบริการการตลาดและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวคุณภาพในพื้นที่เมืองรองที่มีศักยภาพและกระจายเส้นทางท่องเที่ยวให้หลากหลายอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศและดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั่วโลกให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงเป็นกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 สนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการท่องเที่ยวในเมืองรอง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ส่งเสริมแนวคิดการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม สร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาระบบและการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสร้างฐานให้ชุมชนมีความรักในท้องถิ่นและรักษาวัฒนธรรมของตนเอง ตลอดจนสร้างเครือข่ายและจัดหาเงินทุนเพื่อบ่มเพาะชุมชนให้ยกระดับเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมและสตาร์ทอัพ ซึ่งจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 ส่งเสริมให้เอกชนมีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ดูแลความปลอดภัย และรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สมบูรณ์

กลยุทธ์ที่ 3 การยกระดับบริการและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดสากล

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 สนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามแนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว โดยพัฒนาระบบการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ตลอดจนสนับสนุนสถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการใช้นโยบายไฟฟ้าหรือมาตรการอื่น ๆ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคการท่องเที่ยว เป็นต้น

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 ปรับปรุงการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นธรรมและการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน อาทิ มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยตามวิถีการท่องเที่ยวแนวใหม่ เพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวคุณภาพสูง รวมทั้งมาตรฐานการท่องเที่ยวสีขาว โดยต้องมีการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพทั้งขั้นพื้นฐานและขั้นสูงของสถานประกอบการและธุรกิจรายย่อยด้านการท่องเที่ยวที่แบ่งตามระดับของการให้บริการอย่างเหมาะสม ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าสู่กระบวนการ พร้อมผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสนับสนุนผู้ประกอบการที่ได้รับรองมาตรฐาน

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 สนับสนุนให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวเข้า “กองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย” เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการพัฒนาการท่องเที่ยว การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาทักษะด้านการบริหาร การตลาด หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชน การดูแลรักษาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมสินค้าทางการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ในท้องถิ่น รวมทั้งการจัดให้มีการประกันภัยแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในระหว่างท่องเที่ยวภายในประเทศ

กลยุทธ์ที่ 4 การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่นำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน เช่น การให้บริการด้วยใจ ความเข้าใจและภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น ภาษา การสื่อสาร ดิจิทัล การเล่าเรื่อง ความสะอาดปลอดภัย และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 ยกระดับการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและความยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำกรอบสมรรถนะในตำแหน่งงานต่าง ๆ พัฒนาผู้ประกอบการในด้านการบริหารธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อยกระดับ

ความรู้ทั้งในด้านการบริหารจัดการด้านการเงินและการตลาดภาคการท่องเที่ยวรวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้บุคลากรภาคการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของภาครัฐ และมีการขึ้นทะเบียนแรงงานภาคการท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง โดยลดขั้นตอนอำนวยความสะดวกและจูงใจในการเข้าสู่ระบบ

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 กำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมของผู้ประกอบการธุรกิจ บุคลากรและนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ

กลยุทธ์ที่ 5 การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ และขั้นตอนที่ล่าสมัยและเป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจและการขอใบอนุญาตของผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและยั่งยืน

กลยุทธ์ย่อยที่ 5.1 ปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบด้านงบประมาณ และการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนและภาครัฐ ตลอดจนสนับสนุนให้ภาครัฐสามารถจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการจากท้องถิ่นที่ได้รับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขอนามัยได้ และสนับสนุนให้มีการจัดทำระบบติดตาม การดำเนินการพัฒนาชุมชนของหน่วยงานทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม เพื่อลดความซ้ำซ้อน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และมีความต่อเนื่องในการพัฒนา

กลยุทธ์ย่อยที่ 5.2 ปรับปรุงข้อจำกัดของกฎหมาย ลดขั้นตอนที่ล่าสมัยและเป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจและการขอใบอนุญาตของสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี โดยเฉพาะที่พักรแรมและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความครอบคลุมถึงธุรกิจรายย่อยมีขั้นตอนที่ง่าย สะดวก เอื้ออำนวยและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการรายย่อยเข้าสู่กรอบกฎหมายและฐานข้อมูลภาครัฐได้รวดเร็วมากขึ้น เพื่อให้ธุรกิจรายย่อยสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้ ตลอดจนบังคับใช้แนวปฏิบัติหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด มีประสิทธิภาพ และเท่าเทียม นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อจูงใจให้สถานประกอบการมีความใส่ใจและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

กลยุทธ์ย่อยที่ 5.3 ปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อเทคโนโลยีด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยวออนไลน์ที่ครอบคลุมถึงเศรษฐกิจแบ่งปันบนแพลตฟอร์มให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย สะดวก ปลอดภัยต่อทั้งนักท่องเที่ยวและชุมชนรอบข้างและเอื้อต่อการพัฒนาต่อยอดในอนาคต

กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาระบบข้อมูลการท่องเที่ยวให้เป็นระบบการท่องเที่ยวอัจฉริยะที่นักท่องเที่ยวผู้ประกอบการและภาครัฐสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ง่าย

กลยุทธ์ย่อยที่ 6.1 ปรับปรุงระบบการจัดเก็บข้อมูลเชิงลึกด้านการท่องเที่ยวให้มีความเป็นเอกภาพ น่าเชื่อถือและทันสมัย เพื่อให้ผู้ประกอบการใช้ในการดำเนินธุรกิจและให้หน่วยงานภาครัฐใช้กำหนดนโยบายในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ย่อยที่ 6.2 สนับสนุนการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของภาครัฐและเอกชน โดยใช้แอปพลิเคชันที่พัฒนาโดยเอกชน อาทิ “ทักทาย” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการเปิดให้เชื่อมต่อแพลตฟอร์ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลการตรวจลงตรา การตรวจคนเข้าเมืองการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม การแจ้งเตือนเหตุฉุกเฉิน เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันที่เป็นแพลตฟอร์มกลางด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย และทำให้เกิดข้อมูลกลางขนาดใหญ่ที่ทุกภาคส่วนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันในการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และผลักดันให้เกิดแพลตฟอร์มการท่องเที่ยวของประเทศ

กลยุทธ์ย่อยที่ 6.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับข้อมูลการท่องเที่ยวและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นต้น เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้เชิงลึกใหม่ร่วมกันของภาครัฐและผู้ประกอบการในสาขาธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และให้นำข้อมูลเชิงวิเคราะห์ไปใช้ค้นหาศึกษาทำความเข้าใจ วางแผนและทำกิจกรรมการตลาดให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่มีศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสามใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561-2580) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลกจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยจะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อมไว้ได้ ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะ 20 ปี ในระยะแรกให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

วางรากฐานด้านการท่องเที่ยวที่เน้นมาตรฐานและคุณภาพระดับสากล สิ่งสำคัญที่สุดคือ การสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความปลอดภัยและไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบแล้วจึงกระจายการท่องเที่ยวทั้งในมิติของพื้นที่และรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดของการท่องเที่ยวในการเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย โดยแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วย 6 แผนย่อย ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม สร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผสานกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวที่ตอบสนองพฤติกรรมความต้องการนักท่องเที่ยวและสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว

2) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ส่งเสริมให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ครอบคลุมการจัดประชุมและนิทรรศการ การจัดงานแสดงสินค้า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรางวัล การจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงการพักผ่อนระหว่างหรือหลังการประกอบธุรกิจ หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการดึงดูดกลุ่มนักเดินทางเพื่อธุรกิจและนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ อีกทั้งส่งเสริมให้การจัดงานธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมรวมถึงการสร้างเวทีเจรจาการค้าและการลงทุนของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย

3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ทั้งสินค้าบริการ บุคลากร ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว เน้นสร้างความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์จากการให้บริการตามแบบอย่างความเป็นไทยที่โดดเด่นในระดับสากล ร่วมกับการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาไทยที่พัฒนาต่อยอดกับความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ

4) การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยวไทยเป็นแหล่งสร้างรายได้ใหม่ให้กับประเทศ โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบคลุมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง และการท่องเที่ยวในลุ่มน้ำสำคัญ โดยการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐาน สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมถึงบริบทของพื้นที่และชุมชนในพื้นที่

5) การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค ยกระดับให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอาเซียน โดยใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ แผนการลงทุนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทั้งทางถนน ทางน้ำ และอากาศ และกรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในประเทศ อนุภูมิภาคและอาเซียน บนฐานอัตลักษณ์เดียวกันเพื่อส่งเสริมให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวร่วมกัน

6) การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวไทย

ดังนั้นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยวใช้ตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาและขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างครอบคลุมและทั่วถึงภายในระยะเวลา 5 ปี คือ “การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัว เติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม (Rebuilding High Value Tourism Industry with Resilience, Sustainability and Inclusive Growth)” โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในอนาคตนับจากนี้จะมุ่งเน้นไปที่การดำเนินการ เพื่อพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความเข้มแข็ง ต่อยอดการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับภาวะความปกติถัดไป (Next Normal) เพื่อการเติบโตอย่างครอบคลุม (Inclusive Growth) ด้วยการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic Approach) โดยจะเป็นการพลิกโฉมการท่องเที่ยวของไทยไปอย่างสิ้นเชิง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์เป้าประสงค์ และพันธกิจของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อเป็น 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย (Resilient Tourism)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูง (Quality Tourism)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Experience)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย การสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย เพื่อให้ภาคการผลิตในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Supply-side) มีความยืดหยุ่นพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบสร้างความสมดุลระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมถึงสมดุลระหว่างนักท่องเที่ยวต่างชาติจากหลากหลายประเทศและผลักดันการท่องเที่ยวภายในประเทศ ตลอดจนกระจายความเจริญจากการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่เพื่อการเติบโตอย่างมีส่วนร่วมจากการท่องเที่ยวไทย (Inclusive Growth) ด้วยการส่งเสริมให้ใช้วัตถุดิบภายในประเทศและมุ่งลดการรั่วไหลของรายได้ในภาคการท่องเที่ยว

กลยุทธ์และแนวทางในการพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 1.1 สร้างความเข้มแข็งให้กับภาคการผลิตและผลักดันนวัตกรรมเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ (Resilient Supply – Side)

แนวทางที่ 1.1.1) บูรณาการและสนับสนุนให้ภาคการผลิตฟื้นตัวจากวิกฤตและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ (Boost Business)

แนวทางที่ 1.1.2) ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นำไปสู่สินค้าและบริการที่เป็นเลิศ (Innovative Tourism Business)

แนวทางที่ 1.1.3) สนับสนุน Startups และการพัฒนานวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการด้านการท่องเที่ยวให้โดดเด่นอย่างแตกต่างและโดนใจนักท่องเที่ยว (Tourism Startups)

แนวทางที่ 1.1.4) ศึกษาและวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วย AI เพื่อจัดทำแผนตั้งรับและดำเนินงานป้องกันความเสี่ยงต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Risk Management Plan & Implementation)

กลยุทธ์ที่ 1.2 กระจายรายได้และความเจริญจากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ และลดการรั่วไหลในภาคการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม (Equitable Tourism)

แนวทางที่ 1.2.1) กระจายจำนวนนักท่องเที่ยวไปยังเมืองต่าง ๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ระดับชุมชน (Tourism Distribution)

แนวทางที่ 1.2.2) ส่งเสริมให้ธุรกิจบริการท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรภายในประเทศเป็นหลัก เพื่อกระจายรายได้ให้หมุนเวียนภายในประเทศ (Local-Sourced Material)

แนวทางที่ 1.2.3) ปรับปรุงและทบทวนกฎหมายด้านการลงทุนและการดำเนินธุรกิจ ในอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวเพื่อลดการกระจุกตัวและการรั่วไหล (Tourism Regulatory Guillotine)

แนวทางที่ 1.2.4) สื่อสารและประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่อย่างเท่าเทียมและระดับประเทศอย่างเหมาะสม (Identity – Based Communication)

ดังนั้นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ใช้ต่อบจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษา นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม พ.ศ.2566-2570

แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม (พ.ศ. 2566 – 2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดนครพนม โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายสำคัญของรัฐบาล รวมทั้งแผนรายสาขาแผนเฉพาะด้านต่าง ๆ และความต้องการของประชาชนในจังหวัด เป็นกรอบการดำเนินงานจัดทำแผนเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในจังหวัด โดยได้มีความเห็นชอบตรงกันในการกำหนดแนวทางการพัฒนาจังหวัดไว้ ดังนี้

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

“ เมืองน่าอยู่ ประตูละครธุรกิจสู่อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ”

โดยมีประเด็นในการพัฒนาของจังหวัด มี 6 ประเด็นการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพทางการท่องเที่ยวและบริการ การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการค้าและการลงทุน การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างสุขอย่างยั่งยืน การรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดได้แก่ ประเด็นที่ 1 การพัฒนาคุณภาพทางการท่องเที่ยวและบริการ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ “ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสามที่สุดในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ” ประกอบด้วย 6 แผนงาน คือ

1.1) พัฒนาคุณภาพ บุคลากร แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย สินค้า และมาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยว

1.2) ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ประเพณี ศาสนาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ธรรมชาติ เชิงกีฬา เชิงเกษตร เชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยววิถีใหม่ New Normal และ BCG Tourism

1.3) บริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงในท้องถิ่น ในประเทศและต่างประเทศ

1.4) พัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและบริการผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลให้สอดคล้องการท่องเที่ยววิถีใหม่ New Normal และ BCG Tourism

1.5) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลให้แรงงานและผู้ประกอบการ

1.6) ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการท่องเที่ยวตลอดห่วงโซ่มูลค่า

วิเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม 2566-2570 มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

1. สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมสามารถจัดออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและธรณีวิทยา
- 2) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ความเชื่อ และประวัติศาสตร์
- 3) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน
- 4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี

ยิ่งไปกว่านั้นโดยลักษณะทางภูมิศาสตร์ (Geo Graphical Setting) ของจังหวัดนครพนมมีลักษณะที่ติดริมน้ำโขง และเป็นเมืองท่าชายแดนติดกับประเทศลาวอันจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ขับเคลื่อนความเป็นไปได้ในการจะพัฒนาจังหวัดนครพนมให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขงได้

2. อัตลักษณ์ กับการพัฒนาการท่องเที่ยว

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ (Identification) เป็นกระบวนการที่จัดจำแนกหรือแบ่งตัว “ฉัน (I)” และ “คนอื่น (others)” ออกจากกัน ตัวเราจะรู้ว่าตัวเราแตกต่างจากผู้อื่นได้ก็จากการที่มีผู้อื่นเป็นสิ่งอ้างอิง (Reference) โดยสิ่งที่อ้างอิงความต่างนี้เองคือ “อัตลักษณ์ (Identity)” ในบริบทของการท่องเที่ยว ความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์กับการท่องเที่ยวมักถูกใช้ในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เพื่อยืนยันความจำเพาะ (Distinctiveness) และความจริงแท้ (Authenticity) ของพิธีกรรม กิจกรรมทางประเพณี สถานที่ ทัศนียภาพ งานศิลปะและงานประดิษฐ์

ความจำเพาะเจาะจงเหล่านี้เองที่จะคัดง้างกับการพัฒนาการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ (Mass Industrialized Tourism) ซึ่งผลิตภัณฑ์ถูกผลิตออกเป็นจำนวนมากอย่างไม่มีความแตกต่างกัน

ในบริบทของการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมได้กำหนดประเด็นการพัฒนาว่า การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวและบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง” ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะในเชิงภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครพนมซึ่งมีลักษณะเป็นเมืองชายแดนติดริมฝั่งโขง สามารถมองเห็นแนวทิศเขาจากฝั่งลาวที่มีความสวยงาม ทำให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์จุดหนึ่ง ซึ่งสามารถใช้ความเฉพาะของพื้นที่ให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยวในเชิงพักผ่อนหย่อนใจ การประกอบธุรกิจและบริการ ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาบริบทในเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครพนมประกอบด้วยชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลาย (Ethnic Diversity) ทั้งสิ้น 8 ชาติพันธุ์ และ 2 เชื้อชาติ เป็นที่น่าสนใจว่าแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ยังคงรักษาและประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อรักษาอัตลักษณ์ของตน เช่น ชาวภูไทก็ยังพยายามรักษาอัตลักษณ์ของตนในกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเชื่อมพื้นที่ท้องถิ่นให้เข้ากับพื้นที่โลกโดยตัดข้ามเวลา (Time) และพื้นที่ (Space)

ในบริบทเช่นนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมจำเป็นต้องตระหนักถึงเงื่อนไขในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีส่วนในการทำให้อัตลักษณ์เหล่านี้สามารถปรับตัวให้เข้ากับกระแสการในยุคปัจจุบัน แต่ขณะเดียวกันก็ยังสามารถนำเสนออัตลักษณ์เหล่านี้ให้เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนา จังหวัดนครพนมที่จะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก อันเป็นฐานสำคัญในการแก้ปัญหาความยากจน และกระจายรายได้ให้ชุมชนและท้องถิ่นในที่สุด

3. สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม

เมื่อพิจารณาแนวโน้มสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมจะพบว่ามี การเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในมิติของจำนวนนักท่องเที่ยวแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นนี้สอดคล้องกับสถิติการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม 2557-2560 ซึ่งจัดเก็บโดยสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ซึ่งชี้ให้เห็นแนวโน้มความนิยมของจังหวัดนครพนมในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจุดนี้เองอาจสะท้อนให้เห็นการใช้จุดแข็ง (Strength) ของจังหวัดนครพนมอันประกอบด้วยอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ในจังหวัดนครพนม ซึ่งประกอบไปด้วย 8 ชนเผ่า 2 เชื้อชาติ และความจำเพาะเจาะจงและลักษณะเฉพาะในเชิงภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครพนมซึ่งติดแม่น้ำโขง

ในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยได้มุ่งเน้นการดึงอัตลักษณ์เหล่านั้นเพื่อสร้างมูลค่า และ ขณะเดียวกันก็มีการเพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งที่มีอยู่เดิม เช่น การสร้างแลนด์มาร์กพญาศรีสัตนาคราช เพื่อทิวทัศน์ริมโขงมีพื้นที่การใช้ประโยชน์ และเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดหรือการใช้วิธีการพัฒนาแบบการดึงเรื่องราวและเรื่องเล่า (Story-telling) ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พระธาตุทั้ง 7 และผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อขับเน้นลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์สินค้า เนื่องจากผู้บริโภค

(Consumer) ในบริบทของการท่องเที่ยวที่บริโภคนั้นไม่ได้บริโภคสินค้าในฐานะตัวสินค้าที่มีประโยชน์ใช้สอย แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ผู้บริโภคนั้นบริโภคความหมาย สัญลักษณ์ และคุณค่า (Symbolic Consumption) ที่แฝงมากับผลิตภัณฑ์เหล่านั้นด้วย การบริโภคเช่นนี้เองที่เป็นช่องทางให้คุณค่าความหมายอันเกิดจากอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาปัจจัยภายนอกจะเห็นได้ว่า นโยบายก็เป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดโอกาส (Opportunities) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม การกำหนดแนวทางการพัฒนาของจังหวัดนครพนมให้เป็นการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำโขงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนถึงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด นั้นย่อมทำให้เกิดการสนับสนุนทั้งทางงบประมาณ (Financial Support) และการสนับสนุนในเชิงเทคนิค (Technical Support) ในอนาคตต่อไป

นอกจากนั้นหากพิจารณาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ (Infrastructure) เช่น การสร้างถนน การพัฒนาระบบการขนส่งทางราง การขนส่งทางอากาศ และการขนส่งทางน้ำ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้จังหวัดนครพนมสามารถเข้าถึง (Reachable) โดยบุคคลทั่วไป ก็จะทำให้เห็นว่าแนวโน้มการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงการพัฒนาการคมนาคม เช่น โครงการการสร้างรถไฟฟ้าวางคู่ การพัฒนาท่าอากาศยานนครพนม ก็ล้วนแต่เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งย่อมเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม

4. ข้อท้าทายว่าด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม

แม้ว่าแนวโน้มของการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมจะเป็นแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา แต่ไม่ได้หมายความว่า การท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมจะไม่ได้เผชิญกับข้อท้าทายใด ๆ เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยแบ่งจังหวัดออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) พื้นที่กลุ่มศักยภาพ (คนเพิ่มน้อย แต่จ่ายเพิ่มมาก)
- 2) พื้นที่दारรุ่ง (คนเพิ่มมา และจ่ายเพิ่มมาก)
- 3) พื้นที่เฝ้าระวัง (คนเพิ่มน้อยและจ่ายเพิ่มน้อย)
- 4) พื้นที่พึ่งพิงจำนวน (คนเพิ่มมาก แต่จ่ายเพิ่มน้อย)

จังหวัดนครพนมอยู่ในกลุ่มพื้นที่เฝ้าระวัง ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวน้อย และมีการใช้จ่ายน้อย จากการวิเคราะห์ของสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2561) ได้ชี้ให้เห็นว่าแนวโน้มของการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมมีแนวโน้มที่ขึ้นในเชิงจำนวนของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมจังหวัดนครพนม หากแต่ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวยังคงน้อยกว่าค่าเฉลี่ย โดยกลุ่มนักท่องเที่ยว ได้แก่

นักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดใกล้เคียง หรือภูมิภาคเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเยี่ยมเพื่อน การประชุมเพื่อสัมมนา และการปฏิบัติธรรม

สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ อำเภอธาตุพนม

ปัญหา ด้านท่องเที่ยว

- ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
- ขาดการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
- สถานที่ท่องเที่ยวส่วนมากยังไม่มีจุดบริการนักท่องเที่ยว
- การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่สะดวกในการเดินทาง
- ขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหา ด้านท่องเที่ยว

- สร้างการรับรู้ให้กับประชาชนในการป้องกันตนจากโควิด-19
- จัดให้มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว
- จัดทำจุดบริการนักท่องเที่ยว
- พัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยว
- สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ อำเภอศรีสงคราม

ปัญหา ด้านท่องเที่ยว

- ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(COVID-19)

- ขาดการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- การเดินทางยังไม่สะดวก รถโดยสารประจำทางมีวันละ 1 เที่ยว และใช้เวลาในการเดินทางนาน
- ไม่มีงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหา ด้านท่องเที่ยว

- เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์
- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และจุดบริการนักท่องเที่ยว

- เสริมอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความโดดเด่นและน่าสนใจ

ดังนั้น แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม พ.ศ.2566-2570 ใช้ต่อบจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษา นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Zailani, Albattat, Yee, Nazri, and Zuraimi (2021) ศึกษา “Tourist Motivation Factors Towards Health and Wellness Tourism in Malaysia” พบว่า ปัจจัยจูงใจที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมสถานบริการด้านสุขภาพในมาเลเซีย คือ การผ่อนคลาย นักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนและหลีกเลี่ยงจากกิจวัตรประจำวัน หลีกเลี่ยงจากความเครียดจากการทำงานหรือการเรียนเพื่อแสวงหาความสงบชั่วคราวผ่านการบำบัดด้านสุขภาพและความงาม เช่น สปาและการนวดกดจุด นักท่องเที่ยวต้องการให้แน่ใจว่านักท่องเที่ยวจะมีสุขภาพที่ดีพร้อมกับความรู้สึกสนุกกับการเดินทางท่องเที่ยว

Tuzunkan (2018) ศึกษา “Wellness tourism: What motivates tourists to participate?” พบว่า ปัจจัยหลักของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวระบุเป็นอันดับที่หนึ่ง การเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้นเป็นไปตามกระแสนิยมในปัจจุบัน อันดับที่สอง การเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพทางจิตวิญญาณ อันดับที่สาม คือการปลดปล่อยความเครียด และอันดับที่สี่ คือ การปรับปรุงชีวิตตามลำดับ ในส่วนของปัจจัยดึงดูดถูกระบุว่าเป็นจุดหมายปลายทางของแพ็คเกจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนักท่องเที่ยวให้เป็นอันดับที่หนึ่ง อันดับที่สอง คือ การเข้าถึงจุดหมายปลายทาง และอันดับที่สามคือ ชื่อเสียงของปลายทางตามลำดับอย่างไรก็ตาม ผลของการวิจัยกลับไม่พบความแตกต่างในความตั้งใจที่จะเยี่ยมชมของกลุ่มอายุ กล่าวคือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพไม่ได้ระบุถึงกลุ่มอายุใด ๆ เป็นหลัก และเพศไม่มีความแตกต่างกัน

John and Lark (2016) ศึกษา “An Analysis of PUSH and PULL Motivators Investigated in Medical Tourism Research Published From 2000 to 2016” พบว่าแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่โรงพยาบาลใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการ ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาลที่ต่ำกว่า คุณภาพการบริการ การรับรองมาตรฐานสากลของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการแพทย์ และระยะเวลาในรอที่สั้นลง ในส่วนของปัจจัยหลัก นักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์มักจะได้นำเสนอต่าง ๆ ทั้งจากเพื่อน แพทย์ และครอบครัว

Krishnamoorth and Venkatesh (2015) ศึกษา “Wellness Tourism: Investigation of Tourists' Profiles and Motivational Factors” พบว่า โปรแกรมการท่องเที่ยวในวันหยุดที่นำเสนอโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นปัจจัยดึงดูดที่สำคัญมาก โดยเฉพาะครอบครัว

หรือคู่สมรสที่มีอิทธิพลในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อตอบสนองความต้องการด้านการพักผ่อนและการฟื้นฟู และจากการวิจัยพบว่าปัจจัยหลักที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเดินทาง 3 อันดับแรก คือ

- 1) ความต้องการมีประสบการณ์กับสถานที่ท่องเที่ยว
- 2) ความต้องการการพักผ่อนและหลบหนีจากชีวิตประจำวัน
- 3) ความต้องการมีประสบการณ์กับคนในท้องถิ่นที่ไปเยือน ดังนั้นแพ็คเกจวันหยุดและประเทศต้นทางจึงมีผลต่อแรงจูงใจในการเดินทางนี้

Yoo, Lee et al., (2015) กล่าวว่า การเข้าใจถึงแรงจูงใจในการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวและงานเทศกาลที่มีเฉพาะเจาะจง จะมีความสำคัญในการสร้างกลยุทธ์การตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ การศึกษานี้เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างค่าความสุขและสุขภาพกับแรงจูงใจของผู้เข้าร่วมงานเทศกาล “Goomeri Pumpkin Festival” จากการศึกษาพบว่ามียกระดับความสุขและสุขภาพสูงในผู้เข้าร่วมงานเทศกาลรวมถึงการมีความสัมพันธ์ด้านสังคม ด้านครอบครัวที่อยู่ด้วยกัน ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ด้านการพักผ่อน ด้านประสบการณ์งานเทศกาลอาหารโดยมีอาหารเป็นแรงจูงใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสนใจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอาจเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญในการดึงดูดผู้เข้าร่วมงานเทศกาลได้

Lim, Kim & Lee (2015) ศึกษา “Visitor Motivational Factors and Level of Satisfaction in Wellness Tourism: Comparison Between First-Time Visitors and Repeat Visitors” พบว่า แรงจูงใจของผู้มาเยี่ยมชมครั้งแรกประกอบด้วยปัจจัยสี่ประการ ได้แก่ ความต้องการการผ่อนคลายและการพักผ่อน ความต้องการความแปลกใหม่ที่แตกต่างจากวิถีชีวิตปัจจุบัน การสำรวจตนเอง และ การเข้าถึงจิตวิญญาณ แรงจูงใจของผู้มาเยือนที่กลับมาคือ การเที่ยวชมสถานที่และประสบการณ์ ความสะดวกในการเดินทาง การสำรวจตนเอง และ การเข้าถึงจิตวิญญาณ

Damijanić and Šergo (2013) ศึกษา “Determining Travel Motivations of Wellness Tourism” พบว่า ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการกำหนดปัจจัยหลักและปัจจัยดึงดูด ผลการศึกษาพบว่าในตอนเริ่มต้นของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสุขภาพให้ดียิ่งขึ้นจากการหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ตนเองชอบซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดที่สำคัญ และเมื่อนักท่องเที่ยวได้เข้ามาใช้บริการเพื่อสุขภาพปัจจัยหลักส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่น การได้พักผ่อนและหลบหนีจากชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมและธรรมชาติอันเป็นคุณลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้อยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวนานขึ้น แต่มีข้อสังเกตว่าการเดินทางเชิงสุขภาพนี้อาจจะไม่เหมาะที่จะนำเด็กมาท่องเที่ยวด้วย

Boulay, Hritz, & Ashton (2013) ศึกษา “An Exploratory Study of Wellness Travel: Differences Between U.S. and Non-U.S. Travelers” ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลที่ในการ

เดินทางมาท่องเที่ยวและผลที่จะได้รับภายหลังจากการเดินทาง เมื่อเปรียบเทียบคำตอบของผู้เดินทางทั้งสองประเภทแล้วพบว่านักท่องเที่ยวไม่ใช่ชาวสหรัฐฯ ไม่สนใจกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น การเดินป่า ปีนเขา ตั้งแคมป์ เหมือนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐฯ อาจเนื่องจากนักท่องเที่ยวในสหรัฐฯ มองว่าตนเองมีร่างกายแข็งแรงกว่าผู้ที่ไม่ใช่ นักท่องเที่ยวชาวสหรัฐฯ พวกเขาจึงชอบทำกิจกรรมกลางแจ้งเหล่านั้นมากกว่า ดังนั้น นักท่องเที่ยวชาวสหรัฐฯ อาจรู้สึกมีแรงจูงใจในการที่จะพยายามทำให้ตัวเองรู้สึกดีจากการเดินทาง เนื่องจากพวกเขารู้สึกว่ามีความจำเป็นในการพักผ่อนและหลบหนีจากชีวิตประจำวันโดยเข้าร่วมในกิจกรรมฟิตเนสหรือสุขภาพเพื่อให้ร่างกายดีขึ้น

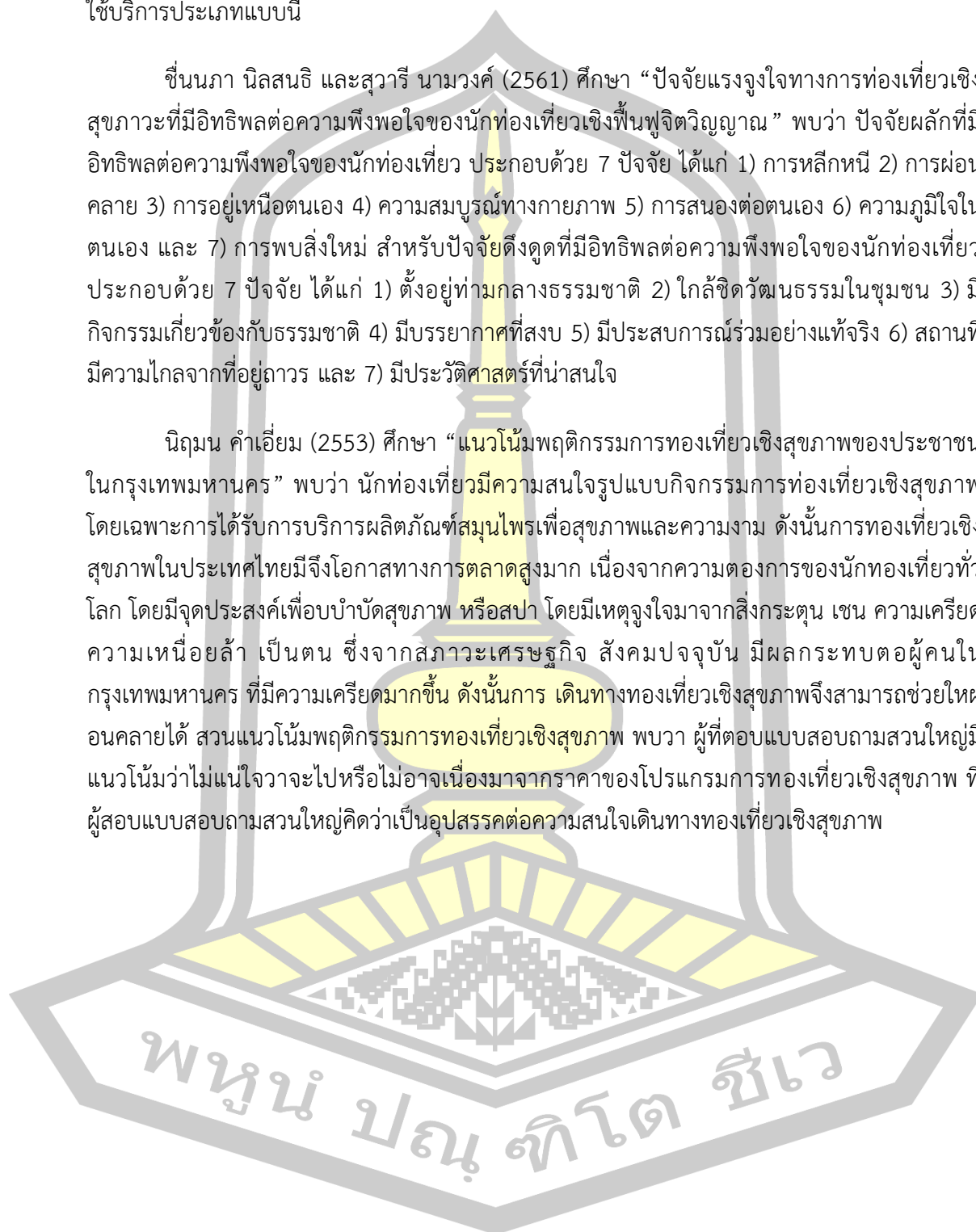
Azman and Chang (2012) ศึกษา “International Health and Spa Tourists' Motivational Factors in Sabah, Malaysia: The Push and Pull Factors” พบว่า ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้ตรงกับที่ Pearce (1989) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจคือชุดของความต้องการ และทัศนคติที่จูงใจให้บุคคลทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยมุ่งเป้าหมายไปที่การท่องเที่ยวโดยเฉพาะ พบว่าแรงจูงใจของผู้ให้ข้อมูลในการทำสพานั้นสัมพันธ์กับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางในวันหยุดเพื่อการผ่อนคลาย ซึ่งการศึกษานี้ได้สำรวจและนำเสนอปัจจัยจูงใจของนักท่องเที่ยวด้านสุขภาพและสพาสานในเมือง Sabah ของประเทศมาเลเซีย ซึ่ง ทำให้เห็นว่าสิ่งที่กระตุ้นที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากมีสุขภาพที่ดี และนักท่องเที่ยวออกเดินทางเพื่อไปเยี่ยมชมและใช้บริการสพาสในช่วงวันหยุดที่ Sabah ผลการศึกษาคือสิ่งที่ชัดเจนว่าทั้งความพอใจในตนเองและความพึงพอใจในตนเอง (ปัจจัยผลักดัน) และคุณลักษณะของสปา (ปัจจัยดึงดูด) เป็นปัจจัยที่สร้างแรงบันดาลใจในการเยี่ยมชมสพาสของนักท่องเที่ยว การเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสพาสเกิดการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เนื่องจากผู้ที่เข้ามาใช้สพาสส่วนใหญ่มาจากกลุ่มคนที่เกษียณอายุแล้ว แต่ผลการวิจัยในปัจจุบันกลับแสดงให้เห็นว่ามีกลุ่มผู้ชื่นชอบการทำสพามีอายุน้อยลง ซึ่งมีอายุไม่เกิน 30 ปี นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสพาสเริ่มเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพศชายมากขึ้น ดังนั้นสิ่งเหล่านี้ได้ชี้ให้เห็นโดยตรงถึงความจำเป็นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวด้านสุขภาพและสพาสที่แตกต่างกัน

Težak, Saftić, & Peršurić (2011) ศึกษา “Influence of Wellness in Selecting Tourism Destination” พบว่า สุขภาพในฐานะวิถีชีวิต หมายถึง ภาวะสุขภาพพิเศษที่ผสมผสานความกลมกลืนของร่างกาย จิตใจและจิตวิญญาณ จุดมุ่งหมายหลักเพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยว 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับสูง สุขภาพระดับปานกลาง และผู้บริโภคสุขภาพระดับต่ำ โดยคำนึงถึงการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวและลักษณะส่วนบุคคล พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทั้งสามกลุ่มจากด้านลักษณะกลุ่มตัวอย่าง การเดินทางกับบาร์ตี้ การใช้แหล่งข้อมูล แรงจูงใจในการท่องเที่ยว ระยะเวลาการพัก การพักค้างคืนในที่อื่น การเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ลำดับความสำคัญในชีวิต อิทธิพลของวิกฤตเศรษฐกิจต่อการรับรู้วันหยุดและความเหมาะสมของราคาในร้านอาหาร ผลลัพธ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่ามีความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้งสามกลุ่มตามความชอบของแต่ละบุคคลในด้านสุขภาพ จากการศึกษาพบว่าสุขภาพจะมีความ

เชื่อมโยงกับความสงบ ดังนั้นผู้ใช้บริการด้านสุขภาพมักจะมีไลฟ์สไตล์ที่แตกต่างไปจากผู้บริโภคที่ไม่ได้ใช้บริการประเภทแบบนี้

ชีนนภา นิลสนธิ และสุวารี นามวงศ์ (2561) ศึกษา “ปัจจัยแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงพื้นที่พหุจิตวิญญาณ” พบว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ 1) การหลีกเลี่ยง 2) การผ่อนคลาย 3) การอยู่เหนือตนเอง 4) ความสมบูรณ์ทางกายภาพ 5) การสนองต่อตนเอง 6) ความภูมิใจในตนเอง และ 7) การพบสิ่งใหม่ สำหรับปัจจัยดึงดูดที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ 1) ตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ 2) ใกล้ชิดวัฒนธรรมในชุมชน 3) มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ 4) มีบรรยากาศที่สงบ 5) มีประสบการณ์ร่วมอย่างแท้จริง 6) สถานที่มีความไกลจากที่อยู่ถาวร และ 7) มีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ

นิถมน คำเอี่ยม (2553) ศึกษา “แนวโน้มนโยบายการท่องเที่ยวยังสุขภาพของประชาชนในกรุงเทพมหานคร” พบว่า นักท่องเที่ยวมีความสนใจรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยเฉพาะการได้รับการบริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยมีจึงโอกาสทางการตลาดสูงมาก เนื่องจากความต้องการของนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยมีจุดประสงค์เพื่อบำบัดสุขภาพ หรือสปา โดยมีเหตุจูงใจมาจากสิ่งกระตุ้น เช่น ความเครียด ความเหนื่อยล้า เป็นต้น ซึ่งจากสภาวะเศรษฐกิจ สังคมปัจจุบัน มีผลกระทบต่อผู้คนในกรุงเทพมหานคร ที่มีความเครียดมากขึ้น ดังนั้นการ เดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงสามารถช่วยให้ออนคลายได้ สวนแนวโน้มนโยบายการท่องเที่ยวยังสุขภาพ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวโน้มว่าไม่แน่ใจว่าจะไปหรือไม่อาจเนื่องมาจากราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าเป็นอุปสรรคต่อความสนใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ผู้วิจัยได้ศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม
4. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

การดำเนินการในการวิจัยจะใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เพื่อใช้ในการตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อหาคำตอบการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อใช้ในการตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อใช้ในการตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม

ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กล่าวข้างต้น วิธีดำเนินการวิจัยจะนำเสนอ เป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

ประชากร (Population) คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม ตัวแทนชุมชน และนักท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนชุมชน ได้แก่ ตัวแทนชุมชนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตัวแทนชุมชนตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

กลุ่มที่ 2 นักท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 795 คน (พ.ศ.2565) (ผู้ให้ข้อมูลคุณ วรัญญา สมศรี ผู้ประสานงานด้านการท่องเที่ยวของตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และคุณ บรรจบ พรหมสา, วิชาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม ผู้นำชุมชน และนักท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนชุมชนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตัวแทนชุมชนตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 7 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured or Unstandardized Interview) โดยคัดเลือกบุคลากรจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการท่องเที่ยวในระดับตำบล

ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม ได้แก่

1. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม (ฝ่ายวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน)

2. ตัวแทนชุมชนและฝ่ายประสานงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/เลขาสภาวัฒนธรรม ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม

3. รองประธานวัฒนธรรมนาถ่อนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม

4. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านนาถ่อน ตำบลนาถ่อน อำเภอรัตนพนม

ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม ได้แก่

5. ผู้ประสานงานวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน
ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม

6. ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน ตำบล
นาคำ อำเภอสรีสงคราม

7. ตัวแทนไร่คุณเตือนใจ (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) กรมส่งเสริมการเกษตร) ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม

กลุ่มที่ 2 นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม กำหนดโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (Krejcie & Morgan, 1970) ได้
ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 260 คน เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อมูล หรือข้อมูลสูญหายจึงเผื่อกลุ่มตัวอย่าง
เพิ่มขึ้นอีก 5% (เพิ่มขึ้น 13 คน) ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 273 คน และหา
สัดส่วนเพื่อแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสถานที่เก็บแบบสอบถาม ได้แก่ ตำบลนาถ่อน อำเภอรัตน
พนม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน และตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 171
คน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบสะดวก (Convenience Sampling)

ความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
ส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

ประชากร (Population) คือ บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของ
จังหวัดนครพนม ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน
จังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Group) คือ กลุ่มตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 3 คน เป็น
การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
(Unstructured or Unstandardized Interview) โดยคัดเลือกเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่มีส่วน
เกี่ยวข้องต่อการจัดการการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดนครพนม ได้แก่

1. รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม
2. ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม

3. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม

ความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม

ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีจำนวนประชากรนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 795 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) คือ ผู้ตอบแบบสอบถาม กำหนดโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 260 คน เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อมูล หรือข้อมูลสูญหายจึงเผื่อกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีก 5% (เพิ่มขึ้น 13 คน) ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 273 คน และหาสัดส่วนเพื่อแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสถานที่เก็บแบบสอบถาม ได้แก่ ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 171 คน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบสะดวก (Convenience Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ตรงตามความมุ่งหมายของการวิจัยซึ่งมีรูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้

1. การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อใช้ตอบความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม มีรายละเอียดดังนี้

1.1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ (Interview Guideline) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured or Unstandardized Interview) ร่วมกับการวิเคราะห์เอกสาร โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1.1.1) ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม สังคม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี

1.1.2) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การบริหารด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพ การให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และ การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและวัฒนธรรมของตำบลนาถ่อน อำเภอพระธาตุ และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม

1.2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อมุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับเพื่อวัดระดับความคิดเห็นด้วย ซึ่งมีประเด็นคำถาม ดังนี้

1.2.1) ด้านสถานที่รับรองนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวและบริเวณที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความสะอาด สถานที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ห้องน้ำสถานที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความสะอาด และสถานที่รับรองนักท่องเที่ยวไม่มีเสียงดังรบกวนในขณะที่ทำกิจกรรม

1.2.2) ด้านการคมนาคม ประกอบด้วย ถนนมีความสะดวกต่อการเดินทาง ตลอดเส้นทางจนเข้ามาถึงภายในชุมชน ถนนภายในชุมชนมีความสะดวกต่อการเดินทาง มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทางที่เข้าใจง่ายในการเข้าถึงชุมชน และถนนที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีความสะดวก

1.2.3) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ประกอบด้วย บรรยากาศของชุมชนมีความเป็นมิตรให้การต้อนรับอย่างเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส และพูดจาสุภาพ ธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย อากาศของชุมชนมีความบริสุทธิ์ทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น ท่านพึงพอใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น และท่านพึงพอใจอาหารประจำท้องถิ่น

1.2.4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ท่านพึงพอใจต่อภาพรวมของระบบสาธารณูปโภค (ถนน, ไฟฟ้า, น้ำประปา) ชุมชนมีสัญญาณโทรศัพท์ที่ดี

ชุมชนมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ดี ชุมชนมีร้านอาหาร-เครื่องดื่มอย่างเพียงพอ ชุมชนมีร้านขายของที่ระลึก และท่านรู้สึกปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวในชุมชนเพราะชุมชนมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี

1.2.5) กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย ท่านชอบการทำอาหารท้องถิ่นร่วมกับคนในชุมชน ท่านชอบรับประทานอาหารของท้องถิ่น ที่มีความสะอาด และปลอดภัย ท่านชอบกิจกรรมการออกกำลังกาย ปั่นจักรยาน ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมการนวดสปาเกลือเพื่อสุขภาพ ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ทำบุญ, สวดมนต์ เนื่องจากทำให้ท่านรู้สึกสงบในจิตใจ และท่านชอบสัมผัสธรรมชาติเนื่องจากทำให้ท่านสดชื่นและผ่อนคลาย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อใช้ตอบความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ (Interview Guideline) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured or Unstandardized Interview) ร่วมกับการวิเคราะห์เอกสารโดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่

2.1) การส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

2.2) การสนับสนุนพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน

2.3) การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน

2.4) การบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

2.5) การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการการท่องเที่ยว

2.6) จังหวัดได้มีนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

2.7) การจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพ

3. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อใช้ตอบความมุ่งหมายข้อที่ 3 ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ลักษณะคำตอบเป็นตัวเลือก (Check List)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทาง พาหนะที่ใช้เดินทาง บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจมากที่สุดเมื่อท่านต้องเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในชุมชน ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้ จำนวนครั้งที่ท่านเคยมาในจังหวัดนครพนม แหล่งข้อมูลข่าวสารในการหาข้อมูลท่องเที่ยวในครั้งนี้ ปัจจัยในการเลือกที่พัก จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าร่วมทำกิจกรรมใน 1 วัน และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจ ลักษณะคำตอบเป็นตัวเลือก (Check List)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับเพื่อวัดระดับแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งมีประเด็นคำถามด้านแรงจูงใจ ดังนี้

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อสัมผัสธรรมชาติ เพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว เพื่อน ญาติ และคู่รัก

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ท่านสนใจข้อมูลข่าวสารหรือการบอกเล่าการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ท่านสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเงียบสงบ ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม/คุ้มค่า ในแหล่งท่องเที่ยวมีธรรมชาติที่ความสวยงาม และในแหล่งท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่น่าสนใจ

ตอนที่ 4 การศึกษาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม โดยใช้

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับเพื่อวัดระดับความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีประเด็นคำถาม ดังนี้

ด้านร่างกาย ประกอบด้วย ท่านเห็นด้วยในการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นและฝึกปลอดภัยเพื่อสุขภาพ ท่านเห็นด้วยในการเข้าร่วมกิจกรรมนวดสปาเกลือทำให้ร่างกายคลายความเหนื่อยล้า และท่านเห็นด้วยในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีความปลอดภัยต่อร่างกาย

ด้านจิตใจ ประกอบด้วย ท่านเห็นด้วยในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ทำให้ท่านมีสุขภาพจิตที่ดีมีความสุขสบายใจ ท่านเห็นด้วยในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น แจ่มใสและท่านเห็นด้วยในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด, โบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายและสงบ

ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา ประกอบด้วย ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา/ความเชื่อของชุมชน เช่น ไหว้พระ ไหว้ศาลปู่ตาแสง ทำให้ท่านมีสมาธิและสติ ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านรู้สึกเป็นมิตรและเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น และท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ท่านตระหนักถึงการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม ประกอบด้วย สถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ บรรยากาศสถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ชุมชนแห่งนี้มีความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และท่านเห็นด้วยในความเป็นมิตรของชุมชน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 4 มิติ ดังนี้ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับเพื่อวัดระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีประเด็นคำถาม ดังนี้

ด้านร่างกาย ประกอบด้วย ท่านมีความพึงพอใจการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นและฝึกปลอดภัยเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนวดสปาเกลือทำให้ร่างกายคลายความเหนื่อยล้า และท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีความปลอดภัยต่อร่างกาย

ด้านจิตใจ ประกอบด้วย ท่านมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทำให้ท่านมีสุขภาพจิตที่ดีมีความสุขสบายใจ ท่านมีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น แจ่มใส และท่านมีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด, โบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายและสงบ

ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา ประกอบด้วย ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา/ความเชื่อของชุมชน เช่น ไหว้พระ ไหว้ศาลปู่ตาแสง ทำให้ท่านมีสมาธิและสติ ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านรู้สึกเป็นมิตรและเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น และท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านตระหนักถึงการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม ประกอบด้วย สถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ บรรยากาศสถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ชุมชนแห่งนี้มีความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และท่านมีความพึงพอใจในความเป็นมิตรของชุมชน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยอยู่ในความกำกับและดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1.1) ทำการทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ตำรา หนังสือ บทความ วิชาการ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยค้นหาข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยมาใช้เพื่อเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับหรือให้บริการในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

1.2) ออกแบบข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบได้นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity Content) และความถูกต้องเหมาะสม

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยทำการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยอยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1) ทำการทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ตำรา หนังสือ บทความวิชาการ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาความสอดคล้องจากวัตถุประสงค์การวิจัย

2) สร้างแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบด้านแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

3) นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบเนื้อหา รวมถึงข้อคำถาม และข้อเสนอแนะ

4) ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ด้วยเทคนิค IOC (Item-Objective Congruence Index) (Rovinelli, R. J. และ Hambleton, R.K., 1977)

การหาค่าคะแนน IOC มีดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน

ถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 แปลว่ามีค่าตรงใช้ได้ หากค่าคะแนนต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ไม่ได้ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดคำถามนั้นออก

5) นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยทั่วไปค่าสัมประสิทธิ์ต้องไม่ต่ำกว่า 0.70

6) นำผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือไปปรับปรุงแก้ไข

7) นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยมหาสารคามเพื่อออกใบรับรอง มีเลขที่การรับรอง คือ 081-054/2566

8) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ ได้มาจาก 2 แหล่ง ได้แก่

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้ข้อมูลจาก

1.1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม มีดังนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวของภาครัฐ ได้แก่ ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม และตัวแทนชุมชน ได้แก่ ตัวแทนชุมชนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตัวแทนชุมชนตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยในขณะทำการสัมภาษณ์และเมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อคำถามว่าครบสมบูรณ์ถูกต้องหรือไม่ และจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ตรวจสอบข้อมูลอีกครั้งว่าถูกต้องหรือไม่

1.2) ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 273 คน มีรายละเอียด ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีจำนวนประชากรนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 795 คน (2564)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) คือ ผู้ตอบแบบสอบถาม กำหนดโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 260 คน เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อมูล หรือข้อมูลสูญหายจึงเผื่อกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีก 5% (เพิ่มขึ้น 13 คน) ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 273 คน และหาสัดส่วนเพื่อแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสถานที่เก็บแบบสอบถาม ได้แก่ ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน และตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 171 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบสะดวก (Convenience Selection) โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมเมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับและจำนวนของแบบสอบถาม

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้า เอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยค้นหาคำประกอบที่สำคัญจากแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องในการวิจัยมาใช้เพื่อเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ได้แก่ ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยวของ

นักท่องเที่ยว ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามมีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ (Interview Guideline) ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured or Unstandardized Interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Content Analysis และ Coding Analysis ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1) ทำการวิเคราะห์รายกลุ่มจากคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยมีการจัดกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1) ตัวแทนชุมชน และเจ้าหน้าที่ระดับตำบล ได้แก่

1.1.1.1) เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาถ่อน อำเภอรอดุพนม (ฝ่ายวัฒนธรรม และประเพณีชุมชน)

1.1.1.2) ตัวแทนชุมชนและฝ่ายประสานงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/เลขาธิการวัฒนธรรม ตำบลนาถ่อน อำเภอรอดุพนม

1.1.1.3) รองประธานวัฒนธรรมนาถ่อนตำบลนาถ่อน อำเภอรอดุพนม

1.1.1.4) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านนาถ่อน ตำบลนาถ่อน อำเภอรอดุพนม ตำบลนาถ่อน อำเภอสรีสงคราม ได้แก่

1.1.1.5) ตัวแทนและผู้ประสานงานวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน ตำบลนาถ่อน อำเภอสรีสงคราม

1.1.1.6) ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน ตำบลนาถ่อน อำเภอสรีสงคราม

1.1.1.7) ตัวแทนไร่คุณเตือนใจ (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กรมส่งเสริมการเกษตร) ตำบลนาถ่อน อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม

1.1.2) หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่

1.1.2.1) ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานนครพนม

1.1.2.2) เจ้าหน้าที่นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม

1.1.2.3) รองประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม

1.2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีประเด็นคำถาม ดังนี้

1.2.1) ผู้นำชุมชน ประเด็นคำถามดังนี้ ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

1.2.2) หน่วยงานภาครัฐ ประเด็นคำถามดังนี้ นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

1.3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ การให้รหัส (Coding) นำข้อมูลที่ได้มาลงในโปรแกรม ATLAS.ti เพื่อวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อใช้ตอบความมุ่งหมาย (พิชิต ปันธุ์วัฒนา, 2561) ข้อที่ 1 และข้อที่ 2

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม

2.1) เพื่อใช้ตอบความมุ่งหมายข้อที่ 1 การวิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้วิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัย โดยกำหนดค่าเฉลี่ยระดับคะแนนของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

แล้วหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นมาก
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นปานกลาง
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อย
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

2.2) เพื่อใช้ตอบความมุ่งหมายข้อที่ 3 มีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติซึ่งประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการเดินทางของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติซึ่งประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้วิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และนำมาเสนอในรูปแบบตารางวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยกำหนดค่าเฉลี่ยระดับคะแนนของแรงจูงใจเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับแรงจูงใจมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับแรงจูงใจมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับแรงจูงใจปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับแรงจูงใจน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

แล้วหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีแรงจูงใจมากที่สุด
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีแรงจูงใจมาก
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีแรงจูงใจปานกลาง
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีแรงจูงใจน้อย
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีแรงจูงใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้วิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และนำมาเสนอใน

รูปแบบตารางวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

โดยกำหนดค่าเฉลี่ยระดับคะแนนของประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

แล้วหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมากที่สุด

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมาก

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพปานกลาง

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพน้อย

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้วิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และนำมาเสนอในรูปแบบตารางวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

โดยกำหนดค่าเฉลี่ยระดับคะแนนของความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความพึงพอใจมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

แล้วหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำมาเสนอในรูปแบบตารางวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่

2.1) การหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวหรือมากกว่า (สุภมาส อังคุโชค, ม.ป.ป.)

2.2) การถดถอยพหุ (Multiple Regression) การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (Independent Variables) หลายตัวแปรกับตัวแปรตาม (Dependent Variable) ซึ่งมีการส่งผลต่อตัวแปรตามโดยรวม (สุภมาส อังคุโชค, ม.ป.ป.)

ตารางที่ 8 ตารางวิเคราะห์ข้อมูล

ความมุ่งหมาย	เครื่องมือที่ใช้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษา ศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพของ จังหวัดนครพนม	1. การสัมภาษณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน นาถ่อน อำเภอธาตุพนม (ฝ่ายวัฒนธรรม และประเพณีชุมชน) 2. ตัวแทนชุมชนและ ฝ่ายประสานงานด้าน การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม/เลขาธิการ วัฒนธรรม ตำบลนา ถ่อน อำเภอธาตุพนม 3. รองประธาน วัฒนธรรมนาถ่อน ตำบลนาถ่อน อำเภอ ธาตุพนม	- การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ความมุ่งหมาย	เครื่องมือที่ใช้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
		4. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านนาถ่อน ตำบลนาถ่อน อำเภอรัตนพนม ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม ได้แก่ 5. ตัวแทนและผู้ประสานงานวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทาง การแพทย์แบบผสมผสาน ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม 6. ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทาง การแพทย์แบบผสมผสาน ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม 7. ตัวแทนไร้คุณเตือนใจ (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กรมส่งเสริมการเกษตร) ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม	
	2. แบบสอบถาม ศึกษา ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ - ตำบลนาถ่อน อำเภอรัตนพนม และตำบลศรีสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม มี	ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และ

ความมุ่งหมาย	เครื่องมือที่ใช้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
		นักท่องเที่ยวในปี 2564 รวมทั้งสิ้น 795 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 260 คน เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อมูล หรือข้อมูลสูญหายจึงเผื่อกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีก 5% (เพิ่มขึ้น 13 คน) ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 273 คน และหาสัดส่วนเพื่อแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสถานที่เก็บแบบสอบถาม ได้แก่ ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน และตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 171 คน วิธีการสุ่มใช้วิธีการคัดเลือกแบบสะดวก (Convenience Selection)	นำมาเสนอในรูปแบบตารางวิเคราะห์โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม	- สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ	1. รองประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม 2. ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานนครพนม	- การวิเคราะห์เนื้อหา (Coding Analysis)

ความมุ่งหมาย	เครื่องมือที่ใช้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
		3. เจ้าหน้าที่ นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนชำนาญการ สำนักงานท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด นครพนม	
3. เพื่อศึกษา พฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพใน จังหวัดนครพนม	- แบบสอบถาม มี ทั้งหมด 5 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 พฤติกรรมการ เดินทางของ นักท่องเที่ยว ตอนที่ 3 พฤติกรรมการ ท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยว แบ่ง ออกเป็น 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยภายใน (2) ปัจจัยภายนอก ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพ ของนักท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ ตอนที่ 5 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ การจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพ	นักท่องเที่ยวที่เข้ามา ท่องเที่ยวในพื้นที่ - ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และ ตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มี นักท่องเที่ยวในปี 2564 รวมทั้งสิ้น 795 คน จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง 260 คน เพื่อ ป้องกันการตกหล่น ของข้อมูล หรือข้อมูล สูญหายจึงเผื่อกลุ่ม ตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีก 5% (เพิ่มขึ้น 13 คน) ดังนั้นจึงมีกลุ่ม ตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น 273 คน และหาสัดส่วนเพื่อ แบ่งจำนวนกลุ่ม ตัวอย่างตามสถานที่ เก็บแบบสอบถาม ได้แก่ ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม มี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน และตำบลศรี สงคราม อำเภอศรี สงคราม มีจำนวนกลุ่ม	1. การวิเคราะห์ เนื้อหา (Coding Analysis) เพื่อนำมาใช้เป็น แนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม 2. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้ การแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่า ร้อยละ (Percentage) และ นำมาเสนอในรูปแบบ ตารางวิเคราะห์โดย คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ความมุ่งหมาย	เครื่องมือที่ใช้	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
		ตัวอย่าง 171 คน วิธีการสุ่มใช้วิธีการ คัดเลือกแบบสะดวก (Convenience Selection)	
4. เพื่อเสนอรูปแบบ การท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพของ จังหวัดนครพนม	-	-	นำผลของข้อ 1-3 นำเสนอรูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพของจังหวัด นครพนม ให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องโดยใช้วิธีการ สนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยจัด สนทนากลุ่มแบบ แบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหน่วยงาน ภาครัฐและกลุ่มชุมชน เพื่อหารูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพที่เหมาะสมกับ พื้นที่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์และการนำเสนอของการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษาตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม โดยวิเคราะห์และนำเสนอตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{x}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
p-value	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
VIF	แทน ค่าทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ (Variance Inflation Factor)
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
AdjR ²	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง
MPSH	แทน คะแนนเฉลี่ยแรงงูใจด้านปัจจัยผลักดัน
MPLL	แทน คะแนนเฉลี่ยแรงงูใจด้านปัจจัยดึงดูด
EXBO	แทน คะแนนเฉลี่ยประสบการณ์ด้านร่างกาย
EXMI	แทน คะแนนเฉลี่ยประสบการณ์ด้านจิตใจ
EXSP	แทน คะแนนเฉลี่ยประสบการณ์ด้านจิตวิญญาณ
EXEV	แทน คะแนนเฉลี่ยประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม
STBO	แทน คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านร่างกาย

STMI	แทน คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านจิตใจ
STSP	แทน คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ
STEV	แทน คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม
4. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

ความมุ่งหมายข้อที่ 1 เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) เพื่อหาคำตอบการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ (Interview Guideline) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured or Unstandardized Interview) ร่วมกับการวิเคราะห์เอกสาร โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และ 2) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Content Analysis

ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์มีจำนวนทั้งหมด 7 คน ประกอบด้วย ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม ได้แก่

1. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม (ฝ่ายวัฒนธรรม และ ประเพณีชุมชน)
2. ตัวแทนชุมชนและฝ่ายประสานงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/เลขาสภาวัฒนธรรม ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม

3. รองประธานวัฒนธรรมนาถ่อนตำบลนาถ่อน อำเภอรือเสาะ
4. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านนาถ่อน ตำบลนาถ่อน อำเภอรือเสาะ ตำบลนาถ่อน อำเภอสว่างศรีสงคราม ได้แก่
5. ตัวแทนและผู้ประสานงานวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน ตำบลนาถ่อน อำเภอสว่างศรีสงคราม
6. ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสาน ตำบลนาถ่อน อำเภอสว่างศรีสงคราม
7. ตัวแทนไร่คุณเตือนใจ (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กรมส่งเสริมการเกษตร) ตำบลนาถ่อน อำเภอสว่างศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

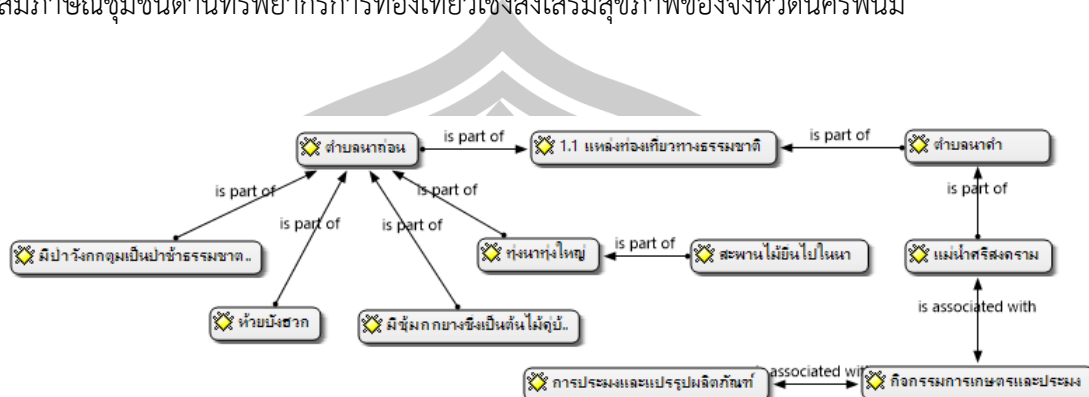
1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

1.1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ตำบลนาถ่อนมีทุ่งนาทุ่งใหญ่และมีถนนผ่านเป็นสายแฉ่งซึ่งชาวบ้านที่นี่ทำนาทั้งปีจะมีข้าวทั้งนาปีนาปีง่อดูแลกัน ช่วงแรก ๆ ของการโปรโมตการท่องเที่ยวของตำบลนาถ่อนได้ทำสะพานไม้ยื่นไปในนาข้าว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาถ่ายรูปกับทุ่งนา ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ตำบลนาถ่อนมีซุ้มกวางซึ่งเป็นต้นไม้คู่บ้านคูเมืองติดริมห้วยบังฮวกทำให้มีภูมิทัศน์ที่สวยงามและก็มีป่าวังกกตูมเป็นป่าช้าธรรมชาติ ซึ่งได้มีการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีห้วยเชื่อม ชุมชนนาถ่อนนิยมดักปลาหากมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวหน้าฝนก็จะพานักท่องเที่ยวไปยกยอ (ชาวบ้านเรียกกันว่า กระดุงใหญ่) ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวชอบมาก”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ในอำเภอสว่างศรีสงครามเรามีแม่น้ำสงครามซึ่งเป็นแม่น้ำที่เกิดจากแม่น้ำสองสายมาบรรจบกันทำให้เกิดแม่น้ำสองสี”

ภาพที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม ชุมชนมีอาชีพเกษตรกรรมการทำนาโดยส่วนใหญ่ ดังนั้น พื้นที่ของบ้านนาถ่อนจึงมีลักษณะของทุ่งนาขนาดใหญ่ มีถนนเชื่อมโยงไปยังจุดต่าง ๆ ของชุมชนได้อย่างสะดวกกลายเป็นโยแมงมุมเพื่อเชื่อมถึงกัน มีซุ้มกกขางต้นไม้คู่บ้านคูเมืองติดริมห้วยบึงซอกและมีป่าวังกกทึมซึ่งเคยเป็นป่าช้าธรรมชาติและได้มีการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามมีแม่น้ำสงคราม แม่น้ำศรีสงครามเกิดจากแม่น้ำสองสายมารวมกันแม่น้ำสองสี

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งสองแหล่งมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น ทุ่งนาขนาดใหญ่สวยงาม มีป่าไม้ มีแม่น้ำ และลำห้วย ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้

1.2) วัฒนธรรม ประเพณี สังคม วิถีชีวิตภูมิปัญญา มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

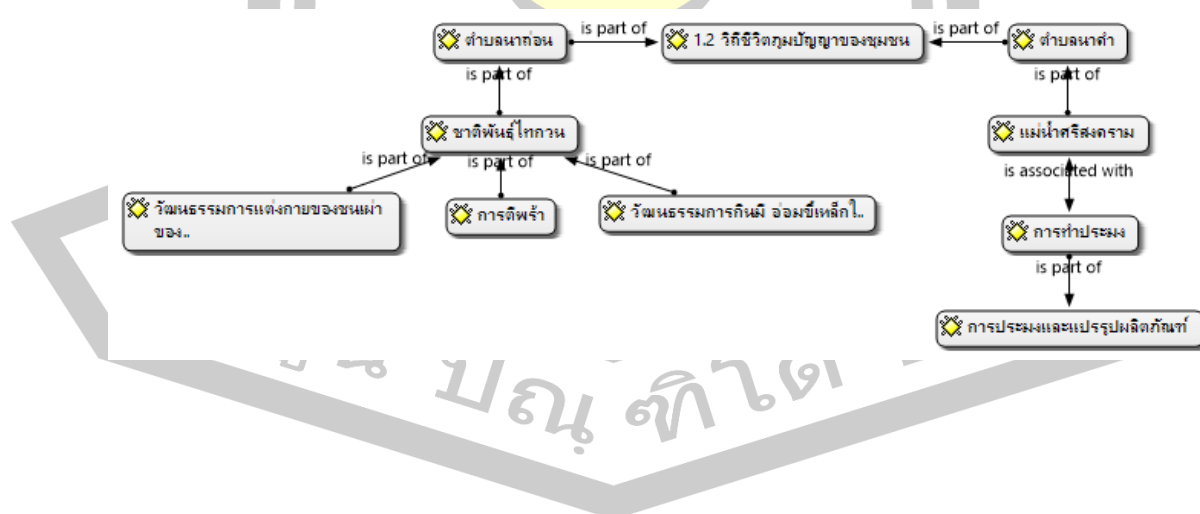
ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “เรามีชาติพันธุ์ คือ ไทกวน เรามีวัฒนธรรมการแต่งกายของชนเผ่าของเราเอง คือ สีด้า-เหลือง ซึ่งสีด้าหมายถึง ความขยันขันแข็ง สีเหลืองหมายถึง ความอ่อนน้อมถ่อมตน มีจิตใจเอื้ออารี ในด้านของวัฒนธรรมการกินมี อ่อมซี่เหล็กใส่หนังเค็ม เป็นอาหารเพื่อสุขภาพช่วยในเรื่องเป็นยาระบายในอ่อมซี่เหล็กก็จะใส่ใบย่านางซึ่งมีฤทธิ์เป็นยาเย็น ต้มไก่บ้านใส่ใบมะขามอ่อน ที่นาถ่อนเราใช้แต่ไก่บ้านเท่านั้นเพราะไก่บ้านมีไขมันน้อยและเป็นไก่สุขภาพดี แจ่วหนังเค็ม ใช้หนังวัวหรือหนังควายแล้วแต่จะหาวัตถุดิบได้ เคยนำเมนูแจ่วหนังเค็มไปขายที่งานๆหนึ่งในจังหวัดนครพนมเมนูนี้ขายหมดก่อนเมนูอื่น วัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาอีกหนึ่ง

อย่างก็คือ การร่ำบวงสรวงศาลปู่ตาแสง การพ่อน้ำไทกวน ที่เลียนแบบท่าทางของสัตว์ป่า ซึ่งเราได้ นำการแสดงเหล่านี้ไปแสดงในงานของจังหวัดต่อเนื่องทุก ๆ ปี”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “มีอัตลักษณ์ของที่นี่คือ การตีเหล็ก (เป็นอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์) ภูรณาด่อน เป็นที่รู้จักและสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างดี (พัว = การตีเหล็ก) ในชุมชนของเรามีตีเหล็กแบบโบราณ ซึ่งปัจจุบันนี้ก็มีชาวบ้านตีแบบนี้อยู่ และอีกแบบ จะเป็นการตีแบบสมัยใหม่ เอาเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการตีเหล็ก ทำให้สามารถตีเหล็กได้จำนวนมาก ต่อวัน ซึ่งแบบนี้จะเป็นแบบโรงงานครับ แต่คุณภาพจะต่างกัน การตีแบบโบราณจะได้คุณภาพที่ดีกว่า ทนกว่า และคมกว่าแบบผลิตแบบโรงงานครับ มีคติเศรษฐกิจพื้นบ้านของเราว่า “พอเสร็จหนานา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายตีเหล็ก” ในส่วนของการทอผ้าในชุมชนของเรา เริ่มมีน้อยลงเพราะคนในชุมชน ออกไปหางานทำในเมืองและที่อื่น จำนวนคนทอผ้าในปัจจุบันจึงเหลือไม่มาก”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ในวิถีชีวิตของชุมชนอำเภอศรีสงคราม รวมถึงอำเภอท่าอุเทนก็ล้วนจะเกี่ยวข้องกับแม่น้ำ ก็จะเป็นการทำเกษตร การทำประมง ในส่วนของการทำประมง อำเภอศรีสงครามมีพื้นที่ติดกับอำเภอท่าอุเทนเราก็มีการหาปลาแล้วก็นำมาทำแปรรูปเป็นปลาสาม ปลาห้า ปลาสามพริกก็ถือว่าเป็นของขึ้นชื่อของเรา มีการไปขายทั่วประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ให้กับชาวบ้านนอกเหนือจากการทำเกษตร”

ภาพที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชุมชนด้านวัฒนธรรม ประเพณี สังคม วิถีชีวิตภูมิปัญญา

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลนาถ่อนมีอัตลักษณ์และวัฒนธรรม คือ ชาติพันธุ์ไทกวน มีการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ และวัฒนธรรม คือ การแต่งกาย อาหารประจำท้องถิ่น และมีการรวบรวมรวบรวมสาธิตและ การฟ้อนรำไทกวน อีกกิจกรรมที่ได้มีการสืบทอด คือ การตีพริ้ว (การตีเหล็ก) แบบโบราณ

ตำบลนาถ่อน มีแม่น้ำสงคราม ดังนั้นกิจกรรมของที่นี่จะเกี่ยวข้องกับแม่น้ำ เช่น การทำเกษตร รวมถึงการทำประมง โดยเฉพาะประมงได้มีการแปรรูปปลา เช่น ปลาส้ม ปลาส้มฟัก จำหน่ายทั่วประเทศ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่เก็บข้อมูลตำบลนาถ่อนมีวัฒนธรรม คือ ชาติพันธุ์ไทกวน มีวิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์โดยมีการแสดงออกในด้านความเชื่อ ด้านการแต่งกาย ด้านอาหาร ภูมิปัญญาในการสร้างเครื่องมือประกอบสัมมาอาชีพ รวมถึงภูมิปัญญาในการถนอมอาหาร และตำบลนาถ่อนมีวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม ประชาชนโดยทั่วไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเกษตรแบบอินทรีย์ รวมถึงการทำประมง ดังนั้นตำบลนาถ่อนจึงมีภูมิปัญญาในการถนอมอาหารจากผลผลิตของชุมชน

2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

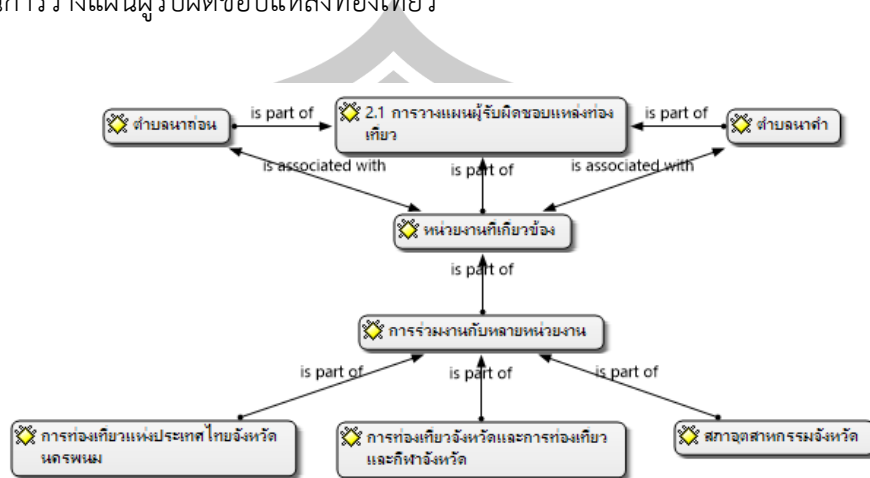
2.1) การวางแผนผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ได้ร่วมกับหลายหน่วยงาน มีองค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน วัดในชุมชน การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนม”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ตำบลนาถ่อน อำเภอศรีสงครามได้ร่วมงานกับเรามีการร่วมงานกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและจังหวัด มีองค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนม และจังหวัดนครพนม”

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ภาพที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชุมชนด้านการวางแผนผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

การวางแผนผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาถ่อน อำเภอนาคูพบได้มีการทำงานร่วมกันหลายหน่วยงานรวมเป็นกลุ่มเครือข่ายมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน วัดในชุมชน การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม

การวางแผนผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามได้รับความร่วมมือทั้งในระดับท้องถิ่นและจังหวัด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนม และจังหวัดนครพนม ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าด้านการวางแผนผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่เก็บข้อมูลทั้งสองแห่งมีผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวเป็นความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานในชุมชนเข้ามาดูแลส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่

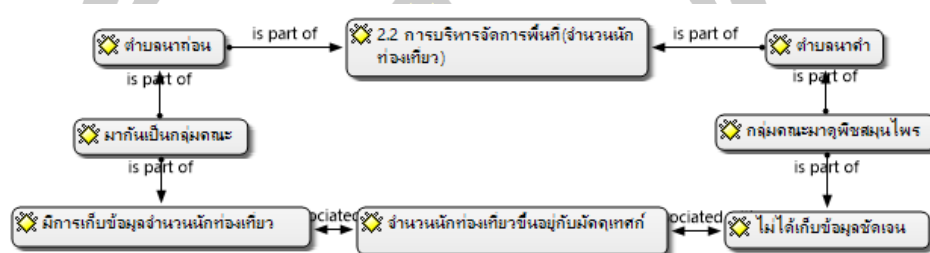
2.2) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ตำบลนาถ่อนไม่ได้มีการจำกัดนักท่องเที่ยว สูงสุดที่เคยรับประมาณ 300 คน เขาเดินทางมาพร้อมกันเลยโดยรถบัสเป็น 10 คัน ใช้โรงเรียนเป็นที่รับนักท่องเที่ยวเพราะมีพื้นที่กว้าง บางครั้งใช้วัดเป็นสถานที่รองรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของที่นี่มักจะเป็นกลุ่มคณะ”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ตำบลนาคำไม่ได้มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของที่อำเภอศรีสงครามมักจะเป็นกลุ่มคณะที่เข้ามาศึกษา และดู

งานวิธีการปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์ แต่การรองรับนักท่องเที่ยวของเราจะขึ้นอยู่กับว่าไกด์นำชมการปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์สามารถรองรับได้แค่ไหน เพราะไกด์ก็มีงานประจำที่จะต้องทำอยู่”

ภาพที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม โดยส่วนใหญ่จะเป็นหมู่คณะ มาทัศนศึกษาหรือมาดูงาน ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวจึงไม่ได้จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว แต่จะขึ้นอยู่กับผู้ประสานงานในแหล่งท่องเที่ยวจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากน้อยแค่ไหน

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามโดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคณะที่เข้ามาดูงาน (การปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์) ในการรองรับนักท่องเที่ยวจะไม่ได้มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามา การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับมัคคุเทศก์เป็นหลัก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งสองแห่งไม่ได้มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ แต่จะขึ้นอยู่กับผู้ประสานงานและมัคคุเทศก์ในพื้นที่เป็นหลัก

2.3) การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

2.3.1) การสนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “เราได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการทำป้ายเพื่อเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของเรา และทางจังหวัดก็ได้จัดสรรงบประมาณมาทำ

ป้าย และเลขาสภาวัฒนธรรมบ้านนาถ่อน ได้กล่าวเสริมว่า ป้ายบางส่วนคนในชุมชนจัดทำขึ้นกันเอง เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลและจังหวัด”

ภาพที่ 9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านการสนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

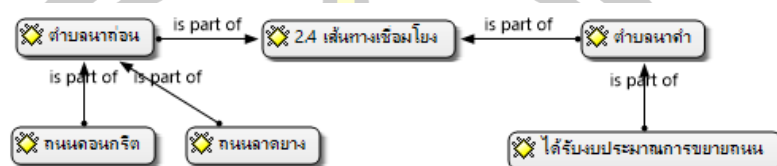
แหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนมและตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามต่างได้รับงบประมาณในการทำป้ายเพื่อบอกเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว แต่จะมีความต่างเล็กน้อยของบ้านนาถ่อนที่ได้มีการจัดทำป้ายโดยชุมชนเอง เนื่องจากบ้านนาถ่อนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวจะเป็นจะมีลักษณะของการเที่ยวชมเป็นฐาน ซึ่งอยู่โดยรอบหมู่บ้าน ดังนั้นเพื่อความสะดวกทางชุมชนจึงจัดทำป้ายเพื่อบอกเส้นทางท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านเอง

2.3.2) เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ถนนในชุมชนนาถ่อน 99 เปอร์เซ็นต์เป็นถนนคอนกรีตและลาดยางเพื่อความสะดวกแก่คนในชุมชนเองรวมถึงนักท่องเที่ยวด้วย ถ้ามาจำนวนมากก็สามารถนำรถเข้าไปยังถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ในหลาย ๆ พื้นที่”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ทางอำเภอศรีสงครามได้รับงบประมาณในการขยายถนนให้มีขนาดกว้างขึ้น ขนาด 6 เมตร เพื่อความปลอดภัยของผู้ที่เดินทาง”

ภาพที่ 10 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลบ้านนาถ่อน อำเภอรัตนพนมมีถนนในชุมชนเป็นคอนกรีตลาดยางเพื่อความสะดวกในการเดินทางของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงครามได้รับงบประมาณในการขยายถนนเพื่อเข้าสู่อำเภอสรีสงครามได้อย่างสะดวก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่ในการเก็บข้อมูลทั้งสองแห่งต่างได้รับงบประมาณเพื่อมาพัฒนาถนนให้เกิดการเดินทางที่สะดวก และปลอดภัย

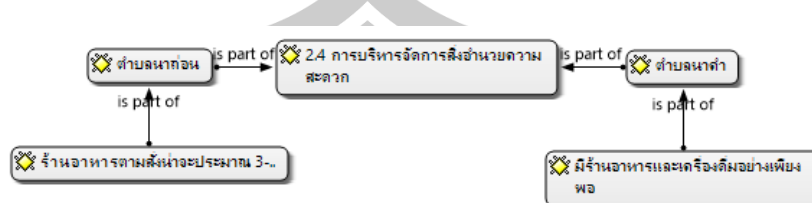
2.4) การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก

2.4.1) ร้านอาหารและเครื่องดื่มบริการนักท่องเที่ยว มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (บ้านนาถ่อน) กล่าวว่า “ชุมชนของเราเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ดังนั้นจึงมีร้านอาหารตามสั่งน่าจะประมาณ 3 - 4 ร้าน ร้านก๋วยเตี๋ยว 2 ร้าน ร้านหมูกระทะ 2 ร้าน ร้านอาหารนั่งดื่มก็มีและมีร้านสะดวกซื้อ seven eleven ซึ่งเปิดตลอด 24 ชม. ร้านเล็กๆ ที่ชาวบ้านทำกันเอง 10 ร้าน”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7 (บ้านนาคำ) กล่าวว่า “ทางอำเภอสรีสงครามเป็นอำเภอขนาดใหญ่ ดังนั้นทางอำเภอมีร้านอาหารหรือร้านเครื่องดื่มเพียงพอกับการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวครับ รวมทั้งเรามีร้านสะดวกซื้อหลายแห่งซึ่ง”

ภาพที่ 11 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มบริการนักท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

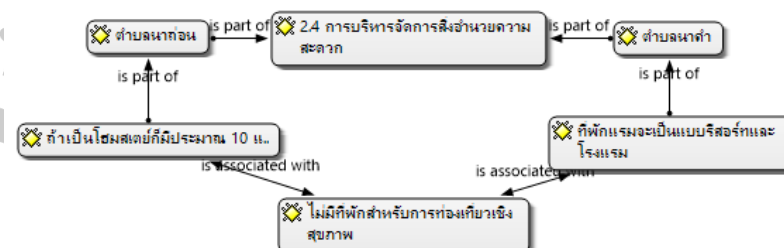
ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามมีความพร้อมซึ่งมีจำนวนมากเพียงพอให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกร้านได้ และ เนื่องจากแหล่งทั้งเที่ยวทั้งสองแหล่งเป็นชุมชนใหญ่ดังนั้นจึงมีร้านสะดวกซื้อเข้ามาให้บริการนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

2.4.2) การสนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “สำหรับนักท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป เรามีเป็นแบบโฮมสเตย์ โฮมสเตย์ก็มีประมาณ 10 แห่ง และทุกโฮมสเตย์มีแอร์ทุกห้อง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักได้ประมาณ 100 คน”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “เนื่องจากอำเภอศรีสงครามยังไม่ได้มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จึงยังไม่มีที่พักเพื่อสุขภาพอย่างชัดเจน แต่ถ้าจะถามว่าที่พักในอำเภอศรีสงครามมีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั่วไป ทางอำเภอมีที่พักทั้งแบบโรงแรม รีสอร์ท ไว้รองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ”

ภาพที่ 12 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านการสนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

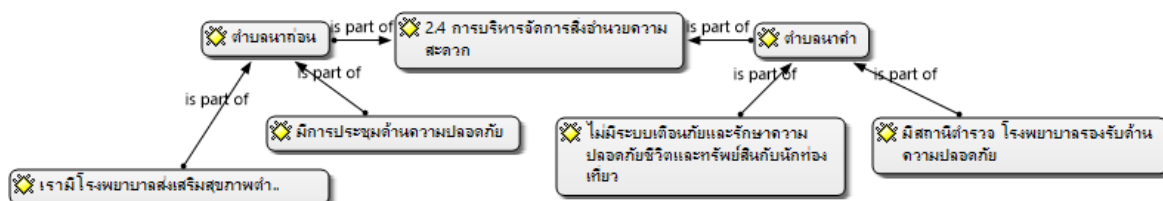
ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอสรีสงครามมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ทั่ว ๆ ไป เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ รีสอร์ท เป็นต้น อย่างเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว

2.4.3) การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “อำเภอมียุโรปยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อเกิดเหตุร้ายแก่นักท่องเที่ยว และมีการประชุมด้านความปลอดภัยทุกเดือน ถ้ามีนักท่องเที่ยวผู้ใหญ่บ้านจะมีการประกาศแจ้งให้ชาวบ้านทราบกันล่วงหน้า”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ในส่วนของการความปลอดภัยนั้นเรามีสถานีตำรวจ และโรงพยาบาล ซึ่งโรงพยาบาลของอำเภอสรีสงครามเองได้รับงบประมาณจากรัฐบาลในการสร้างอาคารเพิ่มเพื่อรองรับผู้ป่วยและการรักษาที่ดี”

ภาพที่ 13 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านความปลอดภัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

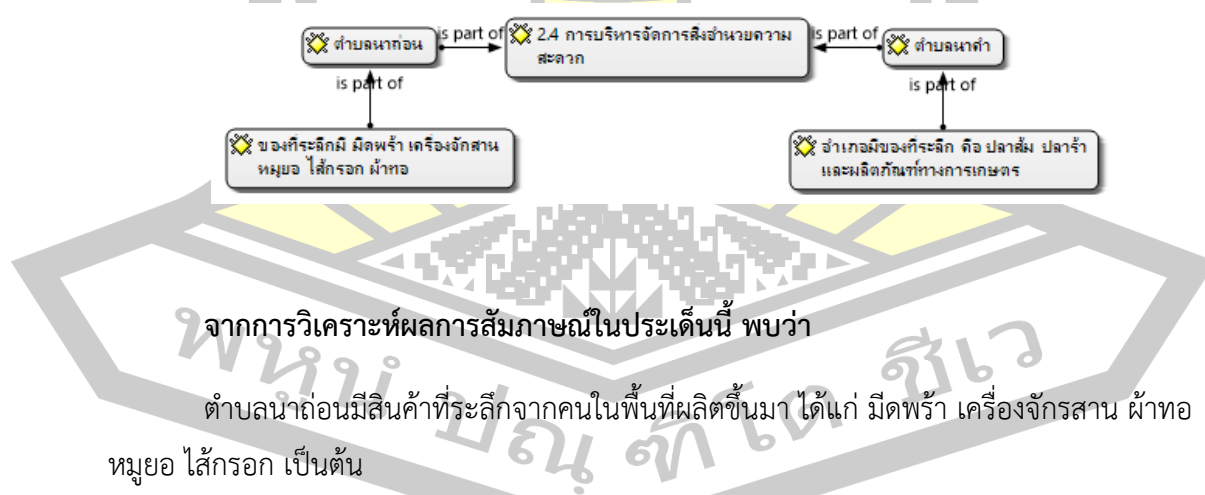
ในด้านความปลอดภัยแหล่งพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งสองแห่งใช้บริการหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล โรงพยาบาลประจำอำเภอ และสถานีตำรวจ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาถ่อนได้มีการประชุมด้านความปลอดภัยทุกเดือนเนื่องจากที่นี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

2.4.4) การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 4 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ร้านขายของที่ระลึกมี 1 ร้าน กลุ่มผู้ผลิตตั้งขายของที่ระลึกของบ้านนาถ่อนกันที่ศาลปู่ตาแสงก็จะมี มีดพร้า เครื่องจักรสาน ผ้าทอ หมูยอ ไส้กรอก”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7 (ตำบลนาคำ) ประธานวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์ฯ กล่าวว่า “สินค้าที่ระลึกที่เป็นที่รู้จักของอำเภอ คือ ผลิตภัณฑ์จากการทำประมงในแม่น้ำศรีสงคราม ได้แก่ ปลาสาม ปลาสามปัก ปลาห้า ซึ่งเรานำผลผลิตนี้ไปจำหน่ายยังในงานเทศกาลทั่วประเทศ ก็ได้รับการยอมรับจากลูกค้าจำนวนมาก และเราก็ได้จำหน่ายภายในอำเภอของเราด้วยและผลิตภัณฑ์จากพืชทางการแพทย์ โดยได้รับการพัฒนาาร่วมกันกับมหาลัย และได้ขอ อย.เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในส่วนของการทำเกษตร ทางเราได้ทำเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ โดยเฉพาะไร่คุณเตือนใจได้รับเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สินค้าขึ้นชื่อของไร่ คือ แตงโมเมล็ด และกาแฟไร่คุณเตือนใจได้รับรางวัลที่ 3 ของประเทศไทย ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชม เรียนรู้ รับประทานอาหาร ดื่มกาแฟและซื้อของฝากได้ภายในไร่ของคุณเตือนใจด้วย”

ภาพที่ 14 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก

ตำบลนาคามีสินค้าที่ระลึกสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทจากแหล่งมา คือ จากการทำประมง สินค้าที่ระลึก ได้แก่ ปลาสาม ปลาสามปัก ปลาห้า และจากการทำเกษตร ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ ผลิตภัณฑ์จากพืชทางการแพทย์ ผลิตภัณฑ์กาแฟ เป็นต้น

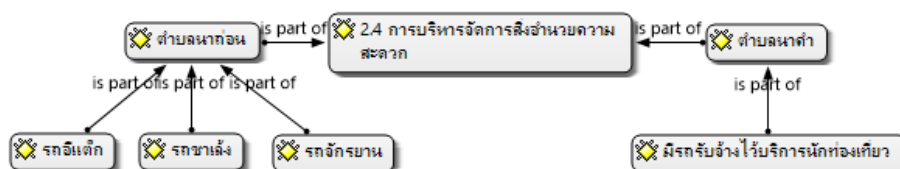
ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสินค้าที่ระลึกของพื้นที่ในการเก็บข้อมูลทั้งสองแห่งเป็นผลผลิตจากชุมชน มาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์การเกษตรของชุมชนเอง

2.4.5) การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการยานพาหนะขนส่งสำหรับนักท่องเที่ยว มีรายละเอียด การสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ยานพาหนะที่ทางชุมชนของเรา ให้บริการนักท่องเที่ยวมี 2 ชนิด คือ รถซาเล้ง คือ รถมอเตอร์ไซด์พ่วงข้างและรถอีแต็ก คือ รถรถไถนา เดินตาม ที่ชาวบ้านนำมาดัดแปลงต่อพ่วงด้วยเทอร์เลอร์ เพื่อใช้บรรทุกในทางการเกษตร รวมถึง บรรทุกคน นักท่องเที่ยวจะชอบมาก บางครั้งใช้จักรยานถ้านักท่องเที่ยวมาไม่มาก แต่บางครั้งถ้ามากัน เป็นรถบัสหลาย ๆ คันก็จะให้รถบัสนั้นไปยังฐานต่าง ๆ แทน”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาคำ) ประธานวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทาง การแพทย์ฯ กล่าวว่า “ไม่มี แต่ในตัวอำเภอมีรถรับจ้างไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยรถโดยสาร สามารถจ้างรถรับจ้างได้ แต่ในปัจจุบันก็มีน้อยนักท่องเที่ยวปัจจุบันมีรถส่วนตัวกันเยอะแล้ว หรือถ้า ขับรถมาเอง ถนนของอำเภอมีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้อย่างสะดวก”

ภาพที่ 15 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการ สัมภาษณ์ชุมชนด้านการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการยานพาหนะขนส่งสำหรับนักท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลนาถ่อนจะมีการจัดยานพาหนะพาชมฐานจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อที่จะได้สัมผัสส ปรยากาศของชุมชน และเพื่อความปลอดภัยของคนในชุมชนเอง เนื่องจากฐานหรือแหล่งท่องเที่ยว ต่าง ๆ นั้นจะอยู่รอบ ๆ หมู่บ้านบ้านนาถ่อน ยานพาหนะที่ใช้ในบ้านนาถ่อน ได้แก่ ยานพาหนะที่ทาง ชุมชนของเราให้บริการนักท่องเที่ยวมี 2 ชนิด คือ รถซาเล้งและรถอีแต็ก นักท่องเที่ยวจะชอบมาก แต่ บางครั้งก็ใช้จักรยาน

ตำบลนาคำ ตั้งอยู่ในอำเภอศรีสงครามเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ค่อนข้างกว้าง การท่องเที่ยวไปยัง แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงไม่ได้อยู่ใกล้กันแบบบ้านนาถ่อน การเดินทางจะต้องใช้รถยนต์เป็นหลัก และ

ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นิยมใช้รถส่วนตัวมากกว่า แต่ทางอำเภอศรีสงครามก็มีรถรับจ้างไว้บริการเช่นเดียวกัน

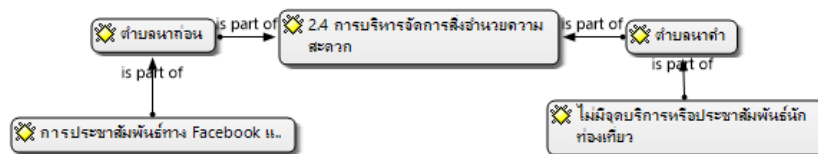
ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตำบลนาถ่อนเป็นตำบลที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะมีจุดชมวิถีชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ จึงมีบริการรถเพื่อท่องเที่ยวในพื้นที่ ในส่วนของตำบลนาคำเป็นตำบลที่มีขนาดใหญ่ พื้นที่โดยส่วนใหญ่ทำเกษตรและประมง ถนนในการเข้าถึงมีความสะดวก และปลอดภัย ประกอบกับในปัจจุบันนี้ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ตำบลนาคำจะมีรถยนต์ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่เพื่อสะดวกในการเดินทาง ทำให้ในพื้นที่นาคำจะเป็นรถเช่า และรถประจำทางเป็นหลัก

2.4.6) ชุมชนมีจุดให้บริการนักท่องเที่ยว/การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “จุดให้บริการนักท่องเที่ยวเรายังไม่มี แต่ในอนาคตเราจะมีศูนย์รับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานกับห้องน้ำเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้รับงบประมาณในการจัดสร้างโครงการนี้จากกลุ่มจังหวัด “สนุก” และเลขาธิการวัฒนธรรมบ้านนาถ่อน ได้เสริมด้านการประชาสัมพันธ์ว่า “มีการประชาสัมพันธ์ทาง Facebook และประชาสัมพันธ์ตามงานที่จังหวัดจัดขึ้นต่าง ๆ” (กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 หรือ กลุ่มจังหวัดสนุก ประกอบด้วย [ส] = สกลนคร, [น] = นครพนม, [ก] = มุกดาหาร โดยมีสกลนครเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่ม ซึ่งในแรกเริ่ม (2546) มี 4 จังหวัด คือรวมจังหวัด กาฬสินธุ์ด้วย ในแรกเริ่มนั้น [-] หมายถึง มุกดาหาร และ [ก] หมายถึงกาฬสินธุ์ แต่ภายหลัง (2551) ทางจังหวัดกาฬสินธุ์ได้เปลี่ยนไปอยู่กับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง หรือ “กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์”)

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “โดยส่วนใหญ่จะใช้บริการของทางจังหวัดและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนมในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอ เราได้ของบประมาณจากกลุ่มจังหวัด “สนุก” เพื่อสร้างศูนย์รองรับนักท่องเที่ยวแบบครบวงจร” และคุณเตือนใจ บุพศิริ กล่าวเสริมในการสร้างศูนย์รองรับนักท่องเที่ยวว่า “ศูนย์รองรับนักท่องเที่ยวเป็นโครงการที่ได้รับงบประมาณทุกปีๆละ 49 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 5 ปี จากกลุ่มจังหวัด “สนุก” เป็นโปรเจกต์นี้จะมีศูนย์รับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานกับห้องน้ำเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว”

ภาพที่ 16 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านชุมชนมีจุดให้บริการนักท่องเที่ยว/การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ในด้านจุดให้บริการนักท่องเที่ยวของแหล่งพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งสองแห่งยังไม่มีให้บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ แต่ในอนาคตจะมีศูนย์รับรองนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและมีห้องน้ำไว้บริการ เพราะได้รับงบประมาณจากกลุ่มจังหวัด “สนุก” ซึ่งได้ผ่านทุกขั้นตอนของจังหวัดและได้ส่งถึงกระทรวงมหาดไทยเพื่อเข้าคณะรัฐมนตรีเป็นลำดับต่อไป

ตำบลนาถ่อนใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดียในการแนะนำการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน ประกอบกับตำบลนาถ่อนได้เข้าร่วมกับงานที่ทางจังหวัดขึ้นเพื่อเผยแพร่การท่องเที่ยวในชุมชนของตนเองให้สื่อและนักท่องเที่ยวได้ทราบเพิ่มมากขึ้น

ตำบลนาคำ เนื่องจากการท่องเที่ยวในอำเภอนั้นยังไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภออย่างชัดเจนเหมือนตำบลนาถ่อน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ของอำเภอจะให้ทางจังหวัดและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวของตำบล

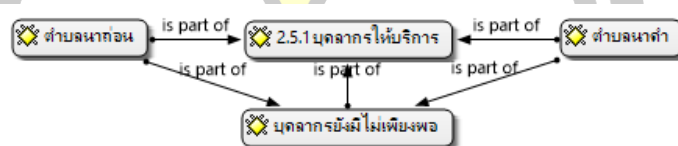
2.5) การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

2.5.1) บุคลากรให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “บุคลากรในการรองรับการท่องเที่ยวยังส่งเสริมสุขภาพยังมีไม่เพียงพอ ”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ด้านบุคลากรของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของตำบลนาคำยังไม่เพียงพอเพราะต้องมีการอบรมความรู้ แต่มีการพูดคุยถึงการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ เพื่อต่อยอดผลิตผลในอำเภอของเรา”

ภาพที่ 17 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านบุคลากรให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

แหล่งพื้นที่เก็บข้อมูลตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามยังมีบุคลากรให้บริการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังไม่เพียงพอ

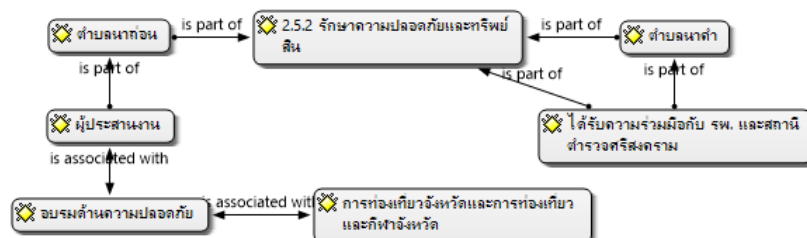
2.5.2) ระบบเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวมีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “มีการจัดให้บุคลากรไปอบรมด้านความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นประจำ มีหน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครพนมได้จัดการอบรมให้ความรู้”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ถ้าเป็นระบบเตือนภัยและรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทางตำบลได้รับความร่วมมือกับโรงพยาบาลศรีสงครามและสถานีตำรวจอำเภอศรีสงคราม”

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ภาพที่ 18 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านระบบเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลนาถ่อนได้เข้าร่วมอบรมด้านความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ตำบลนาคำไม่ได้เข้าร่วมอบรมด้านการเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว แต่ได้รับความร่วมมือจากโรงพยาบาลและสถานีตำรวจอำเภอศรีสงคราม

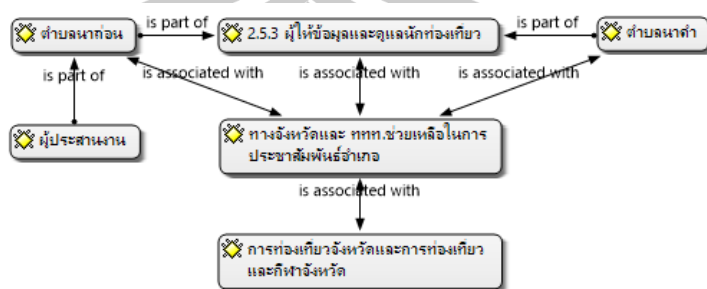
2.5.3) ชุมชนมีผู้ดูแล ให้ข้อมูลและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ตำบลนาถ่อนมีผู้ประสานงานคอยให้ข้อมูล ผู้ประสานงานจะดูแลการจัดการการท่องเที่ยว ดูแลนักท่องเที่ยว และคอยประสานงานกับทุกฝ่ายในการต้อนรับนักท่องเที่ยว”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ตำบลไม่มีผู้ดูแลให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว แต่ในด้านข้อมูลการท่องเที่ยวและด้านการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้รับความร่วมมือจากทางจังหวัดและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนมในการส่งเสริม ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลการท่องเที่ยวของตำบล”

พูน ปณ จิต ชีเว

ภาพที่ 19 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านชุมชนมีผู้ดูแล ให้ข้อมูลและช่วยเหลือพนักงานท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลนาถ่อนมีบุคลากรประจำพื้นที่ในการติดต่อประสานการให้ข้อมูลต่าง ๆ และช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว

ตำบลนาคำไม่มีบุคลากรในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว แต่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตำบลนาถ่อนซึ่งเป็นตำบลได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแล้วจึงมีผู้ดูแลคอยประสานงานการให้ข้อมูลของตำบล ในส่วนของตำบลนาคำไม่ได้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชัดเจนแบบตำบลนาถ่อน จึงไม่มีผู้ดูแลคอยประสานงานการให้ข้อมูลของตำบล แต่ได้รับความร่วมมือจากจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมเข้ามาประชาสัมพันธ์ข้อมูลตำบลนาคำแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ

2.6) การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

2.6.1) ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ตำบลนาถ่อนเน้นในเรื่องการส่งเสริมร่างกายให้ดีขึ้น เน้นไปทางนวดเท้าสปาเกลือและดีมะ แต่มีความต้องการต่อยอดจากการนวดที่เราทำอยู่แล้ว นวดเสร็จก็จะให้มีการประคบร้อน ประคบเย็น เพราะว่ามันนักท่องเที่ยวชอบ”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ในตำบลมีวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรแบบผสมผสานทางการแพทย์ และได้แปรรูปผลผลิตสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพ

และตำบลปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ไม่ใช้ยาฆ่าแมลงด้วยส่งผลให้ผลผลิตในไร่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก”

ภาพที่ 20 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านชุมชนสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลนาถ่อนมีกิจกรรมการนวดเท้าสปาเกลือและตัมซาสมุนไพรเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้ร่างกายให้ดีขึ้น เช่น การนวด การประคบร้อน และการประคบเย็น

ตำบลนาคำมีความได้เปรียบกว่าอำเภออื่น ๆ จากการไม่ได้รับผลกระทบจากการเผาไหม้ ทำให้อากาศที่นี่จึงดีกว่าที่อื่น และมีผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพต่อยอดผลิตผลทางการเกษตร

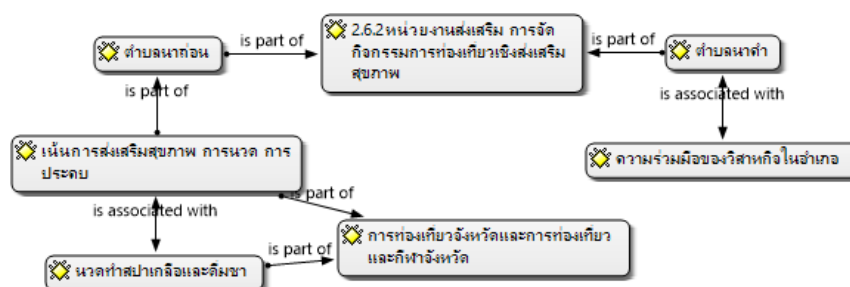
ดังนั้นจะเห็นได้ว่าชุมชนสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ได้ เนื่องจากในพื้นที่ได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ เช่น การนวด การประคบ อยู่แล้ว และพื้นที่ตำบลนาคำมีอากาศที่ดีกว่าเนื่องจากพื้นที่ของตำบลตั้งอยู่พื้นที่สูงกว่าอำเภออื่น ๆ จึงทำให้มีอากาศที่ดีกว่า

2.6.2) ในพื้นที่มีหน่วยงานใดบ้างที่มีส่วนร่วมสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 (บ้านนาถ่อน) กล่าวว่า “ตำบลได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ เช่น การนวด การประคบแก่นักท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้จากการอบรมของการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ในขณะนี้วิสาหกิจชุมชนในอำเภอได้นำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อที่จะนำมาส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกัน”

ภาพที่ 21 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนในพื้นที่มีหน่วยงานใดบ้างที่มีส่วนร่วมสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลนาถ่อนได้รับการอบรมการส่งเสริมสุขภาพจากการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม

ตำบลนาคำได้รับความร่วมมือจากวิสาหกิจชุมชนในอำเภอศรีสงครามแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกัน

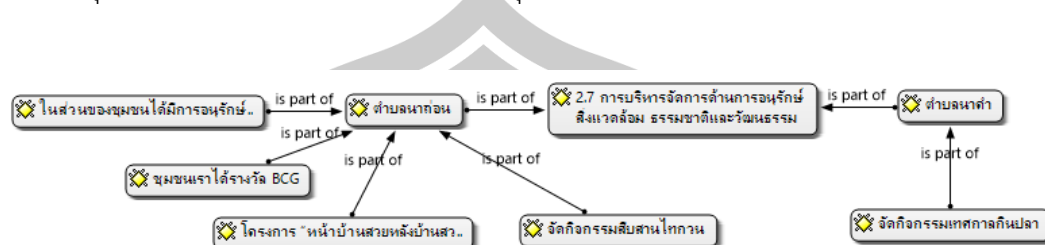
ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่ในการเก็บข้อมูลทั้งสองแห่งต่างได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและชุมชนในการมีส่วนร่วมสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

2.7) การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และวัฒนธรรม

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 (ตำบลนาถ่อน) กล่าวว่า “ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้จัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบายของรัฐ เช่น คัดแยกขยะ ปลุกต้นยางนา ชุมชนเราได้รางวัล BCG (เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) และมียังโครงการ “หน้าบ้านสวยหลังบ้านสวนในบ้านงามตา” เพื่อสนองนโยบายของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม ส่วนด้านวัฒนธรรมทางตำบลได้จัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมไทกวนประจำปี”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6 (ตำบลนาคำ) กล่าวว่า “ในส่วนของชุมชนได้มีการอนุรักษ์ประเพณีวิถีชีวิตของอำเภอศรีสงคราม โดยมีการจัดงานเทศกาล “กินปลา” ประจำปีทุก ๆ ปี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในตัวอำเภอและขายสินค้าที่มาจากวิถีชีวิตการจับปลาที่แม่น้ำสงคราม เช่น ปลา ส้ม ปลาส้มปัก”

ภาพที่ 22 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ชุมชนด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ตำบลนาถ่อนเน้นในเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยได้จัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบายของรัฐ และจัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมไทท้าว

ตำบลนาคำจัดงานเทศกาล"กินปลา" เพื่อส่งเสริมสินค้าที่ทำมาจากปลาในแม่น้ำสงครามให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 9 ตารางสรุปความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

ข้อคำถาม	ตำบลนาถ่อน	ตำบลนาคำ	ผลวิเคราะห์
1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม			
1.1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม ชุมชนมีอาชีพเกษตรกรรมการทำนาโดยส่วนใหญ่ ดังนั้น พื้นที่ของบ้านนาถ่อนจึงมีลักษณะของทุ่งนาขนาดใหญ่ มีถนนเชื่อมไปยังจุดต่าง ๆ ของชุมชนได้อย่างสะดวกกลายเป็นโยแมงมุมเพื่อเชื่อมถึงกัน มีซุ้มกยาดันไม้คู่บ้านคูเมืองติดริมห้วยบังฮวกและมีป่าวังกกตูมซึ่งเคยเป็นป่าช้าธรรมชาติและได้มีการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามมีแม่น้ำสงคราม แม่น้ำศรีสงครามเกิดจากแม่น้ำสองสายมารวมกัน แม่น้ำสองสีซึ่งทั้งสองที่สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิด
1.2) วัฒนธรรม ประเพณี สังคม วิถีชีวิตภูมิปัญญา	ตำบลนาถ่อนมีอัตลักษณ์และวัฒนธรรม คือ ชาติพันธุ์ไทท้าว มีการแสดงออกถึงอัตลักษณ์	ตำบลนาคำ มีแม่น้ำสงคราม ดังนั้นกิจกรรมของที่นี่จะเกี่ยวข้องกับแม่น้ำ เช่น การทำ	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำมีวัฒนธรรม ประเพณี สะท้อนถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของ

ข้อคำถาม	ตำบลนาถ่อน	ตำบลนาคำ	ผลวิเคราะห์
	และวัฒนธรรม คือ การแต่งกาย อาหารประจำท้องถิ่น และมีการ รำวงสรวงศาลปู่ตาแสงและ การฟ้อนรำไทกวน อีกรากิจกรรมที่ ได้มีการสืบทอด คือ การตีพริ้ว (การตีเหล็ก) แบบโบราณ	เกษตร รวมถึงการทำประมง โดยเฉพาะประมงได้มีการแปร รูปปลา เช่น ปลาสาม ปลาสามปัก จำหน่ายทั่วประเทศ	ท้องถิ่น
2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ			
2.1) การวางแผน ผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว	การวางแผนผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนมได้มีทำงานร่วมกันหลายหน่วยงานรวมเป็น กลุ่มเครือข่ายมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน วัดในชุมชน การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นครพนม	การวางแผนผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามได้รับความร่วมมือทั้งในระดับท้องถิ่นและ จังหวัด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม และจังหวัด นครพนม ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำ มีผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ หน่วยงานระดับตำบล และระดับจังหวัด
2.2) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม โดยส่วนใหญ่จะเป็นหมู่คณะมาทัศนศึกษาหรือมาดูงาน ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวจึงไม่ได้จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว แต่จะขึ้นอยู่กับผู้ประสานงานในแหล่งท่องเที่ยวจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากน้อยแค่ไหน	นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามโดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคณะที่เข้ามาดูงาน (การปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์) ในการรองรับนักท่องเที่ยวจะไม่ได้มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามา การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับมีคณะที่เป็นหลัก	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำ ไม่ได้มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวแต่ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ประสานงาน และมีคณะของตำบลในการรองรับนักท่องเที่ยว
2.3) การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
2.3.1) การสนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนมและตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามต่างได้รับงบประมาณในการทำป้ายเพื่อบอกเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว แต่จะมีความต่างเล็กน้อยของบ้านนาถ่อนที่ได้มีการจัดทำป้ายโดยชุมชนเอง เนื่องจากบ้านนาถ่อนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการท่องเที่ยวจะเป็นจะมีลักษณะของการเที่ยวชมเป็นฐาน ซึ่งอยู่โดยรอบหมู่บ้าน ดังนั้นเพื่อความสะดวกทางชุมชนจึงจัดทำป้ายเพื่อบอกเส้นทางท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านเอง		ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำ ได้รับงบประมาณทำป้ายจากทางจังหวัด
2.3.2) เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	ตำบลบ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนมมีถนนในชุมชนเป็นคอนกรีตลาดยางเพื่อความ	ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามได้รับงบประมาณในการขยายถนนเพื่อเข้าสู่อำเภอศรีสงคราม	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำ ได้รับงบประมาณจากจังหวัดในการขยายและปรับปรุงถนน

ข้อคำถาม	ตำบลนาถ่อน	ตำบลนาคำ	ผลวิเคราะห์
ได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว	สะดวกในการเดินทางของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว	ได้อย่างสะดวก	ให้สัญจรได้อย่างสะดวก
2.4) การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก			
2.4.1) ร้านอาหารและเครื่องดื่มบริการนักท่องเที่ยว	ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามมีความพร้อมซึ่งมีจำนวนมากเพียงพอให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกร้านได้ และ เนื่องจากแหล่งทั้งเที่ยวทั้งสองแหล่งเป็นชุมชนใหญ่ดังนั้นจึงมีร้านสะดวกซื้อเข้ามาให้บริการนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่	อำเภอศรีสงครามมีร้านอาหารและเครื่องดื่มให้เลือกและมีจำนวนเพียงพอความต้องการของนักท่องเที่ยว	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำมีร้านอาหารและเครื่องดื่มให้เลือกและมีจำนวนเพียงพอความต้องการของนักท่องเที่ยว
2.4.2) การสนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ รีสอร์ท เป็นต้น อย่างเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว		ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำมีที่พักให้เลือกและมีจำนวนอย่างเพียงพอ
2.4.3) การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	ในด้านความปลอดภัยแหล่งพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งสองแห่งใช้บริการหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล โรงพยาบาลประจำอำเภอ และสถานีตำรวจ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาถ่อนได้มีการประชุมด้านความปลอดภัยทุกเดือนเนื่องจากที่นี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก		ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำมีบริการด้านความปลอดภัยในพื้นที่โดยได้รับความร่วมมือจากโรงพยาบาล สถานีอนามัย และสถานีตำรวจประจำตำบล
2.4.4) การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก	ตำบลนาถ่อนมีสินค้าที่ระลึกจากคนในพื้นที่ผลิตขึ้นมา ได้แก่ มีด พร้า เครื่องจักรสาน ผ้าทอ หมูยอ ไส้กรอก เป็นต้น	ตำบลนาคำมีสินค้าที่ระลึกสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทจากแหล่งมา คือ จากการทำประมงสินค้าที่ระลึก ได้แก่ ปลาสาม ปลาสามปัก ปลาร้า และจากการทำเกษตร ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ ผลิตภัณฑ์จากพืชทางการแพทย์ ผลิตภัณฑ์จากแปเป็นต้น	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำมีสินค้าที่ระลึกผลิตจากภูมิปัญญาของชุมชน
2.4.5) การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการยานพาหนะขนส่งสำหรับนักท่องเที่ยว	ตำบลนาถ่อนจะมีการจัดยานพาหนะพาชมฐานจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อที่จะได้สัมผัสบรรยากาศของชุมชน และเพื่อความปลอดภัยของคนในชุมชนเอง เนื่องจากฐานหรือแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	ตำบลนาคำ ตั้งอยู่ในอำเภอศรีสงครามเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ค่อนข้างกว้าง การท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงไม่ได้ผูกติดกับแบบบ้านนาถ่อน การเดินทางจะต้องใช้รถยนต์เป็นหลัก และในปัจจุบัน	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำมีบริการรถรับจ้างไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

ข้อคำถาม	ตำบลนาถ่อน	ตำบลนาคำ	ผลวิเคราะห์
	นั้นจะอยู่รอบ ๆ หมู่บ้านบ้านนาถ่อน ยานพาหนะที่ใช้ในบ้านนาถ่อน ได้แก่ ยานพาหนะที่ทางชุมชนของเราให้บริการ นักท่องเที่ยวมี 2 ชนิด คือ รถซาเล้งและรถอีแต็ก นักท่องเที่ยวจะชอบมาก แต่บางครั้งก็ใช้จักรยาน	นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นิยมใช้รถส่วนตัวมากกว่า แต่ทางอำเภอศรีสงครามก็มีรถรับจ้างไว้บริการเช่นเดียวกัน	
2.4.6) ชุมชนมีจุดให้บริการนักท่องเที่ยว/การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว	ในด้านจุดให้บริการนักท่องเที่ยวของแหล่งพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งสองแห่งยังไม่มีให้บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ แต่ในอนาคตจะมีศูนย์รับรองนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและมีห้องน้ำไว้บริการ เพราะได้รับงบประมาณจากกลุ่มจังหวัด “สนุก” ซึ่งได้ผ่านทุกขั้นตอนของจังหวัดและได้ส่งถึงกระทรวงมหาดไทยเพื่อเข้าคณะรัฐมนตรีเป็นลำดับต่อไป	ตำบลนาถ่อนใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดียในการแนะนำการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน ประกอบกับบ้านนาถ่อนได้เข้าร่วมกับงานที่ทางจังหวัดขึ้นเพื่อเผยแพร่การท่องเที่ยวในชุมชนของตนเองให้สื่อและนักท่องเที่ยวได้ทราบเพิ่มมากขึ้น	ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำไม่มีจุดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
		ตำบลนาคำ เนื่องจากการท่องเที่ยวในอำเภอนั้นยังไม่มี การรวมกลุ่มเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภออย่างชัดเจนเหมือนบ้านนาถ่อน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ของอำเภอจะให้ทางจังหวัดและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนมช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวของอำเภอ	การประชาสัมพันธ์ของตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำได้รับความร่วมมือจากจังหวัดนครพนม
2.5) การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ			
2.5.1) บุคลากรให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่	แหล่งพื้นที่เก็บข้อมูลตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงครามยังมีบุคลากรให้บริการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังไม่เพียงพอ		ตำบลนาถ่อนและตำบลนาคำบุคลากรให้บริการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังไม่เพียงพอ
2.5.2) ระบบเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	ตำบลนาถ่อนได้เข้าร่วมอบรมด้านความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	ตำบลนาคำไม่ได้เข้าร่วมอบรมด้านการเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว แต่ได้รับความร่วมมือจากโรงพยาบาลและสถานีตำรวจอำเภอศรีสงคราม	ตำบลนาถ่อนมีการอบรมด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ส่วนตำบลนาคำไม่ได้มีการอบรม

ข้อคำถาม	ตำบลนาถ่อน	ตำบลนาคำ	ผลวิเคราะห์
2.5.3) ชุมชนมีผู้ดูแล ให้ข้อมูล และช่วยเหลือ นักท่องเที่ยว	ตำบลนาถ่อนมีบุคลากรประจำพื้นที่ในการติดต่อ ประสานการ ให้ข้อมูลต่าง ๆ และช่วยเหลือ แก่นักท่องเที่ยว	ตำบลนาคำไม่มีบุคลากรในการ ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว แต่ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน ภาครัฐเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	ตำบลนาถ่อนมีผู้ประสานงาน และให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ส่วนตำบลนาคำไม่มีผู้ ประสานงาน
2.6) การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ			
2.6.1) ชุมชนสามารถจัด กิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	ตำบลนาถ่อนมีกิจกรรมการนวดเท้าสปาเกลือและต้มชาสมุนไพร เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้ร่างกายให้ ดีขึ้น เช่น การนวด การประคบ ร้อน และการประคบเย็น	ตำบลนาคำมีความได้เปรียบกว่า อำเภออื่น ๆ จากการไม่ได้รับ ผลกระทบจากการเผาไหม้ ทำให้ อากาศที่นี่จึงดีกว่าที่อื่น และมี ผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพต่อ ยอดผลิตผลทางการเกษตร	ตำบลนาถ่อนมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ส่วนตำบลนาคำมีผลิตภัณฑ์ที่ สามารถใช้ร่วมกับการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ
2.6.2) ในพื้นที่มี หน่วยงานใดบ้าง ที่มีส่วนร่วม สนับสนุนหรือจัด กิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	ตำบลนาถ่อนได้รับการอบรม การส่งเสริมสุขภาพจากการ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นครพนม	ตำบลนาคำได้รับความร่วมมือ จากวิสาหกิจชุมชนในอำเภอศรีสงครามแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกัน	ตำบลนาถ่อนได้รับร่วมมือกับ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นครพนม ส่วนตำบลนาคำ ได้รับความร่วมมือวิสาหกิจ ชุมชนในอำเภอศรีสงคราม แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวร่วมกัน
2.7) การบริหารจัดการด้านการ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และ วัฒนธรรม	ตำบลนาถ่อนเน้นในเรื่องของ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยได้ จัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบาย ของรัฐ และจัดกิจกรรมสืบสาน วัฒนธรรมไทกวน	ตำบลนาคำจัดงานเทศกาล”กินปลา” เพื่อส่งเสริมสินค้าที่ทำมา จากปลาในแม่น้ำสงครามให้เป็น ที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและ ประชาชนทั่วไป	ตำบลนาถ่อนมีการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมใน ท้องถิ่น ส่วนตำบลนาคำมีการ อนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่น

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อตอบความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาศักยภาพของ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลักในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน และตำบล นาคำ อำเภอศรีสงคราม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 171 คน เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อมูล หรือ ข้อมูลสูญหายจึงเผื่อกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีก 5% (เพิ่มขึ้น 13 คน) ดังนั้น จึงแจกแบบสอบถามกับกลุ่ม

ตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 273 คน โดยวิธีการสุ่มใช้วิธีการคัดเลือกแบบสะดวก (Convenience Selection)

ตารางที่ 10 ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านสถานที่รับรองนักท่องเที่ยว	3.28	0.47	ปานกลาง
1. แหล่งท่องเที่ยวและบริเวณที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความสะอาด	3.71	0.58	มาก
2. สถานที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	3.83	0.71	มาก
3. ห้องน้ำสถานที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความสะอาด	2.25	0.71	น้อย
4. สถานที่รับรองนักท่องเที่ยวไม่มีเสียงดังรบกวนในขณะทำกิจกรรม	3.36	0.99	ปานกลาง
ด้านการคมนาคม	3.62	0.47	มาก
5. ถนนมีความสะดวกต่อการเดินทางตลอดเส้นทางจนเข้ามาถึงภายในชุมชน	4.11	0.60	มาก
6. ถนนภายในชุมชนมีความสะดวกต่อการเดินทาง	3.63	1.05	มาก
7. มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทางที่เข้าใจง่ายในการเข้าถึงชุมชน	4.12	0.54	มาก
8. ถนนที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีความสะดวก	2.63	0.56	ปานกลาง
ด้านสิ่งดึงดูดใจ	3.80	0.40	มาก
9. บรรยากาศของชุมชนมีความเป็นมิตรให้การต้อนรับอย่างเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส และพูดจาสุภาพ	4.01	0.49	มาก
10. ธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย	3.71	0.64	มาก
11. อากาศของชุมชนมีความบริสุทธิ์ทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น	3.42	0.94	ปานกลาง
12. ท่านพึงพอใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	3.87	0.58	มาก
13. ท่านพึงพอใจอาหารประจำท้องถิ่น	4.01	0.41	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.79	0.37	มาก
14. ท่านพึงพอใจต่อภาพรวมของระบบสาธารณูปโภค (ถนน, ไฟฟ้า, น้ำประปา)	4.02	0.63	มาก

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
15. ชุมชนมีสัญญาณโทรศัพท์ที่ดี	4.12	0.65	มาก
16. ชุมชนมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ดี	4.25	0.63	มาก
17. ชุมชนมีร้านอาหาร-เครื่องดื่มอย่างเพียงพอ	4.11	0.70	มาก
18. ชุมชนมีร้านขายของที่ระลึก	2.31	0.77	น้อย
19. ท่านรู้สึกปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวในชุมชนเพราะชุมชนมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี	3.97	0.54	มาก
กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	3.94	0.33	มาก
20. ท่านชอบการทำอาหารท้องถิ่นร่วมกับคนในชุมชน	3.38	1.06	มาก
21. ท่านชอบรับประทานอาหารของท้องถิ่น ที่มีความสะอาด และปลอดภัย	4.22	0.57	มาก
22. ท่านชอบกิจกรรมการออกกำลังกาย ปั่นจักรยาน	3.69	0.92	มาก
23. ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมการนวดสปาเกลือเพื่อสุขภาพ	4.15	0.52	มาก
24. ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ทำบุญ, สวดมนต์ เนื่องจากทำให้ท่านรู้สึกสงบในจิตใจ	4.09	0.63	มาก
25. ท่านชอบสัมผัสธรรมชาติ เนื่องจากทำให้ท่านสดชื่นและผ่อนคลาย	4.12	0.56	มาก
โดยรวม	3.72	0.31	มาก

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ นักท่องเที่ยวมีความมีความคิดเห็นมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) ด้านการคมนาคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) และด้านสถานที่รับรองนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.28$) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า มีดังนี้

1. ด้านสถานที่รับรองนักท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) รองลงมา ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวและบริเวณที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความสะอาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$)

สถานที่รับรองนักท่องเที่ยวไม่มีเสียงดังรบกวนในขณะที่ทำกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) และห้องน้ำสถานที่รับรองนักท่องเที่ยวมีความสะอาด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.25$) ตามลำดับ

2. ด้านการคมนาคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวมีป้ายบอกทางตลอดเส้นทางที่เข้าใจง่ายในการเข้าถึงชุมชนมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) รองลงมา ได้แก่ ถนนมีความสะดวกต่อการเดินทางตลอดเส้นทางจนเข้ามาถึงภายในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) ถนนภายในชุมชนมีความสะดวกต่อการเดินทาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) และถนนที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.63$) ตามลำดับ

3. ด้านสิ่งดึงดูดใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวบรรยากาศของชุมชนมีความเป็นมิตรให้การต้อนรับอย่างเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส และพูดจาสุภาพมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ท่านพึงพอใจอาหารประจำท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) รองลงมา ได้แก่ ท่านพึงพอใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) ธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) และอากาศของชุมชนมีความบริสุทธิ์ทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$) ตามลำดับ

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวชุมชนมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ดีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) รองลงมา ได้แก่ ชุมชนมีสัญญาณโทรศัพท์ที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) ชุมชนมีร้านอาหาร-เครื่องดื่มอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) ท่านพึงพอใจต่อภาพรวมของระบบสาธารณูปโภค (ถนน, ไฟฟ้า, น้ำประปา) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) ท่านรู้สึกปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวในชุมชนเพราะชุมชนมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) และ ชุมชนมีร้านขายของที่ระลึก อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.31$) ตามลำดับ

5. ด้านกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยว ท่านชอบรับประทานอาหารของท้องถิ่น ที่มีความสะอาด และปลอดภัยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมา ได้แก่ ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมการนวดสปาเกลือเพื่อสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) ท่านชอบสัมผัสธรรมชาติ เนื่องจากทำให้ท่านสดชื่นและผ่อนคลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ทำบุญ, สวดมนต์ เนื่องจากทำให้ท่านรู้สึกสงบในจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) ท่านชอบกิจกรรมการออกกำลังกาย ปั่นจักรยาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) และท่านชอบการทำอาหารท้องถิ่นร่วมกับคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.38$) ตามลำดับ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นรายชื่อทั้งหมด 25 ชื่อ พบว่า ปัจจัยรายชื่อ 5 อันดับแรกที่มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อยจนถึงมาก ($\bar{x} = 4.25 - 4.12$) และรายชื่อที่มีความสำคัญ มีดังนี้

1. ชุมชนมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ดี ($\bar{x} = 4.25$)
2. ท่านชอบรับประทานอาหารของท้องถิ่น ที่มีความสะอาด และปลอดภัย ($\bar{x} = 4.22$)
3. มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทางที่เข้าใจง่ายในการเข้าถึงชุมชน ($\bar{x} = 4.12$)
4. ชุมชนมีสัญญาณโทรศัพท์ที่ดี ($\bar{x} = 4.12$)
5. ท่านชอบสัมผัสธรรมชาติ เนื่องจากทำให้ท่านสดชื่นและผ่อนคลาย ($\bar{x} = 4.12$)

ความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม โดยมีประเด็น ดังนี้

การวิจัยในความมุ่งหมายในข้อที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการศึกษานโยบายและความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ (Interview Guideline) ร่วมกับการศึกษาจากเอกสารนโยบายของรัฐ ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured or Unstandardized Interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Coding Analysis

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์มีจำนวนทั้งหมด 3 คน ประกอบด้วย รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และเจ้าหน้าที่นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ในความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม ได้ผลดังนี้

1. หน่วยงานของท่านได้มีการส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย และการรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว

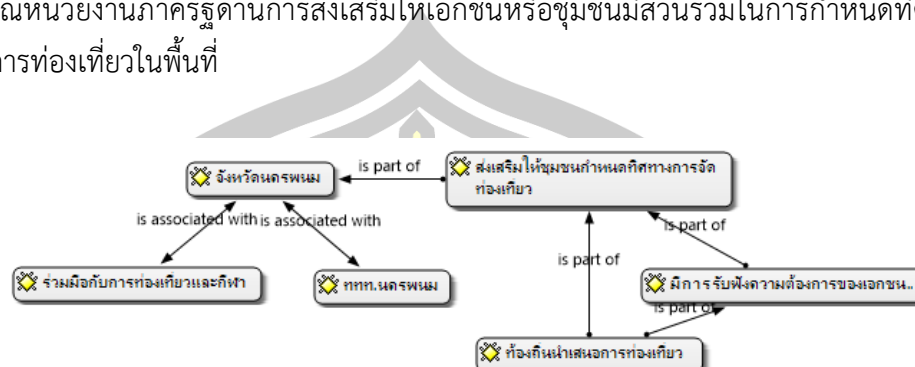
ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “ณ ปัจจุบันจะเน้นในเมือง เช่น การแสดงแสงสี แต่เนื่องจากเมืองของเราจะเป็นเมือง Slow Life ซึ่งลักษณะเมืองแบบนี้มาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายายแล้ว โดยเน้นการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวอยู่เรื่อย ๆ จนกระทั่งตั้งแต่เกิดโควิด จังหวัดนครพนมได้รับผลกระทบทุกภาคส่วนการท่องเที่ยวก็ได้รับผลกระทบมากเช่นเดียวกัน ส่งผลให้เศรษฐกิจตกลงไปเยอะ จึงได้มีการพูดคุยในสภาอุตสาหกรรมว่าเราจะเริ่มต้นหรือออกแบบเศรษฐกิจจังหวัดอย่างไร โดยในอันดับแรกได้นำการท่องเที่ยวเข้ามากระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการฟื้นตัว ในเรื่องของการส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ก็ได้มีการรับฟังความต้องการของเอกชนและชุมชนเพื่อสร้างการท่องเที่ยวในการกระตุ้นการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นที่ต้องการแก่นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในการส่งเสริมหรือการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นทางอุตสาหกรรมจังหวัดได้มีการร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นให้นำเสนอขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานมีหน้าที่เข้ามาส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “ในส่วนของการส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทางการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีการสนับสนุนมาโดยตลอด การส่งเสริมศักยภาพของชุมชนในการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทางเราก็เข้าไปจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มทักษะแก่ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าไปอบรมการปฐมพยาบาลกับชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ถ้าเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน ก็จะสามารถเข้าไปช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันที การส่งกำลังคนเข้าไปช่วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด เป็นต้น”

พูน ปรณ จิตโต ชีเว

ภาพที่ 23 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนมและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมได้มีทำงานร่วมกันในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน โดยมีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนมจะเป็นฝ่ายในการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนนั้น ๆ ได้นำเสนอให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไป รวมถึงนักท่องเที่ยวที่สนใจ และในส่วนของการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมจะเป็นฝ่ายสนับสนุนในการปฏิบัติงานของจังหวัดนครพนมรวมถึงสนับสนุนการทำงานของการทำงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนม

2. หน่วยงานของท่านให้การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน เช่น การให้บริการด้วยใจ ความเข้าใจ และภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น ภาษา การสื่อสาร การเล่าเรื่อง ความสะอาดปลอดภัย และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

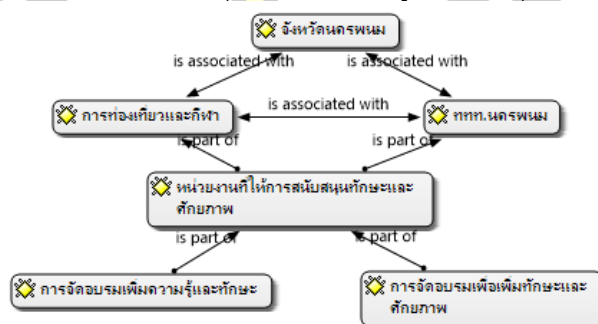
ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “การสนับสนุนทักษะและศักยภาพของบุคลากรจากที่ได้ถามมานั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมในข้อนี้เป็นส่วนใหญ่ครับ”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “ในส่วนของการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวนั้น ทางเราก็ได้ร่วมกับการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการจัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับหน่วยงานและชุมชนต่าง ๆ รวมถึงการอบรมการรักษาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดเพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวค่ะ”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “ทางเราก็เข้าไปจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มทักษะแก่ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าไปอบรมการปฐมพยาบาลกับชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ถ้าเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน ก็จะสามารถเข้าไปช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันเวลาที่ การส่งกำลังคนเข้าไปช่วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด เป็นต้น”

ภาพที่ 24 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม ในการประสานงานกันในการจัดการอบรมเพื่อให้ผู้เข้าอบรมให้มีทักษะและศักยภาพในการบริการนักท่องเที่ยว

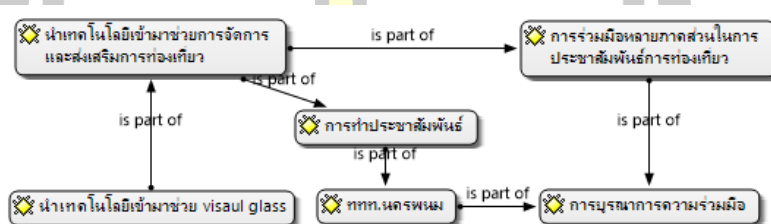
3. หน่วยงานของท่านได้มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์โดดเด่นของชุมชน

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “การประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์เด่นของชุมชนจะเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมครับ ซึ่งทางอุตสาหกรรมจังหวัดจะเป็นหน่วยสนับสนุนในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีการวางแผนในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว อย่างในจังหวัดนครพนมนั้นมีความโดดเด่นในเรื่องของความศรัทธาพญานาค รวมถึงในจังหวัดนครพนมเองเป็นจังหวัดที่รวมชาติพันธุ์ต่าง ๆ เข้ามาอยู่ร่วมกัน และสามารถถ่ายทอดให้เกิดการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ก็นับว่าเป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งของจังหวัด”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “การท่องเที่ยวและกีฬาจะเป็นหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนมให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น”

ภาพที่ 25 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์โดดเด่นของชุมชน

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

การท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมมีความหลากหลาย โดยเฉพาะอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์มีความโดดเด่น ประกอบกับที่ผ่านมาช่วงการระบาดของโควิด นักท่องเที่ยวมีความศรัทธาหรือความเชื่อเรื่องพญานาคเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมจึงเป็นหน่วยงานหลักในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยมีสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมเป็นฝ่ายสนับสนุนเพื่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมเพิ่มมากขึ้น

4. หน่วยงานของท่านได้มีการบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

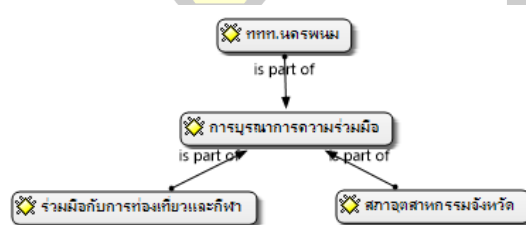
ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “การบูรณาการความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นจากในและต่างประเทศได้ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมเช่นเดียวกัน”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “ในส่วนของบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่มาจากในประเทศเองและต่างประเทศ ทางเราก็ได้มีความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัด ถ้าในประเทศเองก็จะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์ที่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหลายภาคส่วนในจังหวัดของเราประสบผลสำเร็จค่อนข้างดีโดยดูได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าท่องเที่ยวในจังหวัด

นครพนมเพิ่มมากขึ้น และทางเราก็ได้วางแผนในเกิดการท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อส่งเสริมการเดินทางระหว่างเราและเพื่อนบ้านของเรา”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “ในส่วนของการจัดการและการบูรณาการความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากในประเทศและต่างประเทศ ทางหน่วยงานไม่ได้มีการจัดการลักษณะแบบนี้ ทางเราจะสนับสนุนแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม”

ภาพที่ 26 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมและสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนมได้บูรณาการความร่วมมือกันในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยมีการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมให้การสนับสนุน ซึ่งการภายในประเทศประสบผลสำเร็จโดยดูได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมเพิ่มมากขึ้น

5. หน่วยงานของท่านให้การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการท่องเที่ยว

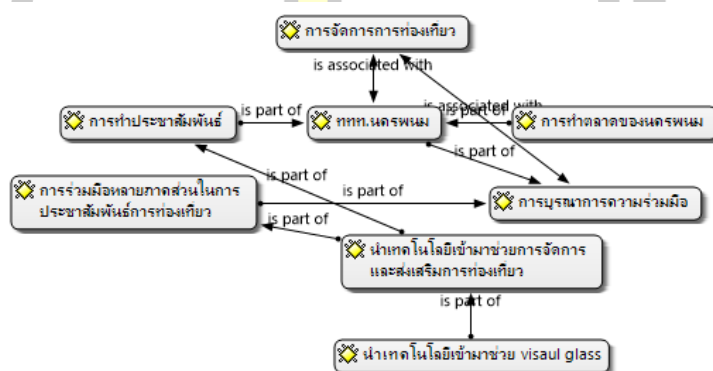
ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “การใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการการท่องเที่ยวได้มีการร่วมมือกันกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “จริงๆแล้วถ้าจะถามว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการท่องเที่ยวอย่างไรบ้างนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของภาคการท่องเที่ยว ทั้งในด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยวและในด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวมานานแล้วค่ะ ซึ่งในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมากจนกระทั่งในปัจจุบันนี้ก็มีการใช้ Visual Glass แว่นตาที่มองเห็นภาพเสมือน

จริง เข้ามาช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้เห็นภาพเสมือนจริงซึ่งจะส่งผลให้เกิดการอยากที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยหรือแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นมากขึ้น”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมเป็นฝ่ายสนับสนุนการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม”

ภาพที่ 27 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย และได้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเข้ามาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้การประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

6. ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม ทางจังหวัดได้มีนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

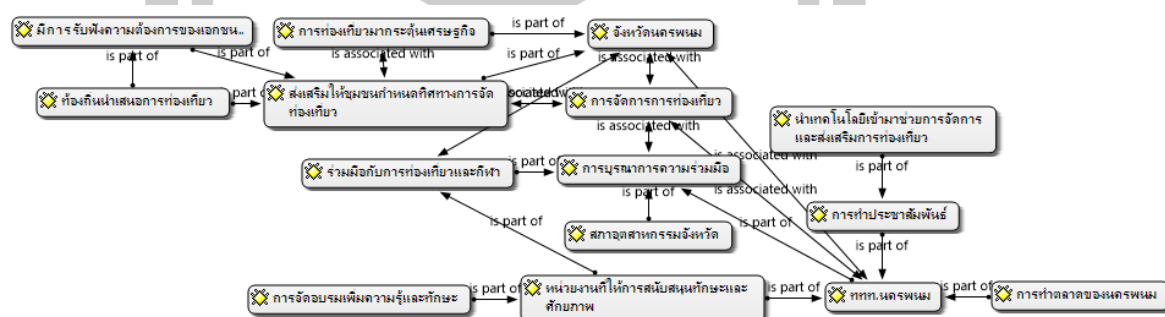
ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “มองว่าการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เราสามารถขับเคลื่อนร่วมกับวิสาหกิจชุมชนที่มีอยู่แล้ว เช่น การปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ปลูกผักปลอดสาร ผักออร์แกนิกส์ อย่างเช่นที่อำเภอท่าอุเทนมีพืชผลทางการเกษตรที่มีคุณภาพดีมาก คือ สับปะรดปัตตาเวีย GI และลิ้นจี่ GI มีรสชาติที่อร่อย หอม หวาน เป็นที่ต้องการของตลาด โดยจะออกผลผลิตในเดือนเมษาซึ่งจะออกก่อนที่อื่น ๆ จึงเป็นโอกาสในการขายผลผลิตทางการเกษตรได้ก่อนที่อื่น ๆ ซึ่งจะมีผลผลิตตามมาในอีกไม่กี่เดือน (GI = การกลายพันธุ์ทำให้สามารถเติบโตและให้ผลผลิตได้เป็นอย่างดีในดิน

หรือสภาวะอากาศที่ไม่เหมาะสม) นอกจากอำเภอท่าอุเทนแล้ว ยังมีผลไม้ที่มีคุณภาพอยู่ที่อำเภอศรีสงครามมีแตงโมที่มีคุณภาพดีมากและเป็นแตงโมอแกนิกส์ซึ่งสามารถขายได้ในราคาที่ดีกว่าด้วย ทางอุตสาหกรรมได้มองว่าถ้าจะพึ่งแต่เกษตรก็คงไปถึงไหนเพราะรายได้เกษตรกรยังต่ำอยู่ ถ้าอย่างนั้นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ดังนั้น จึงของบประมาณตั้งศูนย์รองรับนักท่องเที่ยวมาตรฐาน รวมถึงการส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์นำมาใช้กับพืชปลอดสารพิษ”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทางจังหวัดได้มีการพูดคุยเป็นแนวทางอยู่บ้าง ในเบื้องต้นจึงนำมาตรฐาน SHA มาใช้เป็นหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวในการป้องกันโรคติดต่อและ ได้มีการอบรมการปฐมพยาบาลให้กับผู้ประกอบการโดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมเป็นฝ่ายสนับสนุนการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม”

ภาพที่ 28 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม ทางจังหวัดได้มีนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมการจัดการ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

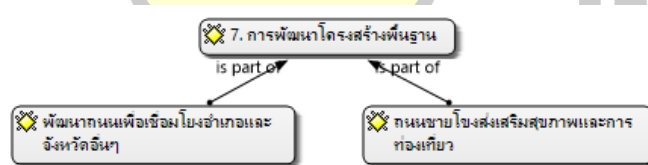
อุตสาหกรรมจังหวัดนครพนมเห็นด้วยต่อการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนมร่วมกับการขายสินค้าทางการเกษตรที่มีอยู่เดิม เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้การท่องเที่ยวสู่ชุมชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดได้นำมาตรฐาน SHA นำร่องในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย

7. การจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีอะไรบ้าง

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “การจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้รับงบประมาณในการพัฒนาถนนที่เชื่อมโยงไปยังอำเภอต่าง ๆ และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการเดินทางได้อย่างสะดวก ปลอดภัยและที่สำคัญในการเข้าถึงได้ง่าย รวมถึงการสร้างถนนเลียบริมชายโขงหรือเราเรียกว่าถนนสวรรค์ชายโขง เพื่อให้เป็นพื้นที่ออกกำลังกายแก่ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจทั่วไป ซึ่งต่อมาพื้นที่นี้ได้กลายเป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของจังหวัดด้วย

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “เรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ทางจังหวัดก็มีการพัฒนาถนนเพื่อเชื่อมโยงไปยังอำเภอต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก เรามีการขยายถนนให้กว้างมากขึ้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่เดินทาง และตอนนี้จังหวัดนครพนมได้มีถนนสวรรค์ชายโขง เป็นถนนเลียบริมแม่น้ำโขง ยาวประมาณ 4 กิโลเมตร เราตั้งใจให้ถนนสวรรค์ชายโขงเป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของจังหวัดนครพนม และให้เป็นสถานที่ออกกำลังกายของประชาชนด้วย”

ภาพที่ 29 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

การจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมมีความเห็นตรงกันว่า ณ ขณะนี้ทางจังหวัดนครพนมได้มีการพัฒนาถนนและขยายถนนเพื่อเชื่อมโยงไปยังอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดให้มีความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทางมากขึ้น รวมถึงการสร้างถนนเลียบริมโขง หรือ “สวรรค์ชายโขง” ระยะทางกว่า 4 กิโลเมตรเพื่อเป็นสถานที่ออกกำลังกาย พักผ่อนแก่ประชาชนของจังหวัดรวมถึงนักท่องเที่ยว

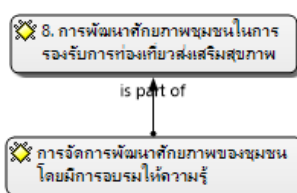
8. แนวทางการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมเป็นหน่วยงานที่เข้ามาดูแลและให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “แนวทางการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ทางหน่วยงานได้หาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการจัดการอบรมทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง”

ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “ที่ผ่านมา การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม ได้จัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนต่าง ๆ ในด้านการส่งเสริมสุขภาพ”

ภาพที่ 30 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐด้านแนวทางการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ พบว่า

ทั้งสามหน่วยงานได้ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ศักยภาพของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบของการอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนต่าง ๆ

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ตารางที่ 11 ตารางสรุปความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม โดยมีประเด็น ดังนี้

ข้อคำถาม	รองประธานสภา อุตสาหกรรมจังหวัด นครพนม	ผู้อำนวยการการ ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย สำนักงานจังหวัด นครพนม	เจ้าหน้าที่ นักวิเคราะห์ นโยบายและ แผนชำนาญ การ สำนักงาน ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด นครพนม	ผลวิเคราะห์
1. หน่วยงานของท่านได้มีการส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย และการรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว	ส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ มีการรับฟังเพื่อสร้างการท่องเที่ยวในพื้นที่ อุตสาหกรรมจังหวัดได้มีการร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม	หน่วยงานได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นให้นำเสนอขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะเป็นหน่วยงานมีหน้าที่เข้ามาส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว	การท่องเที่ยวและกีฬามีการสนับสนุนความร่วมมือ รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพของชุมชนในการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้ง 3 หน่วยงานได้มีการประสานกันในการส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน
2. หน่วยงานของท่านให้การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน เช่น การให้บริการด้วยความเข้าใจ และภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น ภาษา การสื่อสาร การเล่าเรื่อง ความสะอาดปลอดภัย และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	โดยส่วนใหญ่จะเป็นความรับผิดชอบของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการจัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมถึงการอบรมการรักษาสิ่งแวดล้อมของจังหวัด	จัดอบรมให้ความรู้เพิ่มทักษะการปฐมพยาบาล	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและการท่องเที่ยวกีฬาจังหวัดนครพนมรับผิดชอบในการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นกับชุมชนและหน่วยงาน

ข้อคำถาม	รองประธานสภา อุตสาหกรรมจังหวัด นครพนม	ผู้อำนวยการการ ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย สำนักงานจังหวัด นครพนม	เจ้าหน้าที่ นักวิเคราะห์ นโยบายและ แผนชำนาญ การ สำนักงาน ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด นครพนม	ผลวิเคราะห์
3. หน่วยงานของท่านได้มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์โดดเด่นของชุมชน	การประชาสัมพันธ์จะเป็นหน้าที่หลักของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม อุตสาหกรรมจังหวัดจะเป็นหน่วยสนับสนุนในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีการวางแผนในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว	การท่องเที่ยวและกีฬาจะเป็นหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมเป็นหน่วยงานหลักในการประชาสัมพันธ์โดยมีอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานสนับสนุน
4. หน่วยงานของท่านได้มีการบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ	ได้มีการร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนม และ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ	การประชาสัมพันธ์ที่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหลายภาคส่วนในจังหวัดประสบผลสำเร็จค่อนข้างดี โดยดูได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าท่องเที่ยวในจังหวัด	สนับสนุนแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม”	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศโดยมีอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานสนับสนุน
5. หน่วยงานของท่านให้การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการท่องเที่ยว	อุตสาหกรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมเป็นฝ่ายสนับสนุนการจัดกิจกรรมของการ	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและ

ข้อคำถาม	รองประธานสภา อุตสาหกรรมจังหวัด นครพนม	ผู้อำนวยการการ ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย สำนักงานจังหวัด นครพนม	เจ้าหน้าที่ นักวิเคราะห์ นโยบายและ แผนชำนาญ การ สำนักงาน ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด นครพนม	ผลวิเคราะห์
		คุณภาพของภาคการ ท่องเที่ยว ทั้งในด้าน การบริการแก่นัก ท่องเที่ยวและใน ด้านการจัดการ ทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความ น่าสนใจแก่นัก ท่องเที่ยว	ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย จังหวัดนครพนม	นวัตกรรมดิจิทัล ในภาคบริการ ท่องเที่ยว
6. ในการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพของ จังหวัดนครพนม ทาง จังหวัดได้มีนโยบายหรือ แนวทางการส่งเสริมการ จัดการการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	สามารถขับเคลื่อน ร่วมกับวิสาหกิจชุมชน ที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้เกิด การท่องเที่ยวเพิ่มมาก ขึ้น และสามารถขาย สินค้าของเกษตรกร และชุมชนเพิ่มมากขึ้น	การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพทางจังหวัด เบื้องต้นนำมาตราฐาน SHA มาใช้เป็นเป็น หลักในการสร้างความ เชื่อมั่นให้นัก ท่องเที่ยวในการ ป้องกันโรคติดต่อและ ได้มีการอบรมการปฐม พยาบาลให้กับ ผู้ประกอบการโดย ได้รับความร่วมมือจาก หน่วยงานต่าง ๆ	การท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด นครพนมเป็น ฝ่ายสนับสนุน การจัดกิจกรรม ของการ ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย จังหวัดนครพนม	แนวทางการ ส่งเสริมการจัดการ การท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทยใช้ มาตรฐาน SHA มาจัดการเบื้องต้น และอุตสาหกรรม จังหวัดมีความ ต้องการเพื่อให้เกิด รายได้ที่เพิ่มขึ้น ของชุมชน
7. การจัดการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานสิ่ง อำนวยความสะดวก เพื่อให้มีความพร้อมใน การรองรับการท่องเที่ยว เชิงส่งเสริมสุขภาพมี อะไรบ้าง	ได้รับงบประมาณใน การพัฒนาถนนที่ เชื่อมโยงไปยังอำเภอ ต่าง ๆ และจังหวัด ใกล้เคียง เพื่อให้เกิด การเดินทางได้อย่าง สะดวก ปลอดภัยและ ที่สำคัญในการเข้าถึง ได้ง่าย รวมถึงการ สร้างถนนเลียบชาย	จังหวัดได้มีการพัฒนา ถนนเพื่อเชื่อมโยง อำเภอต่าง ๆ ได้อย่าง สะดวก และถนน สวรรค์ชายโขง เป็น ถนนเลียบแม่น้ำโขง ยาวประมาณ 4 กิโลเมตร ให้เป็นสถานที่ ออกกำลังกายของ ประชาชนด้วย”	-	โครงสร้างสิ่ง อำนวยความสะดวก ในการ เดินทางท่องเที่ยว เชิงส่งเสริมสุขภาพ ได้มีการปรับปรุง และขยายถนน เพื่อเดินทางได้ อย่างสะดวกและ ปลอดภัย รวมถึง

ข้อคำถาม	รองประธานสภา อุตสาหกรรมจังหวัด นครพนม	ผู้อำนวยการการ ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย สำนักงานจังหวัด นครพนม	เจ้าหน้าที่ นักวิเคราะห์ นโยบายและ แผนชำนาญ การ สำนักงาน ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด นครพนม	ผลวิเคราะห์
	โขง เพื่อให้เป็นที่พัก กำลังกายแก่ ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว			ถนนสวรรค์ชาย โขงให้เป็นที่พัก กำลังของ ประชาชนทั่วไป
8. แนวทางการพัฒนา ศักยภาพของชุมชนในการ รองรับการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย สำนักงานจังหวัด นครพนมเป็น หน่วยงานที่เข้ามาดูแล และให้การสนับสนุน การท่องเที่ยวของ จังหวัดนครพนม	แนวทางการพัฒนา ศักยภาพของชุมชนใน การรองรับการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพทาง ทาง หน่วยงานได้หาแนว ทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยว โดยมีการ จัดการอบรมทักษะ ของบุคลากรที่ เกี่ยวข้อง	การท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด นครพนม ได้จัด อบรมให้ความรู้ แก่ชุมชนต่าง ๆ ในด้านการ ส่งเสริมสุขภาพ	หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องได้มีการ พัฒนาศักยภาพ ของชุมชนในการ รองรับการ ท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ มี การจัดอบรมให้ ความรู้แก่ชุมชนใน ด้านการส่งเสริม สุขภาพ

ความมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัด นครพนม

การวิจัยในความมุ่งหมายในข้อที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เริ่มต้นจากการศึกษาเอกสารรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 5 ตอน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว การศึกษาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว และการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ แล้วนำไปถามกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 273 คน

ผลการศึกษามีรายละเอียดแบ่งออกเป็น 5 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว
3. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
4. ประสิทธิภาพของนักท่องเที่ยว
5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติซึ่งประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	108	39.5
หญิง	165	60.5
รวม	273	100.0
2. อายุ		
18-22 ปี	20	7.1
23-30 ปี	79	29.0
31-40 ปี	50	18.6
41-50 ปี	64	23.7
51-60 ปี	40	14.5
มากกว่า 60 ปี	20	7.1
รวม	273	100.0
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	44	16.0

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	180	66.1
สูงกว่าปริญญาตรี	49	17.9
รวม	273	100.0
4. อาชีพ		
รับราชการ	60	22.1
เจ้าของธุรกิจ	52	18.7
พนักงานบริษัท	88	32.6
นักเรียน	23	8.3
เกษตรกร	36	13.3
อื่นๆ	14	5.0
รวม	273	100.0
5. รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	35	12.9
10,001-15,000 บาท	70	25.7
15,001-20,000 บาท	57	21.2
20,001-25,000 บาท	32	11.4
25,001-30,000 บาท	47	17.4
มากกว่า 30,000 บาท	32	11.4
รวม	273	100.0

จากตาราง 12 พบว่า ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 อายุระหว่าง 23-30 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ระดับการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท 88 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 มีรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
6. จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทาง		
เดินทางคนเดียว	23	8.1
2-3 คน	106	39.0
4-5 คน	63	23.1
6 คนขึ้นไป	81	29.8
รวม	273	100.0
7. พาหนะที่ใช้เดินทาง		
รถยนต์ส่วนบุคคล	204	74.8
รถเช่า	34	12.6
ขนส่งมวลชนสาธารณะ	28	9.8
เครื่องบิน	8	3.1
อื่นๆ	7	2.9
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 273 คน)		
8. บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจมากที่สุดเมื่อจะต้องเดินทางท่องเที่ยว		
บิดา/มารดา	50	18.3
ลูก	33	12.1
คู่รัก/คู่สมรส	95	35.0
เพื่อน	77	28.2
สถานที่ทำงาน/องค์กร	18	6.4
อื่นๆ	0	0.0
รวม	273	100.0
9. ระยะเวลาท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้นานเท่าใด		
1 - 3 ชั่วโมง	173	63.6
4 - 6 ชั่วโมง	74	27.1
2 วัน 1 คืน	26	9.3
มากกว่า 2 วัน 1 คืน	0	0.0

พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
รวม	273	100.0
10. ค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้		
ไม่เกิน 1,000 บาท	129	47.2
1,001-1,500 บาท	56	20.7
1,501-2,000 บาท	52	19.0
2,001 บาทขึ้นไป	36	13.1
รวม	273	100.0
11. จำนวนครั้งที่ท่านเคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม		
มาที่นี่ครั้งแรก	105	38.6
เคยมา 2 ครั้ง (รวมครั้งนี้ด้วย)	103	37.6
เคยมามากกว่า 2 ครั้ง	65	23.8
รวม	273	100.0
12. แหล่งข้อมูลข่าวสารในการหาข้อมูลท่องเที่ยวในครั้งนี้		
บริษัทนำเที่ยว	45	16.7
ครอบครัว	163	59.8
เพื่อน	212	77.9
นิตยสาร/แผ่นพับ	61	22.4
วิทยุ/โทรทัศน์	20	7.4
โซเชียลมีเดีย	218	80.0
อื่น ๆ	0	0.0
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 273 คน)		
13. เมื่อท่านเลือกที่พัก ท่านคำนึงถึงปัจจัยใดต่อไปนี้		
ราคา	195	71.4
ที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวก (อาหาร/เครื่องดื่ม)	221	81.2
เดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก	245	89.8
ที่พักมีความปลอดภัย	244	89.5
ที่พักมีชื่อเสียง/เป็นที่รู้จัก	113	41.7
ที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทาง	229	84.0

พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
อื่น ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 273 คน)	0	00.0
14. จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ท่านต้องการเข้าร่วมทำ กิจกรรมใน 1 วัน		
1 - 2 กิจกรรม	91	33.3
3 - 4 กิจกรรม	121	44.3
5 - 6 กิจกรรม	57	21.0
7 - 8 กิจกรรม	4	1.4
รวม	273	100.0
15. โดยส่วนตัวของท่าน ถ้าท่านจะต้องเข้าร่วมกิจกรรม ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมในข้อ ใดบ้าง		
การพักผ่อนทางด้านจิตใจ/ ฝึกสมาธิ/ ไหว้พระในสถานที่ สำคัญทางพุทธศาสนา	201	73.6
เดินชมธรรมชาติของท้องถิ่น และวิถีชีวิตของชุมชน	244	89.3
กิจกรรมปั่นจักรยานชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชน	209	76.7
กิจกรรมออกกำลังกาย	105	38.6
กิจกรรมนวดผ่อนคลาย	240	88.1
รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ	217	79.5
เรียนรู้กิจกรรมอาหารท้องถิ่น	196	71.9
ปลูกข้าวและเก็บผักสวนครัวตามฤดูกาล	129	47.4
เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	169	61.9
การอบสมุนไพร	191	70.2
การประคบสมุนไพร	208	76.4
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 273 คน)		

จากตาราง 13 พบว่า ข้อมูลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางส่วนใหญ่มีจำนวน 2-3 คน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมา จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทาง 6 คนขึ้นไป มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 และจำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทาง 4-5 คน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ตามลำดับ โดยมีพาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 รองลงมาใช้รถเช่า มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และใช้บริการของขนส่งมวลชน มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจมากที่สุดเมื่อจะต้องเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ คู่รัก/คู่สมรส มีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาได้แก่ เพื่อน มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 และ บิดา/มารดา มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ตามลำดับ

ระยะเวลาการท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุด คือ 1-3 ชั่วโมง มีจำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 รองลงมาใช้เวลาในการท่องเที่ยวในชุมชน 4-6 ชั่วโมง มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 และใช้เวลาในการท่องเที่ยวในชุมชน 2 วัน 1 คืน มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 โดยมีค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ ไม่เกิน 1,000 บาทมากที่สุด มีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมา ได้แก่ 1,001-1,500 บาท มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 และ 1,501-2,000 บาท มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ จำนวนครั้งที่ท่านเคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม ผู้ตอบแบบสอบถามตอบ มาที่นี่ครั้งแรกมากที่สุด มีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมาเคยมา 2 ครั้ง มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 และ เคยมา มากกว่า 2 ครั้ง มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ตามลำดับ

แหล่งข้อมูลข่าวสารในการหาข้อมูลท่องเที่ยวในครั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ โซเชียลมีเดียมากที่สุด มีจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 ข้อมูลท่องเที่ยวรองลงมาคือ เพื่อน มีจำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 77.9 และครอบครัว มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 ตามลำดับ เมื่อท่านเลือกที่พักท่านคำนึงถึงปัจจัยใดต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกการเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวกมากที่สุด มีจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 89.8 รองลงมาคือ ที่พักมีความปลอดภัย มีจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 89.5 และ ที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทาง มีจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 ตามลำดับ ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ท่านต้องการเข้าร่วม ทำกิจกรรมใน 1 วันมากที่สุด ได้แก่ 3-4 กิจกรรม มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาได้แก่ 1-2 กิจกรรม มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 5-6 กิจกรรม มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ โดยส่วนตัวของท่านถ้าท่านต้องเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมในข้อใดบ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก กิจกรรมสัมผัสธรรมชาติและวิถีชีวิต มีจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 89.3 รองลงมา คือ กิจกรรมนวดผ่อนคลาย มีจำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 88.1 และ รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ มีจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้วิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลไว้ ดังนี้

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมาก

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพปานกลาง

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้อย

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้อยที่สุด

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว

แรงจูงใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ปัจจัยภายใน	3.99	0.66	มาก
1. ท่านเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหลักหนีความจำเจและความเครียด	4.37	0.62	มากที่สุด
2. ท่านเดินทางมาเพื่อสัมผัสธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว	3.83	0.70	มาก
3. ท่านเดินทางมาเพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพ	3.89	0.67	มาก
4. ท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	4.12	0.63	มาก
5. ท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน	4.08	0.53	มาก
6. ท่านเดินทางมาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว เพื่อนญาติและคู่รัก	3.44	1.01	ปานกลาง
ปัจจัยภายนอก	3.82	0.37	มาก
7. ท่านสนใจการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจากข้อมูลข่าวสารในสื่อต่าง ๆ หรือจากการบอกเล่า	4.11	0.55	มาก

แรงจูงใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8. ในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร/ ร้านสะดวกซื้อ, จุดบริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะ, ที่ จอดรถ, ป้ายบอกทาง เป็นต้น	3.80	0.70	มาก
9. ท่านสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	3.88	0.55	มาก
10. แหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	3.81	0.67	มาก
11. แหล่งท่องเที่ยวมีความเงียบสงบ	3.57	0.86	มาก
12. ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม/ คุ้มค่า	3.63	0.70	มาก
13. ในแหล่งท่องเที่ยวมีธรรมชาติที่สวยงาม	3.80	0.64	มาก
14. ในแหล่งท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่ น่าสนใจ	4.00	0.49	มาก
โดยรวม	3.88	0.29	มาก

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยรวมมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) พิจารณารายด้านปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก พบว่า

ปัจจัยภายใน พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจของพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในด้านปัจจัยภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.99$) ข้อที่มีแรงจูงใจด้านปัจจัยภายในมากที่สุด คือ การเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหลีกเลี่ยงความจำเจและความเครียด ($\bar{x}=4.37$) รองลงมา ได้แก่ เดินทางมาเพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x}=4.12$) ท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน ($\bar{x}=4.08$) ท่านเดินทางมาเพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x}=3.89$) ท่านเดินทางมาเพื่อสัมผัสธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.83) และ ท่านเดินทางมาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว เพื่อนญาติและคู่รัก ($\bar{x}=3.44$) ตามลำดับ

ปัจจัยภายนอก พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจของพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในด้านปัจจัยภายนอกอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.82$) ข้อที่มีระดับแรงจูงใจ

มากที่สุด คือ ท่านสนใจการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจากข้อมูลข่าวสารในสื่อต่าง ๆ หรือจากการบอกเล่า ($\bar{x}=4.11$) รองลงมา ได้แก่ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่น่าสนใจ ($\bar{x}=4.00$) ท่านสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x}=3.88$) แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x}=3.81$) ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร/ร้านสะดวกซื้อ, จุดบริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะ, ที่จอดรถ, ป้ายบอกทาง เป็นต้น และ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติที่สวยงาม ($\bar{x}=3.80$) ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม/คุ้มค่า ($\bar{x}=3.63$) และ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเงียบสงบ ($\bar{x}=3.57$) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ ประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
<u>ด้านร่างกาย</u>	4.21	0.50	มาก
1. ท่านได้รับประสพการณ์ในการรับประทานอาหารประจำ ท้องถิ่นและฝึกปลอดภัยเพื่อสุขภาพ	4.24	0.63	มาก
2. ท่านได้รับประสพการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มี ความปลอดภัยต่อร่างกาย	4.21	0.736	มาก
<u>ด้านจิตใจ</u>	4.00	0.34	มาก
3. ท่านได้รับประสพการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพทำให้ท่านมีสุขภาพจิตที่ดีมีความสุขสบายใจ	4.06	0.60	มาก
4. ท่านได้รับประสพการณ์ในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของ ชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น แจ่มใส	3.97	0.52	มาก
5. ท่านได้รับประสพการณ์ในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด, โบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายและสงบ	3.99	0.55	มาก
<u>ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา</u>	4.02	0.34	มาก
6. ท่านได้รับประสพการณ์หลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทาง ศาสนา/ความเชื่อของชุมชน	4.08	0.53	มาก
7. ท่านได้รับประสพการณ์หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ ท่านรู้สึกเป็นมิตรและเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น	4.08	0.55	มาก
8. ท่านได้รับประสพการณ์หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ	3.93	0.53	มาก

ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ทำให้ท่านตระหนักถึงการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น			
ด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม	3.77	0.46	มาก
9. สถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	3.65	0.73	มาก
10. บรรยากาศสถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	3.63	0.86	มาก
11. ชุมชนแห่งนี้มีความปลอดภัยในการจัด	3.79	0.59	มาก
12. ท่านเห็นด้วยในความเป็นมิตรของชุมชน	4.04	0.37	มาก
โดยรวม	4.00	0.21	มาก

จากตาราง 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านร่างกาย นักท่องเที่ยวมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.21$) รองลงมา ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.0$) และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.02$) ตามลำดับ มีรายละเอียดตามรายด้าน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านร่างกาย ข้อที่มีระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านร่างกายมากที่สุด คือ ท่านเห็นด้วยในการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นและผักปลอดสารพิษเพื่อสุขภาพ ($\bar{x}=4.24$) รองลงมา ได้แก่ ท่านเห็นด้วยในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีความปลอดภัยต่อร่างกาย ($\bar{x}=4.21$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตใจ ข้อที่มีระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านจิตใจมากที่สุด คือ ท่านเห็นด้วยในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทำให้ท่านมีความสุขจิตที่ดีมีความสุขสบายใจ ($\bar{x}=4.06$) รองลงมา ได้แก่ ท่านเห็นด้วยในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด, โบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายและสงบ ($\bar{x}=3.99$) และท่านเห็นด้วยในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น แจ่มใส ($\bar{x}=3.97$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา ข้อที่มีระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณ/ปัญญามากที่สุด คือ ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา/ความเชื่อของชุมชน เช่น ไหว้พระ ไหว้ศาลปู่ตาแสง ทำให้ท่านมีสมาธิและสติ และ ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านรู้สึกเป็นมิตรและ

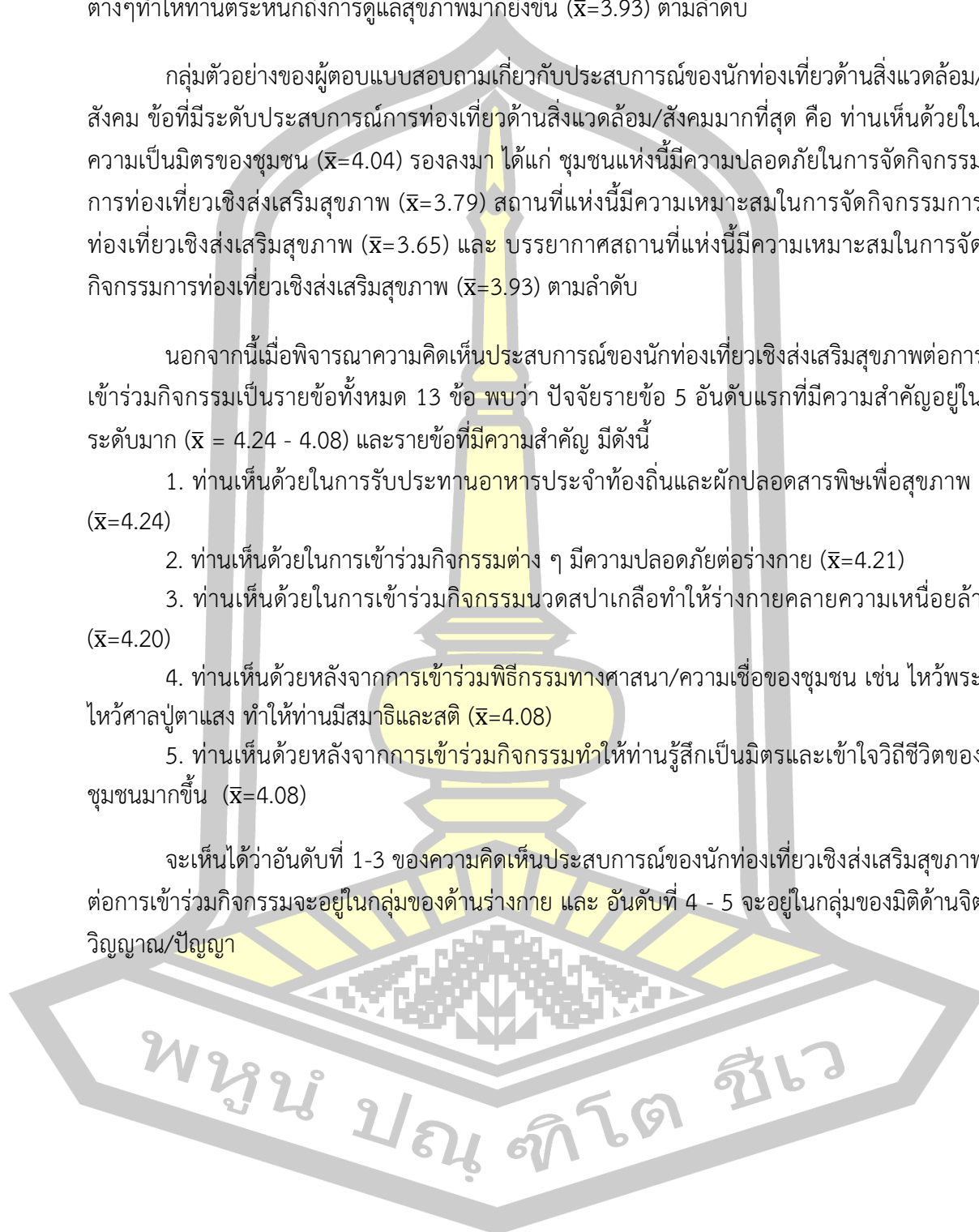
เข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น ($\bar{x}=4.08$) รองลงมา ได้แก่ ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทำให้ท่านตระหนักถึงการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{x}=3.93$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม ข้อที่มีระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม/สังคมมากที่สุด คือ ท่านเห็นด้วยในความเป็นมิตรของชุมชน ($\bar{x}=4.04$) รองลงมา ได้แก่ ชุมชนแห่งนี้มีความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x}=3.79$) สถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x}=3.65$) และ บรรยากาศสถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x}=3.93$) ตามลำดับ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นรายชื่อทั้งหมด 13 ข้อ พบว่า ปัจจัยรายชื่อ 5 อันดับแรกที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24 - 4.08$) และรายชื่อที่มีความสำคัญ มีดังนี้

1. ท่านเห็นด้วยในการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นและผักปลอดสารพิษเพื่อสุขภาพ ($\bar{x}=4.24$)
2. ท่านเห็นด้วยในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีความปลอดภัยต่อร่างกาย ($\bar{x}=4.21$)
3. ท่านเห็นด้วยในการเข้าร่วมกิจกรรมนวดสปาเกลือทำให้ร่างกายคลายความเหนื่อยล้า ($\bar{x}=4.20$)
4. ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา/ความเชื่อของชุมชน เช่น ไหว้พระ ไหว้ศาลปู่ตาแสง ทำให้ท่านมีสมาธิและสติ ($\bar{x}=4.08$)
5. ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านรู้สึกเป็นมิตรและเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น ($\bar{x}=4.08$)

จะเห็นว่าอันดับที่ 1-3 ของความคิดเห็นประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพต่อการเข้าร่วมกิจกรรมจะอยู่ในกลุ่มของด้านร่างกาย และ อันดับที่ 4 - 5 จะอยู่ในกลุ่มของมิติด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านร่างกาย	3.94	0.37	มาก
1. ท่านมีความพึงพอใจการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่น และผักปลอดสารพิษเพื่อสุขภาพ	4.20	0.54	มาก
2. ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนวดสปาเกลือทำให้ร่างกายคลายความเหนียวล้า	4.18	0.52	มาก
3. ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มีความปลอดภัยต่อร่างกาย	3.45	0.94	ปานกลาง
ด้านจิตใจ	3.90	0.47	มาก
4. ท่านมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทำให้ท่านมีความสุขจิตที่ดีมีความสุขสบายใจ	3.96	0.58	มาก
5. ท่านมีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น แจ่มใส	3.68	0.71	มาก
6. ท่านมีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด, โบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายและสงบ	4.08	0.56	มาก
ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา	3.92	0.39	มาก
7. ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา/ความเชื่อของชุมชน เช่น ไหว้พระ ไหว้ศาลปู่ตาแสง ทำให้ท่านมีสมาธิและสติ	4.06	0.62	มาก
8. ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านรู้สึกเป็นมิตรและเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น	3.78	0.62	มาก
9. ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านตระหนักถึงการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น	3.95	0.57	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม	3.83	0.42	มาก
10. สถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	3.73	0.67	มาก

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
11. บรรยากาศสถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	3.66	0.84	มาก
12. ชุมชนแห่งนี้มีความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	3.91	0.48	มาก
13. ท่านมีความพึงพอใจในความเป็นมิตรของชุมชน	4.05	0.49	มาก
โดยรวม	3.89	0.34	มาก

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.89$) เมื่อพิจารณารายด้านแต่ละด้าน พบว่า ด้านร่างกาย นักท่องเที่ยวมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.94$) รองลงมา ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.92$) ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.90$) และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.89$) ตามลำดับ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นรายข้อทั้งหมด 13 ข้อ พบว่า ปัจจัยรายข้อ 5 อันดับแรกที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20 - 4.05$) และรายข้อที่มีความสำคัญ มีดังนี้

1. ท่านมีความพึงพอใจการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นและผักปลอดสารพิษเพื่อสุขภาพ ($\bar{x}=4.20$)
2. ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนวดสปาเกลือทำให้ร่างกายคลายความเหนียวล้า ($\bar{x}=4.18$)
3. ท่านมีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด, โบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายและสงบ ($\bar{x}=4.08$)
4. ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา/ความเชื่อของชุมชน เช่น ไหว้พระ ทำให้ท่านมีสมาธิและสติ ($\bar{x}=4.06$)
5. ท่านมีความพึงพอใจในความเป็นมิตรของชุมชน ($\bar{x}=4.05$)

สมมติฐานงานวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยว

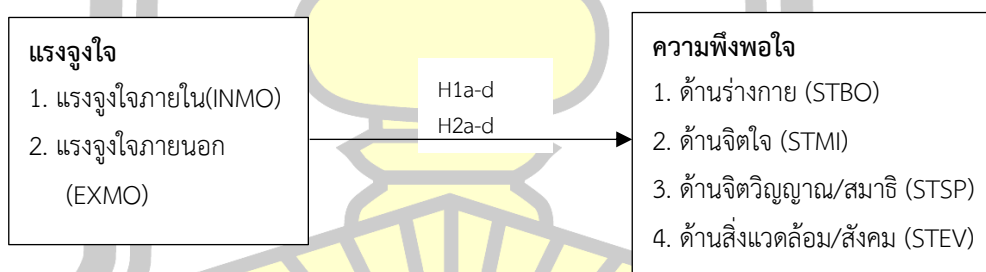
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของแรงจูงใจที่มีผลต่อความพึงพอใจ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณตามที่ได้กำหนดกรอบแนวคิดและสมมติฐาน ดังนี้

ภาพที่ 31 ความสัมพันธ์และผลกระทบของแรงจูงใจและความพึงพอใจ

H1a แรงจูงใจด้านปัจจัยภายใน มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านร่างกาย

H1b แรงจูงใจด้านปัจจัยภายใน มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตใจ

H1c แรงจูงใจด้านปัจจัยภายใน มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ

H1d แรงจูงใจด้านปัจจัยภายใน มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม

H2a แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านร่างกาย

H2b แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตใจ

H2c แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ

H2d แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของแรงจูงใจและความพึงพอใจ

ตัวแปร	INMO	EXMO	STBO	STMI	STSP	STEV
$\bar{X}$	3.995	3.823	3.945	3.903	3.920	3.837
S.D.	0.666	0.371	0.374	0.475	0.394	0.426
INMO	1.000					
EXMO	.665*	1.000				
STBO	.411*	.517*	1.000			
STMI	.314*	.455*	.496*	1.000		
STSP	.378*	.406*	.558*	.693*	1.000	
STEV	.381*	.457*	.481*	.693*	.615*	1.000
VIF	2.207	2.207				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน ($r=0.665$, $p < .01$) หรือเกิดเป็น Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระแรงจูงใจมีค่า 2.207 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Hair and others. 2006 : 233)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแรงจูงใจด้านแรงจูงใจภายในพบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความพึงพอใจในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.314 - 0.411 และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแรงจูงใจด้านแรงจูงใจภายในมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความพึงพอใจในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.406 - 0.517 จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น ได้ผลดังตาราง 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของแรงจูงใจต่อความพึงพอใจ (การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม			
	STBO	STMI	STSP	STEV
INMO	.122 (.050)	.096 (.061)	.069 (.067)	.053 (.056)
EXMO	.470* (.065)	.388* (.069)	.258* (.075)	.443* (.066)
AdjR ²	.277	.195	.159	.209

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

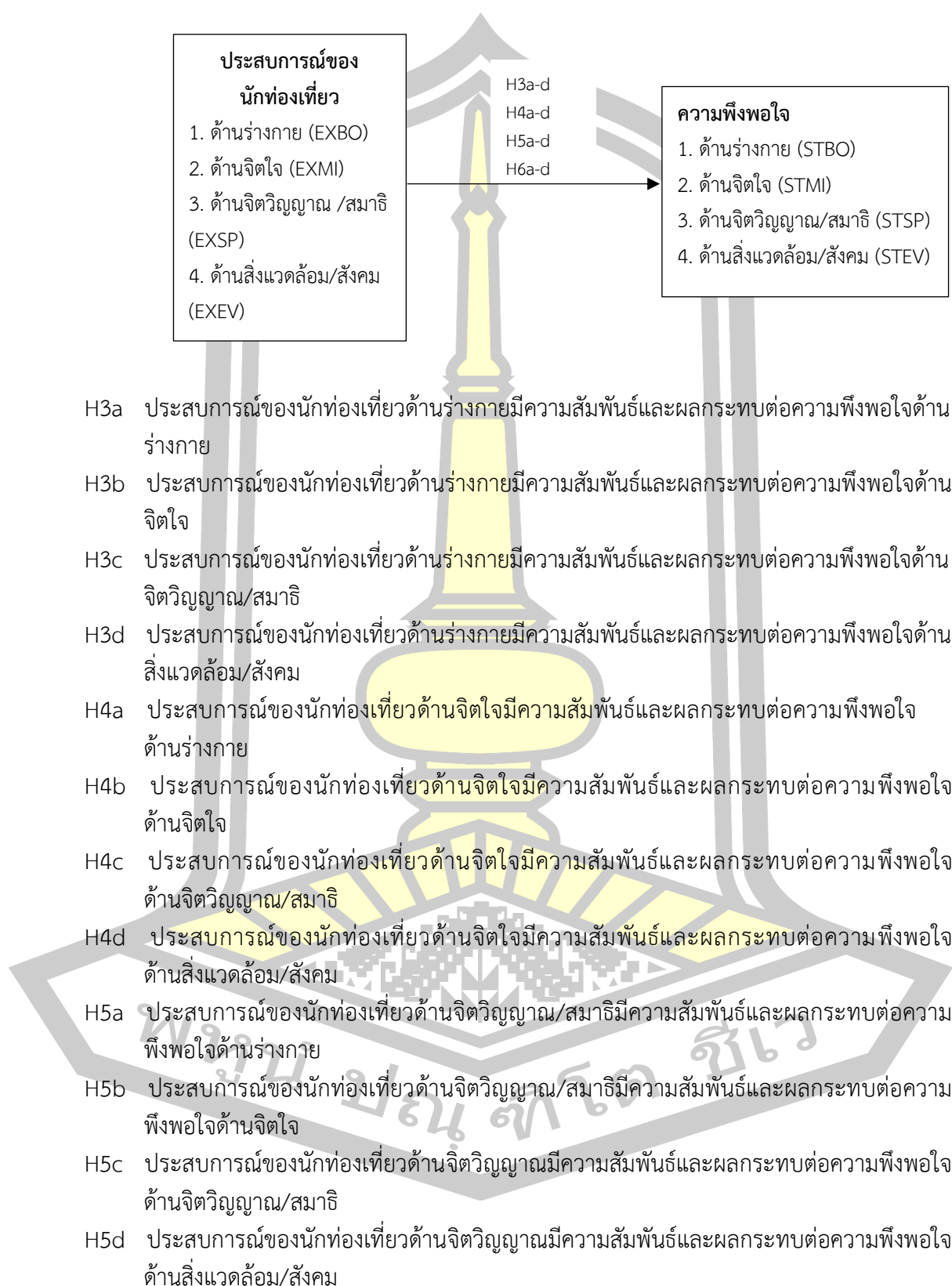
ผลการทดสอบตัวแปรอิสระที่เป็นแรงจูงใจด้านปัจจัยภายใน พบว่า แรงจูงใจภายในไม่มีผลกระทบใดๆต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านด้านร่างกาย (STBO) ด้านจิตใจ (STMI) ด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ (STSP) และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม (STEV) ดังนั้น จึงปฏิเสธ H1a, H1b, H1c, และ H1d ตามลำดับ

ผลการทดสอบตัวแปรอิสระที่เป็นแรงจูงใจภายนอก พบว่า แรงจูงใจภายนอกมีผลกระทบเชิงบวกต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในทุกๆด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านด้านร่างกาย (STBO) ($\beta_2 = .470$, $p < .01$) ด้านจิตใจ (STMI) ($\beta_4 = .388$, $p < .01$) ด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ (STSP) ($\beta_6 = .258$, $p < .01$) และ ด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม (STEV) ($\beta_8 = .443$, $p < .01$) ดังนั้น จึงยอมรับ H2a, H2b, H2c, H2d ตามลำดับ

2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่มีต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพึงพอใจ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ตามที่ได้กำหนดกรอบแนวคิดและสมมติฐาน ดังนี้

ภาพที่ 32 ความสัมพันธ์และผลกระทบของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยงและความพึงพอใจ

- H6a ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านร่างกาย
- H6b ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตใจ
- H6c ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม/สังคมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ
- H6d ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม/สังคมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจ

ตัวแปร	EXBO	EXMI	EXSP	EXEV	STBO	STMI	STSP	STEV
$\bar{X}$	4.218	4.000	4.021	3.776	3.945	3.907	3.927	3.833
S.D.	0.509	0.342	0.344	0.465	0.370	0.473	0.399	0.424
EXBO	1.000							
EXMI	.674*	1.000						
EXSP	.557*	.423*	1.000					
EXEV	.563*	.432*	.716*	1.000				
STBO	.574*	.682*	.732*	.748*	1.000			
STMI	.648*	.633*	.340*	.731*	.679*	1.000		
STSP	.540*	.658*	.487*	.333*	.643*	.736*	1.000	
STEV	.433*	.658*	.423*	.481*	.658*	.730*	.733*	1.000
VIF	3.012	2.503	2.050	2.621				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านทุกตัวมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.557 - 0.674 หรือเกิดเป็น

Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว มีค่าตั้งแต่ 2.050 – 3.012 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Black. 2006 : 585)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวนในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวนในแต่ละด้านกับตัวแปรตามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนด้านร่างกาย มีค่า .432 - .716 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวนในแต่ละด้านกับตัวแปรตามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนด้านจิตใจ มีค่า .340 - .731 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวนในแต่ละด้านกับตัวแปรตามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ มีค่า .333 - .658 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวนในแต่ละด้านกับตัวแปรตามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม มีค่า .423 - .658 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น ได้ผลตาราง 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวนและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวน (การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม			
	STBO	STMI	STSP	STEV
EXBO	.197* (.074)	.358* (.053)	.308* (.056)	.227* (.066)
EXMI	.324* (.070)	.216* (.059)	.383* (.110)	.415* (.089)
EXSP	.049 (.091)	.032 (.070)	.102 (.078)	.076 (.042)
EXEV	.237* (.076)	.345* (.059)	.241* (.057)	.345* (.074)
Adjust R ²	.550	.610	.549	.601

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ผลการทดสอบตัวแปรอิสระประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวนด้านร่างกายมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความพึงพอใจด้านร่างกาย ความพึงพอใจด้านจิตใจ ความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ และความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม มีผลกระทบเชิงบวก โดยมีรายละเอียดดังนี้ ประสพการณ์ด้านร่างกาย (EXBO) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความพึงพอใจด้านร่างกาย (STBO) ($\beta_9 = .197, p < .01$) ความพึงพอใจด้านจิตใจ (STMI) ($\beta_{18} = .383, p < .01$) ความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ (STSP) ($\beta_{18} = .383, p < .01$) และ ความพึงพอใจ

ด้านสิ่งแวดล้อม (STEV) ($\beta_{21} = .227, p < .01$) ดังนั้น จึงยอมรับ H3a, H3b, H3c และ H3d ตามลำดับ

จากตารางผลการทดสอบตัวแปรอิสระประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตใจ (EXMI) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความพึงพอใจด้านร่างกาย (STBO) ($\beta_{10} = .324, p < .01$) ความพึงพอใจด้านจิตใจ (STMI) ($\beta_{14} = .216, p < .01$) ความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ (STSP) ($\beta_{14} = .216, p < .01$) และ ความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม (STEV) ($\beta_{22} = .415, p < .01$) ดังนั้น จึงยอมรับ H4a, H4b, H4c และ H4d ตามลำดับ

จากตารางผลการทดสอบตัวแปรอิสระที่ประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณ (EXSP) ไม่มีผลกระทบใดๆต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในทุกๆด้าน ซึ่งได้แก่ ความพึงพอใจด้านร่างกาย (STBO) ความพึงพอใจด้านจิตใจ (STMI) ความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ (STSP) และ ความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม (STEV) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน H5a, H5b, H5c และ H5d ตามลำดับ

จากตารางผลการทดสอบตัวแปรอิสระประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม (EXEV) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความพึงพอใจด้านร่างกาย (STBO) ($\beta_{12} = .237, p < .01$) ความพึงพอใจด้านจิตใจ (STMI) ($\beta_{16} = .345, p < .01$) ความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ (STSP) ($\beta_{20} = .241, p < .01$) และ ความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม (STEV) ($\beta_{24} = .345, p < .01$) ดังนั้น จึงยอมรับ H6a, H6b, H6c และ H6d ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพึงพอใจเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นนั้น สามารถเขียนเป็นสมการความสัมพันธ์ของการถดถอยแบบพหุคูณ ได้ดังนี้

$$STBO = 0.197EXBO + 0.324EXMI + 0.237EXEV$$

$$STMI = 0.358EXBO + 0.216EXMI + 0.345EXEV$$

$$STSP = 0.308EXBO + 0.383EXMI + 0.241EXEV$$

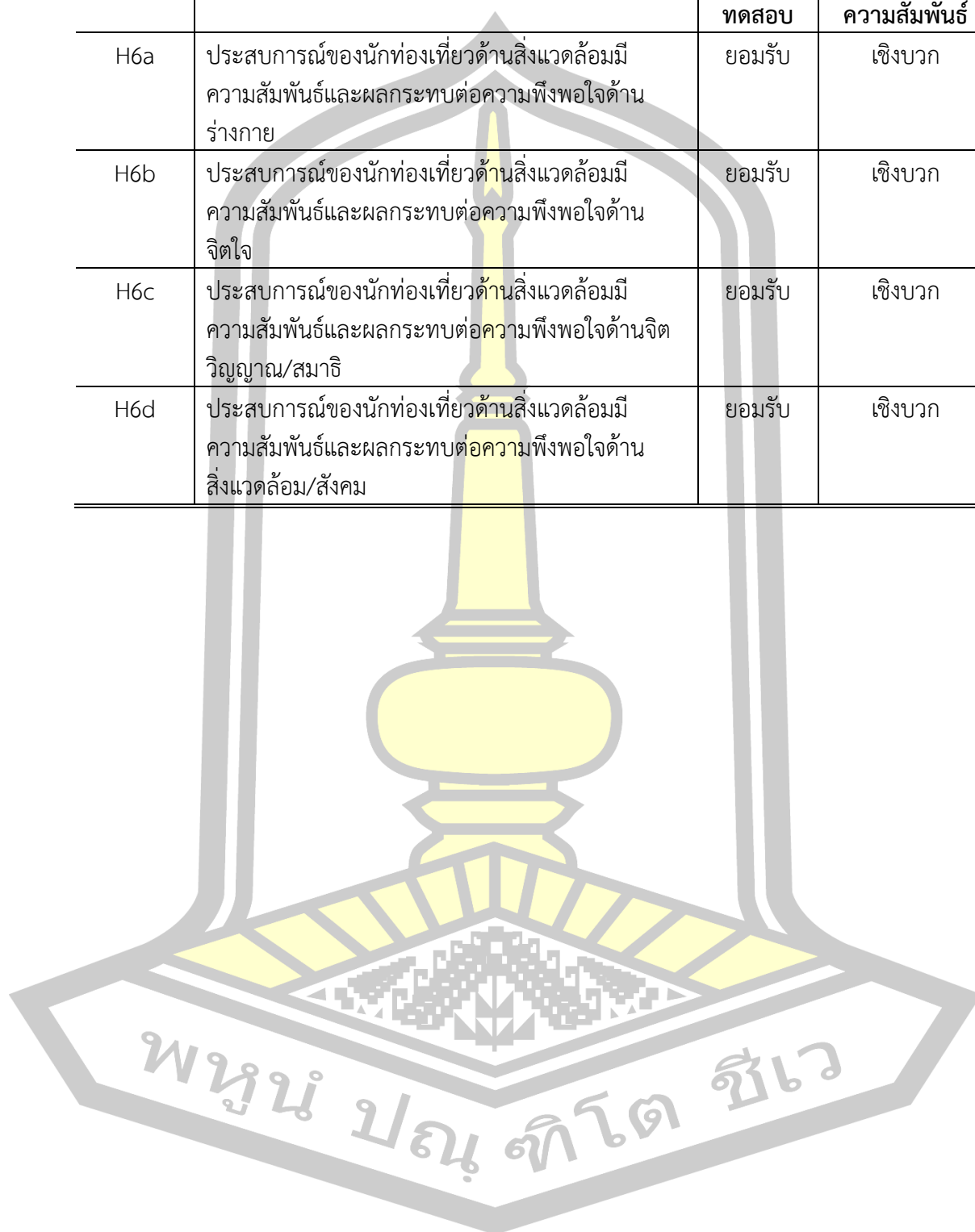
$$STEV = 0.227EXBO + 0.415EXMI + 0.345EXEV$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปผลการทดสอบสมมติฐานในผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตาราง 21 ดังนี้

ตารางที่ 21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้

สมมติฐาน	คำบรรยาย	ผลการทดสอบ	ทิศทางความสัมพันธ์
H2a	แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านร่างกาย	ยอมรับ	เชิงบวก
H2b	แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตใจ	ยอมรับ	เชิงบวก
H2c	แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ	ยอมรับ	เชิงบวก
H2d	แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม	ยอมรับ	เชิงบวก
H3a	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านร่างกายมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านร่างกาย	ยอมรับ	เชิงบวก
H3b	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านร่างกายมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตใจ	ยอมรับ	เชิงบวก
H3c	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านร่างกายมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ	ยอมรับ	เชิงบวก
H3d	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านร่างกายมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม	ยอมรับ	เชิงบวก
H4a	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตใจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านร่างกาย	ยอมรับ	เชิงบวก
H4b	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตใจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตใจ	ยอมรับ	เชิงบวก
H4c	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตใจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ	ยอมรับ	เชิงบวก
H4d	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตใจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม	ยอมรับ	เชิงบวก

สมมติฐาน	คำบรรยาย	ผลการทดสอบ	ทิศทางความสัมพันธ์
H6a	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านร่างกาย	ยอมรับ	เชิงบวก
H6b	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตใจ	ยอมรับ	เชิงบวก
H6c	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ	ยอมรับ	เชิงบวก
H6d	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม	ยอมรับ	เชิงบวก

ความมุ่งหมายข้อที่ 4 เพื่อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัด นครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลคำ อำเภอศรีสงคราม โดยมี ประเด็น ดังนี้

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความมุ่งหมายข้อที่ 1 ถึง ความมุ่งหมายข้อที่ 3 สามารถเขียน SWOT ได้ดังนี้

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. ชุมชนมีความเข้มแข็งในการจัดการท่องเที่ยว และมีความต้องการต่อยอดการท่องเที่ยวที่มีอยู่ แล้วให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น 2. ที่พักในตัวเมืองและอำเภอต่าง ๆ มีเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว 3. การคมนาคมไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดมีความสะดวกสบาย และปลอดภัย 4. ถนนเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีความสะดวก 5. ชุมชนมีความเป็นมิตร 6. อาหารประจำท้องถิ่นมีรสชาติดี 7. ในชุมชนมีระบบสาธารณสุขได้มาตรฐาน 8. ในชุมชนมีร้านอาหารและเครื่องดื่มอย่างเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว 9. ในชุมชนมีรถรับจ้างมีจำนวนเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว 10. ในชุมชนมีการนวดเท้าด้วยเกลือสมุนไพรเพื่อคลายกล้ามเนื้อนักท่องเที่ยว 11. ในพื้นที่มีการปลูกพืชแบบเกษตรอินทรีย์ และได้จัดตั้งเป็นชมรมปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ 12. อำเภอศรีสงครามไม่ได้รับผลกระทบจากควันไฟ เนื่องจากอยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองและภูมิประเทศเป็นเนินสูง ดังนั้นจึงไม่ได้รับผลกระทบจากควัน อากาศจึงบริสุทธิ์กว่า	1. ฤดูหนาวตัวเมืองจะได้รับผลกระทบจากควัน (เผาณา) เป็นเวลาหลายอาทิตย์ 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังไม่พร้อมที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ 3. จำนวนผู้ที่ความเชี่ยวชาญการนวด ประคบ ยังมีจำนวนไม่มาก 4. บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังมีจำนวนไม่มากพอ 5. ชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ 6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมนิยมจัดภายในตัวอำเภอเมืองนครพนม 7. แหล่งท่องเที่ยวมีการกระจุกตัวในบางแห่ง 8. ราคาที่พักมีราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง

โอกาส	อุปสรรค
1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้ชุมชนหรือเอกชนเสนอการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองได้ 2. จังหวัดนครพนมมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม 3. นักท่องเที่ยวขับรถส่วนตัวและชอบเช็คอินถ่ายรูป 4. คนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงโซเชียลมีเดีย ทำให้สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวก 5. จังหวัดนครพนมมีแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นได้รับความนิยม 6. จังหวัดนครพนมมีจุดเด่นเรื่องศาสนาและความเชื่อ 7. ลักษณะของตัวจังหวัดนครพนมมีลักษณะแบบ Slow-Life 8. จังหวัดนครพนมมีพระธาตุหลายแห่ง และเป็นที่ศรัทธาแก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะพระธาตุพนม 9. จังหวัดนครพนมมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองนักท่องเที่ยวที่หลากหลายได้ เช่น การไหว้พระ การเยี่ยมชมไร่เกษตรอินทรีย์ การท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ เป็นต้น 10. กาแฟของไร่คุณเตือนใจ อำเภอศรีสงคราม ได้รับรางวัลที่ 3 ของประเทศ	1. สถานการณ์การเมือง ส่งผลต่อเศรษฐกิจทำให้นักท่องเที่ยวไม่กล้าที่จะเดินทางท่องเที่ยวได้ง่าย 2. การจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังไม่มี ความชัดเจน 3. สภาพเศรษฐกิจมีการชะลอตัว ส่งผลต่อรายได้ของประชาชน

การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความนิยมให้เป็นจุดหมายปลายทางแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากการประสานงานร่วมมือที่ดีของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัด และศักยภาพของพื้นที่ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมที่ได้ความนิยมอยู่แล้วจะเป็นรูปแบบการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงศาสนา และการท่องเที่ยวขึ้นชมธรรมชาติ ประกอบกระแสการท่องเที่ยวแบบนิวนอมอลที่เกิดขึ้นภายหลังการระบาดของโควิด ทำให้นักท่องเที่ยวมีการเดินทางไปยังต่างจังหวัดที่มีอากาศบริสุทธิ์เพิ่มมากขึ้น และความนิยมของโซเชียลมีเดียในการโพสรูปตนเองและเช็คอินสถานที่ต่าง ๆ ในระหว่างการเดินทาง จึงทำให้จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดติดอันดับต้น ๆ ของจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะไปเยือน

ในการที่จะรักษาจังหวัดให้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวได้ตลอดไปนั้น จะต้องเพิ่มความน่าสนใจ หรือช่องทางในการนำเสนอการบริการด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นทางเลือกหนึ่งที่จังหวัดนครพนมสามารถทำได้ถ้าดูจากการแบ่งตามลักษณะสุขภาพของการเดินทางของ ราณี อีสัยกุล (2557) ซึ่งสอดคล้องกับ TAT Academy (2565) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เริ่มให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพของตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมในปัจจุบัน โดยการออกกำลังกายและดูแลสุขภาพอย่างถูกวิธี เช่นการนั่งสมาธิ การฝึกโยคะ การอาบน้ำแร่หรือสปา การนวดแผนโบราณ การรับประทานสมุนไพร การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและการพักผ่อนที่มีอากาศบริสุทธิ์ใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น เป็นต้น และ ราณี อีสัยกุล (2557) ได้กล่าวเสริมถึงจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ว่า เป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ด้วยการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยการแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพทั้งในหรือนอกที่พักแรมอย่างถูกวิธี ตามหลักวิชาการและมีคุณภาพมาตรฐานอย่างแท้จริง เช่น การนวดแผนไทย การอบสมุนไพร เป็นต้น จุดประสงค์หลักของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การส่งเสริมบำรุงรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิต การสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเองนั้นสามารถแสดงออกมาในรูปแบบของการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา การควบคุมน้ำหนักตัว การนิยมเลือกรับประทานอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ การทำจิตใจให้สงบด้วยการฝึกปฏิบัติสมาธิ และการใช้ยารักษาโรคจากสมุนไพรที่มีผลกระทบข้างเคียงน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dillet et al. (2020) ซึ่งสอดคล้องกับ ญัณฐวรรดี คณิตินสุทธิทอง (2564) ได้กล่าวถึงด้านของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านร่างกาย เกี่ยวข้องกับประสบการณ์สุขภาพ ได้แก่ อาหารประจำท้องถิ่น กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมทั้งร่างกายและจิตใจ บริการที่ได้รับ และการล้างพิษ (Detox) ร่างกายเพื่อให้ร่างกายมีสุขภาพที่ดีขึ้น

2) ด้านจิตใจ เกี่ยวข้องกับประสบการณ์สุขภาพ ได้แก่ การเข้าถึงจิตใจของตนเองซึ่งจะส่งผลให้เกิดการฟื้นฟูจิตใจจากสิ่งจกามา และเมื่อเราเข้าใจตนเองแล้วเราก็จะสามารถพัฒนาจิตใจของเราให้ดียิ่งขึ้น

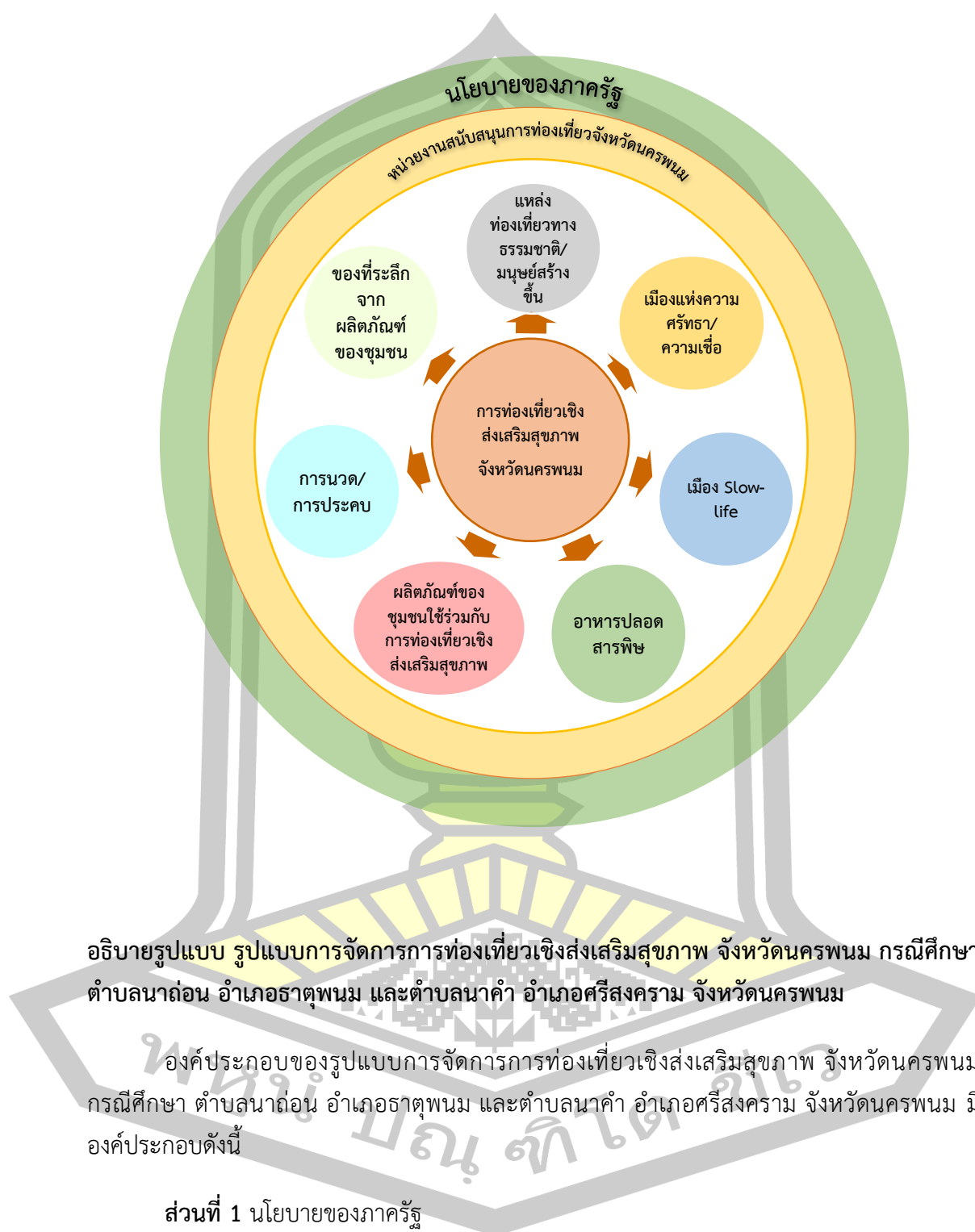
3) ด้านจิตวิญญาณ เกี่ยวข้องกับประสบการณ์สุขภาพ ได้แก่ การเข้าใจและเข้าถึงแก่นแห่งวิถีชีวิตของชุมชนที่ได้สัมผัส การเข้าใจตนเอง และการได้สัมผัสวัฒนธรรมชาติ วิถีชีวิตอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองและเข้าใจจิตวิญญาณของตนเองมากยิ่งขึ้น (Clarke, 2019)

4) ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นมิติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัวและส่งผลต่อความรู้สึกของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเมื่อไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ ราคาค่าใช้จ่าย ความแออัดของพื้นที่โดยรอบของแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก และสถานที่ทำกิจกรรม ห้องพักและห้องทำกิจกรรม ขนาดของพื้นที่ว่ามีความเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในขณะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และพนักงานที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ดังนั้น ในงานวิจัยฉบับนี้จึงนำองค์ประกอบประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทั้ง 4 ด้าน และเพื่อมาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจังหวัดนครพนม โดยมีรูปแบบ ดังภาพที่ 33 ดังนี้

ภาพที่ 33 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

จากการศึกษานโยบายของรัฐ พบว่า นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีดังนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 มีหมุดหมายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการ

ท่องเที่ยวในมิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย ได้แก่ หมายเหตุที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นด้านคุณภาพและความยั่งยืน โดยมีการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวไทย โดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวรองและผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศและก่อให้เกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกลยุทธ์การพัฒนา ซึ่งกลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป โดยมีกิจกรรม ดังนี้ 1) ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการ การท่องเที่ยวคุณภาพในพื้นที่เมืองรองที่มีศักยภาพและกระจายเส้นทางท่องเที่ยวให้หลากหลายอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศและดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั่วโลกให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงเป็นกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ 2) สนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการท่องเที่ยวในเมืองรอง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ส่งเสริมแนวคิดการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม สร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาระบบและการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสร้างฐานให้ชุมชนมีความรักในท้องถิ่นและรักษาวัฒนธรรมของตนเอง ตลอดจนสร้างเครือข่ายและจัดหาเงินทุนเพื่อบ่มเพาะชุมชนให้ยกระดับเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมและสตาร์ทอัพ ซึ่งจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และ 3) ส่งเสริมให้เอกชนมีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ดูแลความปลอดภัย และรักษาภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สมบูรณ์

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วยแผนย่อย ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม สร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผสานกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวที่ตอบสนองพฤติกรรมความต้องการนักท่องเที่ยวและสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว 2) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย พัฒนาและยกระดับมาตรฐาน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ทั้งสินค้าบริการ บุคลากร ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่มูลค่าการท่องเที่ยว เน้นสร้างความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์จากการให้บริการตามแบบอย่างความเป็นไทยที่โดดเด่นในระดับสากล ร่วมกับการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาไทยที่พัฒนาต่อยอดกับความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) ด้านยุทธศาสตร์การพัฒนา มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย การสร้างความเข้มแข็งของ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย เพื่อให้ภาคการผลิตในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Supply-side) มีความยืดหยุ่นพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบสร้างความสมดุลระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมถึงสมดุลระหว่างนักท่องเที่ยวต่างชาติจากหลากหลายประเทศและผลักดันการท่องเที่ยวภายในประเทศ ตลอดจนกระจายความเจริญจากการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่เพื่อการเติบโตอย่างมีส่วนร่วมจากการท่องเที่ยวไทย (Inclusive Growth) ด้วยการส่งเสริมให้ใช้วัตถุดิบภายในประเทศและมุ่งลดการรั่วไหลของรายได้ในภาคการท่องเที่ยว จากข้อความข้างต้น ในด้านการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบภายในประเทศและลดการรั่วไหลของรายได้ ในพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษามีวัตถุดิบและผลผลิตที่ผลิตโดยชุมชนเพื่อต่อยอดผลิตผลทางการเกษตรและจำหน่ายเป็นของที่ระลึกก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น และนำมาใช้ร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยมีกลยุทธ์และแนวทางในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ใช้ศึกษา ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1.2 กระจายรายได้และความเจริญจากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ และลดการรั่วไหลในภาคการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม (Equitable Tourism) มีแนวทางที่ 1.2.1) กระจายจำนวนนักท่องเที่ยวไปยังเมืองต่าง ๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ระดับชุมชน (Tourism Distribution) และแนวทางที่ 1.2.2) ส่งเสริมให้ธุรกิจบริการท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรภายในประเทศเป็นหลัก เพื่อกระจายรายได้ให้หมุนเวียนภายในประเทศ (Local-Sourced Material) จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 3 ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ในพื้นที่ที่ใช้ศึกษามีผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถใช้ร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ผักปลอดสารพิษ ผลผลิตและนำมาแปรรูปจากพืชสมุนไพรทางการแพทย์ เช่น น้ำมันนวด ชาเพื่อผ่อนคลาย เป็นต้น การสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย และเพิ่มตัวเลือกให้กับนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดการตั้งใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม (พ.ศ. 2566 – 2570) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดได้แก่ ประเด็นที่ 1 การพัฒนาคุณภาพทางการท่องเที่ยวและบริการ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสามที่สุดในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ” ประกอบด้วย 6 แผนงาน แผนงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ใช้ศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ประเพณี ศาสนาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ธรรมชาติ เชิงกีฬา เชิงเกษตร เชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยววิถีใหม่ New Normal และ BCG Tourism จากพื้นที่ที่ใช้ศึกษาพบว่าทรัพยากรของพื้นที่ที่ใช้ศึกษาสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมกับการท่องเที่ยววิถีใหม่ New Normal

ส่วนที่ 2 หน่วยงานสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม

หน่วยงานสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ สมาคมอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม พบว่า หน่วยงานให้การสนับสนุนต่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมเป็นอย่างดี โดยเฉพาะสมาคมอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนมมีความต้องการให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อยอดรายได้และผลผลิตทางการเกษตรของชุมชนในพื้นที่ที่ใช้ศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น ด้านการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม เช่น การอบรมการปฐมพยาบาล การประสานงานการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวของจังหวัด เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม มีองค์ประกอบทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ของจังหวัดนครพนม ได้แก่ แม่น้ำโขง ลำน้ำที่ไหลผ่านไปยังอำเภอต่าง ๆ เช่น ลำน้ำสงคราม ลำน้ำคำ ลำน้ำยาม เป็นต้น และป่าไม้มีความหลากหลาย เช่น ป่าดิบแล้ง ป่าแดง ป่าเบญจพรรณ เป็นต้น จึงทำให้จังหวัดนครพนมมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ถิ่นอาศัย อาณาเขตบ้านแพง มีลักษณะเป็นเพิงหินขนาดใหญ่มีลวดลายคล้ายเกล็ดพญานาค มีก้อนหินใหญ่ลักษณะคล้ายเหมือนหินหัวงูและมีจุดชมวิว “ผานาคี”

แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ วัดในจังหวัดนครพนมมีวัดมากมาย รวมทั้งวัดที่ประดิษฐานพระธาตุอยู่หลายแห่ง เช่น วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร วัดพระธาตุท่าอุเทน วัดพระธาตุเรณู เป็นต้น ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ถนนสวรรค์ชายโขง ยาวประมาณ 4 กิโลเมตร แม่น้ำโขงรวมถึงจุดเช็คอินต่าง ๆ ในจังหวัด

เมืองแห่งความศรัทธา/ความเชื่อ จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีวัดมากมายและเป็นที่ตั้งของพระธาตุหลายแห่ง รวมถึงด้านความเชื่อเรื่องพญานาค เนื่องจากจังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงจึงได้รับอิทธิพลความเชื่อรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านด้วย ในทุก ๆ ปีช่วงออกพรรษา ทางจังหวัดจะจัดเทศกาลไหลเรือไฟพร้อมกับชมบั้งไฟพญานาคที่ขึ้นมาจากแม่น้ำโขง ทางจังหวัดจึงได้สร้างพญาศรีสัตตนาคราช ตั้งอยู่อำเภอเมืองนครพนม (มีลักษณะเป็นองค์พญานาค 7 เศียร ประทับพักอิริยาบถสงบนิ่งขดลำตัว 3 ชั้น บ่งบอกถึงความสงบสุขของจังหวัดนครพนม)

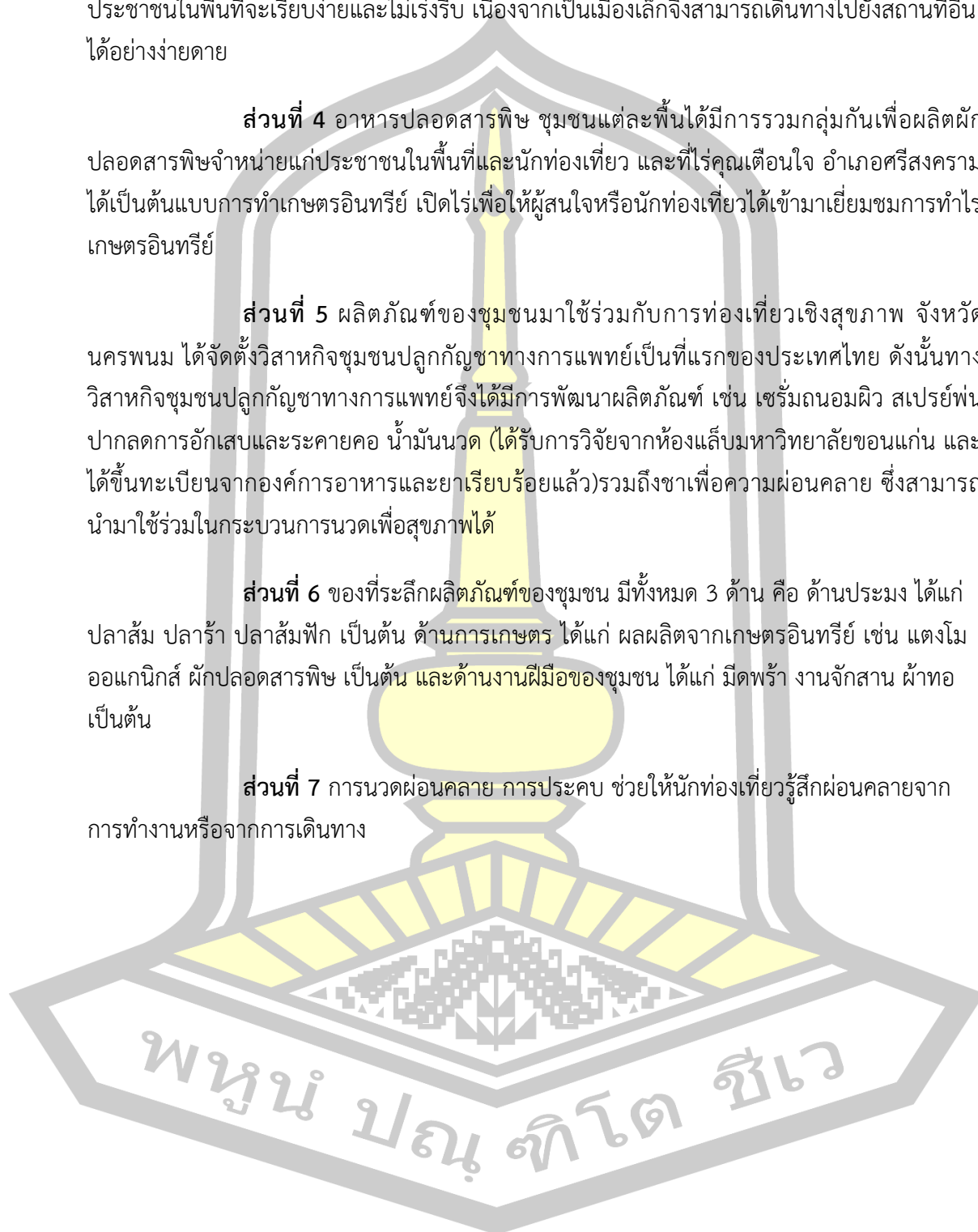
เมือง Slow-life จังหวัดนครพนมเป็นเมืองเล็ก และเรียบง่าย วิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่จะเรียบง่ายและไม่เร่งรีบ เนื่องจากเป็นเมืองเล็กจึงสามารถเดินทางไปยังสถานที่อื่นได้อย่างง่ายดาย

ส่วนที่ 4 อาหารปลอดสารพิษ ชุมชนแต่ละพื้นที่ได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตผักปลอดสารพิษจำหน่ายแก่ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว และที่ไร่คุณเตือนใจ อำเภอศรีสงคราม ได้เป็นต้นแบบการทำเกษตรอินทรีย์ เปิดไร่เพื่อให้ผู้สนใจหรือนักท่องเที่ยวได้เข้ามาเยี่ยมชมการทำไร่อเกษตรอินทรีย์

ส่วนที่ 5 ผลิภัณฑ์ของชุมชนมาใช้ร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จังหวัดนครพนม ได้จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนปลูกกล้วยาทางการแพทย์เป็นที่แรกของประเทศไทย ดังนั้นทางวิสาหกิจชุมชนปลูกกล้วยาทางการแพทย์จึงได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น เซรั่มถนอมผิว สเปรย์พ่นปากลดการอักเสบและระคายคอ น้ำมันนวด (ได้รับการวิจัยจากห้องแล็บมหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้ขึ้นทะเบียนจากองค์การอาหารและยาเรียบร้อยแล้ว) รวมถึงชาเพื่อความผ่อนคลาย ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมในกระบวนการนวดเพื่อสุขภาพได้

ส่วนที่ 6 ของที่ระลึกผลิตภัณฑ์ของชุมชน มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านประมง ได้แก่ ปลาสาม ปลาห้า ปลาสามพัก เป็นต้น ด้านการเกษตร ได้แก่ ผลผลิตจากเกษตรอินทรีย์ เช่น แตงโม ออแกนิกส์ ผักปลอดสารพิษ เป็นต้น และด้านงานฝีมือของชุมชน ได้แก่ มีดพร้า งานจักสาน ผ้าทอ เป็นต้น

ส่วนที่ 7 การนวดผ่อนคลาย การประคบ ช่วยให้นักท่องเที่ยวรู้สึกผ่อนคลายจากการทำงานหรือจากการเดินทาง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม
กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ผู้วิจัยทำการสรุปและมี
ประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

นครพนม

จังหวัดนครพนม

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัด
2. เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของ
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม
4. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชน จังหวัดนครพนม

พูน ปณ จิต ชีเว

สรุปผล

สามารถสรุปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

ผลจากการศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม ได้ผลการศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติจังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีภูเขา แม่น้ำหลายสาย กลุ่มน้ำหลายแห่ง น้ำตก และถ้ำ ดังนั้นจึงมีการทำเกษตรและการทำประมงกันเป็นส่วนใหญ่ ที่ตำบลบ้านนาถ่อนเป็นชุมชนชาติพันธุ์เผ่าไทกวน มีอาชีพทำปลูกข้าว มีป่าวังกกตูม ในส่วนอำเภอศรีสงครามมีแม่น้ำศรีสงครามไหลผ่านอำเภอ ดังนั้นชุมชนจึงมีอาชีพการทำประมงและแปรรูปเป็นเป็นผลิตภัณฑ์ ในด้านวัฒนธรรม ประเพณี สังคม วิถีชีวิตภูมิปัญญา ชุมชนตำบลบ้านนาถ่อนเป็นชาติพันธุ์ไทกวน มีวัฒนธรรมการแต่งกาย มีอาหารประจำท้องถิ่นเป็นของตนเอง

ด้านการคมนาคมในจังหวัดนครพนมและอำเภอต่าง ๆ มีความสะดวก เนื่องจากได้รับงบประมาณในการปรับปรุงและขยายถนนให้มีความสะดวกและปลอดภัยแก่ผู้เดินทาง ในการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ มีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ เห็นอย่างชัดเจน และมีบริการยานพาหนะรับจ้างไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วย ในชุมชนมีร้านอาหารและเครื่องดื่มอย่างเพียงพอกับความต้องการ รวมถึงร้านสะดวกซื้อให้บริการนักท่องเที่ยวและมีร้านขายของที่ระลึกที่ชุมชนผลิตขึ้นมาจากภูมิปัญญาของชุมชน เช่น มีดพร้า ปลาสาม เป็นต้น ในส่วนของด้านที่พัก ชุมชนมีที่พักไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบของรีสอร์ท

ด้านบริการนักท่องเที่ยว ทางภาครัฐได้มีการจัดสรรงบประมาณจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 สร้างศูนย์รับรองนักท่องเที่ยวครบวงจร และด้านการประชาสัมพันธ์ทางชุมชนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งจากจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละอำเภอให้กับประชาชนทั่วไปได้รับทราบทรัพยากรบุคคลผู้รับผิดชอบการท่องเที่ยวชุมชนแต่ละอำเภอได้รับความร่วมมือกันเป็นอย่างดีจากหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับองค์การบริหารส่วนตำบลจนถึงระดับจังหวัด เช่น ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม เป็นต้น

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน บ้านนาถ่อนได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้และมีประสบการณ์ เช่น การเรียนรู้การตีพริ้วแบบโบราณ การนวดประคบ ทำสปาเท้าด้วยเกลือสมุนไพรที่ผลิตในชุมชนบ้าน

นาถ่อน เป็นต้น และในส่วนของอำเภอศรีสงครามจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ เรียนรู้วิธีการปลูก และทานอาหารโดยใช้วัตถุดิบจากการปลูกพืชแบบเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

ผลการศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม ได้ผลการศึกษา ดังนี้

นโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พบว่า

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ระบุว่า การท่องเที่ยวเน้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง และกระจายเส้นทางให้เกิดความหลากหลาย สนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเมืองรอง และส่งเสริมให้เอกชนร่วมมือกับชุมชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ระบุว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เน้นการสร้าง ความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์จากการให้บริการตามแบบอย่างความเป็นไทย ร่วมกับการใช้ องค์ความรู้ และภูมิปัญญาเพื่อต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว จังหวัดนครพนม ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวไทย โดยมีกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1.2 การ กระจายรายได้ และความเจริญจากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยมีการกระจายจำนวน นักท่องเที่ยวไปยังเมืองต่าง ๆ ส่งเสริมธุรกิจบริการท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรภายในประเทศเป็นหลัก

แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม ระบุว่าด้านการท่องเที่ยวให้การส่งเสริมกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ New normal

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม ได้แก่ สภาอุตสาหกรรม จังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัดนครพนม ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยส่งเสริมให้แต่ละ ชุมชน/อำเภอได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน พร้อมทั้งให้ การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการบริการ การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยส่วนใหญ่มีอายุ 23-30 ปี รองลงมามีอายุ 41-50 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ รายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท รองลงมารายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ตามลำดับ

ผลการศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว สมาชิกที่ร่วมเดินทางส่วนใหญ่ จำนวน 2-3 คน รองลงมาสมาชิกที่ร่วมเดินทาง 6 คนขึ้นไป พาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวนิยมใช้รถยนต์ รองลงมาใช้รถเช่า บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจ คู่รัก/คู่สมรส รองลงมาเพื่อน ระยะเวลาการท่องเที่ยวในชุมชน 1-3 ชั่วโมง รองลงมา 4-6 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวในชุมชนไม่เกิน 1,000 บาท รองลงมา ได้แก่ 1,001-1,500 บาท จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม มาที่นี้ครั้งแรกมากที่สุด รองลงมาเคยมา 2 ครั้ง แหล่งข้อมูล โซเชียลมีเดียมากที่สุด รองลงมาเพื่อน ปัจจัยในการเลือกที่พัก ได้แก่ เดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวกมากที่สุด รองลงมาที่พักมีความปลอดภัย จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวใน 1 วัน 3-4 กิจกรรม รองลงมา 1-2 กิจกรรม จำนวน 140 คน เข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กิจกรรมสัมผัสธรรมชาติและวิถีชีวิต รองลงมา กิจกรรมนวดผ่อนคลาย ตามลำดับ

ผลการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ความคิดเห็นแรงจูงใจด้านปัจจัยภายในที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ การเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหลีกเลี่ยงความจำเจ และความเครียด เดินทางมาเพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน ในขณะที่ความคิดเห็นแรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอกที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านสนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากข้อมูลข่าวสารในสื่อต่าง ๆ หรือจากการบอกเล่า ในแหล่งท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่น่าสนใจ และท่านสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ตามลำดับ

ผลการศึกษาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยความคิดเห็นประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านร่างกาย นักท่องเที่ยวมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และด้านจิตใจ ตามลำดับ

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และ ด้านจิตใจ ตามลำดับ

ผลการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และปานกลาง 1 ด้าน โดยความคิดเห็นต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

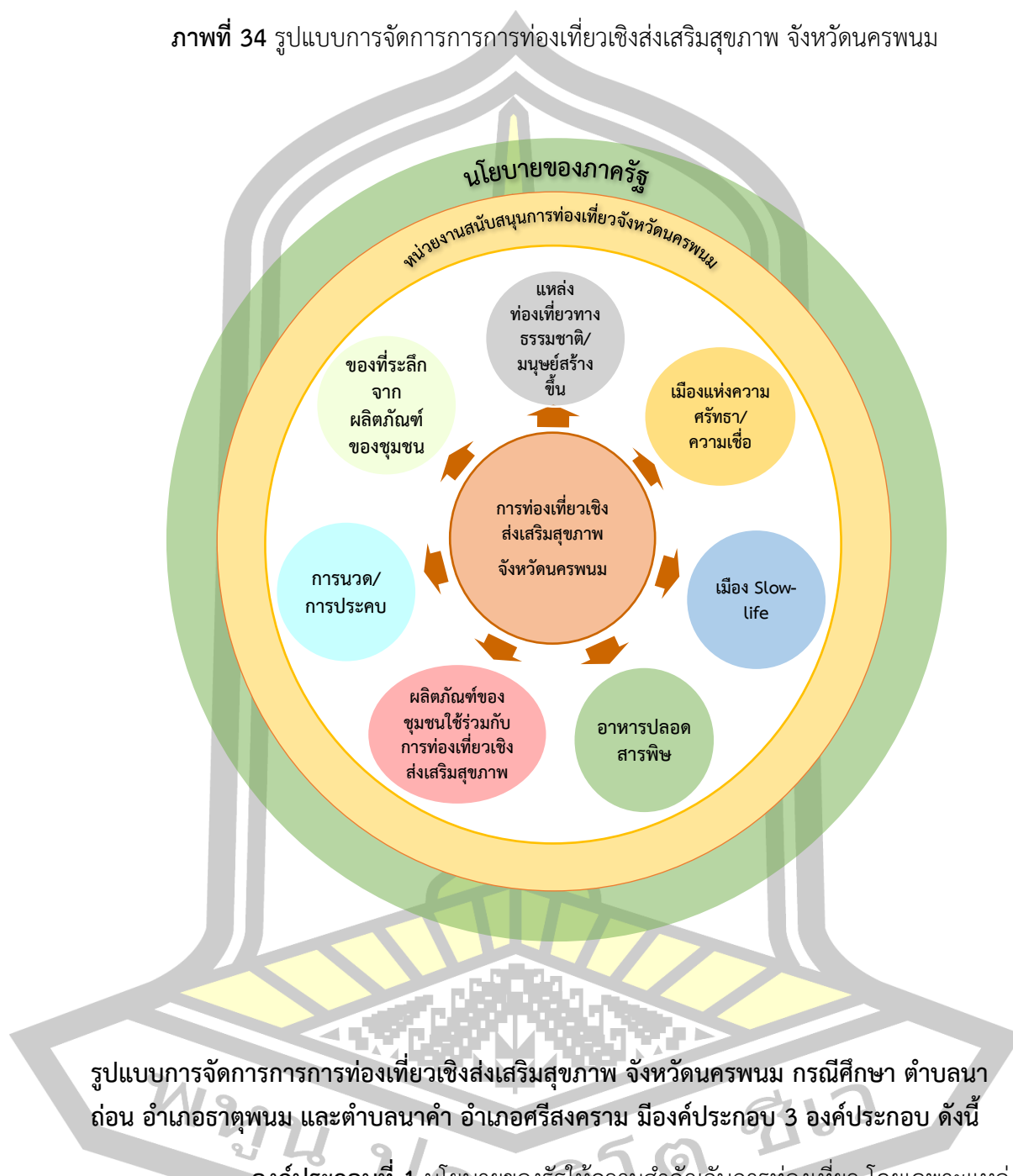
ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย สรุปผลได้ดังนี้

1. แรงจูงใจด้านปัจจัยภายในไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในทุกด้าน
2. แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในทุกด้าน
3. ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านร่างกายมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในทุกด้าน
4. ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตใจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในทุกด้าน
5. ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในทุกด้าน
6. ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในทุกด้าน

พหุ ประเด็น ชีว

รูปแบบการจัดการชุมชนการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม ดังนี้

ภาพที่ 34 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองให้มีเส้นทางใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับเอกชนในพื้นที่เพื่อกำหนดทิศทางกรท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเน้นการสร้างแตกต่าง ขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้ารวมถึงการบริการในพื้นที่เพื่อกระจายรายได้ไปยังชุมชนต่าง ๆ โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่เป็นหลัก

องค์ประกอบที่ 2 หน่วยงานสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพตามแผนของประเทศที่กำหนดไว้

องค์ประกอบที่ 3 การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม มีองค์ประกอบทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดนครพนมมีอยู่อย่างสมบูรณ์ ประกอบด้วย แม่น้ำหลายสาย ก่อให้เกิดลุ่มน้ำมากมาย มีภูเขา และป่าเขา และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีการสร้างพระธาตุหลายแห่งตามความศรัทธาของประชาชนในจังหวัดและรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านด้วย ดังนั้นจังหวัดนครพนมจึงเป็นที่ตั้งประดิษฐานพระธาตุพนม พระธาตุท่าอุเทน พระธาตุเรณูนคร และพระธาตุอีกหลายแห่ง รวมถึงการสร้างลานพญาศรีสัตยนาคราชเพื่อให้ประชาชนที่ศรัทธามากราบไหว้

ด้านที่ 2 เมืองแห่งความศรัทธา/ความเชื่อ จังหวัดนครพนมมีพื้นที่ประดิษฐานของพระธาตุพนม และพระธาตุอีกหลายแห่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนที่ครั้งหนึ่งจะต้องมาสักการะ รวมถึงความเชื่อพญานาคที่ประชาชนไทยและประเทศเพื่อนบ้านให้ความศรัทธา จึงก่อให้เกิดการเดินทางเพื่อมาสักการะทำให้พื้นที่พญานาคให้รู้สึกดียิ่งขึ้น

ด้านที่ 3 เมือง Slow-life จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดเล็ก ๆ การดำเนินวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นจึงเป็นแบบเรียบง่าย ไม่เร่งรีบแบบเมืองใหญ่ ๆ อุตสาหกรรมของคนในท้องถิ่นเป็นคนใจดี มีน้ำใจ นักท่องเที่ยวเมื่อมาท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมแล้ว จะรู้สึกถึงความผ่อนคลายกับชีวิตที่ไม่เร่งรีบ

ด้านที่ 4 อาหารปลอดสารพิษ ชุมชนต่าง ๆ ในจังหวัดนครพนมมีการตั้งกลุ่มการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อจำหน่ายแก่ร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป รวมถึงนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย และนำมาใช้ร่วมกับการประกอบอาหารท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ อาหารในท้องถิ่นเป็นอาหารที่เน้นสมุนไพร และผักต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อรับประทานจึงส่งผลดีต่อร่างกาย

ด้านที่ 5 ผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาใช้ร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นอกเหนือจากการรวมกลุ่มการปลูกผักปลอดสารพิษแล้ว ชุมชนในจังหวัดนครพนมยังมีการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์ และได้มีการต่อยอดผลผลิตมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ยาหม่อง ยานวด ชา เซรั่มบำรุงผิว เป็นต้น ซึ่ง

จากที่กล่าวมา ชุมชนวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์มีความต้องการนำผลิตภัณฑ์เหล่านี้มาใช้ร่วมกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพด้วย

ด้านที่ 6 การนวดผ่อนคลาย การประคบ เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจเพื่อคลายความเมื่อยล้าจากการทำงานหรือการเดินทาง ทำให้ร่างกายผ่อนคลายมากยิ่งขึ้น

ด้านที่ 7 ของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์ของชุมชน จังหวัดนครพนมมีการรวมกลุ่มจากเกษตรกรในการขายผลผลิตที่มีคุณภาพ เช่น กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์ กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ เป็นต้น รวมถึงสินค้าที่มาจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น เช่น มีดพร้า (ตีแบบโบราณ) ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นต้น ผลผลิตที่ได้จึงเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพและนำมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวในราคาที่เหมาะสม

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการอภิปรายตามรายชื่อของความมุ่งหมายของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การอภิปรายผลการศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม พบว่า จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำ ลุ่มน้ำ ป่า ภูเขา นอกจากนี้ยังมีชนเผ่าต่าง ๆ 8 เผ่าที่มีความเป็นอัตลักษณ์ มีการดำเนินวิถีชีวิตอย่างเรียบง่าย เช่นเดียวกับชุมชนที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองนครพนม เนื่องจากจังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดไม่ใหญ่นัก ดังนั้นวิถีชีวิตของชุมชนเมืองจึงเป็นวิถีชีวิตที่ไม่เร่งรีบ ในด้านของความศรัทธาในศาสนาพุทธจังหวัดนครพนมมีพระธาตุที่เป็นที่เคารพสักการะทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหลายแห่ง โดยเฉพาะ “พระธาตุพนม” ซึ่งในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพื่อสักการะเป็นจำนวนมาก (จังหวัดนครพนม, 2560) ชุมชนในอำเภอต่าง ๆ ได้มีการรวมกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษหรือการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวที่สนใจ รวมถึงการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มาจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์เพื่อใช้ร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและสามารถจำหน่ายเป็นของที่ระลึกได้ เช่น น้ำมันนวดใช้ร่วมกับการนวดแผนไทย เซรั่มบำรุงหน้าที่ผลิตมาจากพืชสมุนไพรทางการแพทย์ เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจังหวัดนครพนมดังที่กล่าวมา มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dillet et al. (2020) รวมถึงงานวิจัยของณัฏฐวรรดี คณิตินสุทธิทอง และจินตนา เลิศสกุล (2564) ที่พบว่า

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทางกายภาพ ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ/สมาธิ และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม จังหวัดนครพนม มีครบทุกด้าน

2. การอภิปรายผลการศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม พบว่า ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ระบุว่า การส่งเสริมการสร้าง ความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและสามารถเพิ่มสัดส่วน ของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูงได้ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จึงได้มีการกำหนดและ ดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) ซึ่งกรอบแนวคิดของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561 - 2580) รวมถึงแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2566 - 2570) ได้ระบุถึง การส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

3. การอภิปรายผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพใน จังหวัดนครพนม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 23 - 30 ปี สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Jun Lee และ Jeong-joon Kim (2023) ที่พบว่า เพศ อายุ และรายได้ มีผลในการ เลือกการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยผลของการวิจัย ของ Jun Lee และ Jeong-joon Kim เพศ หญิง อายุมากและรายได้มากจะเลือกใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัท รายได้ต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท มีสมาชิกที่ร่วม เดินทางจำนวน 2 - 3 คน บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจในการเดินทาง คือ คู่รัก/คู่สมรส ใช้รถยนต์ ส่วนตัวในการเดินทางท่องเที่ยว ใช้โซเชียลมีเดียในการค้นหาข้อมูล ปัจจัยในการเลือกที่พักจะคำนึงถึง การเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก การเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวใน 1 วัน ต้องการเข้าร่วม 3 - 4 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมของท่องเที่ยวเชิงสุขภาพส่วนใหญ่ต้องการสัมผัสธรรมชาติและวิถีชีวิตมากที่สุด

3.1) แรงจูงใจด้านปัจจัยภายในที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ การเดินทางมาเพื่อ พักผ่อนหย่อนใจหลีกเลี่ยงความจำเจและความเครียด เดินทางมาเพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการเดินทาง และท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเดินทางเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฏฐวรรดี คณิตินสุทธิทอง และจินตนา เลิศสกุล (2564) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่เดินทางมายังจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อสัมผัสธรรมชาติและผ่อนคลายความเครียด

3.2) แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านสนใจการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพจากข้อมูลข่าวสารในสื่อต่าง ๆ หรือจากการบอกเล่า ในแหล่งท่องเที่ยวมีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนที่น่าสนใจ และท่านสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพ ตามลำดับ

3.3) ผลการศึกษาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และด้านจิตใจ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐวรรดี คณิตินสุทธิทอง และจินตนา เลิศสกุล (2564) ที่พบว่า มีความต้องการที่ดูแลร่างกาย ด้วยการรับประทานอาหารสุขภาพ ดูแลจิตใจด้วยดนตรีบำบัดและกิจกรรมคลายความเครียด และดูแลจิตวิญญาณด้วยสมาธิบำบัด

3.4) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และ ด้านจิตใจ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lee, T. J., Han et al (2020) พบว่า ในด้านสุขภาพจิตใจ ประสบการณ์จากการรู้สึกที่ดีและการหลีกเลี่ยงจากความรู้สึกที่ไม่ดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญซึ่งจะส่งผลในด้านดีต่อสภาพจิตใจของเรา ในด้านสุขภาพร่างกาย รูปแบบการบริโภคอาหารปลอดภัยพิชในช่วงระหว่างวันนับว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งจะส่งผลต่อความอยากอาหารและระบบย่อยอาหารที่ดีขึ้น

3.5) ผลการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

3.6) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบของแรงจูงใจที่มีต่อความพึงพอใจ ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

3.6.1) แรงจูงใจด้านปัจจัยภายในไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yoon และ Uysal (2005) ที่พบว่า แรงจูงใจด้านปัจจัยผลักดันไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจเช่นเดียวกัน ไม่ได้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรายด้านของความพึงพอใจในพื้นที่ทำการศึกษของการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่ง ได้แก่ ด้านร่างกายด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม

3.6.2) แรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความพึงพอใจในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Meng et al., (2008) และ Devesa et al., (2010) ที่พบว่าแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยวมีความเงียบสงบ

3.6.3) ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านร่างกายมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lee, T. J., Han et al., (2020) พบว่า เมื่อร่างกายได้รับการบริโภคอาหารที่ดีที่มาจากธรรมชาติหรืออาหารที่ปลอดภัยพิชจะส่งผลต่อร่างกายทำให้เราอยากอาหารเพิ่มขึ้น และระบบย่อยของเรา ส่งผลทำให้เรารู้สึกดี

3.6.4) ประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตใจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจในทุกด้าน

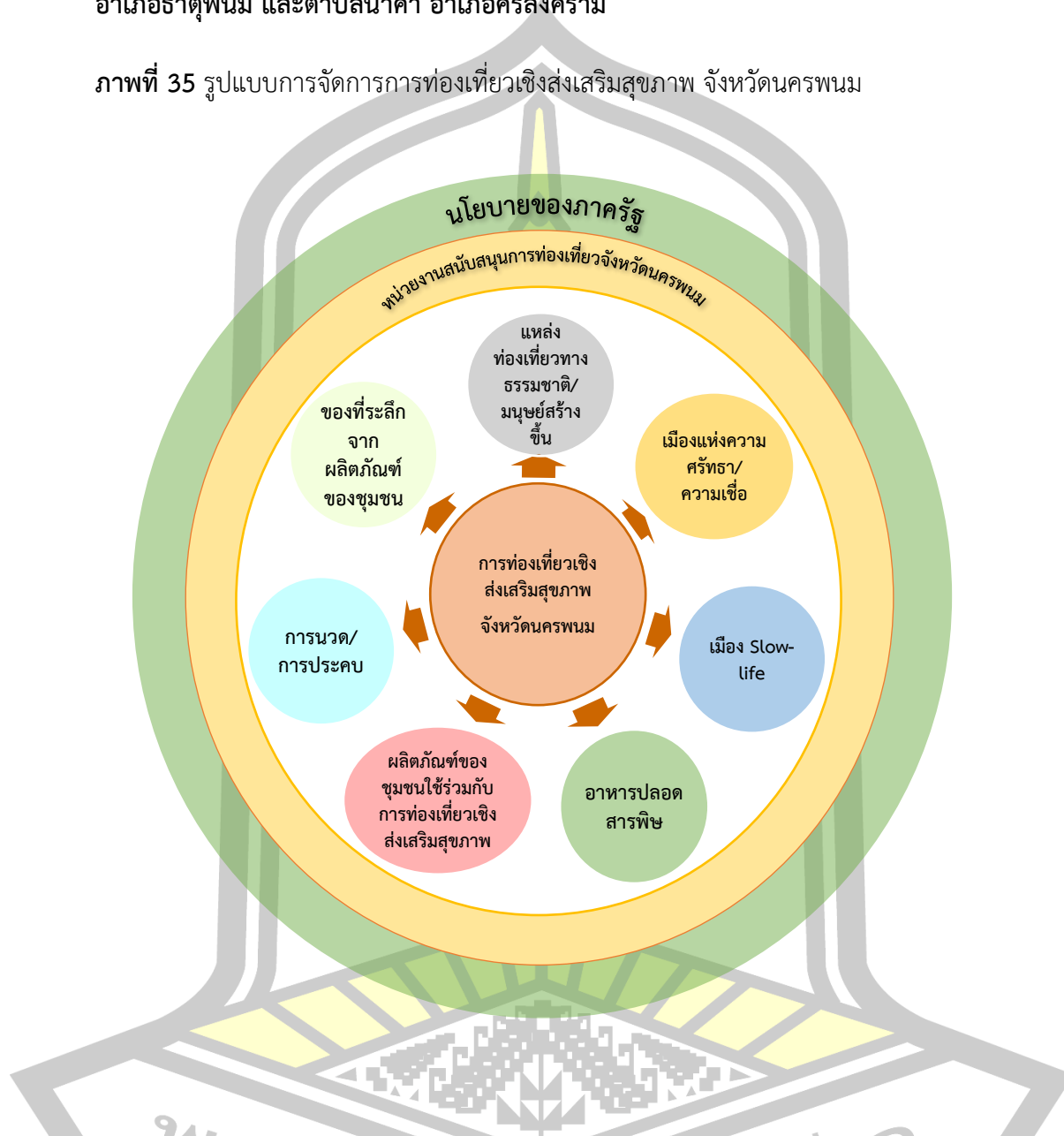
3.6.5) ประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจในทุกด้าน

3.6.6) ประสพการณ์ของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความพึงพอใจในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lee, T. J., Han et al., (2020) พบว่า ประสพการณ์ในด้านสิ่งแวดล้อม/สังคมที่ดี ส่งผลต่อสร้างความสัมพันธ์ความเข้าใจที่ดีกับคนในครอบครัวเดียวกัน (Yoo, Lee et al. 2015) การเข้าใจแรงจูงใจในการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวและงานเทศกาล พบว่ามีระดับค่าระดับความสุขและความสนใจสุขภาพอยู่ในระดับสูงของผู้เข้าร่วมงานเทศกาลรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นของครอบครัว สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ การพักผ่อน และอาหารเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมีความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง ซึ่งอาจเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญในการดึงดูดให้ผู้เข้าร่วมงานเทศกาลได้

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน
อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม

ภาพที่ 35 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม

จากนโยบายของภาครัฐให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวจึงได้กำหนดแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว โดยให้หน่วยงานระดับจังหวัดสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนร่วมกับเอกชนในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพซึ่งชุมชนและเอกชนสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพนี้ และมีการใช้ทรัพยากรในพื้นที่เพื่อกระจายรายได้ของชุมชนจากการใช้ทรัพยากรต่อการจัดกิจกรรม โดยอยู่บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวแบบ New normal

จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการสร้างการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของศักยภาพทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านกิจกรรมต่าง ๆ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการคมนาคม และด้านสถานที่รับรองนักท่องเที่ยว จังหวัดนครพนมมีครบทุกด้าน โดยจังหวัดนครพนมมีทรัพยากรทางด้านธรรมชาติที่ดีมีความสมบูรณ์ ดังนั้นอากาศจึงมีคุณภาพที่ดีด้วยเช่นเดียวกัน ประกอบกับเป็นที่ประดิษฐานพระธาตุพนมศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ลักษณะของวิถีการดำเนินชีวิตของในอำเภอเมืองและอำเภอต่าง ๆ เป็นแบบไม่เร่งรีบ ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหลีกหนีชีวิตที่เร่งรีบ นอกจากนั้นกลุ่มชุมชนยังมีความเข้มแข็งในการก่อตั้งกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อจำหน่ายแก่ร้านอาหาร ประชาชนทั่วไป รวมถึงนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย และนำมาใช้ร่วมกับการประกอบอาหารท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ อาหารในท้องถิ่นเป็นอาหารที่เน้นสมุนไพร และผักต่าง ๆ และการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์เป็นที่แรกของประเทศไทยได้มีการต่อยอดผลผลิตมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ยาหม่อง ยานวด ชา เซรั่ม บำรุงผิว เป็นต้น และวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์มีความต้องการนำผลิตภัณฑ์เหล่านี้มาใช้ร่วมกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การนวดผ่อนคลาย การประคบ เพื่อส่งเสริมให้ร่างกายดีขึ้น รวมถึงการขายของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์จากชุมชน เช่น กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น รวมถึงสินค้าที่มาจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น เช่น มีดพร้า (ตีแบบโบราณ) ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นต้น ผลผลิตที่ได้จึงเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพและนำมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวในราคาที่เหมาะสม

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย (Contributions to Knowledge) ของการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งได้ 2 ส่วน ได้แก่ องค์ความรู้ใหม่เชิงเนื้อหา และองค์ความรู้ใหม่เชิงระเบียบวิธีวิจัย

1. องค์ความรู้เชิงเนื้อหา (Theoretical Contributions) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบความรู้เชิงเนื้อหาที่เพิ่มเติมจากงานวิจัยในอดีต ได้แก่

1.1) ได้ทราบถึงทรัพยากรและศักยภาพของพื้นที่ต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพต่อไปในอนาคต

1.2) ได้ทราบนโยบายของภาครัฐต่อการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

1.3) ได้ทราบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครพนม ได้ดังนี้

1.3.1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดแรงจูงใจด้านปัจจัยภายในที่มีต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนมได้ในอนาคต รวมถึงสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.3.2) องค์ประกอบและตัวชี้วัดแรงจูงใจด้านปัจจัยภายนอกที่มีต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่าจุดดึงดูดของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่มีต่อนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นรวมถึงระดับจังหวัดนำไปเป็นข้อมูลในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และสนับสนุนจุดดึงดูดเหล่านี้ให้เป็นจุดแข็งของพื้นที่ต่อไปในอนาคต

1.3.3) องค์ประกอบและตัวชี้วัดศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพซึ่งเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่รับรองนักท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมต่าง ๆ มีด้านอะไรบ้างที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นรวมถึงระดับจังหวัดนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

1.3.4) องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่าประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคมมีด้านอะไรบ้างที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นรวมถึงระดับจังหวัดนำไปเป็นข้อมูลในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และสนับสนุนแต่ละด้านเหล่านี้ให้เป็นจุดแข็งของพื้นที่ต่อไปในอนาคต

1.3.5) องค์ประกอบและตัวชี้วัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา และด้านสิ่งแวดล้อม/สังคมมีด้านอะไรบ้างที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นรวมถึงระดับจังหวัดนำไปเป็นข้อมูลในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และสนับสนุนแต่ละด้านเหล่านี้ให้เป็นจุดแข็งของพื้นที่ต่อไปในอนาคต

1.4 ได้ข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ นโยบายของภาครัฐ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมาสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน จังหวัดนครพนม

2. องค์ความรู้เชิงระเบียบวิธีวิจัย (Methodology Contributions)

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Research Method) กล่าวคือ โดยการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน ร่วมกับการใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยว ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจ ประสิทธิภาพของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การเข้าใจและสามารถสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน จังหวัดนครพนม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1) ข้อเสนอแนะนำไปใช้ประโยชน์

1.1.1) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีความหลากหลายในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.1.2) สามารถนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม นำมาปรับใช้เพื่อให้ความเหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชนให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

1.2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.2.1) หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพให้เป็นทางเลือกแก่ชุมชนที่มีความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

1.2.2) หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะและความรู้แก่บุคลากรผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะทักษะการนวด การประคบ การประกอบอาหารท้องถิ่น

1.3) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

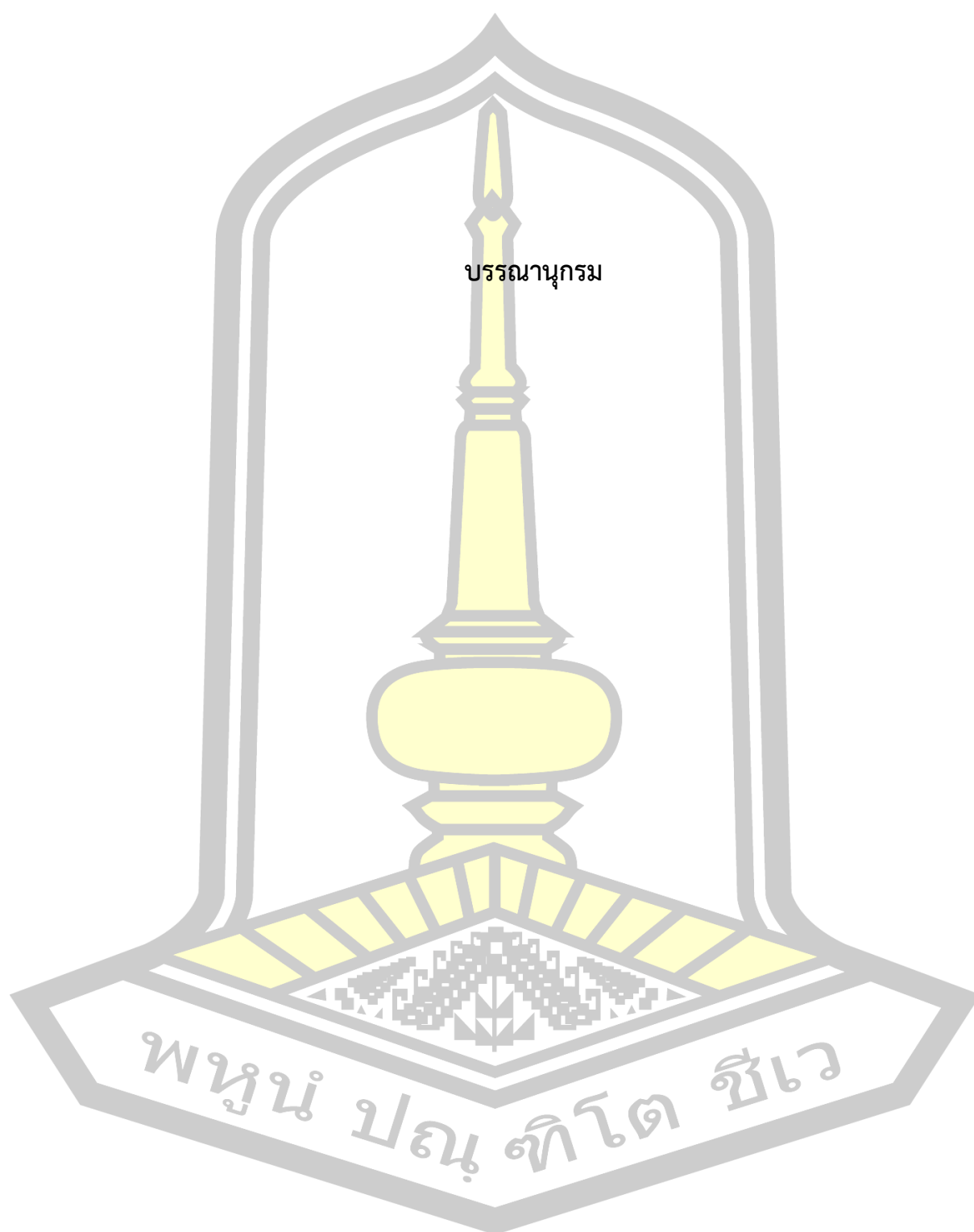
ชุมชนหรือผู้ที่สนใจสามารถนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครพนม กรณีศึกษา ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม และตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม ไปเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเบื้องต้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1) ควรเพิ่มพื้นที่ทำการศึกษาให้มากกว่านี้ ให้ครอบคลุมทุกอำเภอเพื่อให้ได้ผลของการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.2) ควรศึกษาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพให้มีความเหมาะสมกับทรัพยากรในพื้นที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ทำให้เกิดรายได้แก่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กชมน วงศ์คำ, เวธกา มณีเนตร. (2562). ศึกษา “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวขัว ตำบล แกด้า อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม” วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์, มหาวิทยาลัยราช ภัฏมหาสารคาม, 8(4), 1439-1451.
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย ให้ เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (MEDICAL HUB). ฉบับสมบูรณ์. Chrome-extension://efaidnbmninnibpcapjpcglclefindmkaj/https://hss.moph.go.th/fileupload/2560-102.pdf.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). การสำรวจทัศนคติและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยว ในประเทศไทย. รายงานฉบับสมบูรณ์. https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/final%20report_63.pdf
- กระทรวงวัฒนธรรม, ก.ก.ก. (2561). 14 สุดยอดชุมชนวัฒนธรรม เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมการท่องเที่ยว. บริษัท มหานที จำกัด: กรุงเทพฯ Retrieved from <http://www.poochaosamingprai.go.th/attachments/article/2052/14%20%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%8A%E0%B8%99%20%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%20%E0%B8%9B%E0%B8%B5%202561.pdf>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2561). ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมน่าถือน. กรุงเทพธุรกิจ. <https://www.bangkokbiznews.com/pr-news/biz2u/248300>
- กฤษฎา เตชะประเสริฐ (2556) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชายรักชาย (เกย์) ที่อาศัยในเขตจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กฤษฎา หยกอุบล. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อเครื่องจักรกลการเกษตรสำหรับการเตรียมดินของเกษตรกรในเขตอำเภอสรรพพยาจังหวัดชัยนาท มหาวิทยาลัยเนชั่น. กรุงเทพฯ. <http://it.nation.ac.th/studentresearch/files/5509116f.pdf>
- กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด. (2563). แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร (พ.ศ.2561-2565) ฉบับทบทวนประจำปี

งบประมาณ พ.ศ.2563. <http://www.osmnortheast-n2.moi.go.th/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%AF/>.

ก้องนเรนทร์ ใจคำปัน. (2564). กลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคข้าวสารในจังหวัดเชียงราย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. กรุงเทพฯ.

http://mdc.library.mju.ac.th/thesis/2564/kongnaran_chaikampun/fulltext.pdf

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564).

รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว.

https://www.mots.go.th/download/article/article_20210521170904.pdf

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย TAT ACADEMY. (2565). Wellness Tourism การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เมื่อการมีสุขภาพดีเป็นโอกาสของการท่องเที่ยว.

<https://tatacademy.com/th/articles/article/1f96f700-896a-4f19-845f-f39e00ccf650?fbclid=IwAR2ujmUVfjbKe4Je3Oo0CKwTa2agvOOvI0f1jEq379TNATC2OrOhtADDsLA>

กิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (กสทช.). (ม.ป.ป.). อิทธิพลของสื่อโฆษณา (Media's Influence) ต่อการตัดสินใจของคนไทย.

<https://broadcast.nbtc.go.th/data/academic/file/630100000002.pdf>

กิตติวรา สิริชัย. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา, สุจิตรา สุนทรทรัพย์ และวิภาวดี ลีมิ่งสวัสดิ์. (2561). สถานการณ์ ความต้องการ และแนวโน้มของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทย. วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา, 10(1), 167-177.

โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ. (2540). คู่มือการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.

จุฑาพร บุญศิริรัฐ และณัฐภาณี จริตไทย. (2563). การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศบนโลกดิจิทัล. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 12(2), 285-300.

จังหวัดนครพนม. (2560). ข้อมูลทั่วไปจังหวัดนครพนม.

<http://www2.nakhonphanom.go.th/content/general>

จังหวัดนครพนม. (2560). จังหวัดนครพนม. <http://www2.nakhonphanom.go.th/frontpage>.

- จังหวัดนครพนม. (2564). แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม. Retrieved from http://www2.nakhonphanom.go.th/files/com news struct/2021-09_859756163e30c86.pdf
- จันทา ไชยะโวหาน. (2562). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถ้ำนางแอ่น เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน สปป.ลาว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ.
- จิตราพร ลาดดก (2559) ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ (7Ps) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการบินต้นทุนต่ำของผู้โดยสารชาวไทยที่ใช้บริการ ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จิราณีย์ พันมูล, วโรทัย สมมิตร, อนุสรณ์ แซ่จันท์. (2562). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนตำบลท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ 1(3), 233-246. <https://so03.tci->
- เจตนา พัฒนจันทร์. 2562. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนวัดตาล ตำบลเสด็จ อำเภอบำเหน็จ จังหวัดอ่างทอง. ปรินญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชวัลนุช อุทยาน. (2551). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. <https://touristbehaviour.wordpress.com/>
- ชัยณรงค์ ศรีรักษ์, ปัทมาพร สุขใจ. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศ CLMV ในพื้นที่ จังหวัดภูมิภาค กรณีศึกษา จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานี
- ชินนภา นิลสนธิ, สุวารี นามวงศ์. (2561). ปัจจัยแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงพื้นที่จังหวัดวิญญาน. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 12(2), 384-403.
- ณัฐวรดี คณิตินสุทธิทอง และจินตนา เลิศสกุล. (2564). ความต้องการของตลาดและศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช. Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology, 6(6), 77-93.
- ณัฐวรดี คณิตินสุทธิทอง. (2560). ความต้องการของตลาดและศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย. ค้นเมื่อ 6 มิถุนายน 2565. https://www.researchgate.net/publication/328305452_khwamtxngkarkhxngtldlaeasakyphaphnikarrxnggrabkarthxngtheiywcheingsukhphaphkhxngprathesthiy
- ณัฐนันท์ จิรจิณนิมิต, ธนียา เจติยานุกรกุล, และสงเสริม แสงทอง. (2566). การพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ดอยลังกา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 11(1), 1292-302.

ณาริญา วีระกิจ, ชัยนันต์ ไชยเสน, พุทธพร อักษรไพโรจน์, และนางสาวศศิธร สนเปี่ยม. (2562). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของจังหวัดภูเก็ต เพื่อยกระดับสู่การเป็นศูนย์กลางนานาชาติการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. วารสารวิชาการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 15(2), 35-57.

ดวงทิพย์ นากระโทก. 2563. แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในศาสนสถานที่มีชื่อเสียงในการอธิษฐานขอพรเรื่องความรัก ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาหมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552). บทบาทของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

ธรา สุขศิริ (2559) แรงจูงใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณลักษณะด้านสภาพแวดล้อมและการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ธฤติมา อัญญะพรสุข. (2559). ปัจจัยและกระบวนการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวยุโรป. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ.

ธวัช ปัญญาแก้ว. (2555). พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

<http://search.lib.cmu.ac.th/search/?searchtype=&searcharg=b1516479>

ธัญลักษณ์ ถาวรจิต. (2564). การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 3(1), 41-56.

นฤมล รัตนไพจิตร, ราตรี เขียวรอด, ตรีนันท์ เนื่องอุทัย. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ จังหวัดนครศรีธรรมราช. งบประมาณเงินรายได้พ.ศ. 2561 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

นิฏมน คำเอี่ยม. (2553). แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (7 ed.). สุวีริยาสาส์น.

ปฐมาศ เสริฐเลิศ. 2562. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม บ้านโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปทุมพร แก้วคำ, นำขวัญ วงศ์ประทุม, อุทุมพร การเก็บ, ศรินพรรณ ชุ่มอินทจักร, มุกดา นัยวัฒน์, บวรพจน์ หิรัญรัมย์กุล (2561) ศึกษา “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านฮ่องแอ” วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2561.

- บุญญา ศิริเพชร. (2561). การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในเกาะสมุย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.
- บุญภาพพัชร อาจหาญ. (2555). ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- เปิด 14 ข้อ ประโยชน์ "กัญชา" สรรพคุณล้น รักษาโรคอะไรได้บ้าง?. (2563).
<https://www.tnnthailand.com/news/tnnexclusive/63354/> ค้นหาเมื่อ 23 มิถุนายน 2565.
- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570).
<https://anyflip.com/zzfck/kiel/basic>.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570.
www.odd.go.th/App_Storage/navigation/files/23_0.pdf.
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็น การท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561 - 2580).
<https://www.nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/05-การท่องเที่ยว.pdf>.
- พงษ์นรินทร์ ปิตจักรัส, ณพวรรณ สันตุศิริ, ปิยะมาภรณ์ เทียมจิตร และคมกริช วงศ์แซ. (2564). ตัวแบบสมการโครงสร้าง และการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่ออุทยานประวัติศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. Suranaree Journal of Social Science, 15(1), 27-44.
- พรรษกฤษ ศุทธิเวทิน. (2559). กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อประชากรรุ่นแซดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พรพิมล บ่างสมบูรณ์, นรินทร ทัพไชย. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย โดยมีปัจจัยส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ. วารสารการบริหารและการจัดการ, 10(1), 64-84.
- พิชศาล พันธุ์วัฒนา. (2561). อิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมของผู้ซื้อสินค้าปลอดหัวโขนเคราแดงที่ผิดกฎหมายในพื้นที่เขตบางกะปิ. วารสารจันทร์เกษมสาร มหาวิทยาลัยจันทบุรี, 24(47), 142-156.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580).
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- ราณี อิลิชัยกุล. (2557). การจัดการท่องเที่ยวเฉพาะทาง โครงการส่งเสริมตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว. (2559). สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ: สำนักเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

เลิศพร ภาระสกุล. (2560). การเปรียบเทียบแรงจูงใจปัจจัยหลักและปัจจัยดิ่งในการมาท่องเที่ยวประเทศไทย ของนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศยุโรป กลุ่มประเทศอเมริกา และจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 13(1), 197-221.

วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ. (2561). แรงจูงใจปัจจัยหลัก ปัจจัยดิ่ง การท่องเที่ยวการพนัน (กาสิโน). วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 7(1), 13-29.

วรรณศา เสาวรส. (2564). การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหาร และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเข้าใช้บริการร้านยางเนย สาขาราชชมงคลคลอง 6 ในเขตคลองหลวง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.

วรัญญา วิไลศรีมี. 2562. แรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทาง ไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น ด้วยตนเอง. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรัญญา สมศรี. (2565). กิจกรรมบ้านนาถ่อน.

วริษฐา กิตติกุล, พัชรหทัย จารุทวีผลนุกุล. (2562). พฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของฝากสินค้าบริโภค ในจังหวัดฉะเชิงเทรา การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 กรุงเทพฯ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

วลัยพร รวีตระกูลไพบูลย์, 2561. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิวัฒน์ จันทร์กึ่งทอง, กอแก้ว จันทร์กึ่งทอง, ชุตินา หวังเบญหมัด, ดวงฤดี อุทัยหอม, & นิตาชล สกุลชาญณรงค์. (2563). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดสงขลา. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11 สงขลา.

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี (2529) แนวคิดด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม. จุลสารการท่องเที่ยว, 40-42.

วีรพงศ์ ชูวงษ์วาลย์. (2560). พฤติกรรมและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวและเลือกที่พักของกลุ่มผู้เช่ารถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ๓: สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.

ศศิพร บุญชู (2560) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านจัดสรรในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริจรรยา ประพตกิจ. (2553). การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: บริษัท ธีระฟิล์ม และไซเท็ก จำกัด.

สนัด วงศ์ทวีทอง, สิทธิพร อินทวงศ์ และ ศุภวัฒน์ สุขะประเมษฐ. (2566). แรงจูงใจของปัจจัยหลักและปัจจัยดิ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 8(1), 68-82.

สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอหัวหิน, 2560

สิชล กุลอำภา, ดวงธิดา นันทาภิรัตน์. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางท่องเที่ยวท่องเที่ยวในท์มาร์เก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา ตลาดนัดรถไฟ รถไฟศรีนครินทร์. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 9(2), 185-201.

สุจิตรา หนูมี. (2562). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุกมาส อังศุโชค. (ม.ป.ป.). เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.

<https://www.stou.ac.th/offices/ore/info/cae/uploads/pdf/636366560441132172.pdf>.

สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2563). การวิจัยเชิงคุณภาพทางการท่องเที่ยว: แนวคิดและวิธีวิจัย (1 ed.). โครงการเผยแพร่โครงการทางวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสกสรร สายสีสด, ดลพร เกิดทิม, ปริญชัย จำปาศักดิ์, ลลิตา ศรีตะหา, พลอยชมพู บุญมา, & ภาณิรักษ์ อุดรกริช. (2564). การศึกษาพฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyles) และความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิทยการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 3(1), 1-16.

หิรัญญา กลางนุรักษ์ และเกิดศิริ เจริญวิศาล. (2566). ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดภูเก็ต. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 7(1), 182-192.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). การท่องเที่ยวโดยชุมชน : เครื่องมือพัฒนาสู่ความยั่งยืน.

<https://www.tatreviewmagazine.com/article/community-based-tourism/>

อรสุธี มุลละ. 2555. แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวนานาชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพใน กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทบริหารวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตรการกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อลิษา ฐิติมานะกุล. (2558). ความพึงพอใจในคุณภาพบริการของผู้บริโภคที่มีผลต่อการเปลี่ยนผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยคงสิทธิเลขหมายเดิม ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

อัมพร เบญจพลพิทักษ์. (2564). การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เสริมสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ. กองการแพทย์ทางเลือก.
<https://thaicam.go.th/wp-content/uploads/2021/09/09.09.64d3-%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E-by-%E0%B8%AD%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9A%E0%B8%94%E0%B8%B5-%E0%B8%9E%E0%B8%8D.%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%A1.pdf>

อัศวิน แสงพิกุล. (2556). ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม. มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย.

อุมพร บุญเพชรแก้ว, อิศระพงษ์ พลธานี. (2561). แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ่อน้ำร้อน เขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง. วารสารกระแส วัฒนธรรม, 20(38), 27-39.

เว็บไซต์

E-News. (2559). ตลาดสีรุ้ง (LGBT). Niche Market ที่มีอาจจะเลย. 11(5).

https://www.exim.go.th/eximinter/e-news/7451/enews_may2016_tip.html

Exim Thailand. (2559). ตลาดสีรุ้ง (LGBT)...Niche Market ที่มีอาจจะเลย. Exim E-News ปีที่ 11(5). https://www.exim.go.th/eximinter/enews/7451/enews_may2016_tip.html

<http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/21301>

<https://district.cdd.go.th/huahin/wp-content/uploads/sites/377/2017/05/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B9%82%E0%B8%94%E0%B8%A2%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%82%E0%B8%99-1.pdf>

TAT Academy. (22 กุมภาพันธ์ 2565). ปัจจัยสู่เทรนด์ Wellness Tourism.

https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20180802090815.pdf. ค้นหาเมื่อ 18 มีนาคม 2565.

SALIKA.com. (พฤศจิกายน 2566). ทบทวนนิยาม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ Wellness Tourism ทุกมิติ ก่อนหยิบ ‘ภูมิปัญญาไทย’ มาต่อยอดได้แบบไม่หลงทาง. <https://www.alika.co/2022/09/24/howto-adapt-wellness-tourism-trend-to-make-thailand-move-on/>. ค้นหาเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566.

tatskillfactory.tourismthailand.org/uploads/coursetat/document/cover/20200929/fhijknpq0567.pdf

thaijo.org/index.php/art/article/view/243238/164737

thailandvillageacademy.com. (2562). ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชนเผ่าไทกวนบ้านนาถ่อน อ.ธาตุพนม จ.นครพนม.; กรุงเทพฯธุรกิจ. ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนาถ่อน.; สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา.

บรรณานุกรมต่างประเทศ

Ana Težak, Saftić, & Ilak. (2011). Influence of Wellness in Selecting Tourism Destination. Conference: The 5th International Scientific Conference - Entrepreneurship and Macroeconomic Management: Reflections on the World in Turmoil At: Pula, Croatia Volume: 3.

ÁRPÁSI, Z. (2018). Wellness Tourism: What Motivates the Consumer. *Valahian Journal of Economic Studies*, 9(1). <https://doi.org/DOI.10.2478/vjes-2018-0009>.

Asli D.A. Tasci, Alan Fyall and Kyle Maurice Woosnam. (2022). Sustainable tourism consumer: socio-demographic, psychographic and behavioral characteristics. *Tourism Review*. Published by Emerald. Online ISSN: 1660-5373. DOI: 10.1108/TR-09-2020-0435

Azman, I., & Chan, J. K. L. (2012). International Health and Spa Tourists' Motivational Factors in Sabah, Malaysia: The Push and Pull Factors. *Journal of Tourism Insights*, 4(1), 1-20. https://www.researchgate.net/publication/320591899_

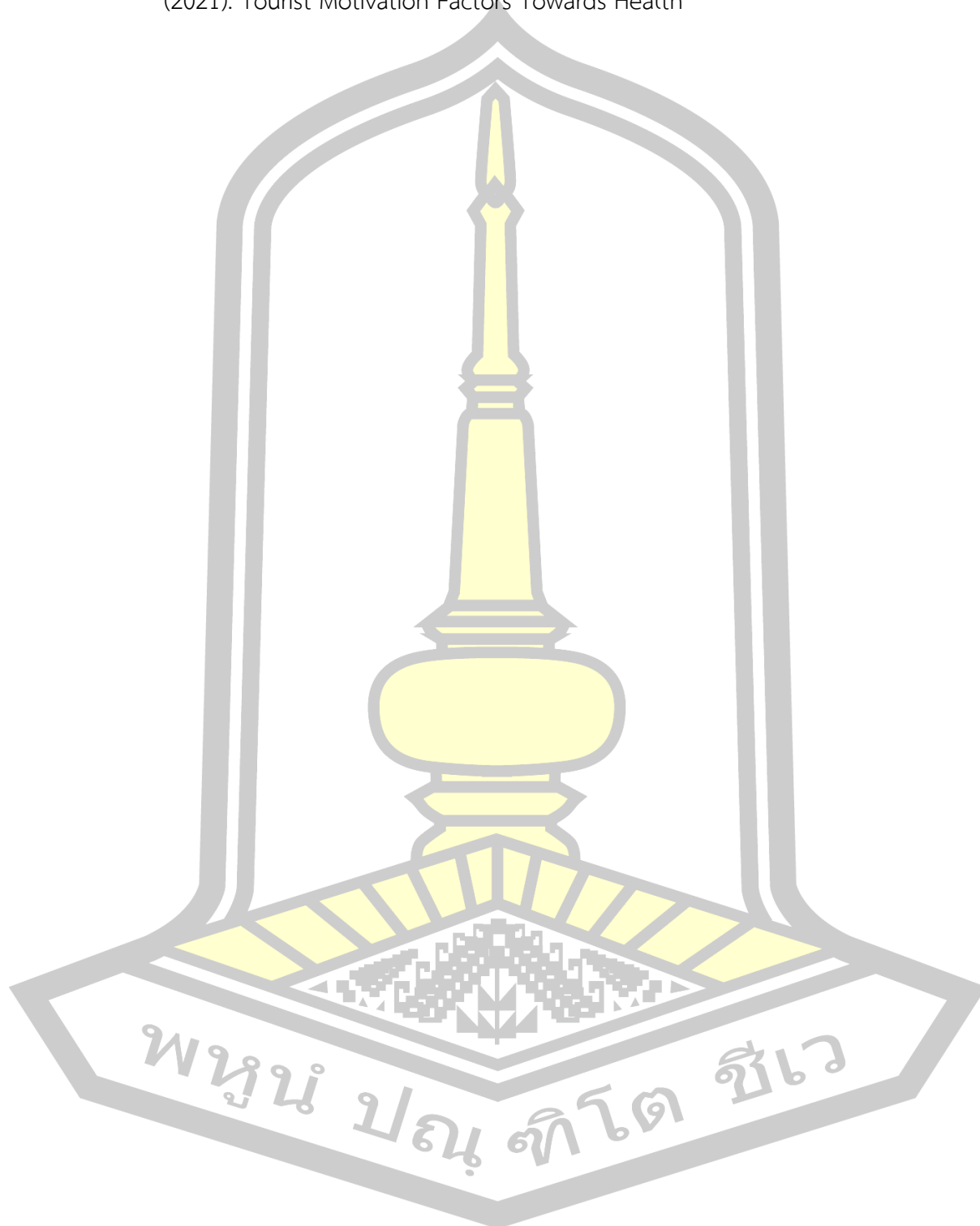
Bimal Kishore, SahooRasmita Nayak, Mantu Kumar Mahalik. (2022). Factors affecting domestic tourism spending in India. *Annals of Tourism Research Empirical Insights*. Volume 3, Issue 2, November 2022, <https://doi.org/10.1016/j.annale.2022.100050>

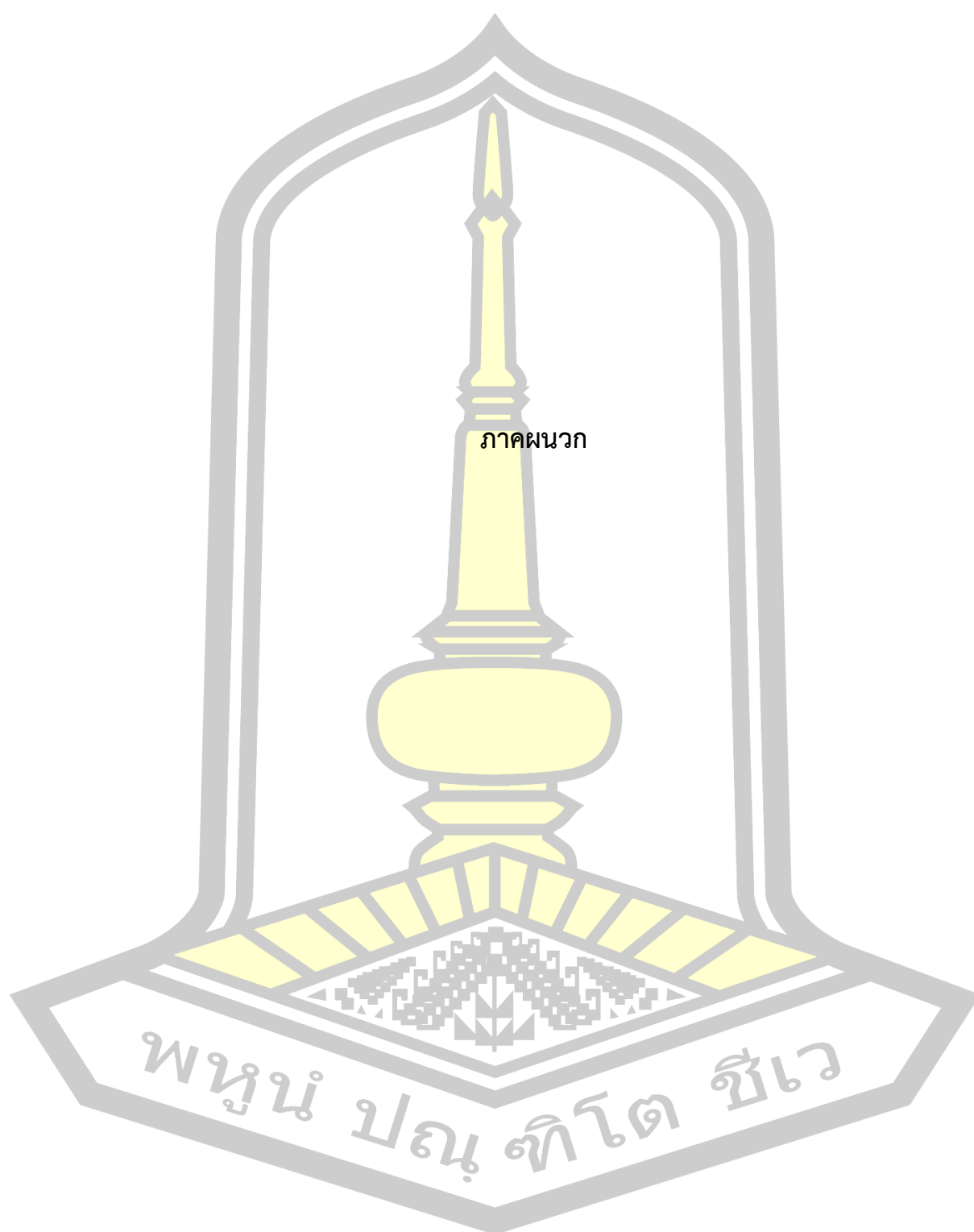
- Boulay, R., Hritz, N. M., & Ashton, C. (2013). An Exploratory Study of Wellness Travel: Differences Between U.S. and Non-U.S. Travelers. *Journal of Tourism Insights*, 4(1). <https://doi.org/doi.org/10.9707/2328-0824.1036>
- Brian Kee Mun Wong, Ghazali Musa, Azni Zarina Taha, 2017. Malaysia my second home: The influence of push and pull motivations on satisfaction. *Tourism Management* 61 (2017) 394 – 410.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.tourman.2017.03.003>
- Clarke, C. (2019). The Multidimensionality of Wellness Tourism in Thailand and Costa Rica: Mind, Body, and Soul. *Summer Research*. 338. *University of Puget Sound*.
https://soundideas.pugetsound.edu/summer_research/338
- Cronbach, L. J. (1972). *Essentials of Psychological Testing* (5 ed.). Harper Collions.
- Damijanić, A. T., Saftić, D., & Ilak, A. S. (2011). Influence of Wellness in Selecting Tourism Destination. The 5th International Scientific Conference - Entrepreneurship and Macroeconomic Management: Reflections on the World in Turmoil, Pula Croatia.
- Dann, G. (1981). Tourist motivation an appraisal. *Annals of Tourism Research*, 8(2), 187-219.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0160738381900827>
- Demet Tuzunkan. (2018). Wellness tourism: What motivates tourists to participate?. *International Journal of Applied Engineering Research* ISSN 0973-4562 Volume 13, Number 1 (2018) pp. 651-661.
- Dillette, A. K., Douglas, A. C., & Andrzejewski, C. (2020). Dimensions of holistic wellness as a result of international wellness tourism experiences. *Current Issues in Tourism*, 24(6), 1-17. <https://doi.org/DOI:10.1080/13683500.2020.1746247>
- Dini, M., & Pencarelli, T. (2021). Wellness tourism and the components of its offer system: a holistic perspective. *TOURISM REVIEW*, 77(2), 394-412.
<https://doi.org/DOI 10.1108/TR-08-2020-0373>.
- Ehsan Sadeh, Farid Asgari, Dr. Leila Mousavi, and Sina Sadeh. (2012). Factors Affecting Tourist Satisfaction and Its Consequences. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(2), 1557-1560.
<https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=cb4152be017d64dc8eeb6694afa694d2dac5072e>
- Galina Romanova, Alexandr Vetitnev and Fré dé ric Dimanche. (2015). Health and Wellness Tourism. *Tourism in Russia: A Management Handbook* chapter 7 Publisher: Emerald.

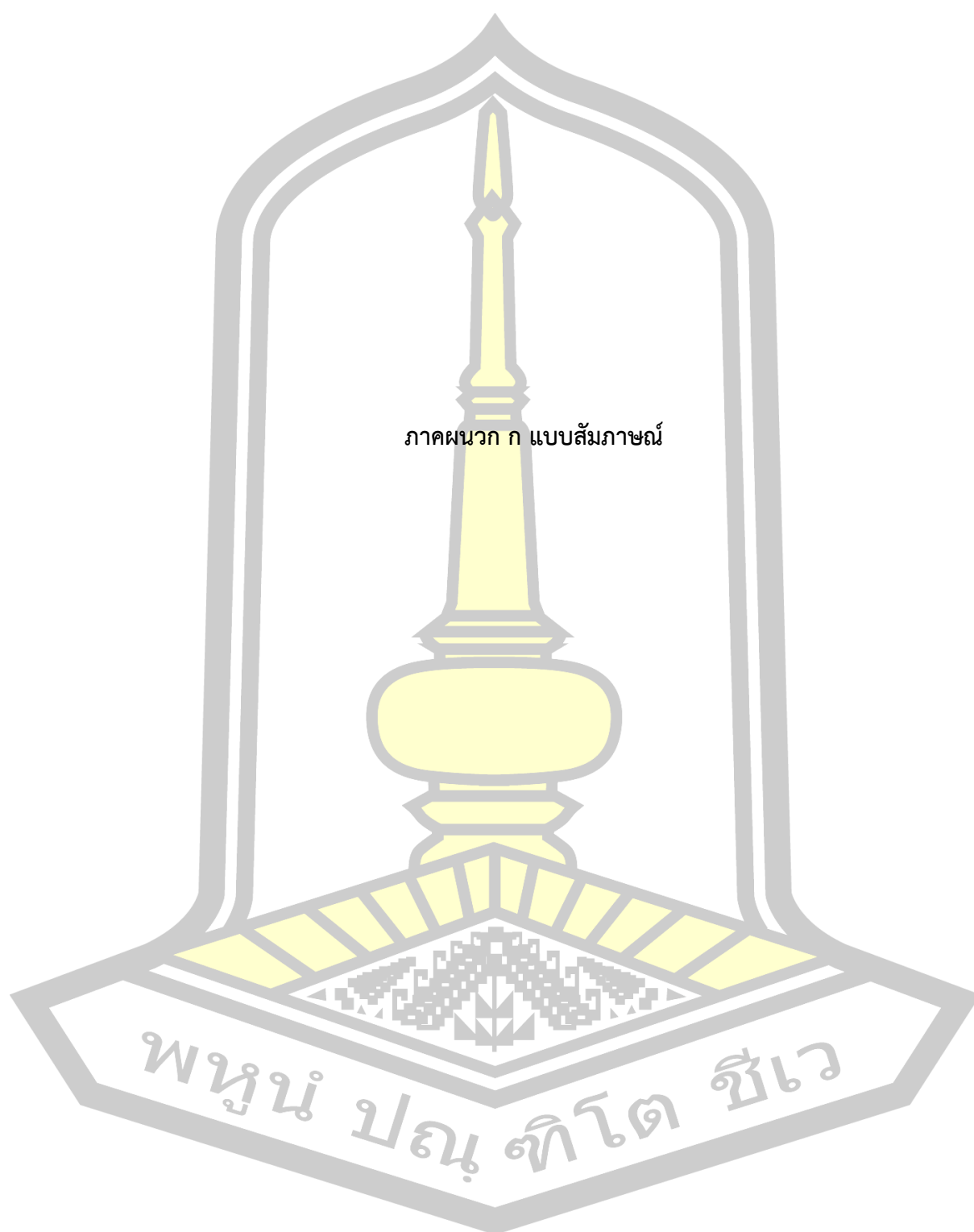
- Henna Konu, Anja Tuohino, Raija Komppula. (2016). Lake Wellness – a practical example of a new service development (NSD) concept in tourism industries. *Journal of Vacation Marketing*, 16(2), 125–139.
- JOHN, S. P., & LARKE, R. (2016). An Analysis of PUSH and PULL Motivators Investigated in Medical Tourism Research Published From 2000 to 2016. *Tourism Review International*, 20, 73-90.
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.3727/154427216X14713104855810>
- Jun Lee, Jeong-joon Kim. (2023). “A Study on Market Segmentation According to Wellness Tourism Motivation and Differences in Behavior between the Groups—Focusing on Satisfaction, Behavioral Intention, and Flow”. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2023, 20(2), 1063; <https://doi.org/10.3390/ijerph20021063>.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. Determining sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
<https://doi.org/doi/10.1177/001316447003000308>
- Krishnamoorthy, S., & Venkatesh, S. (2015). Wellness Tourism: Investigation of Tourists' Profiles and Motivational Factors. *International Journal of Pharmaceutical Sciences Review and Research*, 33(2), 274-280.
<https://globalresearchonline.net/journalcontents/v33-2/55.pdf>
- Lee, J., & Kim, H.-b. (2015). Success factors of health tourism: cases of Asian tourism cities. j VOL. 1(3), 216-233, Emerald Group Publishing Limited. DOI 10.1108/IJTC-08-2014-0014) *INTERNATIONAL JOURNAL OF TOURISM CITIES*, 1(3), 216-233. [https://doi.org/DOI 10.1108/IJTC-08-2014-0014](https://doi.org/DOI%2010.1108/IJTC-08-2014-0014))
- Lee, T. J., Han, J.-S., & Ko, T.-G. (2020). Health-oriented tourists and sustainable domestic tourism. *Sustainability*, 12(12), 4988.
- Lim, Y.-J., Kim, H.-K., & Lee, T. J. (2015). Visitor Motivational Factors and Level of Satisfaction in Wellness Tourism: Comparison Between First-Time Visitors and Repeat Visitors. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 21(2), 137-156.
[https://doi.org/ https://doi.org/10.1080/10941665.2015.1029952](https://doi.org/https://doi.org/10.1080/10941665.2015.1029952)
- Management. Sixth edition published (6th ed.)*. Routledge 2 Park Square, Milton Park, Abingdon.
- McIntosh R.W., & Goeldner, C.R. (1986). *Tourism principles, practices, philosophies*. New York: John Wiley & Son.

- Meng, F., Tepanon, Y., and Uysal, M. "Measuring tourist satisfaction by attribute and motivation: The case of a nature-based resort," *Journal of Vacation Marketing*. 14(1): 41-56; 2008.
- Meng, F., Tepanon, Y., and Uysal, M. "Measuring tourist satisfaction by attribute and motivation: The case of a nature-based resort," *Journal of Vacation Marketing*. 14(1): 41-56; 2008.
- Moses Mwale, Rose Luke, Noleen Pisa. (2022). "Factors that affect travel behaviour in developing cities: A methodological review," *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives*. 16:(2022).
- Page, S. J. (2019). *Tourism and Wellness Tourism in Malaysia*. International Scientific Conference, Greece.
- Plog, S.C. (1974). Why destination areas rise and fall in popularity, Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, Vol. 14 No. 4, pp. 55-58.
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1997). *Consumer behavior* (6th ed.). Prentice Hall College
- Uysal, M., & Hagan, L.A. (1993). "Motivations of Pleasure Travel and Tourism. In M. Khan, M. Olsen & T. Car (Eds.), *VNR's Encyclopedia of Hospitality and Tourism*. New York: Van Nostrand Reinhold
- Uysal, M., Li, X., Sirikaya, E. (2008) "Push – pull dynamics in travel decisions". In Oh, H., Pizam, A. (Eds.): *Handbook of hospitality marketing management*. Oxford: Butterworth-Heinemann. pp. 425.
- Uysal, M., Li, X., Sirikaya, E. "Push – pull dynamics in travel decisions," in *Handbook of hospitality marketing management*. edited by Oh, H. and Pizam, A. p.425. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2008.
- Yoo, I. Y., et al. (2015). "Effect of health and wellness values on festival visit motivation." *Asia Pacific Journal of Tourism Research* 20(2): 152-170.
- Yoon, Y. and Uysal, M. "An examination of the effects of motivation and satisfaction on destination loyalty: a structural model," *Tourism Management*. 26: 45-56; 2005.

Zailani, N. F. I. B., Albattat, A., Yee, W. S., Nazri, M. H. B. M., & Zuraimi, N. S. B. M.
(2021). Tourist Motivation Factors Towards Health

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (สำหรับหน่วยงานในท้องถิ่น)

เรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชน จังหวัดนครพนม

โดย พัทธธีรา จินดาประเสริฐ นิสิตปริญญาเอก คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ ตำแหน่ง.....
 ทำการสัมภาษณ์เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.

ประเด็นที่ 1 เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครพนม

ตอนที่ 1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครพนม

1.1 ในชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอะไรบ้าง

.....

1.2 ในชุมชนของท่านมีวัฒนธรรม ประเพณี สังคม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาอะไรบ้าง

.....

ตอนที่ 2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2.1 การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

(1) ท่านมีการวางแผนการผู้รับผิดชอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพร่วมกับหน่วยงานใดบ้าง

ดำเนินงานร่วมกันอย่างไร

.....

2.2 ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

(1) ในพื้นที่ของท่านมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการหรือไม่อย่างไร

2.3 การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

(1) ท่านได้รับการสนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอย่างไรบ้าง

(2) เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนของท่านได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวหรือไม่

2.4 การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก

(1) ท่านให้การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวในชุมชนของท่านอย่างไรบ้าง

(2) ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างไรบ้าง

(3) ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของท่านอย่างไร

(4) ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึกอย่างไร

(5) ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการยานพาหนะขนส่งสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างไร

(6) ชุมชนของท่านมีจุดให้บริการนักท่องเที่ยว/การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวหรือไม่

2.5 การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

(1) ท่านมีบุคลากรให้บริการกับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ของท่านอย่างไร

(2) ท่านมีระบบเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวหรือไม่

(3) ท่านมีการดูแลให้ข้อมูลและช่วยเหลือนักศึกษาที่ร้องทุกข์อย่างไร

2.6 การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

(1) ในชุมชนของท่านสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีอะไรบ้าง อย่างไร

(2) ในพื้นที่ของท่านมีหน่วยงานใดบ้างที่มีส่วนร่วมสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และมีส่วนร่วมอย่างไร

2.7 การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและวัฒนธรรม

(1) ท่านมีการสนับสนุนหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และวัฒนธรรมในพื้นที่ของท่านอย่างไร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (สำหรับภาครัฐ)

เรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชน จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัย พัทธธิดา จินดาประเสริฐ นิสิตปริญญาเอก คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ให้ข้อมูลชื่อ ตำแหน่ง

ทำการสัมภาษณ์เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.

ประเด็นที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครพนม โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่

1. หน่วยงานของท่านได้มีการส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย และการรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างไร

.....

.....

.....

2. หน่วยงานของท่านให้การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน เช่น การให้บริการด้วยใจ ความเข้าใจและภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น ภาษา การสื่อสาร การเล่าเรื่อง ความสะอาดปลอดภัย และการดูแลรักษาส่งแวดล้อม เป็นต้น อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. หน่วยงานของท่านได้มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. หน่วยงานของท่านได้มีการบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นทั้งจากในประเทศและต่างประเทศอย่างไร

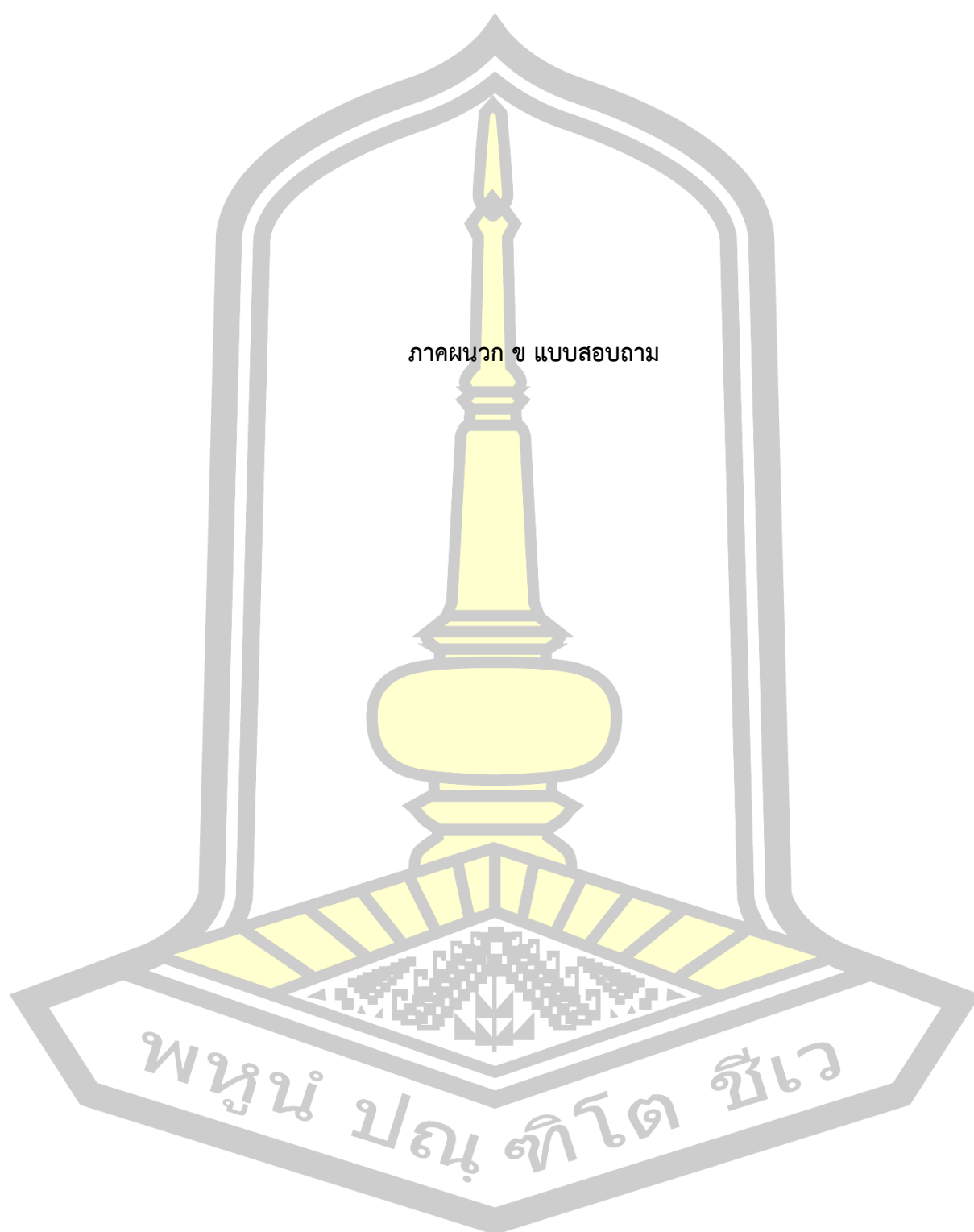
5. หน่วยงานของท่านให้การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการท่องเที่ยวอย่างไร

6. ในการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครพนม ทางจังหวัดได้มีนโยบายหรือแนวทางในการส่งเสริมการจัดการอย่างไร

7. การจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีอะไรบ้าง

8. แนวทางการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีแนวทางอย่างไร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชน จังหวัดนครพนม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชน จังหวัดนครพนม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว
- ตอนที่ 3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
- ตอนที่ 4 การศึกษาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

โปรดตอบคำถามที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบในแบบสอบถามไม่มีข้อใดถูกหรือผิด ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ โปรดอย่าแนบชื่อของคุณในแบบสอบถาม และหากท่านมีข้อสงสัยใด ๆ สามารถติดต่อกลับได้ที่อีเมล : Phattheera03@gmail.com

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย พัทธีธรรมา จินต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ใน ที่ตรงกับข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน

1. เพศ
☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ
☐ 18 - 22 ปี ☐ 23 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี
☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 - 60 ปี ☐ มากกว่า 60 ปี
3. อาชีพ
☐ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ☐ เจ้าของกิจการ/ธุรกิจ ☐ พนักงานบริษัท / ลูกจ้าง
☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ เกษตรกร ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
4. ระดับการศึกษา
☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
5. รายได้ต่อเดือน
☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 10,001-15,000 บาท ☐ 15,001-20,000 บาท
☐ 20,001-25,000 บาท ☐ 25,001-30,000 บาท ☐ มากกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว

6. จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทาง
☐ เดินทางคนเดียว ☐ 2 - 3 คน ☐ 4 - 5 คน ☐ 6 คนขึ้นไป
7. พาหนะที่ใช้เดินทาง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ รถยนต์ส่วนบุคคล ☐ รถเช่า ☐ ขนส่งมวลชนสาธารณะ
☐ เครื่องบิน ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....
8. บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจมากที่สุดเมื่อท่านต้องเดินทางท่องเที่ยว
☐ บิดา/มารดา ☐ ลูกสาว/ลูกชาย ☐ คู่รัก/คู่สมรส
☐ เพื่อน ☐ สถานที่ทำงาน/องค์กร ☐ อื่น ๆ
9. ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้นานเท่าใด
☐ 1 - 3 ชั่วโมง ☐ 4 - 6 ชั่วโมง ☐ 2 วัน 1 คืน
☐ มากกว่า 2 วัน 1 คืน โปรดระบุระยะเวลา.....

10. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้

- () ไม่เกิน 1,000 บาท () 1,001 - 1,500 บาท
() 1,501 - 2,000 บาท () 2,001 บาท ขึ้นไป

11. จำนวนครั้งที่ท่านเคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม

- () มาครั้งนี้ครั้งแรก () เคยมา 2 ครั้ง (รวมครั้งนี้ด้วย) () เคยมามากกว่า 2 ครั้ง

12. แหล่งข้อมูลข่าวสารในการหาข้อมูลท่องเที่ยวในครั้งนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () บริษัทนำเที่ยว () ครอบครัว/ญาติ () เพื่อน
() นิตยสาร/แผ่นพับ () วิทยุ/โทรทัศน์
() โซเชียลมีเดีย (Facebook, Twitter, Line, Instagram, website)
() อื่น ๆ.....

13. เมื่อท่านเลือกที่พัก (โรงแรม/รีสอร์ท หรือที่พักอื่น ๆ) ท่านคำนึงถึงปัจจัยใดต่อไปนี้

- (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
() ด้านราคา () มีสิ่งอำนวยความสะดวก (มีอาหาร/เครื่องดื่มบริการ)
() สามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก () ที่พักมีความปลอดภัย
() ที่พักมีชื่อเสียง/เป็นที่รู้จัก () อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดมุ่งหมาย
() อื่น ๆ

14. จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ท่านต้องการเข้าร่วมทำกิจกรรมใน 1 วัน

- () 1 - 2 กิจกรรม () 3 - 4 กิจกรรม
() 5 - 6 กิจกรรม () 7 - 8 กิจกรรม

15. โดยส่วนตัวของท่าน ถ้าท่านเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมในข้อ

ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () การพักผ่อนทางด้านจิตใจ/ ผิวกาย/ ไหว้พระในสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา
() เดินชมธรรมชาติของท้องถิ่น และวิถีชีวิตของชุมชน
() ปั่นจักรยานชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชน
() ออกกำลังกาย () นวดผ่อนคลาย
() รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ () เรียนรู้กิจกรรมอาชีพของชุมชน
() ปลูกข้าว/เก็บพืชผักสวนครัวตามฤดูกาล () เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
() การอบสมุนไพร () การประคบสมุนไพร

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ศึกษาด้านแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยผลักดัน และ ปัจจัยดึงดูด

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีความหมาย ดังนี้

มากที่สุด หมายความว่า เป็นแรงจูงใจ/เห็นด้วย มากที่สุด
 มาก หมายความว่า เป็นแรงจูงใจ/เห็นด้วย มาก
 ปานกลาง หมายความว่า เป็นแรงจูงใจ/เห็นด้วย ปานกลาง
 น้อย หมายความว่า เป็นแรงจูงใจ/เห็นด้วย น้อย
 น้อยที่สุด หมายความว่า เป็นแรงจูงใจ/เห็นด้วย น้อยที่สุด

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	ระดับแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจ ในการเดินทางท่องเที่ยว				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยผลักดัน					
1. ท่านเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหลีกหนีความจำเจและความเครียด					
2. ท่านเดินทางมาเพื่อสัมผัสธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว					
3. ท่านเดินทางมาเพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพ					
4. ท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
5. ท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน					
6. ท่านเดินทางมาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว เพื่อน ญาติและคู่รัก					
ปัจจัยดึงดูด					
7. ท่านสนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากข้อมูลข่าวสารในสื่อต่าง ๆ หรือจากการบอกเล่า					
8. ในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร/ร้านสะดวกซื้อ, จุดบริการนักท่องเที่ยว, ห้องน้ำสาธารณะ, ที่จอดรถ, ป้ายบอกทาง เป็นต้น					

พฤติกรรมทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	ระดับแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจ ในการเดินทางท่องเที่ยว				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ท่านสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
10. แหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
11. แหล่งท่องเที่ยวมีความเงียบสงบ					
12. ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมท่องเที่ยวมีความเหมาะสม/คุ้มค่า					
13. ในแหล่งท่องเที่ยวมีธรรมชาติที่สวยงาม					
14. ในแหล่งท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่น่าสนใจ					

ตอนที่ 4 การศึกษาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ระดับความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
มิติด้านร่างกาย					
1. ท่านเห็นด้วยในการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นและฝึกปลอดภัยเพื่อสุขภาพ					
2. ท่านเห็นด้วยในการเข้าร่วมกิจกรรมนวดสปาเกลือทำให้ร่างกายคลายความเหนื่อยล้า					
3. ท่านเห็นด้วยในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีความปลอดภัยต่อร่างกาย					
มิติด้านจิตใจ					
4. ท่านเห็นด้วยในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทำให้ท่านมีความสุขจิตที่มีความสบายใจ					
5. ท่านเห็นด้วยในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น แจ่มใส					

ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ระดับความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. ท่านเห็นด้วยในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด, โบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายและสงบ					
มิติด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา					
7. ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา/ความเชื่อของชุมชน เช่น ไหว้พระ ไหว้ศาล ปู่ตาแสง ทำให้ท่านมีสมาธิและสติ					
8. ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านรู้สึกเป็นมิตรและเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น					
9. ท่านเห็นด้วยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทำให้ท่านตระหนักถึงการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น					
มิติด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม					
10. สถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
11. บรรยากาศสถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
12. ชุมชนแห่งนี้มีความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
13. ท่านเห็นด้วยในความเป็นมิตรของชุมชน					

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
มิติด้านร่างกาย					
1. ท่านมีความพึงพอใจการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นและผักปลอดสารพิษเพื่อสุขภาพ					
2. ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนวดสปาเกลือทำให้ร่างกายคลายความเหนื่อยล้า					

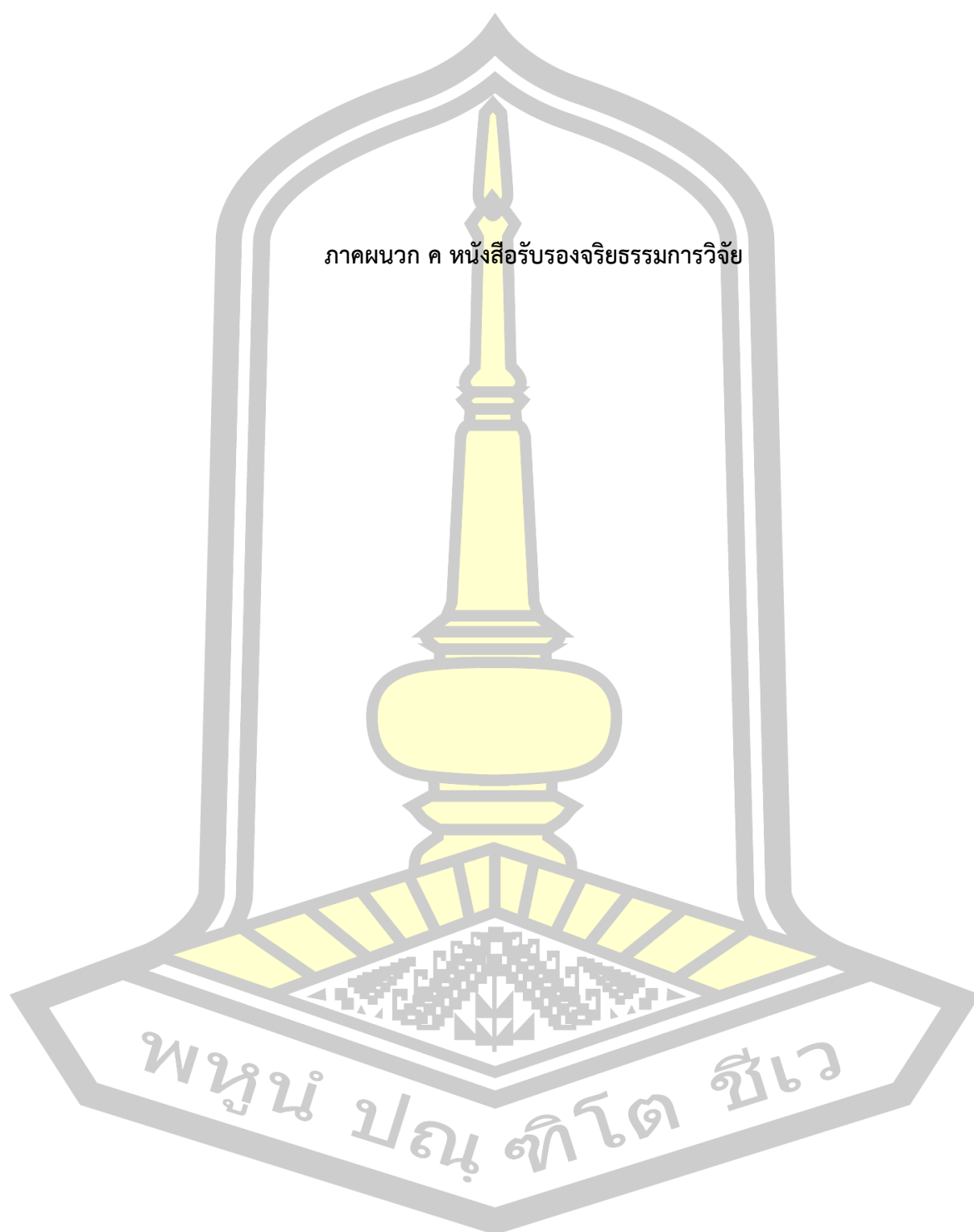

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มีความปลอดภัยต่อร่างกาย					
มิติด้านจิตใจ					
4. ท่านมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทำให้ท่านมีสุขภาพจิตที่ดีมีความสุขสบายใจ					
5. ท่านมีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น แจ่มใส					
6. ท่านมีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด, โบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายและสงบ					
มิติด้านจิตวิญญาณ/ปัญญา					
7. ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา/ความเชื่อของชุมชน เช่น ไหว้พระ ไหว้ศาลปู่ตาแสง ทำให้ท่านมีสมาธิและสติ					
8. ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านรู้สึกเป็นมิตรและเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น					
9. ท่านมีความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ท่านตระหนักถึงการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น					
มิติด้านสิ่งแวดล้อม/สังคม					
10. สถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
11. บรรยากาศสถานที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
12. ชุมชนแห่งนี้มีความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
13. ท่านมีความพึงพอใจในความเป็นมิตรของชุมชน					

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก					
16. ท่านพึงพอใจต่อภาพรวมของระบบสาธารณูปโภค (ถนน, ไฟฟ้า, น้ำประปา)					
17. ชุมชนมีสัญญาณโทรศัพท์ที่ดี					
18. ชุมชนมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ดี					
19. ชุมชนมีร้านอาหาร-เครื่องดื่มอย่างเพียงพอ					
20. ชุมชนมีร้านขายของที่ระลึก					
21. ท่านรู้สึกปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวในชุมชน เพราะชุมชนมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี					
กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
22. ท่านชอบการทำอาหารท้องถิ่นร่วมกับคนในชุมชน					
23. ท่านชอบรับประทานอาหารของท้องถิ่น ที่มีความสะอาด และปลอดภัย					
24. ท่านชอบกิจกรรมการออกกำลังกาย บันจายัน					
25. ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมการนวดสปาเกลือเพื่อสุขภาพ					
26. ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ทำบุญ, สวดมนต์ เนื่องจากทำให้ท่านรู้สึกสงบในจิตใจ					
27. ท่านชอบสัมผัสธรรมชาติ เนื่องจากทำให้ท่านสดชื่นและผ่อนคลาย					

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารรับรองโครงการวิจัย

เลขที่การรับรอง : 081-051/2566

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชน จังหวัดนครพนม
ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาอังกฤษ) The Health Tourism Management Model for Community, Nakhonphanom Province.

ผู้วิจัย : นางสาวพัทธธิดา จินดาประเสริฐ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

สถานที่ทำการวิจัย : บ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ประเภทการพิจารณาแบบ : แบบเร่งรัด

วันที่รับรอง : 23 มีนาคม 2566

วันหมดอายุ : 22 มีนาคม 2567

ข้อเสนอการวิจัยนี้ ได้รับการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคามแล้ว และอนุมัติในด้านจริยธรรมให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องข้างต้นได้ บนพื้นฐานของโครงการงานวิจัยที่คณะกรรมการฯ ได้รับและพิจารณา เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วให้ผู้วิจัยส่งแบบฟอร์มการปิดโครงการและรายงานผลการดำเนินงานมายังคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หรือหากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในโครงการวิจัย ผู้วิจัยจักต้องยื่นขอรับการพิจารณาใหม่

.....ศาสตราจารย์ ดร. สว่างจิตร์.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกสกรหญิงราตรี สว่างจิตร์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ (ดูด้านหลังของเอกสารรับรองโครงการวิจัย)

**MAHASARAKHAM UNIVERSITY ETHICS COMMITTEE FOR
RESEARCH INVOLVING HUMAN SUBJECTS**

Certificate of Approval

Approval number: 081-051/2023

Title : The Health Tourism Management Model for Community, Nakhonphanom Province.

Principal Investigator : Miss. Phattheera Chindaprasert

Responsible Department : Faculty of Tourism and Hotel Management

Research site : Ban Nathon That Phanom District, Nakhonphanom Province.

Review Method : Expedited Review

Date of Manufacture : 23 March 2023

expire : 22 March 2024

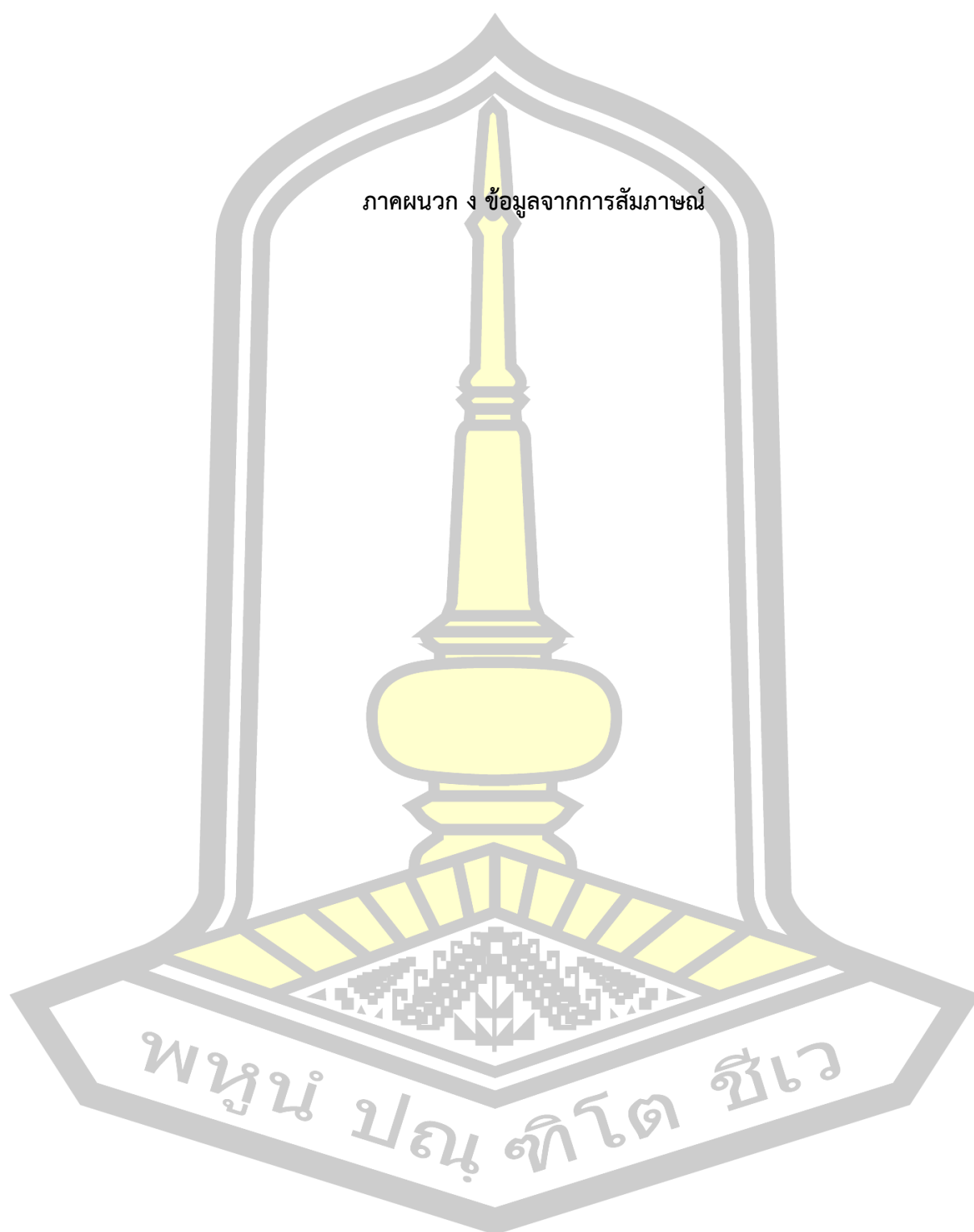
This research application has been reviewed and approved by the Ethics Committee for Research Involving Human Subjects, Maharakham University, Thailand. Approval is dependent on local ethical approval having been received. Any subsequent changes to the consent form must be re-submitted to the Committee.

Ratree S.

(Asst. Prof. Ratree Sawangjit)

Chairman

Approval is granted subject to the following conditions: (see back of this Certificate)

ความมุ่งหมายข้อที่ 1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครพนม

สรุปการสัมภาษณ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ทุ่งนาขนาดใหญ่	“เรามีทุ่งนาทุ่งใหญ่และมีถนนผ่านเป็นสายแฉ่งมูม”
		ซุ้มกยง	“ทางเราก็มีซุ้มกยงซึ่งเป็นต้นไม้คู่บ้านคู่เมืองติดริมห้วยบังฮวก”
		ป่าวังกกตุม	“ป่าวังกกตุมซึ่งเคยเป็นป่าช้า ธรรมชาติและได้มีการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	แม่น้ำสงคราม	“ในอำเภอสรีสงครามเรามีแม่น้ำสงครามซึ่งเป็นแม่น้ำที่เกิดจากแม่น้ำสองสายมาบรรจบกันทำให้เกิดแม่น้ำสองสี”

สรุปการสัมภาษณ์วัฒนธรรม ประเพณี สังคม วิถีชีวิตภูมิปัญญา

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
วัฒนธรรม ประเพณี สังคม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการแต่งกาย	“เรามีชาติพันธุ์ คือ ไทกวน เรามีวัฒนธรรมการแต่งกายของชนเผ่าของเราเอง คือ สีดำ-เหลือง ซึ่งสีดำหมายถึง ความขยันขันแข็ง สีเหลืองหมายถึง ความอ่อนน้อมถ่อมตน มีจิตใจเอื้ออารี”
		อาหารท้องถิ่น	“ในด้านของวัฒนธรรมการกินมีอ่อมขี้เหล็กใส่หนังเค็ม เป็นอาหารเพื่อสุขภาพช่วยในเรื่องเป็นยา ระบายในอ่อมขี้เหล็กก็จะใส่ใบย่านางซึ่งมีฤทธิ์เป็นยาเย็น ต้มไก่บ้านใส่ใบมะขามอ่อน ที่นาถ่อนเราใช้แต่ไก่บ้านเท่านั้นเพราะไก่บ้านมีไขมันน้อยและเป็นไก่สุขภาพดี แจ่วหนังเค็ม ใช้หนังวัวหรือหนังควายแล้วแต่จะหาวัตถุดิบได้”

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
		กิจกรรมการสืบทอดวัฒนธรรมในท้องถิ่น	“วัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาอีกหนึ่งอย่างก็คือ การรำบวงสรวงศาลปู่ตาแสง การพ้อนรำไททวน ที่เลียนแบบท่าทางของสัตว์ป่า ซึ่งเราได้นำการแสดงเหล่านี้ไปแสดงในงานของจังหวัดต่อเนื่องทุก ๆ ปีค่ะ”
		การตีพริ้ว	“อัตลักษณ์ของที่นี่คือ การตีเหล็ก (เป็นอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์) พริ้วนาถ่อน เป็นที่รู้จักและสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างดี (พริ้ว = การตีเหล็ก) ครับ ในชุมชนของเรามีตีเหล็กแบบโบราณ ซึ่งปัจจุบันนี้ก็ยังมีการบ้านตีแบบนี้อยู่ และอีกแบบจะเป็นการตีแบบสมัยใหม่ เอาเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการตีเหล็ก ทำให้สามารถตีเหล็กได้จำนวนมากต่อวัน”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	วิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับแม่น้ำ	“ในวิถีชีวิตของชุมชนอำเภอสรีสงครามรวมถึงอำเภอท่าอุเทนก็ตามก็ล้วนจะเกี่ยวข้องกับแม่น้ำครับ”
		วิถีชีวิตทำกิจกรรมทางการเกษตรและประมง	“ก็จะเป็นการทำเกษตร การทำประมง ในส่วนของการทำประมง”
		การทำประมงและแปรรูปผลิตภัณฑ์	“อำเภอสรีสงครามมีพื้นที่ติดกับอำเภอท่าอุเทนเราก็มีการหาปลา แล้วก็นำมาทำแปรรูปเป็นปลาสามปลาร้า ปลาสามฝักก็ถือว่าเป็นของขึ้นชื่อของเรา มีการไปขายทั่วประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ให้กับชาวบ้านนอกเหนือจากการทำเกษตรครับ”

สรุปการสัมภาษณ์การวางแผนการผู้รับผิดชอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การวางแผน ผู้รับผิดชอบ แหล่งท่องเที่ยว	ตัวแทนตำบลบ้าน นาถ่อน	การร่วมงานกับ หน่วยงาน	“ทางเราก็ได้ร่วมกับหลายหน่วยงาน มีองค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน วัดในชุมชน การ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม”
		หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว	“องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน วัดในชุมชน การ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม”
		การท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ	“การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางเรายัง ไม่พร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพค่ะ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	การร่วมงานกับ หน่วยงาน	“ทางเราก็ได้ร่วมงานกับเรามีการ ร่วมงานกับหลายหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและ จังหวัด มีองค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นครพนม การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทยจังหวัดนครพนม และ จังหวัดนครพนมครับ”
		หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว	“องค์การบริหารส่วนตำบล การ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม และจังหวัด นครพนม”
		การท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ	“แต่ถ้าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ตอนนี้เรายังไม่มีการท่องเที่ยวแบบนี้ แต่อยู่ในขั้นตอนการพูดคุยให้เกิด การท่องเที่ยวแบบนี้ในอนาคตครับ เพื่อเป็นการต่อยอดจากการ ท่องเที่ยวในอำเภอของเราให้ น่าสนใจเพิ่มมากขึ้นครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ไม่จำกัดนักท่องเที่ยว	“ไม่ได้มีการจำกัดนักท่องเที่ยวค่ะ สูงสุดที่เคยรับก็น่าจะประมาณ 300 คนค่ะ”
		ใช้โรงเรียนและวัดรับรอง	“เราก็ใช้โรงเรียนเป็นที่รับนักท่องเที่ยวเพราะมันมีพื้นที่กว้าง บางครั้งก็ใช้วัดเป็นสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวค่ะ”
		มาเป็นกลุ่มเช่ารถบัส	“เขาเดินทางมาพร้อมกันเลยโดยรถบัสเป็น 10 คัน”
		นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มคณะ	“นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของที่นี่มักจะเป็นกลุ่มคณะค่ะ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคณะ	“โดยส่วนใหญ่จะเป็นหมู่คณะ มาทัศนศึกษาหรือมาดูงาน”
		จำนวนนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับไกด์	“การรองรับนักท่องเที่ยวของเราจะขึ้นอยู่กับว่าไกด์นำชมการปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์สามารถรองรับได้แค่ไหน เพราะไกด์ก็มีงานประจำที่จะต้องทำอยู่ครับ”

สรุปการสัมภาษณ์การสนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การได้การสนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	“เราได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการทำป้ายเพื่อเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของเราค่ะ”
		ชุมชนได้มีการจัดทำป้ายบอกเส้นทาง	“ป้ายบางส่วนเราหมายถึงคนในชุมชนบ้านนาถ่อนเราก็ทำขึ้นกันเอง เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ค่ะ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	“ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลและจังหวัดครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชน

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนของท่านได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ถนนในชุมชนเป็นคอนกรีตลาดยาง	“ถนนในชุมชนนาถ่อน 99 เปอร์เซ็นต์ เป็นถนนคอนกรีตลาดยางเพื่อความสะดวกแก่คนในชุมชนเองรวมถึงนักท่องเที่ยวด้วยค่ะ ถ้ามาจำนวนมากก็สามารถนำรถบัสเข้าไปยังถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ในหลายๆพื้นที่”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	ได้รับงบประมาณขยายถนนเป็น 6 เลน	“ทางอำเภอศรีสงครามได้รับงบประมาณในการขยายถนนให้มีขนาดกว้างขึ้น ขนาด 6 เลน”

สรุปการสัมภาษณ์ การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการยานพาหนะขนส่งสำหรับนักท่องเที่ยว

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการยานพาหนะขนส่งสำหรับนักท่องเที่ยว	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ประเภทของยานพาหนะที่ใช้ในการบริการนักท่องเที่ยว	ยานพาหนะที่ทางชุมชนของเราให้บริการนักท่องเที่ยวมี 2 ชนิด คือ รถซาเล้งและรถอีแต๊ก นักท่องเที่ยวจะชอบมาก บางทีก็ใช้จักรยานถ้ามาไม่เยอะกัน แต่บางครั้งถ้ามากันเป็นรถบัสหลาย ๆ บัสก็จะให้รถบัสนั้นไปยังฐานต่าง ๆ แทนค่ะ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	ประเภทของยานพาหนะที่ใช้ในการบริการนักท่องเที่ยว	“ไม่มีครับ แต่ในตัวอำเภอมียรถรับจ้างไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยรถโดยสารสามารถจ้างรถรับจ้างได้”

สรุปการสัมภาษณ์ การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวในชุมชน

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
บริการร้านอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวใน	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ร้านอาหารและเครื่องดื่มมีบริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	“ชุมชนของเราเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ดังนั้นจึงมีร้านอาหารตามสั่งน่าจะประมาณ 3 - 4 ร้าน ร้านก๋วยเตี๋ยว 2 ร้าน ร้านหมูกระทะ 2 ร้าน

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
ชุมชน			ร้านอาหารนั่งดื่มก็มีและมีร้านสะดวกซื้อ seven eleven ซึ่งเปิดตลอด 24 ชม. ร้านเล็กๆ ที่ชาวบ้านทำกันเองก็น่าจะมีประมาณเกิน 10 ร้านได้ค่ะ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	ร้านอาหารและเครื่องดื่มมีบริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	“ทางอำเภอศรีสงครามเป็นอำเภอขนาดใหญ่ ดังนั้นทางอำเภอก็มีร้านอาหารหรือร้านเครื่องดื่มจึงมีจำนวนร้านมาก รวมทั้งเรามีร้านสะดวกซื้อหลายแห่งซึ่งเพียงพอกับการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ การสนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การสนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพ	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	มีที่พักให้นักท่องเที่ยว	“สำหรับนักท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป เรามีเป็นแบบโฮมสเตย์ โฮมสเตย์ก็มีประมาณ 10 แห่ง”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	มีที่พักให้นักท่องเที่ยว	“ที่พักในอำเภอศรีสงครามมีใหม่ ที่อำเภอของเราที่มีที่พักทั้งแบบโรงแรม รีสอร์ท ไว้รองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสุขภาพ	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	มีโรงพยาบาลเพื่อมีเหตุร้าย	“เรามีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)”
		มีการประชุมด้านความปลอดภัย	“มีการประชุมด้านความปลอดภัยทุกเดือน”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	มีสถานีตำรวจ และโรงพยาบาล	“ในส่วนของความปลอดภัยนั้นเรามีสถานีตำรวจ และโรงพยาบาล ซึ่งโรงพยาบาลของอำเภอศรีสงคราม

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
			เองได้รับงบประมาณจากรัฐบาลในการสร้างอาคารเพิ่มเพื่อรองรับผู้ป่วยและการรักษาที่ดีครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ผู้ผลิตเป็นคนในพื้นที่	“กลุ่มผู้ผลิตก็จะมาตั้งขายของที่ระลึกของบ้านนาถ่อน”
		สินค้าที่ระลึกที่บ้านนาถ่อน	“ของที่ระลึกของบ้านนาถ่อนจะมี มีดพริ้ว เครื่องจักรสาน ผ้าทอ หมูยอ ไส้กรอก ค่ะ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	สินค้าที่ระลึกของอำเภอศรีสงครามด้านประมง	“สินค้าที่ระลึกที่เป็นที่รู้จักของอำเภอ คือ ผลิตภัณฑ์จากการทำประมงในแม่น้ำศรีสงคราม ได้แก่ ปลาสาม ปลาสามปัก ปลาร้า”
		สินค้าที่ระลึกของอำเภอศรีสงครามด้านเกษตร	“ในส่วนของการทำเกษตร ทางเราได้ทำเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ โดยเฉพาะไร่คุณเตือนใจ ได้รับเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และผลิตภัณฑ์จากพืชทางการแพทย์ โดยได้รับการพัฒนาร่วมกันกับมหาวิทยาลัย และได้ขอ อย.เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และผลิตภัณฑ์กาแฟ ซึ่งทางไร่คุณเตือนใจได้รับรางวัลเป็นอันดับสามของประเทศ”

สรุปการสัมภาษณ์ จุดให้บริการนักท่องเที่ยว/การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
จุดให้บริการนักท่องเที่ยว/การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวได้มาตรฐาน	“ในอนาคตเราจะมีศูนย์รับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานกับห้องน้ำเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้รับงบประมาณในการจัดสร้าง

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
สถานที่ ท่องเที่ยว	ตัวแทนตำบลนาคำ		โครงการนี้จากกลุ่มจังหวัด “สนุก” ครับ”
		การประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดียและจังหวัด	“การประชาสัมพันธ์ทาง Facebook และประชาสัมพันธ์ตามงานที่จังหวัดจัดขึ้นต่าง ๆ ค่ะ”
		ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวได้มาตรฐาน	“โดยส่วนใหญ่จะใช้บริการของทางจังหวัดและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนมในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอครับ แต่ในอนาคตเราได้ของบประมาณจากกลุ่มจังหวัด “สนุก” เพื่อสร้างศูนย์รองรับนักท่องเที่ยวแบบครบวงจร”
		การประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานภาครัฐ	“โดยส่วนใหญ่จะใช้บริการของทางจังหวัดและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนมในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ ด้านบุคลากรให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
บุคลากรให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ของท่าน	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาถ่อน	บุคลากรรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังมีไม่เพียงพอ	“ตอนนี้ในชุมชนของเรามีบุคลากรในการต้อนรับนักท่องเที่ยวอยู่แล้วแต่ถ้าถามในแง่ของกันท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแล้วเรายังมีบุคลากรรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพไม่เพียงพอ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	บุคลากรรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังมีไม่เพียงพอ	“บุคลากรรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังมีไม่เพียงพอแต่มีการพูดคุยถึงการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ในอนาคตเพื่อต่อยอดผลิตผลในอำเภอของเราค่ะ”

สรุปการสัมภาษณ์ ระบบเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของ
นักท่องเที่ยว

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
ระบบเตือนภัย และระบบรักษา ความปลอดภัย แก่ชีวิตและ ทรัพย์สินของ นักท่องเที่ยว	ตัวแทนตำบลบ้าน นาถ่อน	จัดอบรมด้านความ ปลอดภัยอยู่เสมอ	“เรา มีการจัดให้บุคลากรไปอบรม ด้านนี้เป็นประจำ มีทั้ง การ ท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยเชิญชวนให้ไป อบรม เราก็ไปกันเป็นประจำ”
		มีกระเป๋ปฐม พยาบาล และโทร ฉุกเฉิน 1669	“ถ้าเป็นหมู่คณะใหญ่ ๆ เข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของเรา เราก็จะมี การสหายกระเป๋ายาติดตัวไปด้วย เจ็บป่วยฉุกเฉินก็จะโทรเบอร์ 1669 มาภายใน 5 นาทีค่ะ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	ไม่มีระบบเตือนภัย	“ถ้าเป็นระบบเตือนภัยและรักษา ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทาง เรายังไม่มีครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ ผู้ดูแลให้ข้อมูลและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
มีผู้ดูแลให้ข้อมูล และช่วยเหลือ นักท่องเที่ยว	ตัวแทนตำบลบ้าน นาถ่อน	ผู้ประสานงาน	“ชุมชนเรามีผู้ประสานงานคอยให้ ข้อมูลค่ะ ผู้ประสานงานจะดูแลการ จัดการการท่องเที่ยว ดูแล นักท่องเที่ยว และคอยประสานงาน กับทุกฝ่ายในการต้อนรับ นักท่องเที่ยว”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	ไม่มีผู้ให้ข้อมูล	“เรา ยังไม่มีผู้ดูแลให้ข้อมูลแก่ นักท่องเที่ยวครับ”
		หน่วยงานภาครัฐให้ ความร่วมมือให้ ข้อมูล	“แต่ในด้านข้อมูลการท่องเที่ยวและ ด้านการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้รับ ความร่วมมือจากทางจังหวัดและ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนมในการส่งเสริม ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลการ ท่องเที่ยวของอำเภอของเราครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ ชุมชนของท่านสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
ชุมชนของท่านสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีอะไรบ้าง	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ไม่สามารถจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	“ถ้าเป็นแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเลยคงจะไม่สามารถทำได้ เนื่องจากทางเราไม่มีบุคลากรงบประมาณหรือแม้แต่สถานที่”
		เน้นการส่งเสริมสุขภาพ การนวด การประคบ	ทางเราอยากเน้นในเรื่องการส่งเสริมร่างกายให้ดีขึ้น ตอนนี้เราจะเน้นไปทางนวดเท้าสปาเกลือและต้มชาครับ แต่มีความต้องการต่อยอดจากการนวดที่เรามีอยู่แล้ว นวดเสร็จก็จะให้มีการประคบร้อน ประคบเย็น เพราะว่ามันท่องเที่ยวถามหากันเยอะ เขาเป็นออฟฟิศซินโดรมกันครับ”
		การต่อยอดจากของที่มีอยู่แล้ว	“มีความต้องการต่อยอดจากการนวดที่เรามีอยู่แล้ว นวดเสร็จก็จะให้มีการประคบร้อน ประคบเย็น เพราะว่ามันท่องเที่ยวถามหากันเยอะ เขาเป็นออฟฟิศซินโดรมกันครับ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	ของบเพื่อสร้างศูนย์รับนักท่องเที่ยว	“ของบประมาณจากกลุ่มจังหวัด “สนุก” โดยในโปรเจกต์นี้จะมีศูนย์รับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานกับห้องน้ำเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว”
		คุณภาพของอากาศ อำเภอศรีสงครามดีกว่าในเมืองและอำเภอติดริมโขง	“อำเภอศรีสงครามและท่าอุเทนซึ่งเป็นอำเภอติดกันโขงคิตีที่ไม่ได้รับผลกระทบจากควันไฟเพราะอยู่ห่างจากตัวเมืองนครพนม 40 กว่ากิโล และตัวอำเภอนั้นตั้งอยู่ในที่สูงกว่าตัวเมือง อากาศที่นี่จึงดีกว่าในเมือง จึงน่าจะต่อยอดการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้มีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น”
		การท่องเที่ยวเชิง	“โดยทางเราก็มองว่าการท่องเที่ยว

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
		ส่งเสริมสุขภาพเป็นทางเลือกในการสร้างรายได้	เชิงส่งเสริมสุขภาพน่าจะสามารถเป็นการต่อยอดการท่องเที่ยวของอำเภอของเราได้ โดยใช้ผลผลิตของเกษตรอินทรีย์ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้”
		การส่งเสริมสุขภาพโดยนำผลิตภัณฑ์จากัญชาที่ได้รับอนุญาตมาใช้ร่วมกับการส่งเสริมสุขภาพ	“โดยเฉพาะการนำัญชาที่เราปลูกเองในโรงเรือนมาผลิตเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ยาหม่องนวด ัญชา เซรั่ม ัญชาบำรุงผิวหน้าและ ผิวกาย สเปรย์พ่นคอ ัญชาเพื่อลดการระคายเคืองและกลิ่นปาก ที่กล่าวมานั้นได้มีการผลิตและจำหน่ายภายใต้การควบคุมขององค์การอาหารและยา หรือ อย. ผลิตจากไร่คุณเตือนใจ ตอนนี้เรากำลังมองว่ากฎหมายจะเปิดกว้างได้มากน้อยแค่ไหนครับ เราก็มองว่าถ้านำผลิตภัณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นมา รวมกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อส่งเสริมสุขภาพและร่างกายให้ดีขึ้นก็น่าจะเป็นช่องทางให้เกิดการท่องเที่ยวในตัวทั้งสองอำเภอเพิ่มมากขึ้นในอนาคตครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ หน่วยงานที่มีส่วนร่วมสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
หน่วยงานใดบ้างที่มีส่วนร่วมสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ไม่มีหน่วยงานใดมาสนับสนุน	“ตอนนี้ในชุมชนของเราเน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถ้าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพแล้วตอนนี้เรายังไม่ได้มีหน่วยงานและบุคลากรที่จะทำค่ะ”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	ไม่มีหน่วยงานใดมา	“ในขณะนี้ก็จะมิวสิคชุมชนใน

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
		สนับสนุน	อำเภอได้นำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกัน เพื่อที่จะนำมาส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกัน และเราก็หวังว่าจะสามารถจัดการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพได้ในอนาคตครับ”

สรุปการสัมภาษณ์ ด้านบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และวัฒนธรรม

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
บริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และวัฒนธรรม	ตัวแทนตำบลบ้านนาถ่อน	ชุมชนใช้โครงการของรัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อม	“ทางชุมชนของเราได้จัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบายของรัฐ เช่น คัดแยกขยะ ปลูกต้นยางนา ชุมชนเราได้รางวัล BCG (เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) และมียังโครงการ “หน้าบ้านสวยหลังบ้านสวนในบ้านงามตา” เพื่อสนองนโยบายของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม”
	ตัวแทนตำบลนาคำ	จัดเทศกาล “กินปลา” เพื่ออนุรักษ์ประเพณีวิถีชีวิต	“ในส่วนของชุมชนได้มีการอนุรักษ์ประเพณีวิถีชีวิตของอำเภอศรีสงคราม โดยมีการจัดงานเทศกาล “กินปลา” ประจำปีทุก ๆ ปีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในตัวอำเภอ และขายสินค้าที่มาจากวิถีชีวิตการจับปลาที่แม่น้ำสงคราม เช่น ปลาสามปลาส้มฟัก เป็นต้น”

**ความมุ่งหมายข้อที่ 2 นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของ
จังหวัดนครพนม**

สรุปการสัมภาษณ์ การส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การส่งเสริมให้ เอกชนหรือ ชุมชนมีส่วน ร่วมในการ กำหนดทิศ ทางการ พัฒนาการ ท่องเที่ยวใน พื้นที่	สภาอุตสาหกรรม จังหวัดนครพนม	ลักษณะการ ท่องเที่ยวในปัจจุบัน	“เทรนด์ ณ ปัจจุบันจะเน้นในเมือง เช่น การแสดงแสงสี”
		วิถีชีวิตคนจังหวัด นครพนม	“เมืองของเราจะเป็นเมือง Slow Life ซึ่งลักษณะเมืองแบบนี้มีมา ตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายายแล้ว โดยเน้น การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ”
		นำท่องเที่ยวมาช่วย กระตุ้นเศรษฐกิจ	“เราจะเริ่มต้นหรือออกแบบ เศรษฐกิจจังหวัดอย่างไร โดยใน อันดับแรกได้นำการท่องเที่ยวเข้ามา กระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการฟื้นตัว”
		การรับฟังชุมชนเพื่อ สร้างการท่องเที่ยว	“การส่งเสริมให้เอกชนหรือชุมชนมี ส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ก็ได้มี การรับฟังความต้องการของเอกชน และชุมชนเพื่อสร้างการท่องเที่ยว”
	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัด นครพนม	ท้องถิ่นนำเสนอการ ท่องเที่ยว	“การกำหนดทิศทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมและ ให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นให้ นำเสนอขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆ”
		การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์	“ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานมีหน้าที่เข้ามาส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว ค่ะ”
	การท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด นครพนม	สนับสนุนให้ชุมชน กำหนดทิศทาง ท่องเที่ยว	“ในส่วนของการส่งเสริมให้เอกชน หรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทางการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีการ สนับสนุนมาโดยตลอด”
		การจัดอบรมเพิ่ม	“การส่งเสริมศักยภาพของชุมชนใน

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
		ความรู้และทักษะให้ชุมชน	การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทางเราก็ก็นำไปจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มทักษะแก่ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง”

สรุปการสัมภาษณ์ การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม	หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนทักษะและศักยภาพ	“โดยส่วนใหญ่จะเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมในข้อนี้เป็นส่วนใหญ่ครับ”
	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม	การจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพ	“ทางเราก็กได้ร่วมกับการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในการจัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับหน่วยงานและชุมชนต่าง ๆ รวมถึงการอบรมการรักษาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดเพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวค่ะ”
	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม	ผู้อบรมทักษะและศักยภาพ	“จัดอบรมให้ความรู้เพิ่มทักษะแก่ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าไปอบรมการปฐมพยาบาลกับชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ถ้าเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน ก็จะสามารถเข้าไปช่วยเหลือ นักท่องเที่ยวได้ทันทั่วทั้ง การส่งกำลังคนเข้าไปช่วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด เป็นต้น”

สรุปการสัมภาษณ์ การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์โดดเด่นของชุมชน

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์โดดเด่นของชุมชน	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม	ผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์	“การประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่อัตลักษณ์เด่นของชุมชนจะเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม ครับ ซึ่งทางอุตสาหกรรมจังหวัดจะเป็นหน่วยสนับสนุนในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ครับ”
	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว	“การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบกิจกรรมต่าง ๆ”
		ความเชื่อ/ศรัทธา	“ความศรัทธาพญานาค”
		อัตลักษณ์ชาติพันธุ์	“จังหวัดนครพนมเองเป็นจังหวัดที่รวมชาติพันธุ์ต่าง ๆ เข้ามาอยู่ร่วมกัน และสามารถถ่ายทอดให้เกิดการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี”
การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม	หน่วยงานสนับสนุนการประชาสัมพันธ์		“การท่องเที่ยวและกีฬาจะเป็นหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนมให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น”

สรุปการสัมภาษณ์ การบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การบริหารจัดการและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม	บูรณาการร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นครพนม และการท่องเที่ยวและกีฬา	“การบูรณาการความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นจากในและต่างประเทศได้ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม และ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม	จังหวัดนครพนม	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนมเช่นเดียวกัน”
		บูรณาการร่วมมือกับหลายภาคส่วน	“การประชาสัมพันธ์ที่ได้รับความนิยมร่วมมือเป็นอย่างดีจากหลายภาคส่วนในจังหวัดของเราประสบผลสำเร็จค่อนข้างดีโดยดูได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมเพิ่มมากขึ้น”
	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม	ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	“วางแผนในเกิดการท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อส่งเสริมการเดินทางระหว่างเราและเพื่อนบ้านของเราค่ะ”
		สนับสนุนการดำเนินงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดนครพนม	“เราจะสนับสนุนแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดนครพนมค่ะ”

สรุปการสัมภาษณ์ การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการท่องเที่ยว

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในภาคบริการท่องเที่ยว	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม	ร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม	“ได้มีการร่วมมือกันกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดนครพนม”
	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม	นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว	“การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของภาคการท่องเที่ยว ทั้งในด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยวและในด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวมานานแล้วค่ะ
		เทคโนโลยี Visual	“ปัจจุบันนี้ก็มีการใช้ Visual Glass

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
		Glass	แว่นตาที่มองเห็นภาพเสมือนจริง เข้ามาช่วยในการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวที่มี ความสนใจ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ เห็นภาพเสมือนจริงซึ่งจะส่งผลให้ เกิดการอยากที่จะเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในประเทศไทยหรือแหล่ง ท่องเที่ยวนั้นมากขึ้นค่ะ”

สรุปการสัมภาษณ์ จังหวัดได้มีนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง
ส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของจังหวัดนครพนม ทางจังหวัดได้มีนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมการจัดการอย่างไร	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม	การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	“การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการร่วมมือกันหลายหน่วยงาน”
		พื้นที่ที่มีความต้องการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	“แต่ถ้าเป็นเชิงส่งเสริมสุขภาพน่าจะเกิดขึ้นได้ง่ายกว่า เราสามารถขับเคลื่อนร่วมกับวิสาหกิจชุมชนที่มีอยู่แล้ว เช่น การปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ ปลูกผักปลอดสาร ผักอวกแกลนิกส์”
		การส่งเสริม Thai stick ให้เป็นที่รู้จัก	“เราอยากส่งเสริม Thai stick มีที่นครพนมแห่งเดียวในโลก ถ้า search คำว่า Thai stick ก็จะขึ้นที่จังหวัดนครพนม จึงได้ตั้งวิสาหกิจปลูกกล้วยาเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของจังหวัด”
	ศูนย์รองรับนักท่องเที่ยว	ศูนย์รองรับนักท่องเที่ยว	“ของบประมาณจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 หรือกลุ่มจังหวัดสนุก เพื่อตั้งศูนย์รองรับนักท่องเที่ยวมาตรฐานให้เหมือนโรงแรมเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว”
	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัด	ยังไม่พร้อมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	“การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทางจังหวัดได้มีการพูดคุยเป็นแนวทางอยู่บ้างค่ะ แต่การ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
	นครพนม		จัดการท่องเที่ยวลักษณะแบบนี้จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ในเบื้องต้นจึงนำมามาตรฐาน SHA มาใช้เป็นหลัก

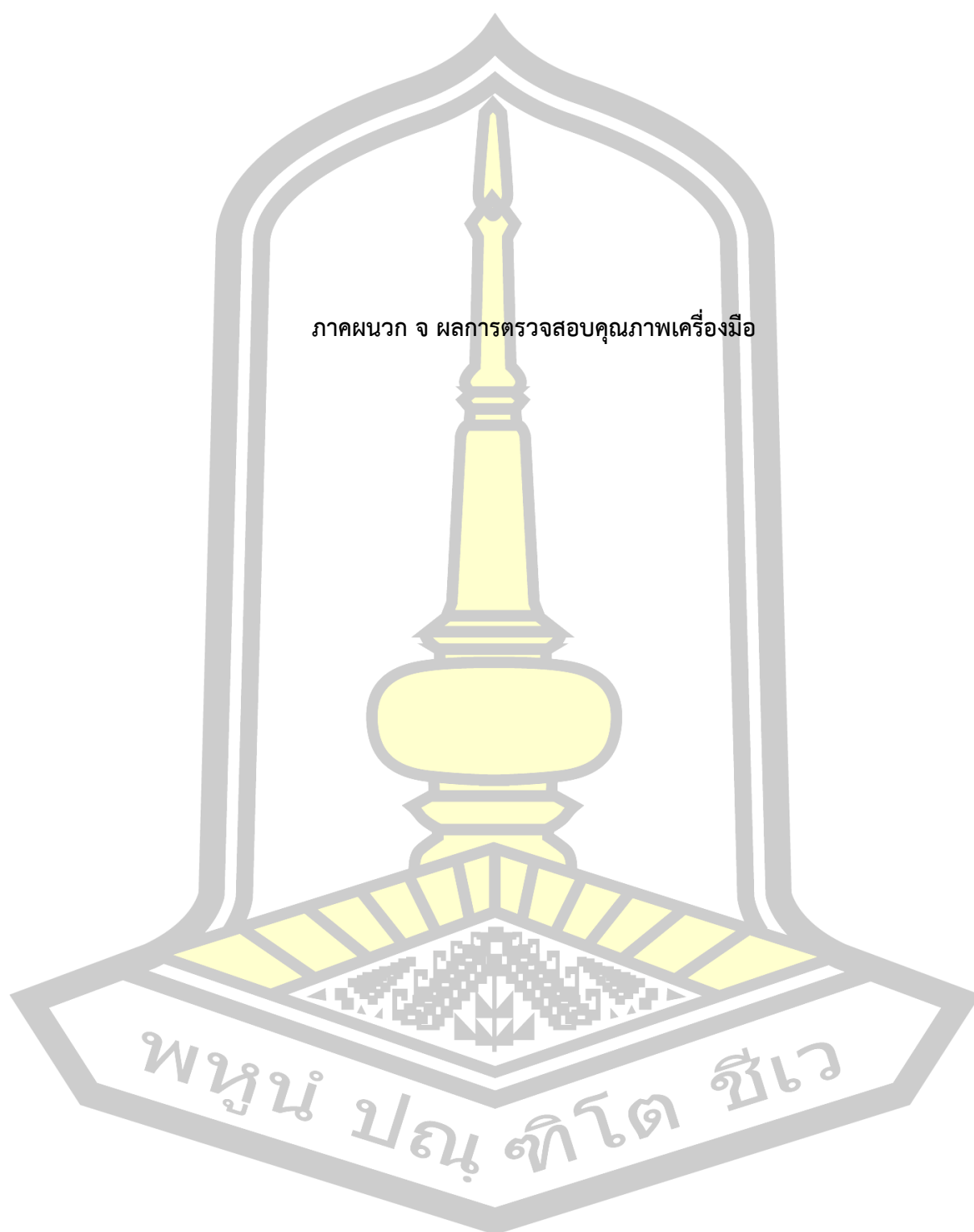
สรุปการสัมภาษณ์ การจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
การจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม	การพัฒนาถนนไปยังอำเภอต่าง ๆ	“ได้รับงบประมาณในการพัฒนาถนนที่เชื่อมโยงไปยังอำเภอต่าง ๆ และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการเดินทางได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และที่สำคัญในการเข้าถึงได้ง่าย”
		ถนนเลียบโขง	“การสร้างถนนเลียบชายโขงหรือเราเรียกว่าถนนสวรรค์ชายโขง เพื่อให้เป็นพื้นที่ออกกำลังกายแก่ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจทั่วไป ซึ่งต่อมาที่นี่ก็ได้กลายเป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของจังหวัดด้วย”
	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนครพนม	การพัฒนาถนนไปยังอำเภอต่าง ๆ	“มีการพัฒนาถนนเพื่อเชื่อมโยงไปยังอำเภอต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก เรามีการขยายถนนให้กว้างมากขึ้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เดินทางค่ะ”
		ถนนเลียบโขง	“จังหวัดนครพนมได้มีถนนสวรรค์ชายโขง เป็นถนนเลียบแม่น้ำโขง ยาวประมาณ 4 กิโลเมตร เราตั้งใจให้ถนนสวรรค์ชายโขงเป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของจังหวัดนครพนม และให้เป็นสถานที่ออกกำลังกายของประชาชนด้วยค่ะ”

สรุปการสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม
สุขภาพ

ประเด็น	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำสำคัญ	ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
แนวทางการ พัฒนาศักยภาพ ของชุมชนใน การรองรับการ ท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	สภาอุตสาหกรรม จังหวัดนครพนม	ยังไม่พร้อมในการ ทำการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ	“เรายังไม่พร้อมเนื่องจากต้องดึง หน่วยงานหลายภาคส่วนเข้ามา โดยเฉพาะฝ่ายด้านการ รักษาพยาบาล น่าจะยังไม่พร้อม”
	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัด นครพนม	การพูดคุยในการทำ การท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	“แนวทางการพัฒนาศักยภาพของ ชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพทางเรายังอยู่ในส่วน ของการพูดคุยกันอยู่ เพราะต้อง ร่วมมือกันหลายฝ่ายอยู่ค่ะ”
	การท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด นครพนม	บุคลากรการ ท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	“ถ้าในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพ ยังมีบุคลากรไม่เพียงพอใน การที่จะสามารถแนะนำหรือส่งเสริม การท่องเที่ยวลักษณะแบบนี้ค่ะ”

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันทกาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด	ดร.โอชัญญา บัวธรรม		
1	เพศ () ชาย () หญิง	1	1	1	1	ใช้ได้
2	อายุ () น้อยกว่า 20 ปี () 21 - 30 ปี () 31 - 40 ปี () 41 - 50 ปี () 51 - 60 ปี () มากกว่า 60 ปี	1	1	1	1	ใช้ได้
3	สถานภาพ () โสด () สมรส () หม้าย/หย่าร้าง	1	1	1	1	ใช้ได้
4	อาชีพ () รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ () เจ้าของกิจการ/ธุรกิจ () พนักงานบริษัท / ลูกจ้าง () รับจ้างทั่วไป () นักเรียน/นักศึกษา () เกษตรกร () เกษียณ () แม่บ้าน/พ่อบ้าน () อื่น ๆ ระบุ.....	1	1	1	1	ใช้ได้
5	ระดับการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า () สูงกว่าปริญญาตรี	1	1	1	1	ใช้ได้
6	รายได้ต่อเดือน () ต่ำกว่า 10,000 บาท () 10,001-15,00 บาท () 15,001-20,000 บาท () 20,001-25,000 บาท () 25,001-30,000 บาท () มากกว่า 30,000 บาท	1	1	1	1	ใช้ได้
7	จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทาง () เดินทางคนเดียว () 2 - 3 คน () 4 - 5 คน () 6 คนขึ้นไป	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันทกาญจน์ สีมารุทธิ์ การ์ด	ดร.โอชัยญา บัวธรรม		
8	พาหนะที่ใช้เดินทาง () รถยนต์ส่วนบุคคล () รถเช่า () ขนส่งมวลชนสาธารณะ () เครื่องบิน () อื่น ๆ โปรดระบุ.....	1	1	1	1	ใช้ได้
9	บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจมากที่สุดเมื่อท่านต้องเดินทางท่องเที่ยว () บิดา () มารดา () ลูกสาว/ลูกชาย () คู่รัก/คู่สมรส () เพื่อน () สถานที่ทำงาน/องค์กร () อื่น ๆ	1	1	1	1	ใช้ได้
10	ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในครั้ง () ไปเช้า-เย็นกลับ () 2 วัน 1 คืน () 3 วัน 2 คืน () มากกว่า 3 วัน 2 () 1 - 2 สัปดาห์	1	1	1	1	ใช้ได้
11	ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในครั้ง (เฉลี่ยต่อ 1 คน/1 วัน) () ไม่เกิน 1,000 บาท () 1,001 - 1,500 บาท () 1,501 - 2,000 บาท () 2,001 บาท ขึ้นไป	1	1	1	1	ใช้ได้
12	จำนวนครั้งที่ท่านเคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม (ไม่รวมครั้งนี้) () ไม่เคยมา () เคยมา 1 ครั้ง () เคยมา 2 ครั้ง () เคยมามากกว่า 3 ครั้ง	1	1	0	0.66	ใช้ได้
13	แหล่งข้อมูลข่าวสารในการหาข้อมูลท่องเที่ยวครั้งนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) () website () บริษัทนำเที่ยว () ครอบครัว/ญาติ () เพื่อน () นิตยสาร/แผ่นพับ () วิทยุ/โทรทัศน์ () Facebook () Twitter () Line () Instagram () อื่น ๆ	1	1	1	1	ใช้ได้
14	เมื่อท่านเลือกที่พัก(โรงแรม/รีสอร์ท หรือที่พักแบบอื่น) ท่านคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวางเพ็ง	ดร.วันทกาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด	ดร.โอชัยญา บัวธรรม		
	() ด้านราคา () มีสิ่งอำนวยความสะดวก (มีอาหาร/เครื่องดื่มบริการ) () สามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก () ที่พักมีความปลอดภัย () ที่พักมีชื่อเสียง/เป็นที่รู้จัก () อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดมุ่งหมาย () อื่น ๆ.....					
15	จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ท่านต้องการเข้าร่วมทำกิจกรรมใน 1 วัน () 1 - 2 กิจกรรม () 3 - 4 กิจกรรม () 5 - 6 กิจกรรม () 7 - 8 กิจกรรม	1	1	1	1	ใช้ได้
16	ท่านเป็นบุคคลที่ชอบทำกิจกรรมใช่หรือไม่ () ใช่ (โปรดทำข้อที่ 17 ต่อ) () ไม่ใช่ () ไม่แน่ใจ	1	1	1	1	ใช้ได้
17	โดยส่วนตัวของท่าน ถ้าท่านเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมในข้อใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) () การพักผ่อนทางด้านจิตใจ/ ผักสมานธิ / ไหว้พระในสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา () เติชมธรรมชาติของท้องถิ่น และวิถีชีวิตของชุมชน () ปั่นจักรยานชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชน () ออกกำลังกาย () นวดผ่อนคลาย () รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ () เรียนรู้การทำอาหารท้องถิ่น () ปลูกข้าว/เก็บพืชผักสวนครัวตามฤดูกาล () เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	1	1	0	0.66	ใช้ได้

ตอนที่ 2 การศึกษาด้านแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยผลักดัน และ ปัจจัยดึงดูด

ข้อ	แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันท กาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การัด	ดร.โอชญญา บัวธรรม		
ปัจจัยผลักดัน						
1	ท่านเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	1	1	1	1	ใช้ได้
2	ท่านเดินทางมาเพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจและความเครียด	1	1	1	1	ใช้ได้
3	ท่านเดินทางมาเพื่อสัมผัสธรรมชาติและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ในท้องถิ่น	1	1	1	1	ใช้ได้
4	ท่านเดินทางมาเพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
5	ท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
6	ท่านเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของชาติพันธุ์ในแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	ใช้ได้
7	ท่านเดินทางมาเพื่อกระชับความสัมพันธ์ของครอบครัว เพื่อน ญาติหรือคู่รัก	1	1	1	1	ใช้ได้
ปัจจัยดึงดูด						
8	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารหรือการบอกเล่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
9	มีสิ่งอำนวยความสะดวก	1	1	1	1	ใช้ได้
10	มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
11	มีความเงียบสงบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
12	มีความโดดเด่นของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	ใช้ได้
13	มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
14	มีความคุ้มค่าและค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	ใช้ได้
15	นโยบายขององค์กร หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 การศึกษาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ มิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านจิตวิญญาณ และมิติด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อ	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันท กาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด	ดร.โอษฐ์ญา บัวธรรม		
ด้านร่างกาย						
1	ท่านเห็นด้วยต่อการร่วมกิจกรรมการทำอาหารประจำท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ	1	0	0	0.33	ใช้ไม่ได้
2	ท่านเห็นด้วยต่อการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ	1	1	0	0.66	ใช้ได้
3	ท่านเห็นด้วยต่อการเข้าร่วมกิจกรรมปั่นจักรยานรอบหมู่บ้านเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน	1	1	0	0.66	ใช้ได้
4	ท่านเห็นด้วยต่อการวิ่งออกกำลังกายรอบหมู่บ้าน	1	1	0	0.66	ใช้ได้
5	ท่านเห็นด้วยต่อการเข้ารับบริการนวดเพื่อสุขภาพแผนไทย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
ด้านจิตใจ						
6	ท่านสามารถนอนหลับได้อย่างเพียงพอ	1	1	0	0.66	ใช้ได้
7	ท่านผ่อนคลายจากความเครียดหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
8	ท่านสามารถทำกิจกรรมที่ท่านชอบได้อย่างเต็มที่ เช่น อ่านหนังสือ ฟังเพลง ทำให้ท่านรู้สึกได้ผ่อนคลายความเครียด	1	1	0	0.66	ใช้ได้
9	ท่านท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลาย	1	1	1	1	ใช้ได้
10	ท่านท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด พระธาตุ ทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลาย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
ด้านจิตวิญญาณ						
11	ท่านได้เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา เช่น ปฏิบัติธรรม ไหว้พระ สวดมนต์ ทำละหมาด เข้าโบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
12	หลังจากที่ท่านได้สักการะพระธาตุ และไหว้พระในวัดต่าง ๆ ทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
13	หลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมและเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกดีต่อชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
14	ธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย	1	0	0	0.33	ใช้ไม่ได้
15	หลังจากที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แล้วท่านรู้สึกมีสมาธิมากขึ้น จิตใจไม่ว้าวุ่นหรือตึงเครียด	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันท กาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด	ดร.โอชัยญา บัวธรรม		
ด้านสิ่งแวดล้อม						
16	พื้นที่ของการให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความเหมาะสมในการท่องเที่ยว	1	1	1	1	ใช้ได้
17	บรรยากาศของการให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความเหมาะสมในการท่องเที่ยว	1	1	1	1	ใช้ได้
18	ห้องพักหรือที่พักมีความเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
19	ท่านประทับใจในการให้บริการของชุมชนหรือพนักงานที่ให้บริการ	1	1	1	1	ใช้ได้
20	ราคาค่าบริการต่าง ๆ มีความเหมาะสมต่อการได้รับการบริการ	1	1	1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ข้อ	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันท กาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด	ดร.โอชัยญา บัวธรรม		
ด้านร่างกาย						
1	ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการทำอาหารประจำท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
2	ท่านมีความพึงพอใจในการรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
3	ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมปั่นจักรยานรอบหมู่บ้านเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
4	ท่านมีความพึงพอใจในการวิ่งออกกำลังกายรอบหมู่บ้าน	1	1	1	1	ใช้ได้
5	ท่านมีความพึงพอใจในการเข้ารับบริการนวดเพื่อสุขภาพแผนไทย	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านจิตใจ						
6	ท่านมีความพึงพอใจต่อการนอนหลับได้อย่างเพียงพอ	1	1	0	0.66	ใช้ได้

ข้อ	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันท กาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การัด	ดร.โอชัยญา บัวธรรม		
7	ท่านมีความพึงพอใจต่อการผ่อนคลายจาก ความเครียดหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
8	ท่านมีความพึงพอใจในการสามารถทำกิจกรรมที่ ท่านชอบได้อย่างเต็มที่ เช่น อ่านหนังสือ ฟังเพลง ทำให้ท่านรู้สึกได้ผ่อนคลายความเครียด	1	1	0	0.66	ใช้ได้
9	ท่านมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในสถานที่ ท่องเที่ยวธรรมชาติทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลาย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
10	ท่านมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในสถานที่ ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด พระธาตุ ทำให้ท่าน รู้สึกผ่อนคลาย	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านจิตวิญญาณ						
11	ท่านมีความพึงพอใจในการได้เข้าร่วมพิธีกรรมทาง ศาสนา เช่น ปฏิบัติธรรม ไหว้พระ สวดมนต์ ทำ ละหมาด เข้าโบสถ์ ทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
12	ท่านมีความพึงพอใจ หลังจากที่ท่านได้สักการะพระ ธาตุ และไหว้พระในวัดต่าง ๆ ทำให้ท่านรู้สึกสงบ และผ่อนคลาย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
13	ท่านมีความพึงพอใจ หลังจากที่ท่านได้เข้าร่วม กิจกรรมและเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนทำให้ท่านรู้สึก ดีต่อชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
14	ธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย ทำให้ท่านมีความพึงพอใจ	1	1	0	0.66	ใช้ได้
15	ท่านมีความพึงพอใจ หลังจากที่ท่านเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ แล้วท่านรู้สึกมีสมาธิมากขึ้น จิตใจ ไม่วุ่นหรือตึงเครียด	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านสิ่งแวดล้อม						
16	ท่านมีความพึงพอใจในพื้นที่รอบ ๆ ของการ ให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความเหมาะสมใน การท่องเที่ยว	1	1	1	1	ใช้ได้
17	ท่านมีความพึงพอใจในบรรยากาศของการ ให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความเหมาะสมใน การท่องเที่ยว	1	1	1	1	ใช้ได้
18	ท่านมีความพึงพอใจต่อห้องพักหรือที่พักมีความ	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันท กาญจน์ สมาโรฤทธิ์ การัด	ดร.โอษฐ์ญา บัวธรรม		
	เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ					
19	ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของชุมชน หรือพนักงานที่ให้บริการ	1	1	1	1	ใช้ได้
20	ท่านมีความพึงพอใจในราคาค่าบริการต่าง ๆ มี ความเหมาะสมต่อการได้รับการบริการ	1	1	1	1	ใช้ได้
21	สรุป : ท่านมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ	1	1	0	0.66	ใช้ได้

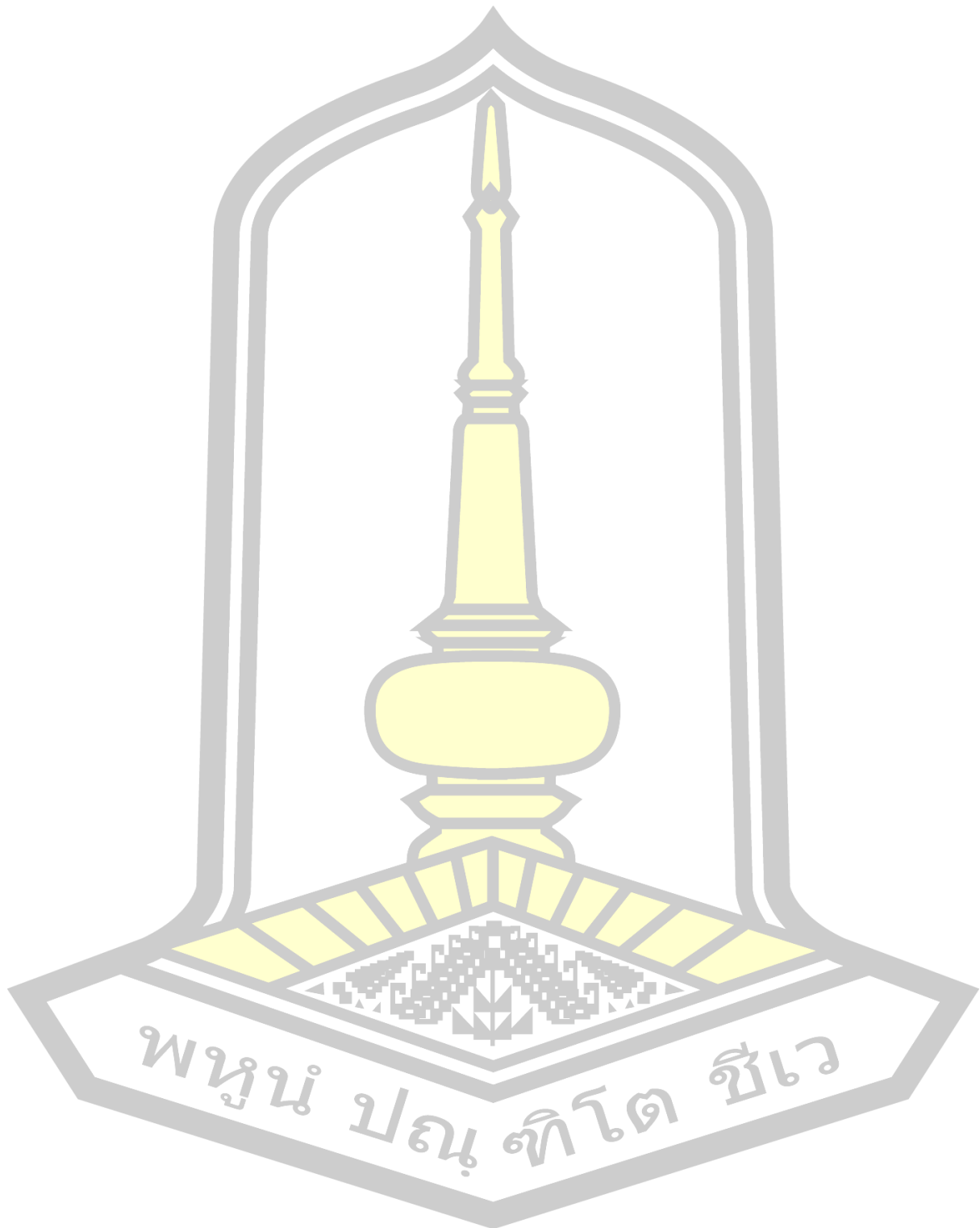
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพ

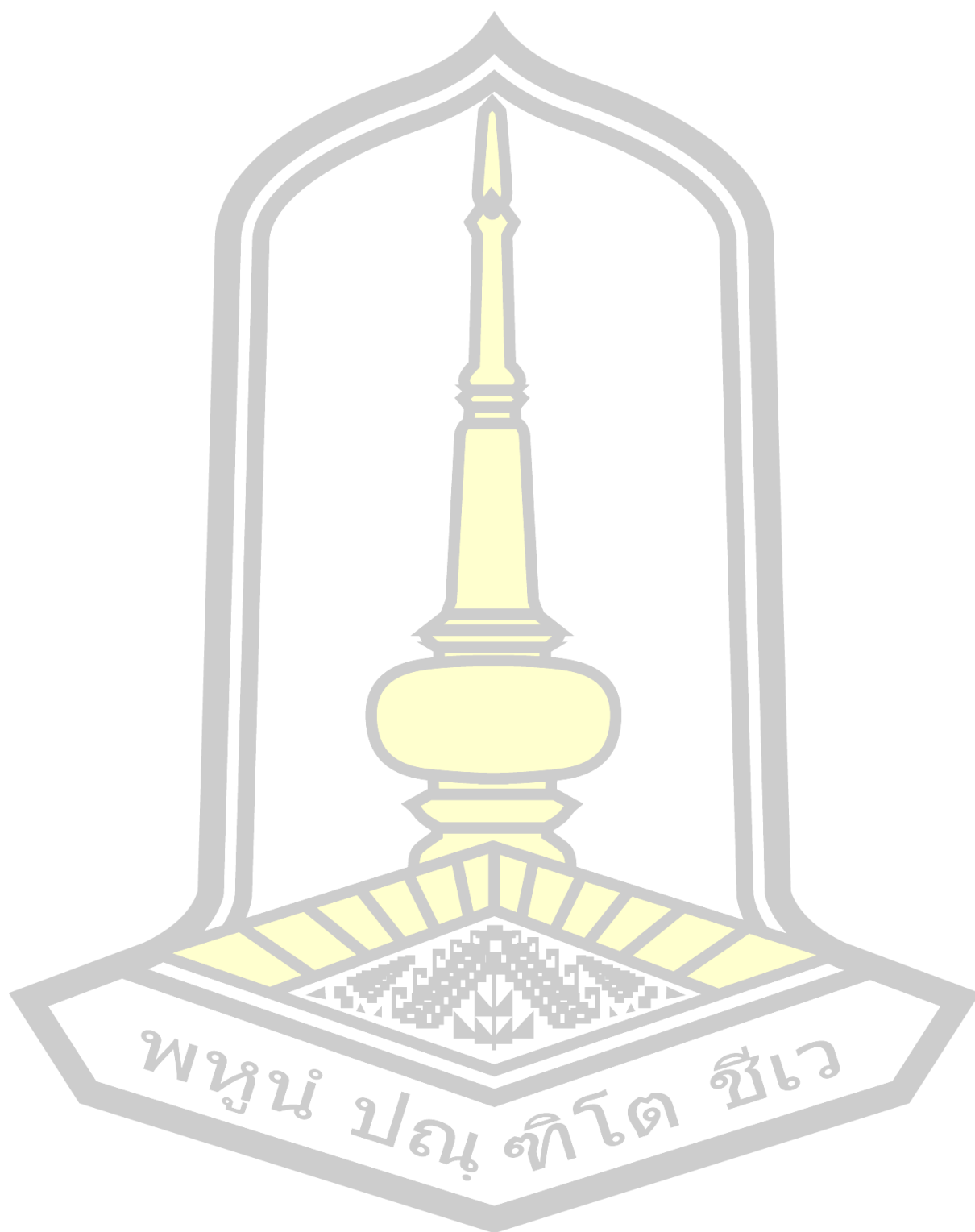
ข้อ	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันท กาญจน์ สี่มาโรฤทธิ์ การ์ด	ดร.โอชญญา บัวธรรม		
ด้านที่พัก						
1	สถานที่พักและบริเวณที่พักมีความสะอาด	1	1	1	1	ใช้ได้
2	สถานที่พักและบริเวณที่พักมีความปลอดภัย	1	1	1	1	ใช้ได้
3	ของใช้ภายในที่พักมีความสะอาด	1	1	1	1	ใช้ได้
4	สถานที่พักมีความเงียบสงบเหมาะสมแก่การพักผ่อน	1	1	1	1	ใช้ได้
5	สถานที่พักมีความเป็นส่วนตัวทำให้ท่านสามารถทำกิจกรรมที่ท่านชอบได้อย่างเต็มที่ เช่น อ่านหนังสือ ฟังเพลง	1	1	1	1	ใช้ได้
6	ราคาที่พักมีความเหมาะสม	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านการคมนาคม						
7	ถนนมีความสะดวกต่อการเดินทางตลอดเส้นทางจนถึงชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
8	ถนนภายในชุมชนมีความสะดวกต่อการเดินทาง	1	1	1	1	ใช้ได้
9	มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทางในการเข้าถึงชุมชน และเข้าใจง่าย	1	1	1	1	ใช้ได้
10	ถนนที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีความสะดวก	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านสิ่งดึงดูดใจ						
11	บรรยากาศของชุมชนมีความเป็นมิตรให้การต้อนรับอย่างเป็นกันเอง	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
		ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง	ดร.วันท กาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การัด	ดร.โอชัยญา บัวธรรม		
12	ธรรมชาติของชุมชนทำให้ท่านรู้สึกสงบและผ่อนคลาย	1	1	1	1	ใช้ได้
13	อากาศของชุมชนมีความบริสุทธิ์ทำให้ท่านรู้สึกสดชื่น	1	1	1	1	ใช้ได้
14	ท่านชอบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	1	1	0	0.66	ใช้ได้
15	ท่านชอบอาหารประจำท้องถิ่น	1	1	0	0.66	ใช้ได้
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก						
16	ชุมชนมีระบบสาธารณูปโภคที่ได้มาตรฐาน (ถนน, ไฟฟ้า, น้ำประปา)	1	1	1	1	ใช้ได้
17	ชุมชนมีสัญญาณโทรศัพท์ที่ดี	1	1	1	1	ใช้ได้
18	ชุมชนมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ดี	1	1	1	1	ใช้ได้
19	ชุมชนมีร้านอาหาร-เครื่องดื่มอย่างเพียงพอ	1	1	1	1	ใช้ได้
20	ชุมชนมีร้านขายของที่ระลึก	1	1	1	1	ใช้ได้
21	ท่านรู้สึกปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวในชุมชนเพราะชุมชนมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี	1	1	1	1	ใช้ได้
กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ						
22	ท่านชอบการทำอาหารท้องถิ่นร่วมกับคนในชุมชน	1	1	0	0.66	ใช้ได้
23	ท่านชอบรับประทานอาหารของท้องถิ่น ที่มีความสะอาด และปลอดภัย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
24	ท่านชอบกิจกรรมการออกกำลังกาย (ปั่นจักรยาน, วิ่ง, เดิน) รอบหมู่บ้าน	1	1	0	0.66	ใช้ได้
25	ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมการนวดเพื่อสุขภาพแผนไทย	1	1	0	0.66	ใช้ได้
26	ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ทำบุญ, สวดมนต์ ซึ่งทำให้ท่านรู้สึกสงบในจิตใจ	1	1	0	0.66	ใช้ได้
27	ท่านชอบสัมผัสธรรมชาติซึ่งทำให้ท่านสดชื่นและผ่อนคลาย	1	1	0	0.66	ใช้ได้

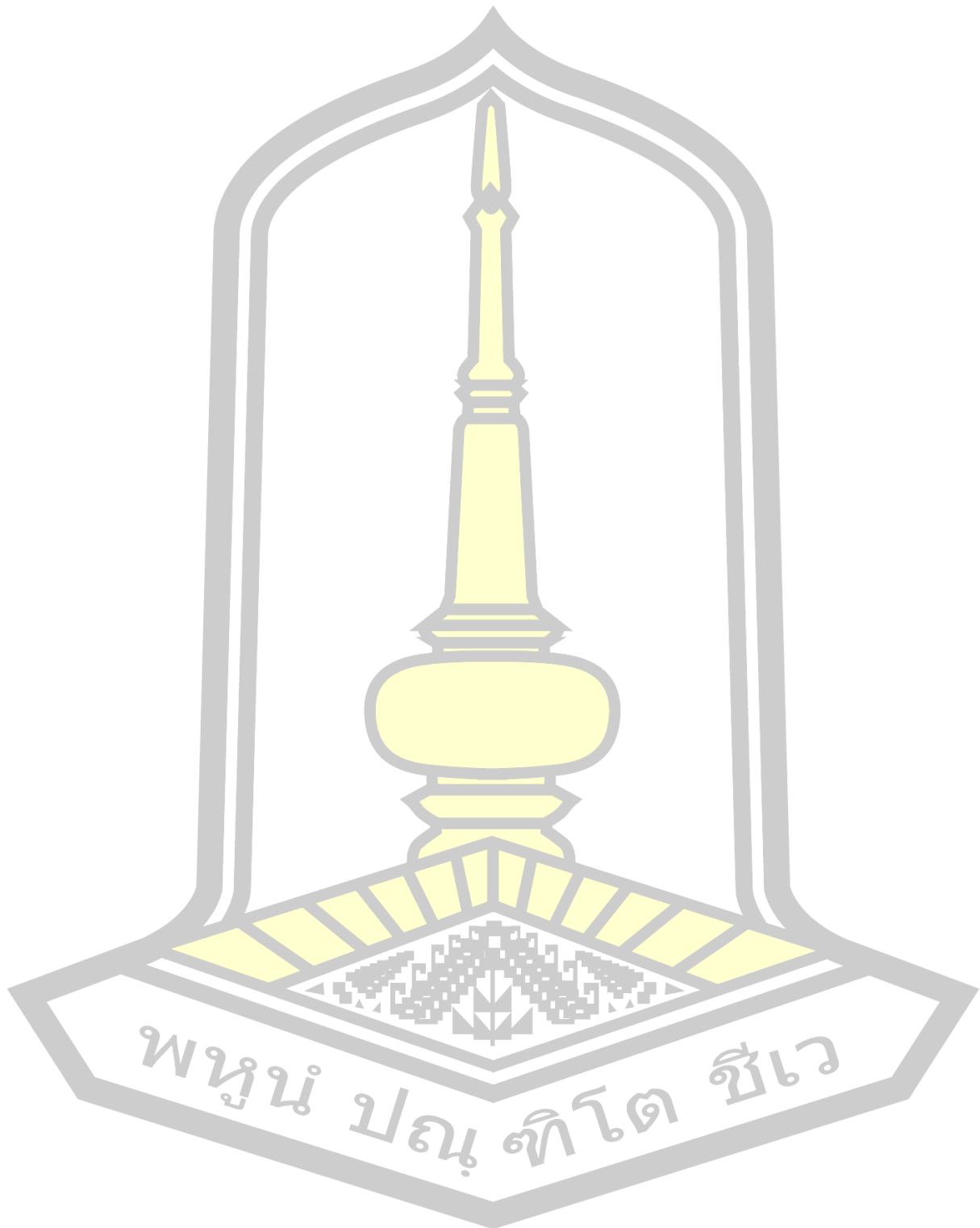
พูน ปรุ ทิโต ชีเว

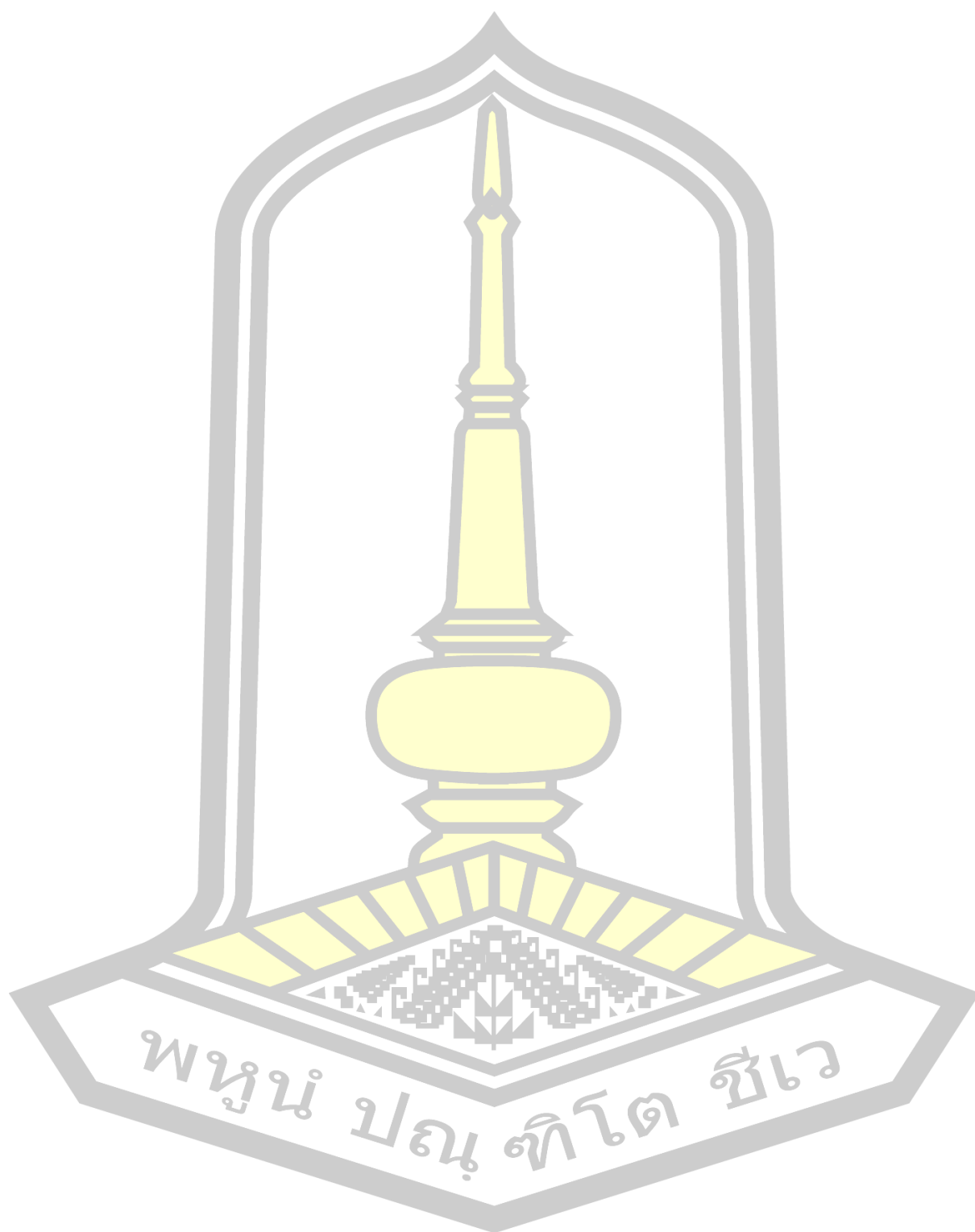
บรรณานุกรม

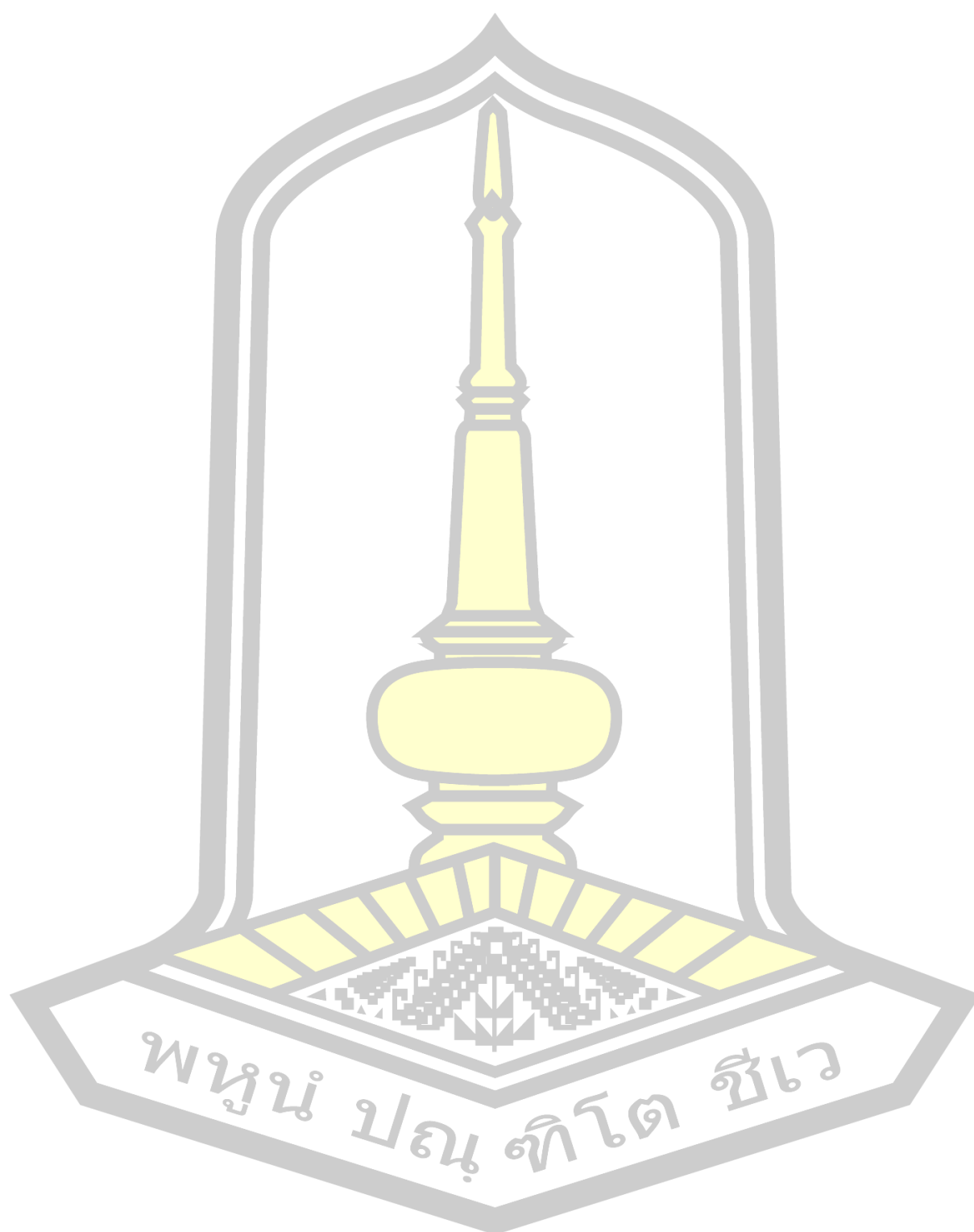

บรรณานุกรม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	พัทธ์ธีรา จินดาประเสริฐ
วันเกิด	20 สิงหาคม 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	220 หมู่ 1 ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2539 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2549 ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาการจัดการการ ท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2566 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการจัดการการ ท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัต ชีเว